

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

**ΘΕΩΡΙΑ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ**

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Τετραμηνιαία Έκδοση της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού

- 1. Ιδιοκτήτης - Εκδότης: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού**
- 2. Έδρα:** Κηφισίας 7, Αθήνα 11523, τηλ. 210-6496528 - Fax: 210-6472010
- 3. Νόμιμος Εκπρόσωπος - Υπεύθυνος κατά νόμον:** Σταύρος Δουβής
Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού
- 4. Ιδρυτές - Διευθυντές Σύνταξης:** Γιώργος Παναγόπουλος - Ανδρέας Μαλάτος
- 5. Επιτροπή επιμέλειας ύλης:** Κων/νος Λοιζάς, Σπύρος Μπάκας, Φωτεινή Σιομανίδου,
Γιώργος Δαλάκος, Μάριος Παπαλουκάς
- 6. Επιμέλεια ενημερωτικού δελτίου:** Τάσος Αντωνίνης, Αντώνης Αντωνόπουλος,
Σωτήρης Τριανταφύλλου
- 7. Συντακτική Επιτροπή:** Θωμάς Μεντεσιδης, Θωμάς Στάμου, Άγγελος Κουτλιάνος, Ανδρέας
Μαλάτος, Γιώργος Παναγόπουλος
- 8. Σύμβουλοι έκδοσης:** Αργύρης Κοκκινάκης - Γιώργος Βλαζάκης
- 9. Ηλεκτρονική επεξεργασία:** Διονυσία Ρωμανού, Μαριάννα Δερμιτζάκη, Χρυσούλα Στράτου
- 10. Γραμματεία:** Αδαμαντία Σουγκλάκου, Δροσούλα Μανταφούνη
- 11. Δημόσιες σχέσεις:** Κατερίνα Δαπέρογλα, Αγγελική Σακκαλόγλου
- 12. Υπηρεσίες Πληροφορικής:** Νεκτάριος Τζουβάρας
- 13. Ιστοσελίδα Internet:** Βλίσσης Γκίνης
- 14. Επιστημονική Επιτροπή:**
Πρόεδρος: Νικόλαος Κλαμαρής
Μέλη: Αντώνης Μπρεδήμας, Ελίνα Μουσταίρα, Στέλιος Κουσουλής+,
Λίνα Κουσκουνά, Δημήτριος Παναγιωτόπουλος, Ανδρέας
Μαλάτος, Αχιλλέας Μαυρομάτης, Παντελής Δέδες

Σημείωση: Η συμμετοχή όλων των άνω αναφερομένων προσώπων στο παρόν περιοδικό είναι τιμητική και άμισθη.

Μελέτη εντύπου - φωτοστοιχειοθεσία - εκτύπωση: ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΘΕΩΡΙΑ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Η΄ - Τεύχος 3
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΑΘΗΝΑ 2008

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά τον Ν. 2121/1993 και τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Επιθεώρηση Αθλητικού Δικαίου

SECRETARIAT GENERAL OF SPORTS

Sports Law Review

Αθήνα, Ιανουάριος 2008

Copyright©: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

1. International Sport Law Association
2. Asser Institut
3. Konstanzer Arbeitskreis für Sportrecht
4. Sport und Recht
5. Il Calciatore
6. Centre de droit et d'économie du sport
7. International Sport Lawyers Association
8. CONI (Comitato Olimpico Nazionale Italiano)
9. ΔΟΕ (Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή)
10. UNESCO
11. DGX- Επιτροπή Ευρωπαϊκής Ένωσης
12. EPAS -Συμβούλιο της Ευρώπης

ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Στον πίνακα των νομικών επιστημονικών συνεργατών θα καταγράφονται τα πρόσωπα που συμβάλλουν ως νομικοί επιστήμονες στην έκδοση της ΕΑΔ, συνεισφέροντας άρθρα τους, σχολιασμούς, νομολογία ή άλλα κείμενα αθλητικονομικού ενδιαφέροντος.

1. Βούλτσης Ιωάννης, Δικηγόρος
2. Ηλιάδης Χρήστος, Δικηγόρος - Μέλος ΕΣΚΑΝ
3. Πανταζόπουλος Στέφανος, Πρόεδρος Πρωτοδικών - Λέκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
4. Παπαλουκάς Μάριος, Διδάκτωρ Αθλητικού Δικαίου, Ειδικός Επιστήμων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
5. Χρονοπούλου Καλλή, Δικηγόρος
6. Meirim J.M., Assesor - Director da Desporto e Direito

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Στον πίνακα των ειδικών επιστημονικών συνεργατών θα καταγράφονται τα πρόσωπα που συμβάλλουν ως επιστήμονες - μη νομικοί - στην έκδοση της Ε.Α.Δ., συνεισφέροντας άρθρα τους, σχολιασμούς ή άλλα κείμενα σχετικά με την οργάνωση, διοίκηση προαγωγή και ανάπτυξη του αθλητισμού.

1. Κάκκος Βασίλης, Διδάκτωρ Αθλητικής Ψυχολογίας ΤΕΦΑΑ
2. Καραστάθης Δημήτρης, Πτυχιούχος ΤΕΦΑΑ

3. Σταύρου Νεκτάριος, Διδάκτωρ Αθλητικής Ψυχολογίας ΤΕΦΑΑ
4. Πίγκος Γιώργος, Διδάκτωρ Βιοκινητικής ΤΕΦΑΑ
5. Νεδέλκου - Γιαλεδάκη Καλλιόπη, MSc Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Δικαίου Θαλάσσης - Αέρος
6. Ρηγοπούλου Πέπη, Καλλιτέχνις - Πανεπιστημιακός
7. Τουμάζης Γιάννης, Ιστορικός Τέχνης
8. Lamoral Rik, Sportsjournalist - Πρόεδρος της Ένωσης Αθλητικογράφων Βελγίου
9. Πρίντζης Γιώργος, Καθηγητής IST - Μέλος του Ορειβατικού Συνδέσμου Αθηνών
10. Σαββίδης Λάζαρος, Επιστημονικός Συνεργάτης Ε.Ο.Π.Α. - Ιστορικός ερευνητής

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Όταν εδώ και είκοσι περίπου χρόνια μια ομάδα νομικών, ειδικών περί το αθλητικό δίκαιο, εκπροσώπων του αθλητικού κινήματος, των κομιμάτων και άλλων συναφών προς τον αθλητισμό φορέων, αποτελέσαμε την Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή Αθλητισμού (Ε.Ν.Ε.Π.Α.) με κοινό σκοπό την κωδικοποίηση του αθλητικού δικαίου και την δημιουργία ενός σύγχρονου (για την τότε εποχή) αθλητικού κώδικα, δεν μπορούσαμε φυσικά να φανταστούμε ότι ακόμη και σήμερα, εν έτει 2008, ο κοινός σκοπός μας θα παρέμενε το ίδιο ανεκπλήρωτος όσο όμως και επίκαιρος και αναγκαίος.

Το εγχείρημα ήταν και παραμένει μεγάλο, δύσκολο και δυσεκπλήρωτο, το ίδιο σπουδαίο είναι όμως και το επιδιωκόμενο διακύβευμα. Αν θέλαμε να εξηγήσουμε τα αίτια της αργοπορίας μας, θα έπρεπε να προτάξουμε, όχι τόσο τις μικρές ή μεγάλες, δικαιολογημένες ή και αδικαιολόγητες αντιστάσεις που προβλήθηκαν κατά καιρούς, όσο την έλλειψη συνέχειας της προσπάθειας που οφείλεται κυρίως στην συχνή μεταβολή των προτεραιοτήτων που τίθενται είτε με τις διάφορες κυβερνητικές μεταβολές, είτε με την μεταβολή των εκάστοτε πολιτικών ηγεσιών του αθλητισμού μας.

Αυτό το κενό στην συνέχεια της νομικής επεξεργασίας, αξιολόγησης και αντιμετώπισης των προβλημάτων του αθλητισμού μας, αναπλήρωσε στο μέτρο του εφικτού, ήδη από τότε, συνεχίζει δε να πράττει και σήμερα σαν έκδοση της Γενικής Γραμματείας και Αθλητισμού, η Ε.Α.Δ., η οποία σαν μόνιμο και διαρκές forum νομικού διαλόγου θέτει τον εκάστοτε επίκαιρο προβληματισμό και παρουσιάζει θέσεις, απόψεις και προτάσεις για τα σύγχρονα προβλήματα του αθλητισμού μας.

Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας η Ε.Α.Δ. έχει προσφέρει τα μέγιστα και στον στόχο της κωδικοποίησης του αθλητικού δικαίου, παρουσιάζοντας την κείμενη νομοθεσία αλλά και τις δικανικές ή θεωρητικές κρίσεις σε θέματα ερμηνείας και εφαρμογής της, στόχο που από το 2004 η σημερινή Κυβέρνηση μέσω των Ειδικών Νομοπαρασκευαστικών Επιτροπών Αθλητισμού επιδιώκει με ιδιαίτερη έμφαση, επιμονή και μεθοδικότητα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΡΟΥΜΠΗΣ

Πρόεδρος του Β΄ Τμήματος
της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής Αθλητισμού

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Στο παρόν τεύχος του περιοδικού παραθέτουμε τα άρθρα του Γεωργίου Πρίντζη περί του νομικού καθεστώτος των ορειβατικών συλλόγων και του Λάζαρου Σαββίδη περί του παγκρατίου αθλήματος.

Το νομικό καθεστώς των ορειβατικών συλλόγων αντιμετωπίζεται κάτω από το πρίσμα της ανταπόκρισης της νομικής τους μορφής ως αθλητικών σωματείων προς τις ορειβατικές - εκδρομικές δραστηριότητες, που ορισμένοι από αυτούς αναλαμβάνουν, πέραν των καταστατικών - αθλητικών τους σκοπών. Παραπέμπουμε αντίστοιχα σε απόφαση του ΑΣΕΑΔ που βρίσκεται στο κεφάλαιο της Νομολογίας.

Το άρθρο που αναφέρεται στο παγκράτιο άθλημα, παρ'ότι δεν είναι νομικό, αλλά άρθρο ιστορικής και φιλοσοφικής τεκμηρίωσης του αθλήματος, προτάσσεται στο κεφάλαιο της θεωρίας, διότι τόσο το περιεχόμενο όσο και ο τρόπος γραφής του αναδεικνύουν αξίες του αρχαιοελληνικού πνεύματος που ακόμη και σήμερα παραμένουν κυρίως στον χώρο του παγκόσμιου αθλητισμού.

Στο κεφάλαιο της νομοθεσίας παραθέτουμε το παλαιό αλλά ακόμη ισχύον βασιλικό διάταγμα περί του Κανονισμού Φιλάθλου Ιδιότητος. Τέλος, στο ενημερωτικό δελτίο μετά την πολυσυζητηθείσα «Λευκή Βίβλο για τον Αθλητισμό» που παρουσιάσαμε στο προηγούμενο τεύχος παραθέτουμε συναφή κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καταδεικνύουν το εύρος του ενδιαφέροντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον αθλητισμό.

Από τα περιεχόμενα του τεύχους αυτού, το οποίο καλύπτει μια περίοδο «ύφεσης» της νομοθετικής κανονιστικής δραστηριότητας, κυρίως λόγω των βουλευτικών εκλογών και της συνακόλουθης αλλαγής του κυβερνητικού

σχήματος, γίνεται προφανής η σπουδαιότητα, η έκταση και η ποικιλομορφία της ύλης που καλύπτεται από την ΕΑΔ, ιδίως όταν σ' αυτήν συμπεριλαμβάνονται τόσο αξιόλογες επιστημονικές προσπάθειες συνεργατών μας. Το ενδιαφέρον τους για την επιστημονική ανάλυση αθλητικών θεμάτων είναι για μας η μεγαλύτερη εγγύηση για την καθιέρωση της ΕΑΔ στην συνείδηση όλου του αθλητικού χώρου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΛΑΤΟΣ
Διευθυντής Σύνταξης της ΕΑΔ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΘΕΩΡΙΑ

11. Γ. Πρίντεζης, Το νομικό πλαίσιο των δραστηριοτήτων ορειβατικών συλλόγων και οδηγών βουνού ως κεντρικό πρόβλημα της ορειβασίας 429
12. Α. Σαββίδης, Η πιθανολογούμενη καταγωγή των ανατολικών μαχητικών τεχνών εκ του αρχαίου ελληνικού Παγκρατίου και η ανανέωσις αυτού εις την σύγχρονον αθλητικήν πραγματικότητα..... 459

B. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

20. ΒΔ 26 Σεπτεμβρίου έως 7 Οκτωβρίου 1955, ΦΕΚ 274/Α/1955, «Περί Κανονισμού της Φιλάθλου Ιδιότητας»..... 501

Γ. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

34. ΑΣΕΑΔ 14/2007: Ορειβασία. Συνοδεία ορειβατών επί αμοιβή. Συμμετοχή σε μη εγκεκριμένες από την Ομοσπονδία και την Γ.Γ.Α. αθλητικές δραστηριότητες. Δεν ελέγχεται πειθαρχικά αν γίνεται στο πλαίσιο απλής εκδρομικής ψυχαγωγίας 509

Δ. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

17. P6_TA-PROV (2007) 0100 - Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 29ης Μαρτίου 2007, σχετικά με το μέλλον του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη 521
18. P6_TA (2006) 0080 - Δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αντιμετώπιση του ρατσισμού στο ποδόσφαιρο 537
19. ΕΕ C33E/9-2-2006/σ.590 - Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Απριλίου 2005 σχετικά με την καταπολέμηση της χρήσης απαγορευμένων ουσιών (ντόπινγκ) στον αθλητισμό 539
20. P5_TA(2003)0269 - Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Ιουνίου 2003 σχετικά με την γυναίκα και τον αθλητισμό. 543
21. COM (1999) 644 τελικό/10-12-1999 - Έκθεση του Ελσίνκι για τον αθλητισμό..... 555
22. ΕΕ C200/30-6-1997/σ.0252 - Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του αθλητισμού 569
23. P6_TA-PROV (2007) 0503 - Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με τον ρόλο του αθλητισμού στην παιδεία 579

A. ΘΕΩΡΙΑ

Στην «ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ» θα δημοσιεύονται πρωτότυπες και ανέκδοτες επιστημονικές μελέτες - εργασίες που έχουν αντικείμενο την αθλητική νομοθεσία, διοίκηση, οργάνωση και δικαιοσύνη και παρουσιάζουν νομικό ενδιαφέρον. Παράλληλα θα αναδημοσιεύονται και κείμενα από άλλα αθλητικά ή νομικά έντυπα (μετά φυσικά από σχετική άδεια) χάριν της συγκέντρωσης και διάδοσής τους. Όπως πάντα, η ΕΑΔ θα είναι ανοικτή σε κάθε νομομαθή και άνθρωπο του αθλητισμού που θέλει να διατυπώσει από την θέση αυτή την προσωπική του άποψη για κάθε νομικό ζήτημα που αναφέρεται στην οργάνωση, διοίκηση και νομική κατάσταση του αθλητισμού μας σε όλες του τις εκφάνσεις.

Το νομικό πλαίσιο των δραστηριοτήτων ορειβατικών συλλόγων και οδηγών βουνού ως κεντρικό πρόβλημα της Ορειβασίας

1. Εισαγωγικά: «Ορειβατικοί Σύλλογοι: Αθλητικά σωματεία ή τουριστικά γραφεία;»

Είναι παγκοσμίως γνωστό ότι τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί, σε ποσοτικό μέγεθος, κατά πολύ η ενασχόληση του κοινού με τις ορεινές αθλητικές δραστηριότητες, δίκην ψυχαγωγίας, για ποικίλους λόγους και θεωρώ ότι η θεσμική θωράκιση αυτής της μορφής της κοινωνικής ζωής, θα προστατέψει τα έννομα αγαθά που εμφανίζονται κατά την εφαρμογή της.

Συνέβησαν δυστυχώς, δύο πολύνεκρα συμβάντα, ένα στο Μαίναλο τον Φεβρ. 2005 (στο οποίο ήμουν και συμμετέχων) και το δεύτερο πρόσφατα στο ποταμό Λούσιο τον Μάιο 2007, με αποτέλεσμα για μικρό χρονικό διάστημα να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη δια μέσω των ΜΜΕ.

Έκτοτε πολλά έχουν γραφεί και πολλά περισσότερα έχουν ειπωθεί για τα αίτια και τα αποτελέσματα αυτών των συμβάντων από φωνές ειδικών και μη, που έντεχνα συνήθως κρύβουν τα κίνητρα των θέσεών τους. (οικονομικό όφελος για...)

Τελικά αυτό το οποίο δεν απαντήθηκε, αλλά παρέμεινε μετέωρο είναι το ερώτημα εάν υπάρχει νομικό πλαίσιο ή όχι που διέπει αυτές τις δραστηριότητες.

Μέσα λοιπόν σ' αυτό το κλίμα διερωτήθηκα ποιο νόημα θα είχε μια ακόμη φωνή, η οποία δεν ισχυρίζεται ότι κατέχει τη μοναδική αλήθεια, αλλά επιδιώκει να βάλει “τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων” στις μεγάλες ποσοτικά καινοτομίες που αντιμετωπίζει η ορειβατική κοινότητα τα τελευταία κυρίως χρόνια.

Μοναδικός μου σκοπός δηλώνω ότι είναι η προστασία του αθλητικού ιδεώδους και του ευ αγωνίζεσθε όπως αυτό το παρέλαβα μέσα από την παιδεία

μου και από τους δασκάλους μου, μέσα στην τριακονταετή μέχρι σήμερα ορειβατική μου θητεία.

Μετά από αυτή την εισαγωγή, η οποία ήταν νομίζω απαραίτητη για να ξεκαθαρίσω τη θέση μου επανέρχομαι επί του προκειμένου ζητήματος, αναφερόμενος σε πραγματικά περιστατικά, που έχουν περιέλθει σε γνώση μου και με βάση τούτα καταθέτω τους ισχυρισμούς μου.

2. Τα πραγματικά περιστατικά και η νομική τους σημασία

Κατά την προσωπική μου άποψη, τα προαναφερθέντα θανατηφόρα ατυχήματα, έχουν και κοινά χαρακτηριστικά αλλά και διαφορές. Ως κοινά χαρακτηριστικά θεωρώ την μη ύπαρξη αθλητικής ιδιότητας στους συμμετέχοντες, την καταβολή αντιτίμου συμμετοχής, το κίνητρο της ψυχαγωγίας (παιδιά - game) ή της απλής προσωπικής ευχαρίστησης, η προσέλκυση τους έγινε με τα προσφερόμενα διαφημιστικά μέσα των διοργανωτών, οπότε και στις δύο περιπτώσεις θεμελιώνεται η ιδιότητα του καταναλωτή όπως τούτη ορίζεται στο ν.2251/1994 αρθ. 4^α ¹.

Ως ειδοποιό διαφορά θεωρώ την νομική υπόσταση του διοργανωτή που στην περίπτωση του Μαινάλου ήταν αθλητικό Σωματείο έχον την ειδική αθλητική αναγνώριση που προβλέπει ο νόμος, ενώ ο διοργανωτής στη περίπτωση του Λουσιού έφερε την ιδιότητα του επιτηδευματία.

Σήμερα στην χώρα υφίστανται άνω των 100 Ορειβατικών Σωματείων τα οποία φέροντα την ειδική αθλητική αναγνώριση (άρθ. 8 ν.2725/99), όπως ορίζει ο αθλητικός νόμος, εντάσσονται ως Αθλητικά Σωματεία, μέλη της οικείας Ορειβατικής Ομοσπονδίας (ΕΟΟΑ).

Οι σκοποί και οι δραστηριότητες της ΕΟΟΑ, ως μοναδικός φορέας του αθλήματος της Ορειβασίας στη χώρα, αναφέρονται στο Καταστατικό της και στους οικείους κανονισμούς, και οι οποίοι ευρίσκονται στην διάθεση των υπηρεσιών της Γ.Γ.Α. και στον διαδικτυακό τόπο www.EOOA.gr.

Ακολούθως αναφέρεται στο άρθρο 4 του καταστατικού της ΕΟΟΑ ότι μέλη της είναι ΑΜΙΓΩΣ αθλητικά Σωματεία, οι δε σκοποί και οι δραστηριότητες των Αθλητικών Ορειβατικών Σωματείων, αναφερόμενοι στα Καταστα-

¹ «καταναλωτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους. Καταναλωτής είναι και κάθε αποδέκτης του διαφημιστικού μηνύματος»

τικά τους, οφείλουν να βρίσκονται σε σύγκληση και αρμονία, με αυτούς της οικείας Ομοσπονδίας.

Ένα μέρος από τα αναφερόμενα Αθλητικά Σωματεία, οργανώνουν και υλοποιούν, εβδομαδιαία μονοήμερες ή διήμερες ορειβατικές εκδρομές / αναβάσεις καθώς και πάνω από δύο φορές τον χρόνο πολυήμερες εκδρομές στο εξωτερικό (συνήθως χωρίς καμία τεχνική ορειβατική δυσκολία, ώστε να προσελκύσουν ευρύτερο καταναλωτικό κοινό) που κατ' όνομα και μόνο χαρακτηρίζονται ως Ορειβατικές Αναβάσεις.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στο Καταστατικό πολλών Αθλητικών Ορειβατικών Σωματείων, αναφέρεται σχετικά με τις Δραστηριότητες του Σωματείου:

- Διοργανώνει ορειβατικές αποστολές σε υπέρψηλα βουνά και σε μεγάλες ορθοπλαγιές του εξωτερικού
- Διοργανώνει αλпинιστικά κέντρα στα μεγάλα ορεινά συγκροτήματα του εξωτερικού

Τα Αθλητικά Σωματεία αυτά, παίρνουν τον ρόλο του Διοργανωτή / Πράκτορα Οργανωμένων Ταξιδιών, ενεργούντα εργασίες παρόμοιες με αυτές που περιγράφονται στην παραγρ. 2 του άρθρου 1 του ν.393/76, δεχόμενα δε στις εκδρομές αυτές και μέλη τους **και ιδίως μη μέλη** τους (άρα όχι ΑΘΛΗΤΕΣ), καταστρατηγώντας τις διατάξεις του Π.Δ. 339/1996 καθώς και το αρθ. 9 του ν.393/1976 όπου αναφέρεται ρητά ότι, εκτός των Τουριστικών Γραφείων, μόνο τα αναγνωρισμένα εκδρομικά σωματεία και οργανώσεις, δύναται μόνο για τα μέλη τους, να διοργανώνουν εκδρομές εντός της χώρας.

Επιπροσθέτως στο άρθρο 21 του ΑΝ 864/1937 (το οποίο άρθρο βρίσκεται ακόμα σε ισχύ) στη παραγρ. 7 αναφέρεται: “τα αναγνωρισμένα Αθλητικά Σωματεία δικαιούνται να οργανώνουν ελευθέρως εκδρομές στο εσωτερικό δια τις διοικήσεις, τα μέλη και τις οικογένειες αυτών και τους γυμναστές τους, μόνο εφόσον πρόκειται περί τελέσεως αγώνων ή συμμετοχής σε αυτούς, θεωρούμενα για τις περιστάσεις αυτές και μόνο, ως εκδρομικά.”

Οι συμμετέχοντες σ' αυτές τις εκδρομές **δεν είναι Αθλητές** με την έννοια του άρθρου 33 του ν.2725/99, δεν έχουν ιατρική βεβαίωση, πολλές φορές δεν είναι ούτε μέλη των Αθλητικών Σωματείων, η δραστηριότητα όμως αυτή βαπτίζεται “Αθλητική” αναγράφεται στο φύλλο δράσης του Σωματείου και αποστέλλεται για αξιολόγηση και βαθμολόγηση στην ΕΟΟΑ, η οποία δυνάμει του Εσωτερικού της Κανονισμού, νομιμοποιείται να αξιολογεί και να βαθμολογεί μόνο Αθλητικές δραστηριότητες της αρμοδιότητάς της.

Οι συμμετέχοντες αυτών των δραστηριοτήτων, πολλάκις, κατά κοινή

πρακτική, εγγράφονται ως μέλη του Σωματείου, προ της αναχώρησης της εκδρομής για πρακτικούς και μόνο λόγους νομιμοφάνειας. (όπου το ποσό εγγραφής μέλους συμπεριλαμβάνεται ατύπως στο αντίτιμο συμμετοχής στην εκδρομή / ανάβαση)

Είναι ίσως πρωτοφανές, να έχουμε Αθλητική δραστηριότητα, μετρίσιμη και αξιολογήσιμη (σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της ΕΟΟΑ), υλοποιούμενη από Αθλητικό Σωματείο που τα υποκείμενά της δεν είναι Αθλητές αλλά απλοί εκδρομείς και πληρώνουν την συμμετοχή τους.

Το ποσό συμμετοχής των συμμετεχόντων ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου, ανερχόμενο σε πολλές εκατοντάδες ευρώ (στις εκδρομές εξωτερικού) και δεν απέχει πολύ από τις τιμές πωλήσεων, των τουριστικών πακέτων στην ελεύθερη αγορά.

Η πρακτική σημασία του ερωτήματος κατά πόσο στην ορειβασία, περιλαμβανομένης της ορεινής πεζοπορίας ή πολλάκις και της απλής πεζοπορίας, εφαρμόζεται ο αθλητικός νόμος βρίσκεται στο ότι, τα αθλητικά σωματεία εντάσσονται σε μία ομοσπονδία υποχρεωτικά, απαγορεύεται η σύσταση δεύτερης και οι αποφάσεις της Γ.Σ. των σωματείων της ομοσπονδίας είναι υποχρεωτικές για τα μέλη της. (αρθ.19 & 27 ν.2725/99)

Το παράδοξο είναι ότι εάν θεωρηθεί ότι εφαρμόζεται στην ορειβασία / ορεινή πεζοπορία ο αθλητικός νόμος, τότε κάθε εκδρομή αθλητικού συλλόγου είναι αθλητική δραστηριότητα που διέπεται από τον αθλητικό νόμο και οι εκδρομείς είναι «**αθλητές**» και όχι «μέλη αθλητικού σωματείου» και πρέπει να τους χορηγηθεί η σχετική ταυτότητα από την οικεία Ομοσπονδία σύμφωνα με το άρθρο 33 του αθλ. νόμου.

Αν θεωρηθεί, ότι οι εκδρομείς δεν είναι αθλητές, τότε ποιοι είναι οι «αθλητές» της ορεινής πεζοπορίας, εφόσον τούτο είναι άθλημα ως ορίζεται από τις καταστατικές διατάξεις του αθλητικού σωματείου και της οικείας ομοσπονδίας; Εάν δεν υπάρχουν αθλητές, νοείται η εφαρμογή του αθλητικού νόμου;

3. Οι νομικές απαντήσεις στα παραπάνω τιθέμενα ερωτήματα

Φρονώ ότι σε πρώτη προσέγγιση αξίζει να δούμε τι ορίζει το Σύνταγμα. Το Σύνταγμά μας (Σ) διακρίνει τον Αθλητισμό έναντι της Φυσικής Αγωγής και του προσδίδει την έννοια της αθλητικής δραστηριότητας²². Στο Σ16 παρ.2

²² βλέπε σχετικά Α. Μαλάτο, Η επιστημολογική προσέγγιση του αθλητικού δικαίου, Αθήνα 2000, σελ.120 επ.

η φυσική αγωγή αποτελεί έναν από τους σκοπούς της παιδείας ως βασικής αποστολής του κράτους. Διατυπώνεται έτσι ότι ιδιαίτερος στόχος είναι η σωματική, ηθική και πνευματική καλλιέργεια των πολιτών δια της φυσικής αγωγής, ως κύριας συνιστώσας σωματικής διάπλασης και περιφρούρησης της εν γένει ευεξίας των πολιτών, την οποία ο συνταγματικός νομοθέτης διακρίνει έναντι του Αθλητισμού (Σ16 παρ.9). Δια της φυσικής αγωγής, επιδιώκεται η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου, η ελεύθερη διαμόρφωση της ατομικής και συλλογικής σωματικής δράσης και της αθλητικής ψυχαγωγίας, ως δικαίωμα συμμετοχής και ειδικής συμβολής στην πολιτιστική κι άλλη μορφή ζωής του λαού και του έθνους.

Οι παιδαγωγικοί αυτοί στόχοι ενσωματώνονται στο γενικότερο στόχο της παιδείας που κατά το Σ είναι η διαμόρφωση του ατόμου σε «ελεύθερο κι υπεύθυνο πολίτη». Οι πολίτες αυτοί είναι οι προσωπικότητες, τα πολιτικά και κοινωνικά όντα, που δημιουργούν και λειτουργούν μέσα σε πολιτειακούς θεσμούς, αποκαλύπτοντας το έργο τους για το κοινό συμφέρον. Μέσα από την διαδικασία της φυσικής αγωγής είναι εύλογο ότι αναζητά κανείς και τη ψυχαγωγία ως σημαντικό εργαλείο που παίρνει μέρος στη εμπέδωση των όρων της ελευθερίας, του σεβασμού των άλλων και της προσωπικής αξιοπρέπειάς τους, καθώς και των ορίων της υπευθυνότητας.

Από την άλλη μεριά, οι διατάξεις του Σ στο άρθρο 16 παρ. 9 αποτελούν την θεσμική εγγύηση του δικαιώματος για ελεύθερη ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας και υποδεικνύουν στον νομοθέτη να προβεί σε ρυθμίσεις τέτοιες ώστε να οικοδομηθεί οργανωμένη αθλητική και αγωνιστική δραστηριότητα. Τον αθλητισμό ως αθλητική δραστηριότητα προσδιορίζει η ύπαρξη των αθλητικών σωματείων και η άμεση αναφορά σ'αυτά, ως νόμος ορίζει Σ 16 παρ. 9. Υπό τις προϋποθέσεις των ειδικών διατάξεων του νόμου και μόνο, το κράτος εγκρίνει και επιχορηγεί τα αθλητικά σωματεία και τις ενώσεις τους, αλλά παράλληλα ασκεί και έλεγχο προς αυτά.

Για να αντιληφθούμε, εάν έχουν σχέση τέτοιες εκδρομικές ψυχαγωγικές δραστηριότητες με τον Αθλητισμό, αξίζει να αναφερθώ σε πάγια νομολογία του Αρείου Πάγου για το τι νοείται αθλητισμός καθώς και σε μερικά σημεία από την εισήγηση του έγκριτου Διδάκτορα της Νομικής Ανδρ. Μαλάτου στην 17^η Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη Αθλητισμού, με θέμα *Αθλητικά ιδεώδη και Ανταγωνιστικός Αθλητισμός*: «Ο όρος Αθλητισμός αποδίδεται σήμερα στην επιστήμη ως μια ιστορικά διαμορφωμένη κινητική δραστηριότητα, στο πλαί-

σιο της οποίας ο άνθρωπος, αξιοποιώντας συστηματικά και οργανωμένα την φυσική άσκηση αποσκοπεί στην μεγιστοποίηση των μορφολειτουργικών και ψυχικών του δυνατοτήτων, μέσα από μετρήσιμες επιδόσεις που σημειώνονται στο πλαίσιο άμεσου ή έμμεσου ανταγωνισμού με αντιπάλους... δηλ. ανθρώπους που προσπαθούν να βελτιώσουν την φυσική, ψυχική και πνευματική τους κατάσταση, με σκοπό να επιβεβαιώσουν την επιτυχία της προσπάθειας νικώντας αντιπάλους στο πλαίσιο του αθλητικού ανταγωνισμού... Η λέξη λοιπόν Αθλητισμός δηλώνει εννοιολογικά την δραστηριοποίηση του ανθρώπου στο να επιτυγχάνει άθλους. Άθλος πάλι είναι ένα σπουδαίο ανθρώπινο κατόρθωμα το οποίο υπερβαίνει κατά πολύ τον μέσο όρο της ανθρώπινης φύσης και για να επιτευχθεί χρειάζεται να καταβληθεί προσπάθεια που υπερβαίνει τις συνήθεις ανθρώπινες ικανότητες, χρειάζεται δηλαδή αγώνα... Αθλητισμό επομένως έχουμε όχι όταν απλώς ασκούμεθα χάριν της ψυχικής ή σωματικής μας υγείας, αλλά όταν μέσα από την άσκηση προσπαθούμε να γίνουμε καλύτεροι από τον εαυτό μας και από τους άλλους, να προσεγγίσουμε την τελειότητα... Αν όμως ο αθλητισμός είναι μια τόσο σοβαρή υπόθεση για την σωματική, ψυχική, πνευματική και ηθική υπόσταση του ανθρώπου, μπορεί η έννοια του παιχνιδιού να συναρτάται, έστω και ιδεοληπτικά, μ' αυτόν; Έτσι ο αθλητικός αγώνας κινείται στον χώρο του σοβαρού και όχι του παιχνιδιού (παιδιές - games) ή της απλής προσωπικής ευχαρίστησης»³

Επιπροσθέτως παραθέτω τους ισχυρισμούς της ίδιας της οικείας Ορειβατικής Ομοσπονδίας (ΕΟΟΑ) όπως προκύπτουν από τις προτάσεις της ενώπιον του Δ' Τμήματος του Αρείου Πάγου στις 20.12.2005 και τις οποίες ο Άρειος Πάγος έκανε δεκτές στην απόφασή του 522/2006 «Εν προκειμένω, τα αθλήματα που εμπεριέχονται τουλάχιστον στις δικές μας δραστηριότητες, είναι η αθλητική ορειβασία (ήτοι, σύμφωνα με τον διεθνώς αποδεκτό ορισμό, η ανάβαση στην κορφή ενός βουνού με την χρήση ιδιαίτερων αθλητικών τεχνικών και μέσων - έτσι ώστε να διακρίνεται από την απλή πεζοπορία -, η αναρρίχηση βράχου ή πάγου (όπου πάλι απαιτείται ειδική αθλητική εκπαίδευση, προπόνηση και τεχνική) καθώς και η αγωνιστική αναρρίχηση (σε τεχνητές αναρριχητικές πίστες και όχι σε φυσικό τοπίο) και το ορειβατικό σκι. Οι δύο τελευταίες δραστηριότητες αποτελούν και αθλήματα με ανταγωνιστικό για τους ασχολούμενους αθλητές χαρακτήρα, οι οποίοι αθλητές

³ Βλέπε σχετικά Α. Μαλάτος, Αθλητικά ιδεώδη και ανταγωνιστικός αθλητισμός ΕΑΔ 2006, σελ. 170 επ.

αγωνίζονται όπως και στα διεθνώς αναγνωρισμένα ολυμπιακά αθλήματα με στόχο την αθλητική νίκη. Είναι γνωστή εξάλλου η προσπάθεια της Διεθνούς Ένωσης Ορειβατικών Ομοσπονδιών UIAA να ενταχθούν τα εν λόγω αθλήματα δηλ. ορειβατικό σκι και η αγωνιστική αναρρίχηση στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων» και συνεχίζει τους ισχυρισμούς της, η αναιρεσίβλητος ΕΟΟΑ, ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου « Αλλά και η ορειβασία και η αναρρίχηση βράχου ή πάγου, όπως οι έννοιές τους αναλύθηκαν ανωτέρω, αποτελούν αθλήματα, παρά την έλλειψη άμεσου συναγωνισμού μεταξύ των αθλητών που ασχολούνται με τις δραστηριότητες αυτές. Και τούτο διότι και επίπονη κοπιώδης προσπάθεια για την επίτευξη σκοπού (ήτοι της ανάβασης στην κορυφή και ασφαλούς επιστροφής) καταβάλλεται και βαθμολόγηση της δραστηριότητας των επιδόσεων υπάρχει (υψόμετρο, βαθμός δυσκολίας των αναρριχητικών διαδρομών) και έπαθλο (η χαρά της επίτευξης του στόχου, η επιβεβαίωση της προσαρμογής σε ενδεχομένως αντίξοες συνθήκες του φυσικού περιβάλλοντος και η απόλαυσή του, η σφυρηλάτηση ακατάβλητων ανθρώπινων δεσμών μεταξύ αυτών που συνδέουν την ζωή τους στο ίδιο σχοινί). Οι κανόνες δε που διέπουν την διεξαγωγή των εκδηλώσεων, των εν λόγω αθλημάτων, είναι πέραν του κοινού αστικού και ποινικού δικαίου (πχ διατάξεις περί σωματείων, ευθύνη αστική ή ποινική σε περίπτωση ατυχημάτων) η ειδική αθλητική νομοθεσία αλλά και η επιμέρους διεθνείς και ημεδαποί κανονισμοί (εκπαίδευσης, αγώνων κλπ) που συναπαρτίζουν την κατά τους ορισμούς του αθλητικού δικαίου, *lex sportiva* για τα ειδικά αυτά αθλήματα.»

Επομένως γεννάται το ερώτημα: αυτές οι δραστηριότητες, τις οποίες αναλυτικά παραθέτω σε παράρτημα, περιέχουσες απλά μια εύκολη και βατή πεζοπορία λίγων ωρών (χωρίς συμμετέχοντες αθλητές, επίπονη και κοπιώδη προσπάθεια κλπ, συνάδουν με τον Αθλητικό προσδιορισμό; και εάν όχι νομιμοποιούνται να τις οργανώνουν Αθλητικά Σωματεία;

Μήπως τέτοιες δραστηριότητες είναι εκτός του καταστατικού σκοπού της ΕΟΟΑ και των Σωματείων της; όπως τούτο διατυπώνεται στον διαδικτυακό τόπο www.EOOA.gr όπου: Οι σκοποί της ΕΟΟΑ είναι: «3. Η μέριμνα για την ανάπτυξη και διάδοση αθλημάτων και δραστηριοτήτων σχετιζομένων με τα βουνά και την ορεινή φύση, με την προϋπόθεση ότι δεν ασκούνται ή εκπροσωπούνται από άλλες Ομοσπονδίες ή δεν είναι δυνατό να υπαχθούν σε ξεχωριστή Ομοσπονδία». Ας λάβουμε υπόψη, στο σημείο αυτό, την ύπαρξη και λειτουργία της Ομοσπονδίας Εκδρομικών Σωματείων (**ΟΦΟΕΣΣΕ**) μιας

μη αθλητικής Ομοσπονδίας, όπου ο εκδρομισμός και η πεζοπορία είναι ο κύριος καταστατικός της σκοπός.

Μήπως είναι απαραίτητη η εγγραφή, των Αθλητικών Σωματείων που δραστηριοποιούνται σε τέτοιες εκδρομές, παράλληλα **και στην ΟΦΟΕΣΣΕ**;

Κατά την προσωπική μου άποψη, τα Ορειβατικά Αθλητικά Σωματεία αυτά, με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες που περιέγραψα, με την επίφαση του Αθλητισμού, ανταγωνίζονται αθέμιτα τα Τουριστικά Γραφεία (που πληρώνουν ως κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, την υποδομή τους, το προσωπικό τους και τους φόρους τους) με μοναδικό σκοπό την αύξηση των οικονομικών τους εισοδημάτων.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ο παράνομος οικονομικός προσπορισμός ή φορολογική παράβαση από αθλητικό στέλεχος (εκπαιδευτή, φιλάθλο, μέλος Διοίκησης...) επιφέρει τις κυρώσεις του άρθρ. 130 (Τήρηση Φιλάθλου Πνεύματος) ν.2725/99 και θεμελιώνει παράβαση των αρχών του Φιλάθλου Πνεύματος, με ποινή που επιβάλλει η Επιτροπή Φιλάθλου Πνεύματος.

4. Η νομική κατοχύρωση του επαγγέλματος «Οδηγός Βουνού» ως ειδικό πρόβλημα της ορειβασίας

Στο σημείο αυτό πρέπει, ως απολύτως συναφές πρόβλημα, να εξετάσουμε και τα περί νομοθετικής κατοχύρωσης του επαγγέλματος του Οδηγού Βουνού, το οποίο τόσο πολύ προβλήθηκε από τα ΜΜΕ τις μέρες των ατυχημάτων που αναφέραμε εισαγωγικά.

Όλα δε, τα μέχρι τούδε δημοσιεύματα ή συνεντεύξεις υπονοούν, **άμεσα ή έμμεσα**, ότι υφίσταται δια νόμου κατοχύρωση του εν λόγω επαγγέλματος. (βλ. Ανακοίνωση Σωματείου Ελλήνων Οδηγών Βουνού όπου αναφέρεται: *“Τον τελευταίο καιρό παρατηρείται έντονα το φαινόμενο να εμφανίζονται στους ορειβατικούς χώρους αρκετά άτομα που δηλώνουν Οδηγοί Βουνού ή Εκπαιδευτές και ασκούν αυτό το έργο υπ’ αυτή την ιδιότητα. Προς γνώση όλων, σύμφωνα με το νόμο (σ.σ. δεν αναφέρεται η διάταξη νόμου) οι άνθρωποι που δικαιούνται να συνοδεύουν κόσμο στις ορειβατικές δραστηριότητες (χρήση σχοινιών, κίνηση σε χιονισμένο επικίνδυνο περιβάλλον) είναι οι Οδηγοί Βουνού οι οποίοι μέχρι στιγμής είναι α) οι εκπαιδευτές της ΕΟΟΑ, εκτός ίσως ενός ή δύο και β) όσοι απόφοιτοι του σεμιναρίου της ΓΓΑ κρίθηκαν κατάλληλοι από την ΕΟΟΑ μετά από αίτησή τους. Προς άρση κάθε παρεξηγήσεως οι εκπαιδευτές και βοηθοί εκπαιδευτές δύνανται να πλαισιώσουν μόνο τις σχολές των συλλόγων. Οι τιμής ένεκεν Οδηγοί δεν έχουν ούτε το τυπικό ούτε και*

το ουσιαστικό προσόν της συνοδείας, επομένως δεν αναφέρονται εδώ.” (Ακολουθεί πίνακας 35 ονομάτων, ως Οδηγοί Ελληνικών Βουνών)⁴

Φρονώ ότι ακόμη και η με ύφος “ex cathedra” σύνταξη της ανακοίνωσης, είναι αφ’ εαυτής, αρκετή για να οδηγήσει στο συμπέρασμα πως ότι βαρύγδουπο εμπεριέχεται, οφείλει να περάσει από την νομική βάσανο.

Στο έγκριτο περιοδικό “Ανεβαίνοντας”, ο γράφων το άρθρο «ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ για την ορειβατική εκπαίδευση» αναφέρει: “Όσοι κατέχουν το σήμα και την ταυτότητα της UIAGM μπορούν να δουλεύουν νόμιμα οδηγώντας και εκπαιδύοντας κόσμο στην Ευρώπη και όλο τον κόσμο. Οι aspirant Οδηγοί έχουν αυτό το δικαίωμα μόνο στην Ελλάδα”... (σ.σ. απορώ από πού προκύπτει αυτός ο ισχυρισμός;) Συνεχίζοντας δε, αναφέρει: “Ελλείπει δε ελληνικού νόμου, για κάθε συμβάν στη χώρα μας μπορούν να επικαλεσθούν την νομοθεσία άλλων χωρών της ΕΕ”.⁵

Με το ατύχημα του Μαινάλου, τον Φεβρουάριο 2005, πρώην Πρόεδρος του Σωματείου Οδηγών Βουνού σε συνέντευξή του αναφέρει ότι: “η κοινοτική Οδηγία (σ.σ. δεν αναφέρεται πουθενά ο αριθμός της οδηγίας) που βάζει τάξη στην κατάσταση δεν έχει ακόμα υιοθετηθεί από την Ελλάδα”

Ο ίδιος δε συντάκτης της αρχικής ανακοίνωσης, Οδηγός Βουνού, παραπονείται στο ΕΘΝΟΣ της 19 Φεβρ. 2006 ότι «Δεν υπάρχει νομοθεσία για τον κλάδο μας».

Ο κάθε νόμιμον αναγνώστης αντιλαμβάνεται την αντιφατικότητα των αλλά και το κίνητρο των παραπάνω ισχυρισμών.

Αυτονόητο, ότι οι υπηρεσίες αυτών των Οδηγών είναι επ’ αμοιβή. Αδύνατο δε, να αντιληφθεί κανείς πως, ελλείπει σχετικού νόμου, αναφερόμαστε σε νόμιμη ή παράνομη άσκηση επαγγέλματος (βλ. ΠΚ. 414 περί παράνομης άσκησης επαγγέλματος).

Πράγματι είναι εν ισχύ μέχρι σήμερα τα παρακάτω άρθρα του Α.Ν. 864/1937, ΦΕΚ 377/Α Περί συστάσεως και λειτουργίας Τουριστικών ή Ταξιδιωτικών Γραφείων και περί Τουριστικών και Εκδρομικών Σωματείων

- Κατά το άρθρο 15 του νόμου αυτού αναφέρεται ότι τα εν Αθήναις εδρεύοντα Σωματεία 1) Ελληνική Λέσχη Περιηγήσεων και Αυτοκινήτων 2) Βασιλική Αερολέσχη της Ελλάδος 3) Ελληνικός Ορειβατικός Σύνδεσμος 4) Βασιλικός Ναυτικός Όμιλος Ελλάδος 5) Ελληνική Περιηγητική

⁴ βλέπε περιοδικό «Ανεβαίνοντας», τ.17

⁵ βλέπε περιοδικό «Ανεβαίνοντας», τ.34

Λέσχη, αναγνωρίζονται ως εκπροσωπούντα νομίμως και αποκλειστικώς τους αντιστοίχους προς τους σκοπούς αυτών κλάδους του τουρισμού.

- Κατά το άρθρο 19 του ίδιου νόμου αναφέρεται ότι, Ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύνδεσμος έχει μόνος το δικαίωμα να χορηγεί αδείας εις τους έχοντες τα προσόντα να χρησιμεύσωσιν ως επίσημοι Οδηγοί των Βουνών
- Κατά το άρθρο 24 παρ. 1 του παρόντος νόμου αναφέρεται ότι, δια Βασιλικών Διαταγμάτων, εκδιδομένων τη προτάσει του Υφυπουργού Τύπου και Τουρισμού και τη προσυπογραφή και άλλων αρμοδίων Υπουργών καθορισθήσονται αι περαιτέρω λεπτομέρειαι του παρόντος νόμου.

Φέρω δε, σε γνώση του αναγνώστη, ότι ουδέποτε, εκδόθηκε διάταγμα τέτοιο ώστε να καθορίζονται οι περαιτέρω λεπτομέρειες για την εφαρμογή του αρθρ. 19 επιπροσθέτως δε πουθενά δεν αναφέρεται εάν οι προαναφερόμενες άδειες έχουν ή όχι επαγγελματική ισχύ. Εάν το πνεύμα του νομοθέτη ήταν αυτό το 1937 τότε είναι σε ευθεία αντίθεση με τον ενεστώτα ν.2725 περί Ερασιτεχνικού Αθλητισμού κεφάλαιο Γ περί Αθλητικής Ομοσπονδίας. (λίαν ευπρόσδεκτος πιθανά αντίθετος ισχυρισμός)

Σύμφωνα με τα παγίως κριθέντα, δυνάμει του αρθρ.5 παρ.1 του Συντ. προστατεύεται και κατοχυρώνεται η προσωπική και η οικονομική ελευθερία ως ατομικό δικαίωμα.

Ειδικότερη εκδήλωση αυτής της ελευθερίας, αποτελεί η επιλογή και ελευθερία ασκήσεως επιχειρηματικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας, ως αναγκαίου στοιχείου της προσωπικότητας του ατόμου.

Στη ελευθερία αυτή, **μπορεί νόμος της Πολιτείας**, να επιβάλλει περιορισμούς, αναφερόμενος στη άσκηση ή και την επιλογή ορισμένου επαγγέλματος.

Οι τασσόμενοι όμως από το νόμο, όροι και προϋποθέσεις επιλογής και άσκησης του επαγγέλματος, είναι συνταγματικώς επιτρεπτοί, εφόσον ορίζονται γενικά κατά τρόπο αντικειμενικό και δικαιολογούνται επαρκώς από αποχρώντες λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος, οι οποίοι σε κάθε περίπτωση πρέπει να τελούν σε συνάφεια προς το αντικείμενο και τον χαρακτήρα της ρυθμιζόμενης επαγγελματικής δραστηριότητας.

Στην περίπτωσή μας, πιθανολογούμενη μελλοντική νομοθετική ρύθμιση που θα περιορίζει τη ελευθερία αυτή, δεν μπορεί να έχει ως μοναδικό σκοπό την προστασία του οικονομικού συμφέροντος των κάποιων ολίγων, ήδη αφανώς ασκούντων την συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα, προς βλάβη των καταναλωτών αυτών των υπηρεσιών.

Επικουρικά αναφέρω, ότι μέχρι τούδε αυτές οι υπηρεσίες, παρείχοντο αφίλοκερδώς και επάξια, εθελοντικά στην ελληνική ορειβατική κοινότητα.

Εξάλλου, σύμφωνα με τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, οι εν δυνάμει επιβαλλόμενοι από τον νόμο περιορισμοί θα πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για τη επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νομοθέτη σκοπού δημόσιου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μη είναι δυσανάλογοι σε σχέση προς αυτόν.

Ειδικότερα, όταν οι θεσπιζόμενοι περιορισμοί θα αφορούν, όχι απλώς την άσκηση αλλά και τον προσδιορισμό των νομίμων προσόντων, για την πρόσβαση στο επάγγελμα προσώπων, η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει να είναι εμφανής και σαφώς διαγνώσιμη η αναγκαιότητα επιβολής ενός τέτοιου εξαιρετικού περιορισμού για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νόμο σκοπού.

Θα δικαιολογηίτο ενδεχομένως τη θέσπιση μέτρων και ειδικών γνώσεων, που θα παρέχονται από φορέα ΝΠΔΔ, με άμεση και διαφανή διαδικασία, προκειμένου να διασφαλισθεί η υγεία και η ασφάλεια των καταναλωτών. Ο κοινωνικός διάλογος, δοκώ ότι θα πρέπει να έχει συνομιλητές όλες τις διαφορετικές φωνές και απόψεις που συνυπάρχουν αγαστά μέσα στην Ορειβατική κοινότητα, αφού πρώτα τεθεί και απαντηθεί το θεμελιώδες ερώτημα “εάν η γνώση που παράγει ασφάλεια είναι εμπορεύσιμο αγαθό”;

Ακόμη και η νομολογία συνάδει με τους ισχυρισμούς μου, όπου με την 14/29.1.2007 το ΑΣΕΑΔ απόφασή του απεφάνθη ότι: *πρέπει να σημειωθεί ότι για την άσκηση του παραπάνω επαγγέλματος δεν υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο να θέτει κάποιες προϋποθέσεις ή περιορισμούς για την άσκησή του, ούτε και απαιτείται πιστοποίηση ή έγκριση από την οικεία ομοσπονδία (ΕΟΟΑ) του προσφεύγοντος και άδεια από την Νομαρχία ή οποιοδήποτε άλλο κρατικό φορέα. Έτσι ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί ελεύθερα, εκτός των φορολογικών διατυπώσεων, να ασκήσει το ανωτέρω επάγγελμα, χωρίς να έχει κάποια ιδιότητα και ειδικότερα αυτήν του προσφεύγοντος.*⁶

Επιπροσθέτως, θα πρέπει να γίνει γνωστή και οριστή η συμβατική σχέση που συνδέει τον ασκούντα το επιτήδευμα του “Οδηγού Βουνού” με τον καταναλωτή των υπηρεσιών καθώς και η συμβατική σχέση που συνδέει τον προστηθέντα “Οδηγό Βουνού” με το διοργανωτή της δραστηριότητας (Αθλητικό Σωματείο, Ομοσπονδία, Τουριστικό Γραφείο...) Μόνο τότε θα μπορέσουμε να δούμε τις συμβατικές υποχρεώσεις καθώς και το πλαίσιο των πιθανών ευθυνών του επαγγελματία “Οδηγού Βουνού” δυνάμει του ν.2251/1994 ΦΕΚ 191Α, όπου ο κοινοτικής εμπνεύσεως νόμος στη πρώτη παράγραφο του αρθ. 8 ορίζει ότι: ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε ζημία που προκάλεσε υπαιτίως

⁶ βλέπε ΑΣΕΑΔ 14/2007, σ’ αυτό το τεύχος, σελ 509.

κατά την παροχή των υπηρεσιών. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 προσδιορίζει ότι: ως παρέχων υπηρεσίες θεωρείται όποιος παρέχει κατά τρόπο ανεξάρτητο υπηρεσία στο πλαίσιο της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, ενώ στην 4^η παράγραφο του ίδιου άρθρου επιλέγει ότι: ο παρέχων τις υπηρεσίες φέρει το βάρος της απόδειξης της έλλειψης υπαιτιότητας.

Εκ τούτων προκύπτει ότι ο υπαγόμενος στη ρύθμιση της μόλις αναφερθείσης διάταξης ευθύνεται για τη ζημία που υπαιτίως προκλήθηκε στον αποδέκτη των υπηρεσιών του για κάθε βαθμό πλαισίματος, δηλ. και για ελαφρά αμέλεια. Ότι η υπαιτιότητά του για την επαγωγή της ζημίας τεκμαίρεται, απλώς δε του παρέχεται η δυνατότητα να αποδείξει την έλλειψή της, δηλ. η δημιουργούμενη εις βάρος του ευθύνη είναι νόθος αντικειμενική.

5. Το νομικό καθεστώς των «Οδηγών Βουνού» και η νομοθεσία που διέπει την ορειβασία.

Αναμφισβήτητα, ελλείψει ενός ειδικού νομικού πλαισίου περί των οδηγών βουνού, ο καθένας μπορεί να γίνει *επαγγελματίας οδηγός βουνού*, με μια απλή δήλωσή έναρξης άσκησης του επαγγέλματος «διοργανωτής υπαιθρών δραστηριοτήτων» που κατατίθεται στην Δ. Ο. Υ.

Προτείνεται από ορισμένους το να γίνει **υποχρεωτική η πρόσληψη σε επαγγελματική βάση** των εκπαιδευτών της ΕΟΟΑ που ήδη ονομάστηκαν οδηγοί βουνού της ΕΟΟΑ για να οδηγήσουν ως αρχηγοί τις εκδρομές των συλλόγων ή των ιδιωτών μελών της ΕΟΟΑ. Κάτι τέτοιο είναι αδύνατο όπως θα αναπτύξω στην συνέχεια.

Σαν συμβολή στον δημόσιο διάλογο θα πρότεινα να εξετάσουμε:

(Α) Τι πράγματι ισχύει διεθνώς με τους οδηγούς βουνού και

(Β) να διακρίνουμε μεταξύ Trekking - (Ορεινής) πεζοπορίας και Alpinism - ορειβασίας (ψηλού) βουνού και αναρρίχησης βράχου.

Να δούμε (Γ) ότι στην Ελλάδα επάγγελμα «οδηγός ψηλού βουνού» δεν υφίσταται και (Δ) ότι δεν είναι δυνατό να χορηγηθεί τέτοιος επαγγελματικός τίτλος χωρίς κρατική εκπαίδευση από κρατική επαγγελματική σχολή.

Ακόμη να δούμε (Ε) τα δεινά που έφερε στην Ελληνική ορειβασία ο αθλητικός νόμος και (ΣΤ) να δούμε τι είδους ορειβατική παιδεία προσφέρει η ΕΟΟΑ.

Τέλος, θα πρέπει (Ζ) να οριοθετήσουμε τον εθελοντισμό με τον επαγγελματισμό.

A) ΤΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΔΙΕΘΝΩΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΔΗΓΟΥΣ ΒΟΥΝΟΥ

Τα μέλη του διεθνούς σωματείου INTERNATIONAL FEDERATION

OF MOUNTAIN GUIDES ASSOCIATIONS (IFMGA), www.hmg.org, είναι από τις ακόλουθες χώρες: *Ιταλία, Βολιβία, Καναδάς, Χιλή, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Νέα Ζηλανδία, Αυστρία, Περού, Ελβετία, Σλοβενία, Η.Π.Α., Ιαπωνία, Νορβηγία, Σουηδία, Τσεχία, Πολωνία*. Σχεδόν όλες αυτές είναι χώρες που έχουν στο έδαφός τους **ψηλά βουνά**, δηλαδή βουνά υψομέτρου άνω των 3.500 μέτρων.

Ας δούμε καλύτερα την περίπτωση της Γαλλίας, της χώρας όπου γεννήθηκε το επάγγελμα του «οδηγού ψηλού βουνού», του Chamoniix: «*Το Εθνικό Συνδικάτο Οδηγών Βουνού SNGM www.sngm.com είναι ένα επαγγελματικό συνδικάτο που ενώνει τους οδηγούς ψηλού βουνού της Γαλλίας*». Προϋπόθεση εγγραφής σ' αυτό είναι να έχει ο οδηγός βουνού ένα από τα 1.800 κρατικά πτυχία της πασίγνωστης σχολής Ecole Nationale de Ski et d' Alpinisme (ENSA) του Chamoniix.

Ας δούμε και την περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας. Η δική τους ομοσπονδία www.bmg.uk ιδρύθηκε το 1946, όταν η χώρα τους ήταν ακόμη αυτοκρατορία και είχε αποικίες με ψηλά βουνά. Χώρα με μεγάλη ορειβατική παράδοση, εισήγαγε στην συνέχεια την διάκριση μεταξύ «Alpinism» και «Mountaineering». «*Οι οδηγοί αναλαμβάνουν να συνοδεύουν τους πελάτες τους στις πιο ψηλές και απομακρυσμένες κορυφές του πλανήτη, στην αναρρίχηση βράχου - πάγου, στο ορειβατικό σκι*».

Εξ' όσων γνωρίζω, **σε καμία χώρα δεν είναι υποχρεωτική η πρόσληψη οδηγού βουνού**. Αντίθετα, ο κανόνας είναι να οργανώνονται αποστολές ή να γίνονται αναβάσεις ή διαδρομές χωρίς οδηγό. Ξεφυλλίζοντας τα παλιά ορειβατικά περιοδικά, θα θυμηθείτε τις διαδρομές στις Άλπεις που τα σημερινά μέλη του ΣΕΟΒ σκαρφάλωσαν χωρίς οδηγό βουνού. Ανατρέχοντας το φωτογραφικό μου αρχείο, θυμάμαι τις εκδρομές στις Άλπεις όπου μας πήγαν σημερινά μέλη του ΣΕΟΒ. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η πρόσληψη ξένου οδηγού βουνού δεν ήταν υποχρεωτική.

B) ΔΙΑΚΡΙΣΗ TREKKING ή (ΟΡΕΙΝΗΣ) ΠΕΖΟΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ALPINISM ή ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ (ΨΗΛΟΥ) ΒΟΥΝΟΥ / ΑΝΑΡΙΧΙΣΗΣ ΒΡΑΧΟΥ

Εκτός από το ψηλό βουνό, κανείς δεν διανοείται στην Γαλλία να προσλάβει οδηγό βουνού για μια εκδρομή στην ύπαιθρο. Εκατομμύρια κυριολεκτικά Γάλλοι βγαίνουν στο βουνό, περπατάνε, κατασκηνώνουν, χειμώνα - καλοκαίρι, μόνοι, με φίλους, με την οικογένεια ή με οργανωμένες εκδρομές από τους 2.950 συλλόγους σε 180.000 χιλιόμετρα μονοπατιών σηματοδοτημένων από 6.000 εθελοντές. Όλα αυτά είναι οργανωμένα από την ομοσπονδία Federation Francaise de la Rendonee Pidestre.

Στον τόπο www.ffrandonnee.fr διαβάζουμε ότι η Γαλλική ομοσπονδία προσλαμβάνει μόνιμο προσωπικό, οργανώνει την εκπαίδευση, έχει βάση δεδομένων των διαδρομών, βάση δεδομένων των συλλόγων και των εκδρομών και προσφέρει πλήρη σειρά εντύπων οδηγών με αναλυτική περιγραφή των διαδρομών που ενημερώνεται τακτικά από το ίντερνετ.

Ακόμα, οργανώνει την εκπαίδευση⁷ που παρέχει στους εθελοντές οδηγούς και οργανώνει σχολή αρχαρίων, ομοσπονδιακή σχολή οδηγών που συμπληρώνεται με πρόγραμμα δια βίου εκπαίδευσης, σχολή «βουνού» και «χειμερινού βουνού», εξειδικευμένες σχολές, σχολή σηματοδότησης μονοπατιών και σχολή στελεχών συλλόγων.⁸

⁷ Στόχοι της εκπαίδευσης είναι: Οι οδηγοί να είναι ικανοί να οργανώσουν, να οδηγήσουν και να πλαισιώνουν ομάδες πεζοπόρων με ασφάλεια, σε κάθε έδαφος, χωρίς όμως αλπινοτικές τεχνικές προώθησης. Να είναι ικανοί να εμπνεύσουν τους εκδρομείς για μια καλύτερη ανακάλυψη του φυσικού και ανθρώπινου περιβάλλοντος που διασχίζουν. Να είναι ικανοί να προωθήσουν το ομαδικό πνεύμα των συλλόγων.

Εκπαιδευτές είναι: οι εκπαιδευτές της ομοσπονδίας και προσκεκλημένοι επαγγελματίες όπως μετεωρολόγοι, γιατροί, τραυματολόγοι, υπεύθυνοι φυσικών πάρκων και αστυνομικοί εξειδικευμένοι στα βουνά και στα ψηλά βουνά, επαγγελματικό προσωπικό οικολογικών και φυσιολατρικών συλλόγων, παιδαγωγοί εξειδικευμένοι στην νεότητα και την άθληση...

⁸ Ας δούμε και το πρόγραμμα της κάθε σχολής. Σχολή αρχαρίων: εισαγωγή, θεωρητική και πρακτική ανάγνωση χάρτη, χρήση χάρτη και πυξίδας, η χρήση του χάρτη, κίνηση ομάδος, η πεζοπορία και το συλλογικό πνεύμα, ο ρόλος του αρχηγού. Ομοσπονδιακή σχολή: Το δίπλωμα είναι κρατικά αναγνωρισμένο και χορηγείται μετά από εξετάσεις. Μαθήματα είναι: Το έδαφος Ανάγνωση του χάρτη, τοπογραφία, προσανατολισμός. Το περιβάλλον Ανάγνωση του τοπίου, πανίδα χλωρίδα, περιβάλλον, μετεωρολογία. Ο αθλητής ανατομία και φυσιολογία, φυσιολογία της προσπάθειας, διατροφή, υγιεινή στην καθημερινή ζωή, πρώτες βοήθειες στην πεζοπορία. Η δραστηριότητα Εξοπλισμός, υλικά, ενεργητική και παθητική ασφάλεια, οργάνωση μιας πορείας, ο ρόλος του αρχηγού, η διαδρομή. Η συλλογική ζωή Επικοινωνία, παρακίνηση, συμπεριφορά μιας ομάδας, ευθύνη, ασφαλιστική κάλυψη και νομοθεσία, κανονισμοί, υποδομή της ομοσπονδίας. Μετά από αυτή την σχολή οργανώνονται και πολλές σχολές εξειδίκευσης π.χ. στο GPS, στην μετεωρολογία κ.α. Σχολή βουνού: ανάγνωση χάρτη (ισοΰψεις κλπ), πορεία ματ' εμποδίων, αλτίμετρο, μετεωρολογία (ισοθερμία, καταιγίδες..), διαμόρφωση εδάφους (διαβρώσεις, γεωλογία), περιβάλλον βουνού, φυσιολογία του αθλητή στο βουνό (υψόμετρο, εξειδίκευση των πρώτων βοηθειών), εξοπλισμός και ασφάλεια, Διοργάνωση μιας δραστηριότητας. Σχολή χειμερινού βουνού με σκοπό την μετακίνηση με χιονορακέτες. Προσανατολισμός στο χιόνι, χειμερινό βουνό (προστασία) στρώματα χιονιού και χιονοστιβάδες, ατυχήματα που προκαλούνται από το κρύο, ασφάλεια, εξοπλισμός και ARVA; οργάνωση χειμερινών διαδρομών. Σχολές διευθυντών και υπευθύνων σχολών με πολλά επιμέρους θέματα όπως η εξοικείωση με το περιβάλλον του αθλητικού χώρου και της ομοσπονδίας, ευθύνες, ασφάλεια και ασφαλιστική κάλυψη, λογιστικά συλλόγων, ομιλία σε κοινό και διεξαγωγή συναθροίσεων κ.α.

Εξ' όσων γνωρίζω, η ΕΟΟΑ έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή ομοσπονδία πεζοπορίας αλλά, επειδή η πεζοπορία δεν υπάγεται στον αθλητικό νόμο, μπορούν να συσταθούν στην Ελλάδα και άλλες εθνικές ομοσπονδίες πεζοπορίας.

Γ) ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ «ΟΔΗΓΟΣ ΒΟΥΝΟΥ» ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

(α) Αντίθετα με την Γαλλία που είδαμε πιο πάνω, **η Ελλάδα δεν έχει ούτε ένα ψηλό βουνό** αν και είναι κυρίως ορεινή χώρα. Έχει όμως μια παράδοση ενός αιώνα έντονης αθλητικής δραστηριότητας στο βουνό που είναι οργανωμένη κυρίως σε εθελοντική βάση γύρω από τους ιστορικούς συλλόγους του χώρου.

Στην Γαλλία είναι αδιανόητο να προσλάβει κάποιος οδηγό ψηλού βουνού για οδηγήσει μια πεζοπορική ομάδα και κανένας οδηγός ψηλού βουνού δεν θα δεχόταν να το κάνει. Οι οδηγοί ψηλού βουνού που κινούνται στο αλπικό περιβάλλον είναι άτομα αναμφισβήτητου κύρους, ο ορειβατικός κόσμος τους περιβάλλει με σεβασμό, στα καταφύγια τους τιμούν ιδιαίτερα και οι ίδιοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους τόσο επ' αμοιβή όσο και αφιλοκερδώς εκεί όπου χρειάζεται. Κυρίως όμως οι οδηγοί ψηλού βουνού είναι οι πρώτοι που πληρώνουν τον φόρο αίματος στο βουνό μια και πάρα πολλοί πέφτουν θύματα των αντίξοων συνθηκών του αλπικού περιβάλλοντος.

Εάν, όπως προτείνει ο αγαπητός Χρήστος Μπελογιάννης σε άρθρο του στην εφημερίδα «Έθνος της Κυριακής»⁹⁹, ορισμένοι συναθλητές μας αισθάνονται καλύτερα να έχουν στα ψηλά βουνά του εξωτερικού έλληνα οδηγό ψηλού βουνού και όχι ξένο, τότε κανείς δεν μπορεί να τους εμποδίσει να τον έχουν. Όπως κανείς δεν μπορεί να εμποδίσει κάποιον ν' ανεβεί σε κάποιο ψηλό βουνό χωρίς οδηγό.

(β) Το ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΔΗΓΩΝ ΒΟΥΝΟΥ (ΣΕΟΒ) www.hmga.gr είναι υποψήφιο μέλος της διεθνούς IFMGA. Εξ' όσων γνωρίζω, δεν υφίσταται νόμος που να ρυθμίζει το καθεστώς των ελλήνων οδηγών ψηλού βουνού και θα ήθελα να μάθω ποιος είναι ο «νόμος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» που αναφέρεται στην πρώτη σελίδα του δικτυακού τόπου του ΣΕΟΒ.

Όπως πολύ σωστά αναφέρεται στον ίδιο δικτυακό τόπο, «στις χώρες πλαισιώνουν τις Άλπεις, μόνο οι οδηγοί βουνού μπορούν να στελεχώνουν έναντι αμοιβής δραστηριότητες όπως η αναρρίχηση, ορειβατικό σκι, καταβάσεις φαραγγιών καθώς και... αναβάσεις βουνών».

⁹⁹ Έθνος, 19-2-2006

Θα διαφωνήσω μόνο για την αναφορά στην ορεινή πεζοπορία. Στις Άλπεις, τα σηματοδοτημένα μονοπάτια φθάνουν και ξεπερνούν το υψόμετρο των 3.000 μέτρων και μπορεί να περνάνε από διάσελα ή κορυφές που είναι ψηλότερα από κάθε ελληνική κορυφή. Αυτό όμως δεν λέγεται ορειβασία αλλά πεζοπορία. Θυμίζω τον ορισμό της πεζοπορίας κατά την γαλλική ομοσπονδία πεζοπορίας που θέλει την πεζοπορία να σταματάει εκεί όπου χρειάζονται αλπικές τεχνικές ανάβασης δηλαδή σχοινιές, σκαρφάλωμα, διάσχιση παγετώνων κ.ο.κ.

Είλικρινά πιστεύω ότι πρέπει να οριοθετηθεί ο χώρος και να αυτοπεριορισθούν οι προσφιλείς φίλοι συνορειβάτες που συνέστησαν τον ΣΟΕΒ και που θέλουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σαν οδηγοί ψηλού βουνού.

Τους προτείνω να επενδύσουν πιο πολύ στην ηθική καταξίωση του ρόλου τους και να εγκαταλείψουν συνδικαλιστικές πρακτικές που ανήκουν σε άλλους χώρους.

(γ) Για να καλύψουμε το νομικό καθεστώς στην Ελλάδα, πρέπει να εξαντλήσουμε όμως το τι προβλέπει ο ν. 864/1937 που σήμερα ισχύει και έχει τίτλο «Περί συστάσεως και λειτουργίας τουριστικών ή ταξιδιωτικών γραφείων και περί τουριστικών σωματείων». Το άρθρο 3 προβλέπει το πως θα ιδρυθεί τουριστικό ή ταξιδιωτικό γραφείο, το άρθρο 13 προβλέπει τις ποινές των παραβατών και την οργάνωση των σωματείων. Το άρθρο 19 προβλέπει επί λέξει «*Ο Ε.Ο.Σ. (νυν ΕΟΟΑ) έχει μόνος το δικαίωμα να χορηγεί αδείας εις τους έχοντας τα προσόντα να χρησιμεύσιν ως επίσημοι οδηγοί των βουνών*». Το άρθρο 21 απαγορεύει την διενέργεια δημοσίων εκδρομών με σκοπό χρηματισμού και επιτρέπει χωρίς άδεια από την αστυνομία την διενέργεια εκδρομών διάρκειας έως 3 ημέρες μόνο στα εκδρομικά σωματεία (αυτό ισχύει και σήμερα). Για την εποπτεία των εκδρομών προβλέπεται με το άρθρο 22 συμβούλιο και εποπτεία από το Υπουργείο Τύπου και Τουρισμού αρχικά και τον ΕΟΤ στην συνέχεια.

Ο ίδιος ο νόμος, στην επικεφαλίδα του, αντιδιαστέλλει μεταξύ τουριστικών γραφείων και εκδρομικών σωματείων. Άλλες διατάξεις του αφορούν τα τουριστικά γραφεία και άλλες τα σωματεία. Οι επαγγελματίες δουλεύουν στα τουριστικά γραφεία, οι εθελοντές στα σωματεία. Έτσι συνάγεται ότι οι **«επίσημοι οδηγοί βουνού»** του άρθρου 19 είναι από το 1938 **άμισθοι και εθελοντές**.

(δ) Η ΕΟΟΑ έχει ονομάσει τους «εκπαιδευτές ορειβασίας» «οδηγούς βουνού» κάνοντας χρήση τις διατάξεις του πιο πάνω νόμου. Ο τίτλος όμως αυτός καμία σχέση δεν έχει με τους «επαγγελματίες οδηγούς βουνού» τύπου Chamonix.

(ε) Με βάση τα ανωτέρω συμπεραίνω ότι στην Ελλάδα (ι) το επάγγελμα «οδηγός βουνού» δεν υφίσταται (ιι) ο τίτλος «οδηγός βουνού» κατά την έννοια του παλαιού νόμου υπήρξε ανενεργός (ιιι) οποιοσδήποτε μπορεί να οδηγήσει επ' αμοιβή γνωστά του άτομα στο βουνό όχι όμως να διοργανώσει δημόσιες εκδρομές με σκοπό χρηματισμού εκτός εάν είναι ιδιωτικό τουριστικό γραφείο.

Δ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΡΑΤΙΚΗ Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

(α) Οι έννοιες «παιδεία» και «επαγγελματική εκπαίδευση» διακρίνονται από το Σύνταγμα της Ελλάδας (άρθρο 16) και από την συνθήκη ΕΟΚ (άρθρα 149 - 150).

Έτσι, η παιδεία είναι ελεύθερη. Δηλαδή, ο καθένας, μπορεί να διδάσκει και να διδάσκεται και νόμοι προβλέπουν τα ακαδημαϊκά πτυχία και τις διεθνείς τους ισοτιμίες. Το άρθρο 16 ρυθμίζει την επαγγελματική εκπαίδευση:

«... 7. Η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από τον νόμο, που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές.

8. Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορήγησης άδειας για την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων που δεν ανήκουν στο Κράτος, τα σχετικά με την εποπτεία που ασκείται πάνω σ' αυτά, καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού προσωπικού τους.»

Η Ελληνική Δημοκρατία αποφασίζει κυριαρχικά για τον τρόπο οργάνωσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης, την νομική μορφή, το καθεστώς των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και περί του αν θα συσταθούν ιδιωτικά, το επίπεδο και το περιεχόμενο των σπουδών και την αξία των χορηγούμενων απ' αυτά τίτλων σπουδών.

Επειδή δεν υπάρχει κρατική «σχολή οδηγού ψηλού βουνού»¹⁰, ούτε το πτυχίο κάποιας αλλοδαπής σχολής μπορεί ν' αναγνωριστεί ως ισότιμο με ελληνικό ακριβώς γιατί δεν υπάρχει τέτοια σχολή.

Για τον ίδιο λόγο, **ούτε αντίστοιχο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο μπορεί να**

¹⁰ Διευκρινίζω ότι (ι) οι σχολές Τ. Ε. Φ. Α. Α. είναι ανώτατες σχολές και δεν επιτρέπεται (τουλάχιστον μέχρι ν' αναθεωρηθεί το Σύνταγμα) να ιδρυθούν ιδιωτικές ανώτατες σχολές και (ιι) τα κέντρα ελεύθερων σπουδών δεν χορηγούν τίτλο σπουδών αλλά απλή βεβαίωση που δεν είναι ισότιμη με τίτλο αναγνωρισμένου ημεδαπού ή αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος.

λειτουργήσει και κατά συνέπεια η «σχολή» που αναφέρεται στον δικτυακό τόπο του ΣΕΟΟΒ στερείται κάθε νομικής υπόστασης.

Κατά συνέπεια, η «σχολή» που αναφέρει ο ΣΕΟΒ στον δικτυακό του τόπο δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσει νόμιμα στην Ελλάδα.

Ε. ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Όλοι εμείς που ανεβαίνουμε στο βουνό, μόνοι ή με συλλόγους, είμαστε αθλητές της ΕΟΟΑ ή μέλη αθλητικών συλλόγων;

Κατά το καταστατικό της (αρ. 3 παρ. α) η ΕΟΟΑ www.eoos.gr είναι **αθλητική ομοσπονδιακή οργάνωση** και καλύπτει τρία αθλήματα: την ορειβασία, το ορειβατικό σκι και την αγωνιστική αναρρίχηση. Το τι είναι ορειβασία, το εξειδικεύει η ΕΟΟΑ στο καταστατικό της (αρ. 4 παρ. α)¹¹. Στην ορειβασία περιλαμβάνει και την ορεινή πεζοπορία.

(α) Στο πιο πάνω ερώτημα, δύο απαντήσεις είναι δυνατές:

(1) είμαστε αθλητές. Η ΕΟΟΑ θα ολοκληρώσει τις απαιτούμενες ενέργειες για ν' αναγνωρίσει η ΓΓΑ www.sport.gov.gr το άθλημα της ορειβασίας, θα εκδοθούν αθλητικές ταυτότητες σε όσους ανεβαίνουν στο βουνό, για ορεινή πεζοπορία, για αναρρίχηση βράχου, για αλπινισμό και για ψηλά βουνά του εξωτερικού. Θα υπάρχει μία μόνο ομοσπονδία σε όλη την χώρα (άρθρο 19/Ν.2725/1999)¹² και αυτή θα είναι η ΕΟΟΑ. Μέλη της θα είναι αθλητικά σωματεία (άρθρο 1/Ν.2725/1999)¹³ και μέλη των σωματείων μπορεί να είναι ο καθένας (άρθρο 2/Ν.2725/1999)¹⁴ π.χ. η μητέρα μου που δεν ανεβαίνει ποτέ στο βουνό, αλλά αθλητές μπορούν να είναι μόνο αυτοί που έχουν ταυτότητα της ΕΟΟΑ. Οι αθλητές είναι ερασιτέχνες (άρθρο 33/Ν.2725/1999)¹⁵ και υπο-

¹¹ «Η μέριμνα για την ανάπτυξη, εξύψωση και διάδοση της ορειβασίας σε όλες τις μορφές και εκδηλώσεις, όπως αναβάσεις, ορεινή πεζοπορία, αναρρίχηση βράχου, αλπινισμός, και αναβάσεις υπερψηλών βουνών.»

¹² «Αθλητική ομοσπονδία είναι η ανώτατη οργάνωση αθλητικών σωματείων...που καλλιεργούν το ίδιο άθλημα ή τον ίδιο κλάδο άθλησης... Για κάθε άθλημα ή κλάδο άθλησης επιτρέπεται η σύσταση μίας μόνο ομοσπονδίας για όλη τη χώρα.»

¹³ «ένωση φυσικών προσώπων που έχει ως κύριο σκοπό τη συστηματική καλλιέργεια και την ανάπτυξη των δυνατοτήτων των αθλητών της για την συμμετοχή τους σε αθλητικούς αγώνες»

¹⁴ «Καθένας που συγκεντρώνει τις νόμιμες προϋποθέσεις έχει το δικαίωμα να εγγραφεί ως μέλος του αθλητικού σωματείου.»

¹⁵ «1. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε αθλητές που δεν αγωνίζονται σε τμήμα αμειβόμενων αθλητών αθλητικού σωματείου ή σε αθλητική ανώνυμη εταιρεία.

2. με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 85 του παρόντος νόμου, η αγωνιστική δρα-

χρεωτικά είναι ενταγμένοι σε αθλητικά σωματεία, έχουν περιορισμούς στην μεταγραφή τους και υπόκεινται στον πειθαρχικό έλεγχο. Οι κανονισμοί της ΕΟΟΑ, εφόσον εγκριθούν από την ΓΓΑ είναι υποχρεωτικοί για το άθλημα (άρ. 27/Ν.2725/1999)¹⁶.

Το άθλημα εποπτεύεται από το κράτος, η τήρηση βιβλίων και η έγκριση οικονομικών στοιχείων και προϋπολογισμού των σωματείων είναι υποχρεωτική (αρ 51/Ν.2725/1999) όπως και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων που εισπράττονται από το κράτος (αρ. 50 και 52/Ν.2725/1999). Η περιουσία του αθλητικού σωματείου, εάν αυτό διαλυθεί, αντί να περιέλθει στα μέλη του περιέρχεται στην Γ.Γ.Α. (αρ. 7 παρ. 10/Ν.2725/1999). Οι προμήθειες γίνονται με δημόσιο διαγωνισμό (αρ. 55 Ν.2725/1999). Οι αθλητικές εγκαταστάσεις πρέπει να έχουν άδεια λειτουργίας (αρ. 56/Ν.2725/1999) [έχουν τέτοια άδεια οι πίστες αναρρίχησης των συλλόγων που είναι σήμερα σε λειτουργία] και διεξοδικά ρυθμίζεται το καθεστώς των προπονητών (αρ. 31), των μόνων επαγγελματιών εξαρτημένης εργασίας που προβλέπει ο αθλητικός νόμος για τον ερασιτεχνικό αθλητισμό.

Βέβαια ο νόμος επιτρέπει και τον επαγγελματικό αθλητισμό και μια μέρα

στηριότητα των αθλητών δεν αποτελεί άσκηση επαγγελματικής αθλητικής δραστηριότητας. Οικονομικές ή άλλες παροχές που δίνονται από τα αθλητικά σωματεία, ενώσεις ή ομοσπονδίες σε αθλητές, ως ενίσχυση για την υποστήριξη της αθλητικής τους δραστηριότητας δεν αποτελούν οικονομικά ανταλλάγματα, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθ. 86 του παρόντος νόμου.

Οι σχέσεις αθλητών και αθλητικών σωματείων καθορίζονται από τις διατάξεις του καταστατικού ή του σχετικού ειδικού κανονισμού της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας.

3. Με τους ειδικούς κανονισμούς του άρθρου 27 του παρόντος νόμου καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις εγγραφών και μεταγραφών αθλητών...

8. Απαγορεύεται η συμμετοχή αθλητή σε αγώνες που δεν έχουν εγκριθεί από την οικεία αθλητική ομοσπονδία.

9. Η πιστοποίηση της υγείας των αθλητών είναι υποχρεωτική και αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή σε προπονήσεις και αγώνες. Η πιστοποίηση αυτή γίνεται σε δελτίο υγείας που εκδίδει η οικεία αθλητική ομοσπονδία...»

¹⁶ «Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 104, με γενικούς ή ειδικούς κανονισμούς που ψηφίζει η γενική συνέλευση των μελών κάθε αθλητικής ομοσπονδίας του οικείου αθλήματος ή του οικείου κλάδου άθλησης, τίθενται οι κανόνες που ισχύουν για όλα τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και τη διεξαγωγή του αθλήματος ή των αθλημάτων που υπάγονται σε αυτή, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Για την κατάρτιση των παραπάνω κανονισμών λαμβάνονται υπόψη οι ισχύοντες διεθνείς κανονισμοί. Η τήρηση των κανόνων αυτών είναι υποχρεωτική για τα αθλητικά σωματεία και τις αθλητικές ενώσεις που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικείας ομοσπονδίας. Οι κανονισμοί και οι τροποποιήσεις τους υπόκεινται σε έλεγχο νομιμότητας από τον Υπουργό Πολιτισμού...»

ίσως δούμε επαγγελματική ορειβατική ομάδα αλλά τότε θα εφαρμόζονται οι ακόμα ειδικότερες διατάξεις για τον επαγγελματικό αθλητισμό και θα είναι ασφυκτικότερος ο έλεγχος του κράτους.

Εκτός από τους προπονητές και τους διαιτητές, άλλοι επαγγελματίες όπως «επαγγελματίες οδηγοί βουνού» δεν επιτρέπονται στην ΕΟΑΑ. Μάλιστα, μέλη σωματείων που τυχόν αποκτήσουν την ιδιότητα του «επαγγελματία», αυτοδικαίως εκπίπτουν από την ιδιότητα του μέλους καθώς και από κάθε θέση που τυχόν έχουν στα συλλογικά όργανα σωματείου και της ομοσπονδίας (άρ. 3).

(2) Δεν είμαστε αθλητές: Οι ορειβάτες είναι μέλη σωματείων, όπως το καταστατικό του κάθε σωματείου προβλέπει. Οι διατάξεις που ισχύουν για κάθε σωματείο ισχύουν και για τα ορειβατικά σωματεία. Είναι ατομικό δικαίωμα κάθε ορειβάτη να είναι ή να μην είναι μέλος σωματείου και κάθε σωματείου να είναι ή να μην είναι ενταγμένο στην ΕΟΑΑ. Ελεύθερα συστήνονται όσα σωματεία και όσες εθνικές ομοσπονδίες θέλουν τα μέλη τους. Κάθε ορειβάτης και ορειβατικό σωματείο μπορεί να ενταχθεί κάπου ή να αποχωρήσει από κάπου, ακόμη και από την ίδια την Ομοσπονδία.

Οι κανονισμοί της κεντρικής ομοσπονδίας δεν είναι υποχρεωτικοί για τα σωματεία μέλη της παρά μόνο εάν αυτά τους αποδεχθούν.

Αντίθετα με τα ταξιδιωτικά γραφεία που οργανώνουν εκδρομές περιπέτειας, για την ορεινή πεζοπορία, την αναρρίχηση βράχου, τον αλπινισμό και για τα ψηλά βουνά του εξωτερικού, τα ορειβατικά σωματεία δεν πρέπει να έχουν σκοπό το κέρδος και δεν ασκούν «κατ' επάγγελμα» τις σχετικές δραστηριότητες. Ακόμη, δεν υπάρχει περιορισμός στην σύναψη επαγγελματιών συμβάσεων με ιδιώτες όπως π.χ. «επαγγελματίες οδηγούς βουνού», φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

(β) Για να δούμε αν μπορεί να επιβληθεί νομικά το επάγγελμα του οδηγού βουνού, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε εάν ο ορειβάτης είναι αθλητής ή όχι. Απ' αυτό εξαρτάται το εάν μπορεί να συσταθεί και άλλη ομοσπονδία ορειβασίας πλην της ΕΟΑΑ, εάν μόνο η ΕΟΑΑ μπορεί να ονομάσει «οδηγούς βουνού» και εάν μπορεί να επιβάλλει τους κανονισμούς που υιοθετεί η Γ.Σ. της ΕΟΑΑ στα σωματεία μέλη της και συγκεκριμένα εάν μπορεί να επιβάλει σ' αυτά να χρησιμοποιούν τους «οδηγούς βουνού» που αυτή η ίδια ονόμασε.

Εν κατακλείδι, εάν η Γ.Γ.Α. δεν μας δώσει ταυτότητες αθλητή, τότε πρέπει η Ε.Ο.Α.Α. **ν' αποδεσμεύσει την ορειβασία**, για να καταφέρουμε ν' απε-

λευθερωθούμε από τον αθλητικό νόμο και να ρυθμίσουμε τον χώρο μας σύμφωνα με τις ανάγκες μας.

(γ) Η προσωπική μου εκτίμηση είναι ότι η εισαγωγή του αθλητικού νόμου 2725/1999 αναστάτωσε χωρίς λόγο μια διαμορφωμένη κατάσταση.

Πιστεύω ότι ο νόμος αυτός δεν ρυθμίζει τον αθλητισμό αλλά τον πρωταθλητισμό και η ύπαρξή του αποπροσανατολίζει την Ελληνική Ορειβασία που αποσκοπεί στον μαζικό αθλητισμό και όχι στον πρωταθλητισμό.

Η ορειβασία στην Ελλάδα έχει οργανωθεί γύρω από τους συλλόγους και με βάση τον εθελοντισμό και την προσφορά ανθρώπων που αγαπάνε το βουνό ίσως περισσότερο και από το σπίτι τους.

Από την προσωπική μου εμπειρία, όταν συζητήθηκε στην Γ.Σ. του συλλόγου μου η τροποποίηση του καταστατικού για να συμμορφωθεί με τον αθλητικό νόμο, αποφασιστικά ο εισηγητής μας έλεγε ότι «δεν θ' αλλάξει τίποτε, μόνο που αντί να παίρνουμε ταυτότητες [τις γνωστές άσπρες με μπλέ ρίγα] από την ΕΟΟΑ, θα τις παίρνουμε από την Γ.Γ.Α.».

Σήμερα, έξι χρόνια μετά, βλέπω τους ορειβάτες να παροπλίζονται και από αθλητές να υποβιβάζονται σε μέλη των αθλητικών συλλόγων. Δεν συμβαδίζει με την πραγματικότητα αυτή η κατάσταση μια και μέλος μπορεί να είναι ο καθένας, ακόμα και η υπερήλικη μητέρα μου.

Αναρωτιέμαι όμως εάν, οι σύλλογοι, ακολουθώντας τις επιταγές του αθλητικού νόμου, δεν γκρέμισαν ταυτόχρονα κάτι που χιζάμε για περίπου ένα αιώνα. Την ύπαρξη και λειτουργία των συλλόγων.

ΣΤ. ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ από την Ε.Ο.Α.Α.

Είμαι σύμφωνος με οποιαδήποτε προσπάθεια εκπαίδευσης, οργάνωσης και βελτίωσης του επιπέδου αυτών που ασχολούνται με το βουνό.

(α) Σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό εκπαίδευσης της ΕΟΟΑ «*Η εκπαίδευση αποτελεί τον πυρήνα του σκοπού κάθε μεγάλου αθλητικού - κοινωνικού οργανισμού...*» (άρ. 1).

Πράγματι, ο αθλητικός νόμος προβλέπει ότι το αθλητικό σωματείο μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες εκμάθησης των αθλημάτων που καλλιεργεί (άρ. 7) και να εισπράττει αντίτιμο.

Η Ε.Ο.Α.Α. οργανώνει ένα πλήρες δίκτυο **σχολών** διαφόρων βαθμίδων που περιγράφονται στον εσωτερικό κανονισμό εκπαίδευσης. Οι κανονισμοί της είναι υποχρεωτικοί (άρ. 27 αθλητικού νόμου).

Ο κανονισμός που ισχύει προβλέπει **τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης** και ρυθμίζει λεπτομερώς τις αντίστοιχες σχολές.

Η ΕΟΟΑ χορηγεί **διπλώματα** αναγνωρισμένα στον χώρο που αυτή αναπτύσσει τις δραστηριότητές της. Όλα αυτά τα διπλώματα, από το δίπλωμα επιτυχούς παρακολούθησης σχολής έως το δίπλωμα εκπαιδευτή και οδηγού βουνού δεν είναι κρατικά.

Είδαμε πιο πάνω με λεπτομέρεια ότι ο αθλητισμός είναι ερασιτεχνικός, ότι οι αθλητές και τα στελέχη της ΕΟΟΑ είναι ερασιτέχνες. Όσοι συμμετέχουν στο δίκτυο εκπαίδευσης της ΕΟΟΑ δεν είναι επαγγελματίες.

Χαρακτηριστικά, σε άλλο του άρθρο, ο Χρ. Μπελλογιάννης γράφει: «... είναι απορίας άξιο γιατί η ΕΟΟΑ κρατά με νύχια και με δόντια το νομικό δικαίωμα αναγνώρισης οδηγών ελληνικών βουνών, κοινώς επαγγελματιών, αφού στην ουσία δεν ενδιαφέρεται για τον επαγγελματισμό.»¹⁷

Διευκρινίζω την απορία αυτή επισημαίνοντας ότι, όπως και οι εκπαιδευτές, έτσι και οι «οδηγοί βουνού» της ΕΟΟΑ δεν είναι επαγγελματίες αλλά είναι ερασιτέχνες. Δεν θα ήταν δυνατόν άλλωστε οι τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης της ΕΟΟΑ να οδηγήσουν σε ένα επαγγελματικό πτυχίο, γιατί, όπως είδαμε πιο πάνω, η επαγγελματική εκπαίδευση είναι κρατική και γιατί ο αθλητικός νόμος δεν το επιτρέπει.

Γιατί άλλωστε να μην είναι ανοικτή η επαγγελματική εκπαίδευση σε όλους, όπως επί παραδείγματι στους πτυχιούχους ΤΕΦΑΑ με ειδικότητα ορειβασία - αναρρίχηση; Γιατί πρέπει να είναι «επαγγελματίες οδηγοί βουνού» οι συγκεκριμένοι συνορειβάτες μας που έχουν εξαντλήσει τις τρεις εσωτερικές βαθμίδες εκπαίδευσης (βοηθός εκπαιδευτής - εκπαιδευτής - οδηγός βουνού);

Γιατί εντέλει να συγχέονται στο μυαλό μας δύο διαφορετικά πράγματα, η ορειβατική παιδεία και η επαγγελματική εκπαίδευση;

(β) Κατά μια δυστυχή συγκυρία, είδαμε τον τελευταίο καιρό ασυνήθιστα και πολλά ατυχήματα στο βουνό. Η πρώτη σκέψη είναι ότι για να τα προλάβουμε στο μέλλον πρέπει να εντείνουμε την συλλογική παιδεία όλων των ορειβατών, ανεβάζοντας κι άλλο το συνολικό επίπεδο και επιβάλλοντας πρότυπα συμπεριφοράς στο βουνό. Αυτό θα μπορούσε να είναι το θέμα μιάς άλλης δημόσιας συζήτησης που ξεφεύγει όμως από το παρόν ζήτημα.

Επίσης πρέπει, εάν για κάποιο από τα τραγικά περιστατικά ατυχημάτων καταγνωστούν ευθύνες, να τιμωρηθεί ο υπαίτιος. Επίσης, πρέπει να διδαχθούμε από το πόρισμα αυτό για το μέλλον. Ομοίως, το ζήτημα της ευθύνης, σοβαρότατο αλλά εντελώς ανεξάρτητο, είναι άλλο θέμα προς συζήτηση και

¹⁷ βλέπε περιοδικό ANEBAINONTAS τεύχος Νο 17, σ.14

δεν το ανοίγω προς το παρόν. Άλλωστε περιμένω τα πορίσματα της Ε.Ο.Ο.Α. για τα τραγικά περιστατικά που μνημονεύονται στο προαναφερθέν άρθρο της 19/2/06 αλλά και για κάθε άλλο. Γιατί αυτά δεν έχουν συνταχθεί μέχρι σήμερα; Ποιες αλλαγές στους κανονισμούς ενδεχομένως πρέπει να γίνουν σαν αποτέλεσμα της διερεύνησης των περιστατικών αυτών;

(γ) Ο προσανατολισμός των σχολών της Ε. Ο. Α. Α. όπως όλοι γνωρίζουμε είναι η ορειβατική - αναρριχητική εκπαίδευση. Όπως είδαμε, όλα τα **διπλώματα** είναι **ιδιωτικά** και δεν οδηγούν σε οποιαδήποτε άδεια άσκησης επαγγέλματος γιατί μόνο η νομαρχία μπορεί να χορηγήσει τέτοια άδεια στους κατόχους κρατικού ή ισότιμου πτυχίου.

Χάριν ευκολίας και μέχρι ν' απαντηθεί το ερώτημα του εάν η ορειβασία είναι άθλημα και οι ορειβάτες αθλητές, συνεχίζουμε εξετάζοντας μόνο την (ορεινή) πεζοπορία.

Εν τοις πράγμασι, η Ε. Ο. Α. Α. προωθεί την ορειβασία / αναρρίχηση και **έχει παραμελήσει την ορεινή πεζοπορική εκπαίδευση** πράγμα που ενέχει μεγάλους κινδύνους για την πορεία της ομοσπονδίας.

Συγκεκριμένα, οι αθλητές πεζοπορίας που δεν καλύπτονται από την μέχρι σήμερα δράση της ΕΟΑΑ μπορούν ν' αναζητήσουν μια καλύτερη οργάνωση της πεζοπορίας (αναφέραμε πιο πάνω το Γαλλικό πρότυπο) με εκπαιδευμένους ερασιτέχνες αρχηγούς, με καλύτερη σηματοδότηση μονοπατιών, με καλύτερες περιγραφές διαδρομών, με καλύτερες υπηρεσίες καταφυγίων, με καλύτερο φυσιολατρικό, εθνολογικό και ιστορικό πρόγραμμα κ.ο.κ. Δηλαδή, να ζητήσουν **μια ομοσπονδία ορεινής πεζοπορίας αυτονομημένη και αποτελεσματική.**

Ας δούμε τα προγράμματα των συλλόγων. Ας δούμε τα ορειβατικά περιοδικά. Ας δούμε την δράση που έχουν υποβάλλει οι σύλλογοι στην ομοσπονδία. Το συντριπτικό ποσοστό αφορά την ορεινή πεζοπορία και ελάχιστο μέρος της την καθ' εαυτό ορειβασία. Μπορεί να αποκαλούμε την δράση μας «ορειβατική», τεχνικά μιλώντας όμως αυτή είναι κατά κύριο λόγο (ορεινά) πεζοπορική. Πρέπει δε να επισημάνουμε στο σημείο αυτό, ότι, αντίθετα προς το ορειβατικό σκι και την αθλητική αναρρίχηση, για την πεζοπορία δεν υπάρχουν διεθνείς κανονισμοί, οι δε συμμετέχοντες στην δραστηριότητα αυτή δεν φέρουν την ιδιότητα του αθλητή αλλά του καταναλωτή υπηρεσιών.

Η Γ.Σ. της ΕΟΑΑ μπορεί να επιβάλλει κανονισμούς υποχρεωτικούς στον χώρο. Κάθε σύλλογος, έχει μία ψήφο, είτε έχει εκατοντάδες μέλη είτε είναι εν υπνώσει. Τι θα συμβεί εάν για παράδειγμα η Γ.Σ. επιβάλλει σε ένα από

τους μεγάλους συλλόγους, π.χ. για να κάνει μια ανοιξιάτικη εκδρομή στον Ελικώνα, να πρέπει να προσλάβει «οδηγό βουνού», είτε επαγγελματία είτε όχι, αντί να χρησιμοποιήσει την μέχρι σήμερα εθελοντική προσφορά;

Τότε πιστεύω ότι κινδυνεύουμε να χρειαστεί ν' **αλλάξουμε άθλημα και ομοσπονδία.**

Η Ε. Ο. Α. Α. γνώρισε ήδη μια διάσπαση με την απόσχιση της χιονοδρομίας και την δημιουργία νέας ομοσπονδίας. Δεν πρέπει να επαναληφθεί κάτι τέτοιο με την πεζοπορία. Η ορεινή πεζοπορία θ' ανθήσει χωρίς την ορειβασία. Η ορειβασία χωρίς την ορεινή πεζοπορία θα μπορέσει να διατηρήσει την θέση που σήμερα έχει ;

Διευκρινίζω ότι εγώ θεωρώ τον εαυτό μου αθλητή και ο σκοπός του παρόντος άρθρου είναι η υπεράσπιση της ορειβασίας ως άθλημα.

Εάν όμως η Γ.Γ.Α. και η ομοσπονδία μου δεν με θεωρεί αθλητή ορειβασίας και με περιορίζει επιβάλλοντάς μου τις συντεχνιακές απόψεις που σχολιάζω, τότε δεν έχω κανέναν ενδοιασμό να θεωρήσω τον εαυτό μου *βουνοπεριπατητή ή βουνοσκαρφαλωτή ή οροπόρο* ή οτιδήποτε άλλο θέλετε προκειμένου να συνεχίσω ελεύθερα να εκφράζω την αγάπη μου για το βουνό.

Ζ. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Οι ορειβατικοί σύλλογοι έχουν πλούσια δράση και υπήρξαν το φυτώριο όλων των επωνύμων ελλήνων ορειβατών και φυσικά και των μελών του ΣΕΟΒ.

Από την ίδρυση του πρώτου σωματείου, κανένα μέλος ενός συλλόγου δεν πληρωνόταν για ν' αναλάβει μια εκδρομή, για να σηματοδοτήσει μονοπάτια, για να κρατήσει τα γραφεία, για να συμμετέχει σε όργανα του συλλόγου, για να εκδώσει περιοδικά, για να οργανώσει και συμμετάσχει σε αποστολές στο εξωτερικό.

Η δράση των συλλόγων ήταν βασισμένη στην **εθελοντική προσφορά** των μελών τους και δεν είχε στόχο τον πρωταθλητισμό αλλά τον **μαζικό αθλητισμό** που θα έφερνε τον καθένα στο βουνό. Δεν καλλιεργούσε τον ανταγωνισμό αλλά την **συντροφικότητα και το ομαδικό πνεύμα**. Ανάλογο σύστημα οργάνωσης με τον εθελοντισμό είναι π.χ. ο προσκοπισμός. Προσωπικά αυτό το σύστημα με καλύπτει ενώ το «φίλαθλο πνεύμα» τύπου ποδοσφαίρου με αφήνει παγερά αδιάφορο.

Πολύ περισσότερο, οι σύλλογοι υπήρξαν καταφύγιο στην ζωή θαυμάσιων αλλά άκληρων ανθρώπων ή ιδιόμορφων φυσιογνωμιών που βρήκαν στην ορειβασία «the one thing», το νόημα της ζωής μακριά από το σπίτι. Πολλοί

απ' αυτούς άφησαν και σημαντικά κληροδοτήματα, χάρις στα οποία πολλοί σύλλογοι και η ομοσπονδία έχουν σπίτι και έσοδα.

Αφήνοντας κατά μέρος τα παρατράγουδα των κοινοτικών προγραμμάτων «σηματοδότησης μονοπατιών», είδαμε ότι τελευταία έχουν ιδρυθεί και νόμιμα λειτουργούν πολλά γραφεία που προσφέρουν πακέτα τουριστικών υπηρεσιών περιπέτειας. Φυσικά η Ε. Ο. Ο. Α. και ο αθλητικός νόμος δεν εμπλέκεται. Αυτοί προσφέρουν τις υπηρεσίες τους όσο οι πελάτες τους τις αναζητούν. Αυτοί είναι οι πραγματικοί επαγγελματίες οδηγόι βουνού. Οι «οδηγόι βουνού» της ομοσπονδίας είναι εθελοντές και ερασιτέχνες. Εάν στην πορεία γίνουν «επαγγελματίες», τότε εκπίπτουν από την ιδιότητά τους του αθλητή ή μέλους της ομοσπονδίας αυτοδικαίως κατά το άρθρο 3 του αθλητικού νόμου.

Εάν οι συνδικαλιστικές διεκδικήσεις του Σ.Ε.Ο.Β. ή των «επαγγελματιών» των ιδιωτικών γραφείων οδηγήσουν στο γκρέμισμα του εθελοντισμού που είναι η βάση λειτουργίας των συλλόγων, τότε οι συνδικαλιστικές διεκδικήσεις θα με βρουν αντίθετο.

6. Συμπέρασμα

Οι έννοιες «οδηγός ψηλού βουνού», «οδηγός ελληνικού βουνού», ορειβασία /αναρρίχηση και (ορεινή) πεζοπορία, δημόσια εκπαίδευση, κρατικά πτυχία, ιδιωτική εκπαίδευση των μελών ενός συλλόγου, ιδιωτικά πτυχία, ευθύνη των διοργανωτών εκδρομών, μαζικός αθλητισμός και πρωταθλητισμός, εθελοντής και επαγγελματίας, εμφανίζονται συγκεχυμένες και πρέπει να διευκρινιστούν.

Η ομοσπονδία πρέπει ν' αναλάβει τις υποχρεώσεις της, ν' αποφασίσει αν όσοι ανεβαίνουν στα βουνά είναι αθλητές ή όχι, αν η απάντηση είναι όχι ν' απελευθερώσει την ορεινή πεζοπορία, σε κάθε περίπτωση να οργανώσει την εκπαίδευση εθελοντών οδηγών πεζοπορίας και εν γένει τον κλάδο της πεζοπορίας, ν' απαιτήσει από τους πτυχιούχους Τ. Ε. Φ. Α. Α. να είναι κατά τον αθλητικό νόμο «προπονητές» των αθλητών της ορειβασίας, να επιτραπεί στα μέλη του Σ. Ε. Ο. Β. να οδηγούν επ' αμοιβή Έλληνες στα ψηλά βουνά του εξωτερικού εφόσον οι πελάτες τους το επιθυμούν.

Με οποιοδήποτε κόστος να διατηρηθεί και ν' αναπτυχθεί το υφιστάμενο σύστημα λειτουργίας των ορειβατικών συλλόγων ως αθλητικών σωματείων και όχι ως τουριστικών γραφείων, ακόμη και αν χρειαστεί να στενοχωρηθούν ορισμένοι αθλητοπατέρες.

Μια επίσκεψη στους διαδικτυακούς τόπους των ορειβατικών συλλόγων επιβεβαιώνει πολλαπλώς τις επιφυλάξεις μας για την νομική τους υπόσταση

ως αθλητικών σωματείων. Παραθέτουμε σε παράρτημα το πρόγραμμα εκδρομών τεσσάρων τέτοιων ορειβατικών συλλόγων (οι επωνυμίες τους δεν παρατίθενται για ευνόητους λόγους).

Μετά την αναφορά των παραπάνω περιπτώσεων, λαμβάνοντας υπ όψη ότι, όλες οι αναφερόμενες περιπτώσεις αφορούν Αθλητικά Σωματεία μέλη της ΕΟΟΑ που φέρουν την Ειδική Αθλητική Αναγνώριση γεννώνται εύλογα τα παρακάτω ερωτήματα, η απάντηση των οποίων θα δώσει, πιστεύω, συγκεκριμένες λύσεις στο πρόβλημα της ελληνικής ορειβασίας:

- 1) Οι παραπάνω δραστηριότητες συνάδουν με δραστηριότητες Αθλητικού Σωματείου που διέπονται από τις διατάξεις του αθλητικού νόμου 2725/99;
- 2) Εάν δεν χαρακτηρίζονται αθλητικές, νομιμοποιείται το Αθλητικό Σωματείο να τις διοργανώνει και να τις υλοποιεί;
- 3) Οι συμμετέχοντες, ως καταναλωτές πλέον, προστατεύονται από τις διατάξεις του ν.2251/1994 περί προστασίας καταναλωτών;
- 4) Ο διοργανωτής Αθλητικό Σωματείο, οφείλει να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις του Π.Δ.339/1996 (ΦΕΚ Α'225);
- 5) Το Αθλητικό Σωματείο σ' αυτή την περίπτωση διέπεται από το Π.Δ.339/1996 (ΦΕΚ Α'225) άρθ. 5 περί Συμβατικής Ευθύνης;
- 6) Ποιος ο εποπτεύων κρατικός φορέας γι' αυτές τις δραστηριότητες;
- 7) Υποχρεούται σ' αυτές τις περιπτώσεις το Αθλητικό Σωματείο στην έκδοση Θεωρημένων Αποδείξεων Είσπραξης, δυνάμει του Π.Δ. 186/92 παραγρ. 3 του άρθ. 2 και ποιο το φορολογικό πλαίσιο σε τέτοιες περιπτώσεις;

7. Παράρτημα: Παραδείγματα άσκησης τουριστικών επιχειρήσεων από αθλητικούς ορειβατικούς συλλόγους (αποσπάσματα των εκδρομικών προγραμμάτων τους)

(1). Αθλητικό Ορειβατικό Σωματείο Α

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΛΙΒΥΗΣ

ΟΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

11 μέρες 5-15 Απριλίου 2007

Η Λιβύη είναι μια χώρα που φιλοξενεί μερικούς από τους πιο αξιόλογους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς θησαυρούς στη λεκάνη της Μεσογείου. Το ότι οι Έλληνες είχαν εκεί αποικίες από τον 5ο π.Χ. αιώνα είναι σίγουρα κάτι που τραβάει τον Έλληνα ταξιδιώτη και που αποδεικνύεται πολύ πιο συγκλονιστικό

όταν κανείς τους επισκέπτεται από κοντά. Από την άλλη πλευρά, οι γραφικές της πόλεις με τα παζάρια και τους ανοιχτοκάρδους Λίβυους δημιουργούν ένα κλίμα ευχάριστο που κάνει τον επισκέπτη να απολαμβάνει την παραμονή του και να αισθάνεται κυριολεκτικά «σαν το σπίτι του». Το πανόραμα των παραθαλάσσιων πόλεων συμπληρώνεται από το τραχύ τοπίο της ερήμου και τη μοναδική όαση της Γκαντάμες που θα μας φέρει σε επαφή με τη σκληρή ζωή των ανθρώπων σε μια τόσο ζεστή και φιλόξενη περιοχή του πλανήτη.

5 Απριλίου 2007 ΑΘΗΝΑ - ΤΡΙΠΟΛΗ.

6 Απριλίου 2007 ΤΡΙΠΟΛΗ - ΓΚΑΝΤΑΜΕΣ.

7 Απριλίου 2007 ΓΚΑΝΤΑΜΕΣ.

8 Απριλίου 2007

Τουριστική ομάδα: ΓΚΑΝΤΑΜΕΣ - ΤΡΙΠΟΛΗ.

Ορειβατική ομάδα: Βραδινή πτήση για την όαση Σέμπχα, την πρωτεύουσα της επαρχίας Φελάν, ορμητήριο για την εξερεύνηση της δυτικής ερήμου, μιας περιοχής εντελώς ιδιαίτερης και σίγουρα από τις ωραιότερες του πλανήτη. Διανυκτέρευση.

9 Απριλίου 2007

Τουριστική ομάδα: ΒΕΓΓΑΖΗ - ΑΛ ΜΠΕΙΝΤΑ.

Ορειβατική ομάδα: ΣΕΜΠΧΑ - ΤΖΕΡΜΑ - ΓΙΕΡΑΜΑ.

10 Απριλίου 2007

Τουριστική ομάδα: ΑΛ ΜΠΕΙΝΤΑ - ΒΕΓΓΑΖΗ - ΤΡΙΠΟΛΗ.

Ορειβατική ομάδα: ΓΕΡΑΜΑ - ΤΑΝΤ ΡΑΤ. Σήμερα θα μπορούμε στην καρδιά του Άκακους. Η απέραντη θάλασσα της άμμου δίνει τη θέση της σε απόκοσμους βραχώδεις σχηματισμούς από μαύρο βασάλτη, μια περιοχή που η UNESCO περιέβαλε στον κατάλογο της παγκόσμιας κληρονομιάς. Στο δρόμο για το Ταντ Ρατ, θα περάσουμε από την όαση της Αλ Βενάτ ενώ στο Τασβινάτ θα δούμε τους περίφημους βραχώδεις σχηματισμούς. Διανυκτέρευση (ελεύθερο κάμπινγκ στο Ταντ Ρατ).

11 Απριλίου 2007

Τουριστική ομάδα: ΤΡΙΠΟΛΗ - ΓΚΑΡΥΑΝ.

Ορειβατική ομάδα: ΤΑΝΤ ΡΑΤ - ΟΥΑΝ ΚΑΖΑ. Διασχίζοντας τις περιοχές των Τουαρέγκ, κατευθυνόμαστε προς το Ουάντι Τεν Λάνεν για να θαυμάσουμε τις βραχογραφίες. Θα φθάσουμε αργά το απόγευμα στο Ουάν Κάζα. Διανυκτέρευση (ελεύθερο κάμπινγκ).

12 Απριλίου 2007**Τουριστική Ομάδα:** ΓΚΑΡΥΑΝ - ΣΑΜΠΡΑΘΑ - ΤΡΙΠΟΛΗ.**Ορειβατική Ομάδα:** ΟΥΑΝ ΚΑΖΑ - ΤΕΚΕΡΚΙΜΠΑ.**13 Απριλίου 2007****Τουριστική ομάδα:** ΤΡΙΠΟΛΗ. Ημέρα ελεύθερη για περιπλάνηση στην πόλη.**Ορειβατική ομάδα:** ΤΕΚΕΡΚΙΜΠΑ - ΣΕΜΠΧΑ - ΤΡΙΠΟΛΗ. Επίσκεψη στις περιφημες αλμυρές λίμνες της Ουμπάρι και επιστροφή οδικώς στη Σέμπχα απ' όπου αεροπορικώς θα μεταβούμε στην Τρίπολη.**14 Απριλίου 2007****Ορειβατική ομάδα και Τουριστική ομάδα:** ΛΕΠΤΙΣ ΜΑΓΚΝΑ.**15 Απριλίου 2007 ΤΡΙΠΟΛΗ - ΑΘΗΝΑ.**Κόστος κατ' άτομο σε δίκλινο δωμάτιο **1.750 ευρώ.**Σε μονόκλινο (ορειβατικό **1.950 ευρώ**) (τουριστικό **2.050 ευρώ**)**Στην τιμή περιλαμβάνονται:**

- Αεροπορικά εισιτήρια οικονομικής θέσης μέσω ενδιάμεσου σταθμού.
- Ξενοδοχεία 4*, 3*
- Πρωινό γεύμα και δείπνο καθημερινά (πλήρης διατροφή)
- Βίζα Λιβύης και ειδική άδεια επίσκεψης της περιοχής Άκακους.
- Μεταφορές και ξεναγήσεις με πολυτελές πούλμαν με έμπειρο οδηγό.
- Έμπειρο Διπλωματούχο τοπικό ξεναγό - συνοδό (αγγλόφωνο).
- Εισόδους σε όλα τα αξιοθέατα έτσι όπως αναφέρονται στο πρόγραμμα
- Ταξιδιωτικά έγγραφα και ταξιδιωτική τσάντα.
- Έμπειρος Αρχηγός - Συνοδός του ταξιδιού.
- Ασφάλεια ταξιδιού και ασφάλιση ταξιδιωτών.

Δεν περιλαμβάνονται:

- Φόροι αεροδρομίων (περίπου 212 ευρώ)

Αρχηγός:**(2). Αθλητικό Ορειβατικό Σωματείο Β****ΠΑΣΧΑ 4-16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2007****ΚΑΙΠΠΑΛΟΚΙΑ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ****Τουρισμός-Ορειβασία****Ανάβαση στο Devres Dag (2635m)****Πεζοπορία στο φαράγγι Ihlara (Περίστρεμα)**

Μ. Τετ: Αναχώρηση Μ. Τετάρτη 19.00 για Χίο.

Μ.Πέμ: Μετάβαση από τη Χίο στο Τσεσμέ.

Μ. Παρ: Επίσκεψη της Ιεράπολης

Μ. Σάβ: Ανάβαση στο Denvres Dag (2635m) και αναχώρηση για Ικόνιο (Κορυα) όπου και διανυκτέρευση.

Πάσχα: Περιήγηση του Ικονίου και αναχώρηση για Καππαδοκία και διανυκτέρευση στο Uchisar με πανοραμική θέα.

Δευ. Πάσχα: Επίσκεψη στο ανοιχτό μουσείο της Καππαδοκίας..

Τρ. Πάσχα: Επίσκεψη στο ανοιχτό μουσείο Cavucin, Zelve(Αβανος), Ortahisar, Urgur, Mustafarasa (Συνασός) και στην κοιλάδα με τις καμινάδες. Επιστροφή και διανυκτέρευση στο Uchisar.

Τετ. Πάσχα: Επίσκεψη στις υπόγειες πολιτείες Kaymakli, Derinkuyu και διάσχιση του φαραγγιού Ihlara (Περίστρεμα). Αναχώρηση για Urgur ή Guxelyurt όπου και διανυκτέρευση.

Πέμ: Αναχώρηση για Άγκυρα, περιήγηση, επίσκεψη του μουσείου Ανατολικών Πολιτισμών και το Μουσολείο του Kemal Ataturk και διανυκτέρευση.

Παρ: Αναχώρηση για Γόρδιον, τάφους Μίδα, Αϊζανούς..

Σάβ: Περιήγηση της Kutahya...

Κυρ: Περιήγηση της πόλης και επίσκεψη στις Κλαζομενές (Βουρλά) όπου βρίσκεται αναπαλαιωμένο το σπίτι του Σεφέρη και αναχώρηση για Τσεσμέ. Επιβίβαση στο πλοίο για Χίο από όπου θα γίνει αναχώρηση με πλοίο για Πειραιά.

Δευτ: Αφιξη 07.00 πμ στο Πειραιά.

ΤΙΜΗ: 800 Ευρώ.

Περιλαμβάνονται: Εισιτήρια Αθήνα - Χίος - Τσεσμέ μετ' επιστροφής με καμπίνα Μεταφορές, ξενοδοχεία με ημιδιατροφή, δύο συνοδοί-αρχηγοί του..., ταξιδιωτική ασφάλιση.

Δεν περιλαμβάνονται: Είσοδοι σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, εθνικά πάρκα κ.τ.λ., φιλοδωρήματα, διαφορά μονόκλινου.

Δηλώσεις συμμετοχής: Από 1 Φεβρουαρίου στην Γραμματεία του ..., με προκαταβολή 400 Ευρώ. Η εξόφληση θα πρέπει να γίνει το αργότερο μέχρι τις 15 Μαρτίου. Θα τηρηθεί αυστηρά σειρά προτεραιότητας

Σημείωση: Ελάχιστος αριθμός συμμετεχόντων 20 άτομα. Οι συμμετέχοντες πρέπει να γίνουν μέλη του Ορειβατικού.

Ενημερωτικές συναντήσεις: 1 Μαρτίου Πέμπτη και 22 Μαρτίου Πέμπτη και ώρα 20:30 στα γραφεία του συλλόγου.

Αρχηγοί:

Πληροφορίες:

(3). Αθλητικό Ορειβατικό Σωματείο Γ

ΚΑΜΠΙΝΓΚ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΠΑΛΑΙΑ

Μετά το επιτυχημένο κάμπινγκ για την νεολαία που πραγματοποίησε ο (ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ) σε συνεργασία με την οργάνωση νεολαίας Nature Friends στην Φρανκφούρτη τον Ιούλιο του 2005 στην Οχρίδα, ετοιμάζουμε για φέτος το καλοκαίρι το 2ο Διεθνές Κάμπινγκ στην Αστυπάλαια που θα συμμετάσχουν νέοι 18-28 ετών από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες θα έχει περιεχόμενο οικολογικό και πολιτιστικό και φυσικά θα έχουν την ευκαιρία οι νέοι να απολαύσουν τη θάλασσα στις γραφικές παραλίες του νησιού και την καλή παρέα με διασκέδαση.

Το κάμπινγκ θα χρηματοδοτηθεί από την Γενική Γραμματεία Νέων. Οι νέοι που ενδιαφέρονται να πάρουν μέρος πρέπει να δηλώσουν συμμετοχή μέχρι 28 Μαρτίου 2007.

5-15 Απριλίου 2007

ΠΑΣΧΑΛΙΝΗ ΕΞΟΡΜΗΣΗ ΣΤΗΝ ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΣΕΝΕΓΑΛΗ

Ο (ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ) για δεύτερη φορά πραγματοποιεί εξόρμηση στην Σενεγάλη που διοργανώνει η Οργάνωση Senegale Friends Nature από 5-15 Απριλίου 2007

Η κάθε ημέρα είναι και μια διαφορετική εμπειρία:

- Επίσκεψη στο Noflaye βιότοπος της χελώνας
- Επίσκεψη στην μοναδική Ροζ Λίμνη
- Επισκέψεις σε παραδοσιακό νοσοκομείο
- Πεζοπορία σε αφρικανικό πάρκο και βαρκάδα με πιρόγες στο Delta of Saloum
- Πεζοπορία στο βιότοπο πουλιών στο νησί Woudjering
- Επίσκεψη ξενάγηση στην πόλη γενέτειρα της Τζαζ μουσικής St Louis που βρίσκεται στον Ατλαντικό
- Πεζοπορία και επίσκεψη στη Σενεγαλική ζούγκλα και στο φυλασόμενο εθνικό πάρκο του Djoudj

• Επίσκεψη σε σχολεία και σπίτια αυτόχθονων για συζήτηση μαζί τους.

Πολλές ακόμα εκπλήξεις που μόνο εκεί μπορείτε να ζήσετε!!! Η διαμονή στις ημέρες παραμονής στο Dakar θα είναι στο νεόκτιστο Friends of Nature House (υπόδειγμα αρχιτεκτονικής).

Στην ζούγκλα η διαμονή είναι σε ξενοδοχεία αφρικανικού τύπου και στο St. Louis σε ξενοδοχεία πόλης.

Η πιθανολογούμενη καταγωγή των ανατολικών μαχητικών τεχνών εκ του αρχαίου ελληνικού Παγκρατίου και η ανανέωσις αυτού εις την σύγχρονον αθλητικήν πραγματικότητα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Τὸ σύγχρονον Παγκράτιον Ἄθλημα καὶ ἡ ἀνανέωσις αὐτοῦ, ἐστηρίχθη εἰς τὰ εὐρεθέντα στοιχεῖα ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς μεθοδολογίας καὶ ἐρεῦνης τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Οἱ Ἐναγώνιοι Νόμοι - Διατάξεις, τὸ σχῆμα τῆς παλαιστρας, τὸ ἔνδυμα, τὸ Παρασκευαστικὸν καὶ Κασκευαστικὸν πρόγραμμα, ἡ ὀνοματολογία τῶν παλαισμάτων, τῶν ὄρων προπονήσεως καὶ ὅ,τι ἄλλον ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἀνανέωσιν ἐνδὸς ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ἀγωνίσματος, ὅπως αὐτὸ τοῦ Παγκρατίου.

Συνεπῶς τὸ Παγκράτιον Ἄθλημα, δὲν δύναται νὰ ὑφίσταται σήμερον ἄνευ αὐτῆς τῆς τεκμηριώσεως. Ὁ λόγος εἶναι εἷς καὶ μόνος.

Ὁ σεβασμὸς εἰς τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πολιτισμὸν ὁ ὁποῖος, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ λεγόμενα, ἀποτελεῖ κληρονομία τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ὅμως ὑποχρεοῦνται ἄνευ παρεκκλίσεων καὶ προφάσεων τῶν δῆθεν "συγχρονιστῶν", νὰ μὴν ἀλλοιώνουν τὰ πάντα, νὰ ἀπονέμουν δὲ τὸν ἀνάλογον σεβασμὸν.

Διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ ἀλλοίωσις τοῦ Παγκρατίου Ἀθλήματος, ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς τυχαρπάστων οἱ ὁποῖοι ἄνευ ἱστορικῆς τεκμηριώσεως καὶ ἐπιστημονικῆς μεθοδολογίας τῆς ἐρεῦνης, παρεμβαίνουν εἰς τὴν ἀνανέωσιν αὐτήν, εἴμεθα ἅπαντες ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχωμεν τὰ ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένα ἱστορικὰ στοιχεῖα μόνιμον ὁδηγόν. Ἄλλως, ὁ ἐκάστοτε γνώστης μαχητικῶν τεχνῶν θὰ ἔχη τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπωνομάζη τὴν προσωπικὴν του ἐκδοχὴν "Παγκράτιον", βεβυλῶνων μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ὅ,τι διὰ πολλοὺς εἶναι ἱερόν.

Εἰς τὴν παροῦσαν ἐργασίαν θὰ παρουσιασθοῦν στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα

άνευρέθησαν μέσω τῆς ἐπιστημονικῆς μεθοδολογίας τῆς ἐρεῦνης, διὰ τὸν τομέαν τῆς ἱστορικῆς τεκμηριώσεως, μὲ τρόπον ὥστε αἱ ὑπὸ παρουσίαςιν πηγαὶ νὰ ἐπαληθεύσουν τὴν ὑπόθεσιν.

«ΤΙΠΟΤΕ ΠΛΕΟΝ ΝΕΩΤΕΡΟΝ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΛΕΧΘΗ ΕΚ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΠΟΝ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ.

ΗΜΕΙΣ ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΤΟ ΟΠΟΙΟΝ ΜΑΣ ΑΠΟΜΕΝΕΙ ΝΑ ΠΡΑΞΩ-
ΜΕΝ

ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΕΠΑΝΑΛΑΒΩΜΕ»

(ΓΚΑΙΤΕ)

ΑΡΧΑΙ ΑΙ ΟΠΟΙΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙΑΣΤΑΣ

Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ ἀθλητισμὸς διαμορφώνει χαρακτηριστὰ καὶ προσωπικότητα γενικῶς. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὅτι ὁ ἑλληνικὸς ἀθλητισμὸς ἐμπεριείχεν βαθυτέραν φιλοσοφίαν, κάτι τὸ ὁποῖον δυστυχῶς ἀπουσιάζει ἐκ τῆς σημερινῆς πραγματικότητος. Δὲν εἶναι ἀργὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς παρομοίαν θεώρησιν.

Αἱ παρατιθέμεναι ἀρχαὶ τῶν Παγκρατιαστῶν, τουλάχιστον ὠρισμέναι ἐξ αὐτῶν, εἶναι ἠθικὰ διδάγματα τῆς περιόδου τῶν Ὀρφικῶν ἢ ἀπάλειψις τῶν ὁποίων ἀναδεικνύει τὴν παντελὴν ἔλλειψιν ἠθους καὶ τὴν κατὰπτωσιν τῶν ἀθλητικῶν πραγμάτων, ὅχι μόνον εἰς τὸν ὑπόλοιπον κόσμον, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν γενέτειραν τοῦ ἀθλητικοῦ πολιτισμοῦ. Εὐχῆς ἔργον εἶναι ὅπως αἱ παραδοσιακαὶ ἀρχαὶ καταστοῦν ἐκ νέου μία πραγματικότης.

ΑΡΧΑΙ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ

- A) ΜΗ ΦΟΝΕΥΣΗΣ ΤΟΝ ΣΥΝΑΘΡΩΠΟΝ ΣΟΥ.
- B) ΕΣΟ ΟΙΚΤΙΡΜΩΝ ΠΡΟΣ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΑ.
- Γ) ΕΣΟ ΑΓΝΟΣ ΚΑΙ ΣΕΜΝΟΣ.
- Δ) ΕΣΟ ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ.
- E) ΕΣΟ ΔΙΚΑΙΟΣ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΝ.
- ΣΤ) ΕΣΟ ΕΓΚΡΑΤΗΣ ΕΝ ΠΑΝΤΙ.
- Z) ΕΣΟ ΦΙΛΟΞΕΝΟΣ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑ ΞΕΝΟΝ.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΟΝΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

- A) ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ,

- Β) ΦΙΛΟΔΟΣΙΑ,
- Γ) ΖΗΛΟΥΠΙΑ,
- Δ) ΟΡΓΗ,
- Ε) ΕΓΩΪΣΜΟΣ.

ΦΥΣΙΚΟΙ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΡΗΣΙΝ ΤΕΛΕΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

- Α) ΑΡΜΟΝΙΑ,
- Β) ΙΣΟΤΗΣ,
- Γ) ΜΕΤΡΟΝ,
- Δ) ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ,
- Ε) ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.

ΑΙΔΩΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙΑΣΤΩΝ

- Α) ΕΥΓΕΝΕΙΑ,
- Β) ΣΕΒΑΣΜΟΣ,
- Γ) ΜΕΤΡΙΟΦΡΟΣΥΝΗ,
- Δ) ΤΙΜΙΟΤΗΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τοῦ πλανήτου μας ἀνεδύθη ἡ ἑλληνικὴ γῆ ἡ ὁποία ἐγέννησεν τὸν ἑλληνισμόν καὶ τὸ ἑλληνίζειν. Σκοπὸς ὑπάρξεως τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ; «*Ἡ πνευματικὴ, ψυχικὴ καὶ σωματικὴ ἀνάτασις ἀπάντων μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν τελειοποίησίν των*», μας λέγει ὁ **Μ. Β. Πολιάκοφ**.

Εἶναι καιρὸς μέσῳ τῆς ἀθλήσεως αὐτὴν τὴν φορὰν, ὁ κόσμος νὰ ὠφεληθῇ μὲ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀρχαιοτέρου, πιθανόν, ἀγωνίσματος αὐτοαμύνης ἢ μαχητικῆς τέχνης.

Εἰς τὸν πανάρχαιον πελασγικὸν μῦθον τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, ὑπάρχει μορφή «*πάλαισμα*» τοῦ Παγκρατίου, ἐκτελούμενον ἐκ τῆς **Εὐρυνόμης** κατὰ τοῦ **Ἐφίωνος**, γεγονὸς τὸ ὁποῖον προδίδει τὴν πανάρχαιον καταγωγὴν τῶν παλαισμάτων πιθανὸν δέ, ἀλληγορεῖ γεοτεκτονικὰς ἀλλαγὰς τῆς ἐποχῆς. Τὸ μετέπειτα «*Παγκράτιον*» ἴσως εἶχε διάφορον ὀνομασίαν. Ὁ **Πλάτων**, ὁ **Κλήμης** κ.ἄ. ἀναφέρουν ἀγώνισμα "παμμάχιον".

Ὁ **Ῥόμπερτ Γκρέιβς**, ἀναφέρει ὅτι ἡ Εὐρυνόμη ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν τὸν Ἐφίωνα μὲ τὴν πέτραν της. Τοῦ ἔθραυσε τοὺς ὀδόντας διὰ λακτισμάτων. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν βεβαιοῦται ἡ ὑπαρξὶς ὑψηλοῦ λακτίσματος καὶ μάλιστα «*πτερονίζειν*», εἰς τὴν κεφαλὴν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἐδημιούργησαν καὶ διέδωσαν τὸν μῦθον, ἐγνώριζον τὸ «λάκτισμα» εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ μάλιστα μὲ τὴν πτέρνα. Παρόμοιον λάκτισμα ὑπάρχει καὶ σήμερον εἰς τὸ σύγχρονον Παγκράτιον Ἄθλημα, με διάφορον βεβαίως ἀποτελεσμα.

Τὰ Ὀρφικά, ἐκ τῶν σημαντικωτέρων συγγραμμάτων τοῦ κόσμου κατὰ **Ἴ. Πασσᾶν**, παρέχοντα μὲ τὴν σειρὰν τῶν τὰς ἀρχαιοτέρας περὶ μελέτης τῶν ἀστρονομικῶν φαινομένων πληροφορίας, φέρουν μνεΐαν τοῦ Παγκρατίου.

Μέχρι σήμερον, αἱ παλαιότεραι πληροφορίαι - ἀπεικονίσεις πρὸ τῶν γεγραμμένων κειμένων τῶν Ὀρφικῶν, ἔχουν εὑρεθῆ εἰς ἀρχαῖον ῥυτὸν τοῦ 1700-1600 π.χ. ἐκ τῆς Ἁγίας Τριάδος Κρήτης. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες γνωρίζοντες τὴν κτηθεΐσαν δύναμιν καὶ τὴν γνῶσιν ἐκάστου τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Παγκρατίου καὶ ἐνθουσιάζοντες αὐτό, τὸ εἰσάγουν εἰς τοὺς διὰ τρίτην φορὰν, κατὰ **Παυσανίαν**, ἀνανεωμένους Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τῷ 648 π.χ. εἰς τὴν 33^η Ὀλυμπιάδα, ὡς ἀγώνισμα ἀνδρῶν.

**«ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΕ ΕΛΛΗΝΑ ΤΑ ΒΡΗΚΕΣ ΟΛΑ,
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ, ΦΥΣΙΚΗ, ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ,
ΔΕΝ ΑΦΗΣΕΣ ΤΙΠΟΤΕ ΓΙΑ ΜΑΣ»**

(SCHILLER)

ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Εἰς τὰ Ὀρφικά Ἀργοναυτικά ὑπάρχει ὁ στίχος (586): «*ΑΥΤΑΡ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΙΟ ΔΟΚΕΝ ΓΕΡΑΣ ΗΡΑΚΛΗΙ, ΑΡΓΥΡΕΟΝ ΚΡΗΤΗΡΑ ΠΑΝΑΙΟΛΟΝ*», (Ἀκολούθως ἔδωκεν εἰς τὸν Ἡρακλῆν, ὡς βραβεῖον διὰ τὸ Παγκράτιον, κρατῆραν ἀργυροῦν πολυποίκιλον).

Συμφώνως πρὸς τὰς ἐρεῦνας τοῦ διεθνοῦς φήμις Ἑλληνοῦ ἀστρονόμου **Κων. Χασάπη**, τὰ Ὀρφικά ἐμπεριέχουν πληροφορίας ἐκ τῆς ἐνδεκάτης μέχρι καὶ τῆς τρίτης π.Χ. χιλιετίας.

Γνωρίζοντες ὅτι ἡ Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία ἐπραγματοποιήθη πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἀναφέρεται ἐπίσης, ὅτι κατὰ τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σινσινάτι (Η.Π.Α.) **Μπραῖν Ρόουζ**, ὁ πόλεμος τῆς Τροίας διεξήχθη πρὸς τὸ τέλος τῆς τετάρτης π.Χ. χιλιετίας, συμφώνως πρὸς τὰ γραπτὰ μνημεῖα τὰ ὅποια ἀνευρέθησαν.

Γράφει ὁ Μπραῖν Ρόουζ: «...ἡ Τροία ἦτο μέγα ἐμπορικὸν κέντρον

τῷ 3070 π.Χ., ὅταν διεξήχθη ὁ πόλεμος μὲ τοὺς ὁμοφύλους των, τοὺς Ἑλληνας. Ἐξ ἄλλου μόνον μὲ τὴν βοήθειαν τῆς γραφῆς θὰ ἠδύνατο νὰ κινηθῆ τὸ ἐμπόριον...»

Τὰ ἀνωτέρω εὐρίσκονται εἰς ἀπόλυτον συμφωνίαν μὲ σχετικὸν σύγγραμμα τοῦ Ι. Πασσά.

Ἐκ τούτων ἐξάγομεν τὰ κάτωθι συμπεράσματα:

α) ὁ **Ἡρακλῆς** ἐκέρδισεν ἔπαθλον εἰς ἀθλητικὴν (φιλικήν!) ἐκδήλωσιν πρὸ χιλιάδων ἐτῶν,

β) παρουσιάζεται μία καθαρῶς ἑλληνικὴ ἀθλητικὴ ἐκδήλωσις, εἰς τὸ ἀπώτατον παρελθὸν τῆς ἑλληνικῆς προϊστορίας,

γ) γνωρίζομεν ὅτι ὁ Ὅρφεὺς ἔζησεν πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ἐὰν καὶ πάλιν λάβομεν ὑπ' ὄψιν μας τὰς τελευταίας μελέτας περὶ χρονολογήσεως τοῦ πολέμου αὐτοῦ, εἰς τὴν πρὸ δύο χιλιάδων καὶ πλέον ἐτῶν εἰς τὴν π.Χ. ἐποχὴν, ἐξάγομεν τὸ συμπέρασμα περὶ ἀληθείας χρονολογήσεως τῶν Ὀρφικῶν.

Διὰ νὰ ἀναφέρεται δραστηριότης μετὰ βραβεύσεως, δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι ἡ νίκη τοῦ Ἡρακλέους ἐβασίζετο εἰς παλαιόματα ἀγωνιστικῆς μορφῆς καὶ ὄχι "πολεμικῆς" τέχνης.

Ὁ Ἡρακλῆς, ἐφήρμοσεν μορφήν ἀγωνιστικῶν παλαισμάτων καὶ ὄχι τὴν πολεμικὴν τέχνην, ἡ ὁποία ἐκ τῶν πραγμάτων ὑπῆρχεν ἀκόμη παλαιότερον, ὡς ἀναφέρεται καὶ ἐκ τοῦ **Λέοναρτ Σμιτς** τοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἐδιμβούργου, καὶ ἀναφέρεται ὡς παλαισμο ῥητῶς ὑπὸ τοῦ **Ἀπολλωνίου** τοῦ Ῥοδίου.

Συγκεκριμένα στοιχεῖα δι' ἓν ἐκ τῶν πολλῶν Ἡρακλέων, μᾶς δίδει καὶ ὁ Γάλλος ἱστορικὸς **Πιερ Χενρὶ Λαρσέρ**. Εἶναι ὁμως σχεδὸν βέβαιον ὅτι ἅπαντες οἱ ἀπαριθμούμενοι περίφημοι Ἡρακλεῖς πρέπει νὰ διέθετον παρομοίους γνώσεις.

Ἀναφέρεται καὶ ἀπόσπασμα τοῦ ἐκ Σικελίας **Διοδώρου**, συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ Ἡρακλῆς ὑπῆρξεν ἰδρυτῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, (εἰς τὴν πραγματικότητά ἀνανεωτῆς τῶν παναρχαίων Ὀλυμπιακῶν οἱ ὁποῖοι ἀνεφύησαν εἰς Κρήτην μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ζηνός), συμμετέσχε δὲ καὶ εἰς ἀγῶνας κατὰ τοὺς ὁποίους διεκρίθη. Αὐτὸ καὶ μόνον ὡς γεγονὸς μᾶς δίδει τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐπαναπροσδιορίσωμεν τὴν ἡλικίαν τοῦ Ὀλυμπιακῶν καὶ τὴν ἐμφάνισιν αὐτῶν εἰς τὸν αἰγιακὸν χῶρον ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου, τὴν παρουσίαν καὶ ἐξέλιξιν των ἕξ ἐνὸς ἥρωος - ἡμιθέου προερχομένου ἐκ Κρήτης.

«*Τελέσας δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα συνεστήσατο, ἐν ᾧ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τῷ Διὶ τῷ πατρίῳ καθιέρωσε, στεφανίτην δ'*

αὐτὸν ἐποίησε.. τὰ δ' ἀθλήματα πάντα αὐτὸς ἀδηρίτως ἐνίκησε.. τὸν γὰρ πύκτην ἢ παγκρατιαστὴν τοῦ σταδιέως δύσκολον περιγενέσθαι, καὶ πάλιν τὸν ἐν τοῖς κούφοις ἀθλήμασι πρωτεύοντα καταγωνίσασθαι τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὑπερέχοντας δυσχερὲς κατανοῆσαι...»

Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῶμεν τὴν ἐκστρατείαν τοῦ **Διονύσου** εἰς Ἰνδίας, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας οἱ Ἕλληνες ἀναφέρονται ὡς ἐκπολιτισταὶ τῶν ἰνδῶν (Μεγασθένους Ἰνδικά).

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ **Ἀχιλλεὺς Δρίβας**, τέως Διευθυντῆς τῆς Ἀκαδημίας Σωματικῆς Ἀγωγῆς, καθὼς καὶ ὁ **Ἰακωβὸς Καρνωτάκης**, ἀρχηγὸς τῆς ἐλληνικῆς ἀποστολῆς εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἐλσίνκι, ἔγραψαν ὅτι τὸ ἀρχαῖον Ῥυτὸν τῆς Κρήτης 1700-1600 π.χ., παριστᾶ πιθανόν εἰκόνας τοῦ Παγκρατίου.

Συνεπῶς: ὁ Ὅρφεὺς, ὁ ὁποῖος ἔζησεν πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ὀρθῶς ἀναφέρει τὸ Παγκράτιον καὶ τὸν Ἡρακλῆ, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες, ὀρθῶς ἐχρονολόγησαν τὰ ἀρχαῖα ἐλληνικὰ κείμενα. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω λοιπὸν ἔχομεν γραπτὴν ἀλλὰ καὶ εἰκαστικὴν μαρτυρίαν, περὶ ὑπάρξεως τοῦ Παγκρατίου τόσον ὡς ἀγωνίσματος ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ὡς πολεμικῆς δραστηριότητος ἐκ τῆς 3ης - 2ας π.Χ. χιλιετίας καὶ πιθανὸν παλαιότερον, διότι δὲν ἐνεφανίσθη αὐτὸ αἰφνιδίως καὶ δίχως προηγουμένην ὑποδομήν.

Ἄρα, τὸ Παγκράτιον εἶναι ἡ ἀρχαιότερα ἀθλητικὴ δραστηριότης καὶ πολεμικὴ - μαχητικὴ τέχνη, ἐπιστημονικῶς καταγεγραμμένη.

Καταλήγωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτὸ βασισθέντες εἰς καταγεγραμμένας πληροφορίας. Ἐξ ἄλλου, ἐλλείπουν παντελῶς αἱ περὶ τοῦ ἀντιθέτου μαρτυρίαι. Ὀλίγαι μόνον, ὅσαι ἀγνοοῦν τὸ ἱστορικὸν παρελθὸν ἀνάγουν τὴν καταγωγὴν τῶν πάσης φύσεως μαχητικῶν τεχνῶν, εἰς τὴν Ἰνδίαν. Ἐκεῖ ἰσχυρίζονται, ἀνεπτύχθη ἡ πρωταρχικὴ(;) μορφή πολεμικῆς τέχνης ἢ ὁποῖα ἔφθασε νὰ ἀσκῆται εἰς Ἰαπωνίαν, Κορέαν, Κίναν καὶ φυσικῶς εἰς ὅλον τὸν σημερινὸν γνωστὸν κόσμον. Εἶναι ὅμως αὐτὸ ἀληθές;

Ὁ **Πατρικὸς Ταμπουρνί**, Γάλλος ἀθλητὴς τοῦ καράτε, ὑποστηρίζει, ὅτι «... ὅλες οἱ φιλοσοφίαι τῶν μαχητικῶν τεχνῶν, ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἐλλάδα...». Τὸ αὐτὸ ἰσχυρίζεται καὶ ἡ ἐπίσημος Ὀμοσπονδία τοῦ καράτε εἰς τὴν Ἑλλάδα: «... τὸ καράτε εἶναι ἓνα δυναμικὸ καὶ ταυτόχρονα εὐγενικὸ ἀθλημα καὶ ἔχει τὶς φιλοσοφικὰς ρίζας του στὴν ἀρχαῖα Ἑλλάδα».

Αἱ ἀρχέγονοι μορφαὶ ἐμπλοκῆς μεταξὺ δύο ἀνθρώπων, ἔχουν ὡς

σημείον ἀναφορὰς αὐτὸ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν. «Πῦξ παίειν - λάξ ἐνάλλεσθε», περιέγραψε ὁ **Πολυδεύκης** εἰς τὸν «Ὀνομαστικόν» του. Κατ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἔννοιαν τὸ Παγκράτιον (ἢ οἰαδήποτε μορφὴ αὐτοῦ) εἶναι σαφῶς παλαιότερον οἰουδήποτε ἄλλου εἴδους ἀμύνης καὶ ἐπιθέσεως. Συγγράμματα νεοτέρων συγγραφέων ἀναφέρουν διασω-θέντα παλαίσματα αὐτοῦ μέχρι καὶ τῷ 1780 μ.Χ. (**Ῥήγας Φερραῖος**)

Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ὑπῆρχεν ἡ πίστις ὅτι ὅλα τὰ ἀθλήματα ἐγεννήθησαν ἐξ ἑνὸς Θεοῦ ἢ ἥρωος. Διὰ τὸ Παγκράτιον ἐπίστευον ὅτι τὸ ἐφηῦρεν ὁ ἥρωος **Θησεύς**, ὁ ὁποῖος ἐνίκησεν τὸν Μινώταυρον μὲ πάλαισμα Παγκρατίου (**Πλούταρχος**). Κατ' ἄλλους τὸ ἐπενόησεν ὁ ἥρωος - ἡμίθεος Ἡρακλῆς (**Παυσανίας**). Σχετικῶς μὲ τὸν Θησεά, ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Πινδάρου γράφει: «...ὁ Θησεύς ὁ ἀθηναῖος... ἠνίκα γὰρ ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἐξησθένει πρὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ Μινωταύρου, παγκρατίῳ αὐτὸν διαπαλαίων περιγέγονεν, οὗ γὰρ εἶχε μάχαιραν...»

Κατὰ τὸν **Φιλόστρατον** «...κλασθέντων αὐτοῖς ξιφῶν τε καὶ δοράτων πολλὰ ταῖς χερσὶ γυμναῖς ἔπραξαν, ὅποσα δέ ἐστὶν ἐν ἀγωνίᾳ προτετίμηται πάντων τὸ Παγκράτιον...», δηλαδὴ «ὅταν ἔσπασαν αὐτῶν τὰ ξίφη καὶ τὰ δόρατα, πολλὰ μὲ χέρια γυμνὰ ἔπραξαν ἀπ' ὅσα δὲ ὑπάρχουν ἀγωνίσματα, ἐξ ἀπάντων προετιμήθη τὸ Παγκράτιον». Σαφῆς καὶ ἐδῶ ἡ ἐφαρμογὴ πολεμικῆς τέχνης.

Ἄξιζι νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν Σπάρτην εἶχον εἰδικὸν τρόπον ἐξασκήσεως. Εἰς χῶρον καταλλήλως διαμορφωμένον, ὀνόματι «πλατανιστάς», εἰσήρχοντο δύο ὀμάδες. Ἡ ὀμάς τοῦ Ἡρακλέους καὶ ἡ ὀμάς τοῦ Λυκούργου. Ὅσοι νέοι εἰσήρχοντο ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ χώρου, ἀπεμονώνοντο μέσῳ γεφυρῶν αἱ ὁποῖαι ἐσύροντο. Ἐκεῖ ἐδίδοντο τιτάνια μάχαι εἰς ἀγωνίσματα, ὅπως τὸ Παγκράτιον τῆς Λακεδαιμόνος.

**«...ΠΡΩΤΟΝ Η ΦΡΟΝΗΣΙΣ,
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΩΦΡΩΝ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΕΞΙΣ,
ΤΡΙΤΟΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ,
ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΑΝΔΡΕΙΑ...»**
(ΠΛΑΤΩΝ, "ΝΟΜΟΙ",)

ΕΙΔΗ - ΜΟΡΦΑΙ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ

Τὸ ἀγώνισμα τοῦ Παγκρατίου ἐχωρίζετο εἰς δύο κυρίως μέρη, τὰ ὁποῖα ὁμως εἶχον μεταξὺ τῶν σημαντικὰς διαφορὰς. Ὅπως ὁμως καὶ σήμερον

οὕτω καὶ τότε ὑπῆρχον πολλὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο, ὅσον ἀφορᾷ τὴν προπόνησιν εἰς σχέσιν μὲ τὸν ἀγῶνα. Ὅπως ἀναφέρει καὶ ὁ Φιλόστρατος, «...καὶ ὁ παγκρατιαστῆς ἀγωνιεῖται μὲν πάντα τρόπον, ὅποσοι ἐν παγκρατίῳ εἰσίν, γυμνάζεται δὲ ἄλλοτε ἄλλον...» δηλαδή, «...καὶ ὁ παγκρατιαστῆς ἀγωνίζεται μὲ κάθε ὑπαρκτὸν τρόπον εἰς τὸ Παγκράτιον, γυμνάζεται δὲ κάθε φορὰ διαφορετικῶς...».

Διατὶ ἄρὰ γε ἀναφέρει ὁ Φιλόστρατος διαφορετικοὺς τρόπους, ἐὰν αὐτοὶ δὲν ὑπῆρχον; Εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀγῶνα λοιπὸν τοῦ Παγκρατίου, οἱ ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο μὲ ποικίλους τρόπους.

Εἰς τὸ «ἄνω ἢ ὀρθοστάδην» ὅπου ἐνετάσσετο καὶ ἡ «ὀρθοπάλη», τὸ «πύξ λάξ» καὶ κάθε εἶδους κτυπήματα τῶν ἄκρων, καὶ εἰς τὸ «κάτω Παγκράτιον ἢ ἀλίνδησιν ἢ κύλησιν». Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Παγκρατίου ἢ «ἀλίνδησις ἢ κύλησις», ἦτο ἴδιον μὲ αὐτὸ τῆς Πάλης, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐμπεριεῖχεν καὶ ποικιλία κτυπημάτων. Ἐὰν λάβωμεν τὰ ἀνωτέρω μὲ τὴν σειρὰν καὶ ἀναλύσωμεν ἕκαστον τρόπον, θὰ παρατηρήσωμεν μὲ σαφήνειαν τί ἀκριβῶς ἦτο τὸ ἀγώνισμα τοῦ Παγκρατίου.

Εἰς τὸ «ὀρθοστάδην» (ὀρθοπαιΐα) οἱ ἀθληταὶ εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ χρησιμοποιοῦν ἅπαντα τὰ μέλη των διὰ νὰ πλήττουν τοὺς συναθλητὰς των. Σκοπὸς των ἦτο νὰ καταπονήσουν, ἐξαντλήσουν τὸν συναθλητὴν των, ὥστε αὐτὸς νὰ δηλώσῃ «ἀπαγόρευσι» μὲ τὸ σημεῖον «δάκτυλον ἀνατείνασθαι».

Αἱ «πυγμαί», οἱ «ἀγκῶνες», τὰ «λακτίσματα» κύριον γνῶρισμα τοῦ ἀγωνίσματος, αἱ «ὠθήσεις», αἱ «λαβαὶ ἐξαρθρώσεως», τὰ «γόνατα», ἀκόμη καὶ ἡ κεφαλὴ (ἐμβολὴ κριοῦ) ἦσαν ἐμπλεκόμενα μέρη τοῦ σώματος ἐν ὥρᾳ ἀγῶνος. Δὲν εἶναι λοιπὸν τυχαία ἡ ὀνομασία ἡ ὁποία ἐχρησιμοποιεῖτο, πιθανὸν πολὺ παλαιότερον, δηλαδή, «παμμάχιον» ἢ «πάμμαχον» καὶ «πάμμαχοι». Ὀνομασία ἡ ὁποία διεσώθη μέχρις τῶν ἡμερῶν μας εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἡ ὁποία ἀντικατεστάθη ἐν καιρῷ μὲ τὸ ὄνομα «παγκρατῆς», «παγκράτιον», «παγκρατιαστῆς».

Εἰς τὸ «ὀρθοστάδην Παγκράτιον» οἱ ἀθληταί, ἐφ' ὅσον τὸ ἐπεθύμουν καὶ ἦσαν ἱκανοὶ περισσότερον εἰς τὰς χεῖρας, ἔφερον «ἰμάντας» οὕτως ὥστε νὰ μὴν τραυματίσουν τὰς ἀρθρώσεις των καὶ ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μὴν τραυματίζουσιν τὸν συναγωνιστὴν των (τὸ αὐτὸ πράττουν καὶ οἱ σύγχρονοι πῦκται μὲ τὴν χρῆσιν τῶν χειροκτίων -γαντιῶν-).

Αὐτὸ δυνάμεθα νὰ τὸ παρατηρήσωμεν εἰς εἰκόνας ἀγγείων αἱ ὁποῖαι ἀπεικονίζουσι ἀγῶνα Παγκρατίου, ὅπου οἱ ἀθληταὶ ἐφαρμόζουσι παλαισμάτα τοῦ ἀγωνίσματος φέροντες εἰς μίαν ἢ εἰς ἀμφοτέρας χεῖρας «*ἰμάντας*». Τὸ γεγονός ὅτι ἔφερον ἰμάντας, εἶναι δηλωτικὸν τῆς ἰκανότητος τὴν ὁποίαν διέθετον εἰς τὴν ἰσχυρὰν, δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.

Ἄκρως ἰδιαιτέρας προσοχῆς χρῆζει τὸ γεγονός τῆς χρήσεως τῶν ποδῶν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Παγκρατίου. Τὰ «*λακτίσματα*» ἦσαν γνωρίσμα ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, μόνον τοῦ Παγκρατίου καὶ δὲν συναντῶται εἰς ἄλλον μέρος τοῦ κόσμου κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον καὶ ὑπὸ τὴν ἰδίαν μορφήν. Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι κοινῶς ἀποδεκτὸν σήμερον.

Εἰς τὸ «*κάτω*» ὅμως Παγκράτιον διεξήγετο ὅλη ἡ προσπάθεια διὰ τὴν νίκην. Ἐξ ἄλλου ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη, σκοπὸς τῶν ἀθλητῶν ἦτο αὐτὸ ἀκριβῶς:

Τὸ νὰ ῥίπτουν τὸν συναθλητὴν τῶν εἰς τὸ ἔδαφος ὅπου, μὲ κατάλληλον τρόπον, θὰ τὸν ἠνάγκαζον νὰ «*ἀπαγορεύσῃ*». Εἰς τὸ «*κάτω*» λοιπὸν Παγκράτιον, οἱ ἀθληταὶ ἠδύναντο νὰ ἐφαρμόζουσι τὴν λαβὴν ἐξαρθρώσεως εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον ἐξασκηθῆ, καὶ ἀκόμη νὰ πλῆττον τὸν ῥιφθέντα ἀγωνιστὴν.

Τὸ Παγκράτιον εἰσήχθη εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν Ὀλυμπίων τῷ 648 π.Χ. εἰς τὴν 33ην Ὀλυμπιάδα ὡς ἀγώνισμα ἀνδρῶν, τὸ δὲ Παγκράτιον Παίδων τῷ 200 π.χ. εἰς τὴν 145ην Ὀλυμπιάδα.

Ἦτο πάντως ἄξιον ἀπορίας καὶ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν, ἡ ἀργοπορία τῶν Ἡλείων νὰ ἐντάξουσι τὸ «*Παγκράτιον Παίδων*», τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὰ Πύθια καὶ Νέμεα, εἶχεν εἰσαχθῆ ἐκ τοῦ 5^{ου} - 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

Εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ἀνα τὴν ὑφήλιον ὅτι οἱ ἐξ ἀνατολῶν λαοί, κυρίως οἱ Ἰνδοὶ ἀντέγραψαν τμήματα τοῦ ἀγωνίσματος αὐτοῦ καὶ τὸ διέδωσαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς νοτίου Κίνας. Τὸ αὐτὸ παρουσιάζεται πιθανὸν καὶ μὲ τοὺς ἐκ Κίνας ὁρμωμένους ἐπισκέπτας εἰς τὴν Ἰνδίαν, διὰ τὰ περὶ Βουδισμού δρώμενα τὸν 6ον - 7ον μ.Χ. αἰῶνα, εἰδικῶς δὲ ἢ ἐκ τοῦ γνωστοτάτου Κινέζου **Χιοῦν Τσάγγκ**, ἐπίσκεψις.

Σημαντικαὶ ἐπίσης πληροφορίαι διὰ τὴν ἱστορικὴν περίοδον τῆς Ἰνδίας, τῆς ἐκ τῶν Ἰνδῶν καλουμένης ὡς χρυσῆς ἐποχῆς, ἀντλοῦνται καὶ ἐξ ἐνὸς ἄλλου Κινέζου ἐπισκέπτου καλουμένου **Φα-χιέν**, ὁ ὁποῖος τὸν 4ον αἰῶνα μ.Χ. ἐπεσκέφθη τὸ Ἰνδικὸν βασίλειον τῶν Γκούπτα.

Ἡ ἐξάπλωσις αὕτη ἐπραγματοποιήθη καὶ μέσῳ κάποιου ἄλλου

βουδιστοῦ μοναχοῦ ὀνόματι **Μποντιάραμα** ἢ Τὰ Μό, ὁ ὁποῖος ἐταξίδευσεν ἐκ τῆς Ἰνδίας εἰς τὴν Κίναν διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ βουδισμού, τὸν ἔκτον αἰῶνα μ.Χ. Πολὺ πρὸ αὐτοῦ ἓνας φίλος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ πιστὸς ὀπαδὸς τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ὀνόματι **Ἀσόκα** (Ashok), διέδωκεν εἰς ὅλην τὴν Ἰνδίαν καὶ καθιέρωσε τὸν βουδισμόν ὡς ἐπίσημον θρησκείαν.

Μέχρι τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀσόκα ὁ βουδισμὸς ἦτο μία μορφή κοσμικῆς διδασκαλίας. Οὐσιαστικῶς μὲ τὴν διάδοσιν τοῦ βουδισμού ἐπεξετάθη ἡ ἄσκησις συμφώνως πρὸς τὰ ἑλληνικὰ πρότυπα, διότι ὁ Ἀσόκα καὶ χίλια, περίπου ἔτη ἀργότερον ὁ Μποντιάραμα, εἶχον σαφῶς ἐπηρεασθῆ ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τὰ ἑλληνικὰ ἀγωνιστικὰ δρώμενα, **ὅπως ἐξ' ἄλλου καὶ οἱ περιλαβανόμενες περιοχὲς ἐκ τοῦ νοτίου Τατζικιστάν καὶ μέχρι τῆς κοιλάδος τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.**

Ἐδῶ ὅμως, πρέπει νὰ ἀναφερθῆ ὅτι ὁ βουδισμὸς καὶ ὁ κομφουκιανισμὸς, θρησκεῖαι διδαχθεῖσαι σχεδὸν ταυτοχρόνως εἰς τὴν Κίναν, εἶχον ὡς ἀφετηρίαν τὸν ἕκτον αἰῶνα μ.Χ.

Γνωρίζομεν ὅτι ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἤρχισεν ἡ διάδοσις μορφῶν τινῶν ὑποτυπώδους πολεμικῆς τέχνης, εἶχον περιορισμένον ἀριθμὸν ἀσκήσεων καὶ παλαισμάτων (δέκα ὀκτώ) ἐν ἀρχῇ, εἰς τὴν Κίναν ἐκ τοῦ μοναστηρίου Σαολίν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως, τὸ Παγκράτιον ἦτο ἤδη ὀλυμπιακὸν ἀγώνισμα πολὺ πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Βοῦδα καὶ τοῦ Κομφουκίου, οἱ ὁποῖοι ἐγεννήθησαν περὶ τὰ μέσα τοῦ 6^{ου} - 5^{ου} π.Χ. αἰῶνος. Σημειωτέον δέ, ὅτι τὸ Παγκράτιον διέθετεν λεπτομερῶς «ἐναγωνεῖους νόμους-διατάξεις», κάτι σημαντικὸν ἀλλὰ ἄγνωστον εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς.

Τὰ ἀγωνιστικὰ δεδομένα ἐπέβαλλον εἰς τοὺς Παγκρατιαστὰς νὰ ἔχουν μίαν στάσιν μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐλέγχουν, ἄμυναν καὶ ἐπίθεσιν. Αὐτὸ ἐπετεύχθη μὲ ἐπιλογὴν θέσεως σώματος, ἡ ὁποία μέχρι σήμερον ἀποδεικνύεται ἀποτελεσματικὴ.

Τὸ ἀγώνισμα τοῦ Παγκρατίου ἦτο σκληρόν, οὐδεμία περὶ αὐτοῦ ἀμφιβολία ὑπάρχει. Καὶ ὅμως, εἰς ἐν τόσον σκληρὸν ἀγώνισμα δὲν ὑπῆρχον (τουλάχιστον ὅχι μὲ τὴν ἀναφερομένην συχνότητα ἐκ τῶν ἀνιστορήτων) τραυματισμοὶ ἢ θάνατοι. Μοναδικὴ καταγεγραμμένη σχετικῶς περὶ πτωσις, αὕτη τοῦ **Ἀρραχίωνος** ἢ **Ἀρριχίωνος**, ἡ ὁποία ἦτο δυνατὸν καὶ νὰ ἀποφευχθῆ ἐὰν ὁ ἴδιος τὸ ἔκρινεν ὀρθόν. Ὑπήκουσεν ὅμως εἰς τὸν προπονητὴν τοῦ **Ἐρυσίαν**, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνεφώνησεν ἐκ τοῦ ἐρύματος,

(διαχωριστικοῦ κινγκλιδώματος τῶν προπονητῶν) «ὡς καλὸν ἐντάφιον τὸ ἐν ὀλύμπια μὴ ἀπειπεῖν».

Τὸ Παγκράτιον ὑπῆρξεν εὐγενὲς ἀγώνισμα. Ἡ ἀπαγόρευσις προτετμηται μέσῳ λαβῶν καὶ ὄχι κτυπημάτων ὅπως εἰς τὴν Πυγμῆν. Ἐξ ἄλλου αὐτὸ ἦτο καὶ τὸ κύριον προπονητικὸν μέρος ἐκμαθήσεως τῶν παλαισμάτων τοῦ ἀγωνίσματος. Εἰς τὸ ἀγωνιστικὸν μέρος τοῦ Παγκρατίου ἐνετάσσετο καὶ ὁ τρόπος τῆς στάσεως ἐπὶ τῶν ἀκρῶν ποδῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν κυκλικῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς πρὸς ἀποφυγὴν κτυπημάτων.

ΟΡΟΛΟΓΙΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

«ΙΓΝΥΩΝ ΑΦΑΙΡΕΣΙΣ»: Τὸ λάκτισμα, κτύπημα μὲ τὴν πτέρναν εἰς τοὺς καμπτήρας μῦας τοῦ γονάτου.

«ΠΑΡΑΚΑΤΑΓΩΓΗ - ΜΕΤΑΠΛΑΣΜΟΣ»: Κτύπημα ὠθήσεως μὲ τὸ γόνατον εἰς τὸν πόδα τοῦ συναγωνιστοῦ, ἀλλαγὴ ἰσορροπίας.

«ΛΑΚΤΙΣΜΑ» - «ΛΑΚΤΙΖΕΙΝ»: Ἡ χρῆσις τῶν ποδῶν διὰ κτύπημα. (Τὸ πῶς καὶ τί συνέβαινε μὲ τὰ λακτίσματα εἶναι γνωστόν. Ὅχι μόνον γνωρίζομεν μὲ ποῖον μέρος τοῦ ποδὸς ἐλάκτιζον, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον. Παρόμοιον δεῖγμα ἔχομεν καὶ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πέλματος, κάτι τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι εὐρέως γνωστόν, δεικνύει ὅμως τὴν ἀρτίαν τεχνικὴν κατάρτισιν, τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν προπονητικῶν δομῶν αἱ ὁποῖα ἴσχυον εἰς τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ γυμνάσια. Αὐτὸ διατηρεῖται καὶ σήμερον εἰς τὸ ἀνανεωθὲν Παγκράτιον).

«ΕΜΠΗΔΩΝ ΛΑΞ» - «ΛΑΚΤΙΣΟΝ ΤΟΝ ΑΕΡΑ»: Τὸ ἐναέριον λάκτισμα.

«ΠΡΟΣΠΕΣΩΝ ΛΑΚΤΙΣΟΝ»: Πτώσις καὶ λάκτισμα ἐκ τοῦ ἐδάφους.

«ΕΚΛΑΚΤΙΖΩ». Ἄσκησις ὀρχήσεως: Ἡ ἄρσις τοῦ τεταμένου ποδὸς μέχρις τοῦ ὄμου ἢ καὶ πέραν αὐτοῦ. Τὸ ὀπίσθιον λάκτισμα. Κίνησις τῶν ὀρχηστριδῶν καὶ τῶν ὀρχηστῶν, ἢ ὁποῖα συναντᾶται καὶ σήμερον εἰς χορευτάς. Ἐκ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ πιθανολογήσωμεν, ὅτι ὑπῆρχον καὶ λακτίσματα ἐκτὸς τῶν γνωστῶν τὰ ὁποῖα, λόγω τακτικῆς, δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο ἐν ὥρᾳ ἀγῶνος.

«ΠΤΕΡΝΙΖΕΙΝ»: Τὸ κτύπημα μὲ τὴν πτέρναν. Ἐφεύρεσις τοῦ Κύλικος (Φιλοστρ. ἠρωικ. 677)

«ΓΑΣΤΡΙΖΕΙΝ»: Κτύπημα εἰς τὴν γαστέρα (στομάχι) λακτίζων μὲ τὸ πέλμα, κάτωθεν τῶν δακτύλων.

«ΥΠΤΙΑΣΜΟΣ» καὶ «ΠΤΕΡΝΙΖΕΙΝ»: Συνδυασμὸς πτώσεως καὶ κτυπήματος μὲ τὴν πτέρναν.

«ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΙΣ»: Βαθεῖα εἰσπνοὴ κρατουμένη ἐπὶ μακρόν.

«ΕΚΦΥΣΗΣΙΣ»: Ἡ ζωηρὰ καὶ ἡχηρὰ ἐκπνοή.

«ΑΚΡΟΧΕΙΡΙΖΕΙΝ»: Τὸ παλαίειν διὰ τῶν χειρῶν ἐκ τοῦ συστάδην.

«ΣΚΙΑΜΑΧΙΑ»: Αἱ ἐλεύθεραι κινήσεις τοῦ Παγκρατίου ἀμυντικαὶ ἢ ἐπιθετικαὶ ἄνευ συναγωνιστοῦ.

«ΠΥΡΡΙΧΗ»: Κινήσεις τῆς σκιαμαχίας ἄνευ συναγωνιστοῦ, ἀναπαριστῶσαι χρῆσιν ὅπλων. Ἐκ τοῦ ἐπινοήσαντος αὐτὴν Πυρρίχου. (Χορὸς τῶν Ἑλλήνων Ποντίων)

«ΠΥΤΙΛΙΖΕΙΝ» - «ΠΥΤΙΛΙΣΜΑ»: Ἄσκησις στηριξέως εἰς τοὺς ἄκρους πόδας. (Γαληνός, ὑγιειν. β' 10)

«ΠΡΟΣ ΠΥΓΗΝ ΑΛΛΕΣΘΑΙ»: Τὸ ἐπιτόπιον ἄλμα μὲ σύγχρονον κτύπημα τῶν πτερνῶν εἰς τοὺς γλουτούς. Ἡ ἴβρισις κατὰ τοὺς Λακεδαιμόνιους. (Ἴπποκράτης. Ὀρειβασ. 31).

«ΕΞΑΛΜΟΣ»: Ἡ ἰδία ὡς ἄνω ἄσκησις, ἀλλ' ἐν κινήσει (Ἴπποκράτης. Ὀρειβασ. 31)

«ΚΩΡΥΚΟΣ», «ΚΩΡΥΚΟΜΑΧΙΑ» καὶ «ΚΩΡΥΚΕΙΟΝ»: Ὁ σάκος πλήρης ἄμμου διὰ τοὺς Παγκρατιαστάς, αἱ ἀσκήσεις κτυπημάτων πρὸς ἀπόκτησιν καταλλήλου χρονισμοῦ καὶ δυνάμεως καὶ ὁ τόπος ὅπου εὐρίσκετο τὸ ἀντικείμενον.

«ΕΦΕΔΡΟΣ»: Ὁ ἀγωνιστὴς (Πυγμάχος ἢ Παλαιστής), ὁ ὁποῖος παρεκάθητο καὶ ἀνέμενε νὰ ἀγωνισθῇ ἐναντίον τοῦ νικητοῦ.

«ΔΙΕΚΠΗΔΑΝ» καὶ «ΔΙΑΤΡΕΧΕΙΝ»: Ἡ χρῆσις σχοινίου δι' ἄλματα (ἐπιτοπίως ἢ ἐν κινήσει ὅπως τῶν συγχρόνων Πυκτῶν).

«ΑΠΟΚΡΟΥΣΙΣ»: Τὸ δυνατὸν ἀντικτύπημα εἰς ἐπιθετικὴν κίνησιν.

«ΔΡΑΤΤΕΙΝ»: Ἀδράχνω διὰ τῆς χειρός, (δράττομαι).

«ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ἢ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ». Ἡ προθέρμανσις τῶν ἀθλητῶν δι' ἐντρίβων, μαλάξεων καὶ δι' εἰδικῶν ἀσκήσεων.

ΕΝΑΓΩΝΙΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Εἰς τὰ σχόλια τοῦ **Πινδάρου**, (Νεμ. 3,27) ἀναφέρεται ὅτι συμφώνως μὲ τὸν **Ἀριστοτέλην**, τὸ ἀγώνισμα κατέστη «ἐντεχον», ἐκ παλαιότερας μορφῆς διαμορφωτῆς δὲ αὐτοῦ θεωρεῖται ὁ **Λεύκαρος** ἐξ Ἀκαρνανίας, «... Ἀριστοτέλης δὲ Λεύκαρον φησὶ τὸν Ἀκαρνᾶνα πρῶτον ἐντεχον τὸ Πα-

γκράτιον ποιήσαι». Είναι βέβαιον, ότι ἐκ τῶν εὐρεθέντων στοιχείων τὸ ἀγώνισμα τοῦ Παγκρατίου διέθετε πληρότητα, ἄρμονιαν καὶ τέλος, ἐν καταπληκτικὸν κινήσιολογικὸν συνδυασμόν. Ἐξ αὐτῆς τῆς πληρότητος διακρίνεται, ὅτι:

Εἶχον συγκεκριμένον τρόπον ἐκπαιδεύσεως.

Διέθετον ποικιλίαν παλαισμάτων.

Ἦνόμαζον μὲ μοναδικὸν τρόπον τὰ παλαιίσματα τοῦ ἀγωνίσματος.

Ἐφήμοζον προπονητικὰς διαδικασίας πλήρεις γνώσεως καὶ αποτελεσματικότητος, ὡς πρὸς τὴν ἀπόκτησιν ταχύτητος, δυνάμεως, ὀρθοῦ χρονισμοῦ, ποικιλίαν κτυπημάτων, λαβῶν κ. ἄ.

Οἱ κανόνες τῶν ἀγῶνων ἔχουν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν ἀκόμη καὶ σήμερον, ἐπὶ συγχρόνων ἀθλημάτων μαχητικῶν τεχνῶν ἢ ἄλλων ἀθλητικῶν δραστηριοτήτων, λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι εἶναι πρακτικῶς ἐφαρμόσιμοι ἀκόμη καὶ μὲ τὰς σημερινὰς παιδαγωγικὰς μεθόδους. Ἐκ γραπτῶν πληροφοριῶν ἔχομεν ἤδη ὡς δεδομένον ὅτι ἀπηγορεύετο τὸ «δάκνειν καὶ ὀρύττειν». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν ἐπετρέπετο νὰ δαγκῶνουν καὶ νὰ βυθίζουσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ εὐαίσθητα σημεῖα τοῦ σώματος συναγωνιστοῦ των, τοὺς δακτύλους. Εἶναι ὁμως μόνον αὐτό; Βεβαίως ὄχι.

Οἱ «ἐναγώνιοι νόμοι καὶ διατάξεις», εἶχον τὴν πληρότητα τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦσε ἓνα τόσοσιν δυναμικὸν ἀγώνισμα. Οὕτω ὁ «Ἑλλανοδίκης», εἶχεν τὸ δικαίωμα νά:

Διακόψη τὸν ἀγῶνα εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ἀθλητῶν ἦτο ὠχρός. Δηλαδὴ δὲν εἶχεν τὸ φυσιολογικὸν πορφυροῦν χρῶμα.

Ἐὰν οἱ ἀθληταὶ ἐξήρχοντο τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου, διέκοπτε τὸν ἀγῶνα, μὲ σκοπὸν τὴν ἐπαναφορὰν των ἐντὸς αὐτοῦ, εἰς τὴν ἰδίαν πρὸ τῆς ἐξόδου λαβὴν, (κάτι τὸ ὁποῖον τηροῦν οἱ Ἰάπωνες ἀθληταὶ τοῦ Παγκρατίου σήμερον). Ἡ σκοπιμότης τῆς ἐνεργείας τῶν Ἑλλανοδικῶν ἦτο προφανής. Ἐὰν ὁ ἀθλητὴς περιήρχετο εἰς δυσχερὴν θέσιν θὰ προετίμα, πιθανῶν, νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν λαβὴν, ἢ ὁποία θὰ τὸν ἠνάγκαζε ν' ἀπαγορεύσῃ. Ἐξ αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξέρχωνται τοῦ προκαθοριζομένου χώρου τοῦ ἀγῶνος. Συνεπῶς εἶχον καὶ περιορισμένον χῶρον.

Κατὰ τὸν **Πλούταρχον**, «ὁ λαίμωζ, ἢ γαστήρ καὶ τὸ αἰδοῖον», (λαίμωζ,

στομάχι, γεννητικά ὄργανα) ἦσαν «*ἄθικτα λαβῶν*» καὶ κατὰ συνέπειαν, ὠρισμένα ἐξ αὐτῶν δὲν προσεφέροντο καὶ διὰ κτυπήματα.

Σημαντικὸν εἶναι νὰ ἀναφερθῆ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἀντιμετώπιζον μὲ διαφορετικὸν τρόπον τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς ἀδίκους. Εἰς ἀπεικόνησιν ἀγγείου, ἢ ὁποῖα προφανῶς ἔχει μεταφορικὴν σημασίαν, παρατηρεῖται ὁ **Ἡρακλῆς** ἐνῶ ἀγωνίζεται, νὰ ἐφαρμόζη τὸ «*ὀρύττειν*» κατὰ τοῦ **Ἄνταιου**, ὁ ὁποῖος ἐν προκειμένῳ συμβολίζει τὸ κακόν. Εἶναι ἐπίσης σημαντικὸν ν' ἀναφέρωμεν ὅτι εἰς τὴν Σπάρτην ἐπέτρεπον σχεδὸν ὅλα ὅσα ἀπηγόρευον οἱ λοιποὶ Ἑλληνες. Καὶ ἐδῶ ὁ λόγος εἶναι γνωστός.

Διὰ τὸ ἀγώνισμα τοῦ Παγκρατίου δὲν ὑπῆρχεν περιορισμὸς χρόνου. Ὁ ἀγὼν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἕως ὅτου εἷς ἐκ τῶν δύο ἀθλητῶν δηλώσῃ «*ἀπαγόρευσιν*». Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος τῆς μεγάλης διαρκείας τοῦ ἀγῶνος. Εἰς αὐτὸ συμφωνεῖ καὶ ὁ **Παυσανίας**, ἀλλὰ καὶ ὁ **Δίων** ὁ χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος εἰς σχετικὴν τοῦ ἀναφορὰν λέγει, «*..ὁ ἀγὼν τοῦ Παγκρατίου ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ μέχρις νυκτός*». Ἐὰν λοιπὸν δὲν διεκόπτετο ὁ ἀγὼν (εἴτε ἀπὸ κόπωσης εἴτε ἀπὸ ἐγκατάλειψιν), τότε ὁ Ἑλλανοδίκης διέκοπτε τὴν ἀγωνιστικὴν αὐτὴν συνάντησιν ἀνακηρύσσων αὐτοὺς ἰσαξίους.

Ἐὰν κάποιος ἀθλητῆς ἐδήλωνεν συμμετοχὴν εἰς ἓν ἀγώνισμα δὲν ἠδύνατο νὰ μὴν συμμετάσχη.

Ἔτσι ἐτιμωρήθη ὁ μέγας ἀθλητῆς τοῦ Παγκρατίου **Θεαγένης**, ἐπειδὴ δὲν συμμετέσχε εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦ Παγκρατίου, λόγῳ τοῦ καμάτου ἐκ τοῦ ἀγῶνος του μὲ τὸν Πύκτην συναγωνιστὴν του **Εὐθυμον** τὸν Λοκρὸν. Ἡ κρίσις τῶν Ἑλλανοδικῶν ἦτο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀνεπηρέαστος, ὥστε ἔκρινον μὲ τὸν πλέον ἀντικειμενικὸν τρόπον, ἀνεξαρτήτως ἐπιρροῶν.

Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα, καὶ μοναδικὸν εἰς τὴν κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἱστορίαν τοῦ Παγκρατίου, αὐτὸ τοῦ Ἀρραχίωνος, ἢ Ἀρριχίωνος, (ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ὁ Φιλόστρατος), ὁ ὁποῖος «*...καὶ νεκρὸς ἐστέφθη*» ὑπὸ τοῦ Ἑλλανοδίκου.

Ἐπῆρχεν καὶ ἡ διαδικασία βραβεύσεως ἀθλητοῦ μὴ ἀγωνισθέντος, ἐπειδὴ ἐγκατέλειπεν ἢ δὲν ἐνεφανίσθη ὁ συναγωνιστὴς ὅπως εἰς τὴν περὶ πτωσιν τοῦ Θεαγένους. Αὐτὸ ἐκαλεῖτο «*νίκη ἀκονιτή*». Δηλαδή νίκη χωρὶς νὰ ῥιφθῆ ὁ ἀθλητῆς εἰς τὴν κόνιν (ἄμμον).

Ἐπετρέπετο νὰ ἐκτελοῦν λαβὰς στρεβλώσεως τῶν ἄκρων.

Ἡδύνατο νὰ κρατοῦν εἰς τὸ ἔδαφος τὸν συναγωνιστὴν καὶ ταυτοχρόνως νὰ τὸν κτυποῦν.

Τους ἐπετρέπετο νὰ πηδοῦν εἰς τὸν ἀέρα καί, μὲ χρῆσιν τῶν ποδῶν, νὰ κτυποῦν μὲ ἐναέρια λακτίσματα.

Ἦδύναντο νὰ ἐφαρμόζουν ἅπαντα τὰ παλαιίσματα τῆς Πάλης καὶ τῆς Πυγμαῖς ὁμοῦ μὲ τὰ προηγουμένως ἀναφερόμενα.

Ἦ ἐκουσία διακοπὴ τοῦ ἀγῶνος ἐδηλώνετο συγκεκριμένως, δηλαδὴ ἢ μὲ «*δάκτυλον ἀνατεῖναισθαι*» ἢ μὲ τὴν «*παρακρότησιν τοῦ ὄμου*».

Ἦ πῆρχεν εἰδικὸν κριτήριον ἐπιλογῆς τῶν Ἑλλανοδικῶν.

Ὁ Ἑλλανοδικῆς ἐν ἀρχῇ ἦτο εἷς, ἀλλὰ λόγω τῶν πολλῶν ἀγωνισμάτων τὰ ὁποῖα εἰσήχθησαν ἐν καιρῷ, ὁ ἀριθμὸς των ηὐξήθη εἰς δέκα καὶ ἀργότερον δώδεκα. Τελικῶς πρὸς τὸ τέλος τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος ὀριστικοποιήθη εἰς δέκα.

Δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ἀθλητὰς νὰ καθυστεροῦν τὴν προσέλευσιν εἰς τὴν *κονίστραν* ἢ *σκάμια*, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλανοδικῶν. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ παράδειγμα τῆς ἀνακηρῦξεως ὡς νικητοῦ (μὲ *νίκην ἀκονιτήν*), τοῦ ἀγωνιστοῦ τοῦ Παγκρατίου **Δρομέως** ἐκ Μαντινείας, συναγωνιστοῦ τοῦ Θεαγένους. Τοῦτο ἐφαρμόζεται πανομοιοτύπως καὶ σήμερον.

Συμφώνως λοιπὸν μὲ τὰ ἀνωτέρω, εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Παγκρατίου οἱ ἀγωνισταὶ ὄφειλον νὰ διαθέτουν ἀνεξάντλητα ἀποθέματα ἐνεργείας, ψυχικὴν ἀντοχὴν, πνευματικὴν ἰσορροπίαν, μεγίστου βαθμοῦ σωματικὴν ἱκανότητα, τεράστια ἀποθέματα ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς, ἀπεριόριστον ἀντοχὴν εἰς τὸν πόνον καὶ τὰς διαφόρους καιρικὰς συνθήκας, καθὼς εἶναι γνωστὸν τὸ μάλιστα θερμὸν κλίμα τῆς Ὀλυμπίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀγῶνων καί, τέλος, παντελὴν ἔλλειψιν φόβου.

Ἦπαντα τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα στοιχεῖα τῶν «*ἐναγωνείων νόμων καὶ διατάξεων*» ἰσχύουν καὶ σήμερον εἰς τὸ πρόγραμμα Ἑλλανοδικίας τοῦ Παγκρατίου, ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπαραίτητα δομικὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα ἐκ τῶν πραγμάτων πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς ἕν σύγχρονον ἄθλημα, τὸ ὁποῖον συμφώνως πρὸς τὰ παιδαγωγικὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς μας ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν ἀποφυγὴν τραυματισμῶν.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἦ σημαντικωτέρα ἀρχαία γραπτὴ πληροφορία μὲ ἀναφορὰν εἰς πάλαισμα τοῦ Παγκρατίου, ὑπάρχει εἰς τὸν Πελασγικὸν μῦθον τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, ὡς καὶ προηγουμένως ἀνεφέρθη.

Σημαντικωτάτη ἐπίσης καταγραφὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ Παγκρα-

τίου πέραν τῆς ἤδη ἀναφερομένης εἰς τὰ Ἀργοναυτικὰ τοῦ Ὅρφεως, ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ λοιποὶ Ἀργοναῦται ἐγνώριζον τὸ Παγκράτιον καὶ ὄχι μόνον ὁ Ἡρακλῆς. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν Ἀργοναυτικῶν τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου εἰς τὸν στίχον 100 καὶ μάλιστα μὲ χαρακτηριστικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἐφαμορσθέντος παλαίσματος.

Τὸ ἐντυπωσιακὸν πάντως εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Ἀπολλωνίου, συγγραφέως τῆς Ἀλεξανδρινῆς περιόδου, δὲν εἶναι μόνον αὐτό. Τὸ σημαντικώτερον ὅλων εἶναι ὅτι ἀναφέρεται ἀρίστη περιγραφὴ τῆς πολεμικῆς μορφῆς τοῦ Παγκρατίου καὶ μάλιστα μέσω ἀμυντικῆς τακτικῆς, ἐφ' ὅσον ὁ **Κάστωρ**, ὁ ἐφαρμόζων τὸ πάλαισμα, ἐνεργεῖ κατόπιν ἀπειλῆς τῶν γιγαντιαίων Βεβρυχῶν καὶ μάλιστα ἐναντίον δύο ἐξ αὐτῶν.

Εἰς ἀπεικόνισιν ἐπὶ ὀστεῖνου Ῥυτοῦ τοῦ 17ου αἰῶνος π.Χ., τὸ ὁποῖον εὑρέθη εἰς Κρήτην, παρατηροῦμεν εἰκόνας ἀθλητικῶν!!! ἐκδηλώσεων τῆς Κρήτης, ἐντὸς εἰδικοῦ χώρου, (γυμνάσιον;), καὶ αἱ ὁποῖαι πιθανώτατα εἶχον θρησκευτικὸν χαρακτήρα. Ἐξ αὐτῆς καὶ μόνον τῆς πληροφορίας συνάγομεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐξ ἐκείνης τῆς μακρινῆς ἐποχῆς τῆς Κρήτης, δραστηριότης πρὸς τέρψιν, μὲ πιθανὴν μορφήν τοῦ Παγκρατίου, ὑπῆρχεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἑτεοκρητῶν. Εἰς αὐτὸ συμφωνοῦν τόσον ὁ **Ι. Καρνωτάκης** ὅσον καὶ ὁ **Ἀχιλλεὺς Δοίβας**, ὁ ὁποῖος ῥητῶς ἀναφέρει ὅτι: «...ἀπεικονίσεις ἀρχαίας Πάλης ὑπάρχουν πολλές, ὅπως αὕτη τοῦ Ῥυτοῦ τῆς Ἀγ. Τριάδος, εἰς τὴν τελευταίαν ζώνην, ὅπου πιθανὸν νὰ πρόκειται διὰ Πάλην ἢ Παγκράτιον...ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται πεσμένος ὑπτιῶς προσπαθεῖ μὲ τὰ πόδια νὰ ἀποκρούσῃ τὸν ἀντίπαλον. Ἴσως νὰ μεταχειρίζεται τὰ παλαίσματα τὰ ὁποῖα οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ὠνόμαζον «ὑπτιασμόν» καὶ «πτερνίζειν», σύστημα πάλης τὸ ὁποῖον ἀνήκει περισσότερον εἰς τὸ Παγκράτιον»!!!

Πιθανὸν λοιπὸν, τῷ 1700 - 1600 π.Χ., καὶ ἀσφαλῶς πολὺ παλαιότερον, (διότι τὸ ἀγώνισμα δὲν ἐνεφανίσθη ἔξαφνα ἐκείνην τὴν ἐποχὴν), οἱ ἑτεοκρητῆτες ἤσκηοντο εἰς μίαν μορφήν τοῦ Παγκρατίου. Σαφὴν ἀναφορὰν παγκρατιαστικοῦ τεχνάσματος εὑρίσκομεν εἰς τὸν Ὅμηρον, εἰς τὸν ἀγῶνα Ὀδυσσεὺς-Αἴαντος. Εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτόν, ὁ ὁποῖος οὐσιαστικῶς ἦτο ἀγὼν Πάλης ὅπου ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν ἐπετρέποντο τὰ κτυπήματα, εἰδικῶς μὲ τοὺς πόδας, (δίδοντες ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὰς λέξεις «κόπτω» καὶ «τυχῶν»), ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλάττισεν καὶ ἐκτύπησεν τὸν Αἴαντα εἰς τοὺς καμπτήρας μῦας τοῦ γόνατος μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τὸν ἀνατρέψῃ. Ὅμως,

λόγω του βάρους του Αϊάντος, κατέπεσεν μαζί του εις τὸ ἔδαφος ἐπάνω εις τὸ στήθος του. Τὸ ἀρχαῖον κείμενον ἀναφέρει τὸ πάλαισμα μὲ σαφήνεια. «...ὡς εἰπὼν ἀνάειρε δόλου δ' οὐ λήθετ' Ὀδυσσεὺς κόψ' ὄπισθεν κώληπα τυχῶν, ὑπέλυσε δὲ γυῖα καδ' δ' ἐβαλ' ἐξοπίσω ἐπὶ δὲ στήθεσιν Ὀδυσσεὺς κάππεσεν». Εἰς αὐτὸ τὸ πάλαισμα μὲ τὴν ἀρχαῖαν ὀνομασίαν του, δηλαδή «*ἰγνύων ἀφαίρεσις*», γυμνάζονται καὶ σήμερον οἱ ἀθληταὶ τοῦ Παγκρατίου. Σημαντικὴν ἀναφορὰν, πέραν τῶν ἀνωτέρω πληροφοριῶν ἔχομεν μὲ τὴν χρῆσιν παρ' **Ὀμήρω** τῆς λέξεως «*λάξ*», δηλαδή «*λάκτισμα*», κάτι τὸ ὁποῖον εἶναι δηλωτικὸν τῆς γνώσεως τῶν παλαισμάτων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν διακριτικὸν γνώρισμα τοῦ Παγκρατίου καὶ μόνον.

Ὁ Πανσανίας μᾶς δίδει πληροφορίας διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ Παγκρατίου, ὅταν ὁμιλῇ διὰ τὸν μοναδικὸν τρόπον ἐκπαιδεύσεως τῶν Λακεδαιμονίων. «*Μάχονται δὲ καὶ ἐν χερσὶ καὶ ἐμπηδῶντες λάξ, δάκνουσί τε καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀντορύσσουσιν. Ἄνηρ μὲν δὴ πρὸς ἄνδρα τὸν εἰρήμιον τρόπον μάχεται*». Εἶναι σαφῆς ὁ τρόπος ἐκπαιδεύσεως τῶν Σπαρτιατῶν εἰς τὸ Παγκράτιον.

Ἐμάχοντο καὶ μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια, ἐκτελοῦσαν ἐναέρια λακτίσματα καὶ εἶχον ἀγῶνας ἀνδρῶν κατὰ ζεύγη. Ὁ **Πανσανίας** καὶ πάλιν, μᾶς δίδει πληροφορίαν διὰ τὸν περίφημον **Ἡρακλῆν**, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας: «*..λέγεται δὲ καὶ ἐς αὐτὸν Ἡρακλέα ὡς πάλης τε ἀνέλοιτο καὶ Παγκρατίου νίκας*».

Ὁ **Πλούταρχος** μὲ τὴν σειρὰν του μᾶς μεταφέρει πληροφορίαν, ἐκ τῆς ὁποίας συμπεραίνομεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ γεγονότος, ὅτι δηλαδή οἱ Σπαρτιαῖται τῷ ὄντι ἐφήρμοζον τὴν σκληροτέραν μορφήν τοῦ Παγκρατίου, διότι ἐχρησιμοποιοῦν τὸ ἀγώνισμα ὡς πολεμικὴν τέχνην. Γράφει λοιπὸν ὁ Πλούταρχος, ὅτι ὅταν ἔπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος ὁ **Ἀλκιβιάδης**, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν λαβὴν, ἐδάγκωσεν τὸν συναγωνιστὴν του καὶ ἐκεῖνος τότε ἐφώνησε: «*δάκνεις, ὦ ἀλκιβιαδε, καθάπερ αἱ γυναῖκες*», ἐκεῖνος τοῦ ἀπήντησεν Λακωνικῶς: «*οὐκ ἔγωγε ἀλλ' ὡς οἱ λέοντες*». Αἱ πληροφορίαι ἐκ τοῦ χώρου τῶν ἀνατολικῶν μαχητικῶν τεχνῶν μας γνωστοποιοῦν ὅτι οἱ λαοὶ αὐτοί, ἐν ὀλίγοις, παρετήρουν τὰς κινήσεις τῶν διαφόρων ζώων ὅπως ὁ λέων, ὁ ἀετὸς κ.ἄ., καὶ ἐξ αὐτῶν ἐμμήθησαν κινήσεις διὰ τὴν μάχην προσαρμόσαντες αὐτὰς εἰς τὰ ἀνθρώπινα δεδομένα. Δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ γεγονός ὅτι καὶ αὐτὸ ἐγένετο εἰς τὴν Ἑλλάδα

Ὁ **Γαληνὸς** ἀναφέρει πῶς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας ἐθέσπισον, πιθανῶς,

τὸ ὀπίσθιον λάκτισμα πρατηροῦντες ἕναν ὄνον. Βεβαίως θὰ πρέπη νὰ ἀναφέρωμεν ἐδῶ ὅτι τὸ συγκεκριμένον κείμενον εἶναι καυστικῶς κωμικόν, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἀναιρεῖ τὸ γεγονός τῆς ἀντιγραφῆς τῆς κινήσεως. Γράφει λοιπόν: «...καὶ ὄνος, φησί, λάξ ὅτι, βούλεται ἐρίσας, αὐτὸν στέφανον οἴσεται. Αὐτὰρ ἐν ἱστορίῃ πολυπεῖρω γράψεται ὄνος, ὅτι Παγκράτιον νίκησεν ποτὲ ἄνδρας...» προσέχομεν ὅτι ὁ Γαληνὸς ἀναφέρει τὸ «ὀπίσθιον λάκτισμα» νὰ ἐφαρμόζεται εἰς τὸ Παγκράτιον. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα λοιπόν ὁ Γαληνὸς παρετήρησεν αὐτὰ τὰ «ὀπίσθια λακτίσματα» τὰ ὅποια ὑπῆρχον εἰς τὸ πρόγραμμα προπονήσεως.

Ἡ ποικιλία τῶν περιγραφῶν καὶ ἀντιγραφῶν ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου δὲν σταματᾷ ἐδῶ.

Ὁ **Εὐστάθιος** εἰς τὸ «Πόνημα» του (204,55), γράφει σχετικῶς διὰ τὸ ὀπίσθιον λάκτισμα: «ὡς ἵππος ἐξελάκτισεν».

Ὁ **Φιλόστρατος** ἀναφέρει ἐπίσης τὴν στρέβλωσιν τῶν ἄκρων: (ἀστραγάλων καὶ χειρῶν) «...οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ σφυρῶ προσπαλαίουσι καὶ τὴν χεῖρα στρεβλοῦσι...», κατατάσσει τὸ Παγκράτιον εἰς τὰ βαρέα ἀγωνίσματα: «..τὰ βαρύτερα δὲ παγκράτιον, πάλη, πύκται..» ἀναφέρει ὅτι τὸ Παγκράτιον καὶ ἡ Πάλη ἐπενοήθησαν διὰ τὰς πολεμικὰς ἀνάγκας: «...πάλη δὲ καὶ παγκράτιον ὡς ἔξ τὸ πρόσφορον τῷ πολέμῳ εὔρηται».

Ἀναφερόμενος δὲ εἰς τὴν ζωὴν μεγάλων ἀθλητῶν τοῦ παρελθόντος γράφει: «...αὐτοὶ ἐκτελοῦν πολεμικὴν προπόνησιν δι' ἄθλησιν καὶ ἀθλητικὴν προπόνησιν διὰ πόλεμον». Καὶ κατὰ τὴν γνώμην του προτιμᾶται τὸ Παγκράτιον: «...ὅποσα δὲ ἐστὶν ἐν ἀγωνία προτετίμηται πάντων τὸ Παγκράτιον..». Εἶναι σαφὴς ὡς πρὸς τὴν πολυμορφικότητα ἐκγυμνάσεως τῶν Παγκρατιαστῶν, «..καὶ παγκρατιαστῆς ἀγωνιεῖται μὲν πάντα τρόπον, ὅποσοι ἐν παγκρατίῳ εἰσίν...», διαχωρίζει δὲ τὰ παλαιίσματα τὰ ὅποια ἐκτελεῖ ὁ ἀθλητὴς τοῦ Παγκρατίου κατὰ τὴν προπόνησιν του, ἀπὸ αὐτὰ τοῦ ἀγῶνος «..γυμνάζεται δὲ ἄλλοτε ἄλλον..» εἶναι συγκεκριμένους ὅταν ἀναφέρεται εἰς τὰ ὄργανα καὶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον τὰ χρησιμοποιοῦν οἱ Παγκρατιασταί, ὅπως λ.χ. τὸν κώρυκον: «...κώρυκος δὲ ἀνήφθω μὲν πυκταις, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖς ἐπὶ τὸ Παγκράτιον φοιτῶσιν...ἵνα γυμνάζωνται μὲν τὴν βᾶσιν ἀνθιστάμενοι τῇ τοῦ κωρύκου ἐπιφορᾷ, γυμνάζονται δὲ ὤμους τε καὶ δακτύλους ἔξ ἀντίπαλόν τι παίοντες. Ἡ κεφαλὴ ἐναραττέτω καὶ πάντα ὁ ἀθλητὴς ὑποκείσθω τοῦ Παγκρατίου τὰ ὀρθὰ εἶδη.»

Ὁ **Ἀριστοφάνης** εἰς τοὺς «Βατράχους» ἀναφέρει, ὅτι «...οἱ καλοί,

διὰ τὴν πατρίδα τοὺς, νέοι ἦσαν ἀθληταὶ καὶ καλοὶ στρατιῶται, ἀλλὰ ὅταν ἐγκατέλειψαν τὴν παλαιστράν κατέληξαν ἀπειθάρχητοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν».

Ἐξ αὐτοῦ συνάγεται ὅτι ἡ παλαιστρά συνεισέφερε πολλὰ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πολεμικῆς τέχνης τῶν νέων. Ὁ Ἀριστοφάνης καὶ πάλιν, περιγράφει εἰς τοὺς «Ὅρνιθας» τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον τῆς προτάσεως «δάκνειν καὶ ὀρύττειν», εἰς ποῖον δηλαδὴ σημεῖον τοῦ σώματος ἦτο ἀπηγορευμένη ἡ χρῆσις τῶν δακτύλων καὶ τῶν ὀδόντων, κάτι τὸ ὁποῖον σημειωτέον δὲν περιγράφουν ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν διὰ τὸ Παγκράτιον.

Ὁ Πλάτων ὁμιλεῖ περὶ τῆς «πυρρίχης»: «...ὁ πολεμικὸς χορὸς ὀνομαζόμενος πυρρίχη παριστάνει τὰς ἀπαιτούμενας κινήσεις διὰ τὴν ἀποφυγὴν κτυπημάτων κάθε εἴδους μὲ ἐλιγμούς, ὑποχωρήσεις, πηδήματα εἰς τὸν ἀέρα καὶ σκυψίματα. Προσπαθεῖ ἐπίσης νὰ δείξῃ καὶ τὰς ἐπιθετικὰς κινήσεις, τὰς στάσεις δηλαδὴ τὰς ὁποίας παίρνει τὸ σῶμα διὰ τὸ ρίξιμο βελῶν καὶ ἄλλων ὀργάνων».

Σήμερα (ὅπως ἀκριβῶς ὁ **Μιχαὴλ Μπρεὰλ** ἐθέσπισεν εἰς τοὺς συγχρόνους Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τὸν δρόμον μαραθωνίου εἰς μνήμην τοῦ κατορθώματος τοῦ **Φειδιππίδου**), Ἡ ἀνανέωσις τοῦ Παγκρατίου περιέχει διαγωνισμὸν ἀφιερωμένον εἰς τὸ κατόρθωμα τοῦ **Πολυδάμαντος** ἐκ τῆς Σκοτούσης τῆς Θεσσαλίας, νικητοῦ εἰς τὸ Παγκράτιον, ὁ ὁποῖος, προσκεκλημένος ὑπὸ τοῦ **Ἔωγου Δαρείου** τοῦ β' εἰς τὰ Σοῦσα (423-404 π.χ.), ἐξώντωσεν τρεῖς ἐκ τῶν ἀθανάτων τῆς φρουρᾶς τοῦ Πέρσου βασιλέως, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ἀφώπλισεν.

Ὁ **Λουκιανὸς** μᾶς πληροφοροεῖ ὅτι οἱ ἀθληταὶ ἠδύναντο νὰ πίπτουν εἰς τὸ ἔδαφος ἠθελήμενως καὶ νὰ λακτίζουν ἐκ τῶν κάτωθεν: «...οἱ δὲ ὀρθοστάδην κεκονιμένοι καὶ αὐτοὶ παίουσιν ἀλλήλους προσπεσόντες καὶ λακτίζουσιν». Ἀναφέρεται ἐπίσης τὸ λάκτισμα εἰς τὴν «γαστέρα»: «...μήτε λακτιζομένων εἰς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν». Ἦσαν ἱκανοὶ νὰ πηδοῦν εἰς τὸν ἀέρα εἰς τὸ ἴδιον σημεῖον καὶ νὰ ἐκτελοῦν ἐναέρια λακτίσματα, «...ἀναπηδῶντες ὥσπερ θεόντες, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες, καὶ εἰς τὸ ἄνω συναλλόμενοι λακτίζουσιν τὸν ἀέρα». Τοὺς ἐπετρέπετο νὰ ὠθοῦν ὁ εἰς τὸν ἄλλον καὶ ταυτοχρόνως νὰ κτυποῦν τὰ μέτωπα των, «...ὠθοῦσιν ἀλλήλους...καὶ τὰ μέτωπα συνταράττουσιν ὥσπερ οἱ κριοί».

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ἀντιγραφὴ κινήσεως ζώου, ἡ ὁποία ὑπάρχει

καὶ εἰς τὰ ἀθλήματα τῶν λεγομένων ἀνατολικῶν μαχητικῶν τεχνῶν, π.χ. Ζίου-Ζίτσου. Αἱ ἀνατροπαὶ μὲ λαβὴν τῶν ποδῶν ἦσαν ἐντὸς τοῦ προγράμματος ἐξασκήσεως: «...ἀράμενος ἐκείνοσι τὸν ἕτερον ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀφήκεν εἰς τὸ ἔδαφος». Ἐπίσης ἡ κύλησις ἐντὸς τῆς λάσπης, «...ἐν τῷ πηλῷ κυβιστήσεις...», ἦτο πάλαισμα πρὸς ἐφαρμογὴν, οὕτως ὥστε νὰ δυσκολεύεται ἀκόμη περισσότερο τὸ ἔργον τῆς προπονήσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξομαλύνονται καὶ αἱ πτώσεις. Τέλος, ἀναφέρει ὅτι οἱ Παγκρατιασταὶ ἔπρεπε νὰ διδάσκονται τὰ πιὸ δύσκολα γυμνάσματα καὶ φυσικὰ νὰ ἀντέχουν εἰς τοὺς πόνους καὶ νὰ μὴν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τῶν τᾶς πληγᾶς ἐκ τῶν κτυπημάτων, διὰ νὰ ἔχουν οὕτω τὴν δυνατότητα νὰ ἀνταποκρίνονται καὶ εἰς τᾶς πάσης φύσεως δυσκολίας. «... τὸν δὲ παγκρατιάξιν διδάσκομεν ὡς τοὺς τε πόνους καρτερεῖν ἐθίζοιτο καὶ ὁμόσαι χωρεῖν ταῖς πληγαῖς...καὶ διὰ τοῦτο εἰς ὑπερβολὴν ἀσκοῦμεν...»

Ἀναφέρει ἐπίσης καὶ τᾶς ἐναγωνίους διατάξεις εἰς τὸν **Δημόνακτα**: «... καὶ παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον ἀντὶ τοῦ παγκρατιάξιν δάκνοντας...»

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες προπονηταὶ ἐδίδασκον παλαιόματα ἔχοντες ὅλην τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀνακαλύπτουν - ἐφευρίσκουν, ἀκόμη καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν παλαισμάτων. Ἱστορικὸν παράδειγμα εἶναι ὁ **Τισίας**, προπονητὴς τοῦ **Γλαύκου** ἐκ Καρύστου, ὁ ὁποῖος ὠνόμασεν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον μίαν πυγμὴν, διασώζων αὐτὴν μέχρι σήμερον: «ὦ παῖ, παῖε τὴν ἐπ' ἀρότρου». Ἡ σφυρηδὸν πυγμὴ λοιπόν, ἐνῶ ἔχει διάφορα ὀνόματα εἰς πολλὰς χώρας τοῦ κόσμου αἱ ὁποῖαι ἀντέγραψον τὸ Παγκράτιον, εἰς τὴν Ἑλλάδα καλεῖται ἐκ τῶν Παγκρατιαστῶν «ἐπ' ἀρότρου».

Ὁ **Πλάτων** εἰς τὸν «**Φαῖδρον**» μνημονεύει ἀγωνιστικὴν διάταξιν ἢ ὁποῖα περιεσώθη καὶ ἀναφέρεται προηγουμένως. Κατ' αὐτὴν ὁ Ἑλλανοδίκης ἐπανάφερεν τοὺς ἀγωνιζομένους ἐντὸς τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου, εἰς τὴν περίπτωσιν τὴν ὁποῖαν αὐτοὶ ἐξήρχοντο ἐξ αὐτοῦ καὶ μὲ τὴν ἰδίαν λαβὴν πρὸ τῆς ἐξόδου.

Ἐκ σημαντικῶν ἀνακοινώσεων εἰς ἡμερίδας ἀθλητιατρικῆς, πληροφοροῦμεθα τὴν γνώμην τοῦ **Ἀριστοτέλους**, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ διὰ τὸν κατάλληλον τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀσκῶμεν τοὺς νέους. Αὐτὰ ἰσχύουν ἀκόμη καὶ σήμερον μετὰ πάροδον χιλιάδων ἐτῶν.

Ὁ **Ἴπποκράτης** καὶ ὁ **Γαληνός**, μᾶς παρέχουν πληροφορίας διὰ τὸν τρόπον ἀναπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀσκήσεως. «πνεύματος κατάσχεσιν» τὴν ἀποκαλεῖ ὁ Ἴπποκράτης, καὶ «πνεύματος κατάληψιν» ὁ

Γαληνός. Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἐκπνοήν, αὐτὴ ἀπεκαλεῖτο «ἐκφύσησις» κατὰ Γαληνόν. Διὰ τὴν καλλιτέραν δὲ ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀέρος ἀπαιτοῦνται δυναμικαὶ ἐκπνοαί, οὕτως ὥστε ὁ ἀήρ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν πνευμόνων καὶ φυσικῶς νὰ ἀντικατασταθῇ μὲ νέαν ποσότητα. Αὐτὸ ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ καλεῖται ἐκφύσησις ἢ ὁποῖα ἐγένετο μὲ ζωηρὸν καὶ ἡχηρὸν τρόπον.

Συμφώνως μὲ τὸν **Σχολιαστήν** τοῦ Πινδάρου εἰς τοὺς «Νεμεονίκας ἐ. 89», τὸ Παγκράτιον ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ **Θησεῶς** ὁ ὁποῖος ἐφόνευσεν μὲ πάλαισμα τοῦ ἀγωνίσματος τὸν **Μινώταυρον**.

Ὁ **Πολυδεύκης** ἀναφέρει, «ἀκροχειρισμός.. μελέτη τις ἐν τῷ παγκρατίῳ». Ὁ **Σώστρατος** ἐκ Σικυῶνος, ἐφαρμόζων αὐτὸ τὸ πάλαισμα ἐνίκησεν πολλάκις εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐπωνομάσθη καὶ «ἀκροχερσίτης».

Γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι τὸ Παγκράτιον ἐχρησιμοποιοεῖτο καὶ ὡς θεραπευτικὸν μέσον. Ὁ **Σπράτων** ὁ Κοράγου, Ἀλεξανδρεὺς, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὴν σπλῆνα τοῦ, ἐγυμνάσθη εἰς τὸ Παγκράτιον. Μετὰ δὲ τὴν ἐγκύμνασιν αὐτὴν ἐνίκησεν εἰς τὴν 178ην Ὀλυμπιάδα εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς τὸ Παγκράτιον καὶ κατετάγη «ὄγδοος ἀφ' ἡρακλέους».

Ἐπάρχουν ἐπίσης πληροφοροῖαι καὶ δι' ἄλλας θεραπευτικὰς ιδιότητας τοῦ Παγκρατίου.

Ὁ **Ἀγέστρατος** ὑπέφερεν ἀπὸ ἰσχυροὺς πονοκεφάλους καὶ εἰς ἐνύπνιον εἶδεν ἐντὸς ναοῦ κατὰ τὴν ἐγκοίμησιν, τὸν Θεὸν ὁ ὁποῖος τοῦ ἔδωσεν τὴν ἐντολήν νὰ ἀσκηθῇ εἰς γυμνικὰς προβολὰς τοῦ Παγκρατίου. Τοῦτο καὶ ἔπραξε, μετὰ δὲ τὴν ἐξάσκησιν ἐνίκησε κατὰ τὰ Νεμέα εἰς τὸ Παγκράτιον.

Διὰ τὰ περὶ σκληρότητος καὶ βραβραρότητος τοῦ ἀρχαίου Παγκρατίου κάτι ἐξ ἴσου σημαντικόν. Ὁ **Δωριεὺς** ὁ Ῥόδιος ἐνίκα ἐπὶ 16 ἔτη συνεχῶς, ἀλλὰ οὐδέποτε ἐφόνευσε ἀντίπαλον. Ὁ **Θεαγένης** ὁ Θάσιος ἐπίσης, ἠγωνίζετο ἐπὶ 20 ἔτη μὲ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Μὲ τὴν ἐξακριβῶσιν αὐτὴν συμφωνεῖ, χιλιάδες ἔτη κατόπιν, καὶ ὁ I. Καρυωτάκης, ἀναφέρων: «..τὰ ἀγωνίσματα τῆς πυγμῆς καὶ τοῦ Παγκρατίου ἦσαν πολὺ σκληρά. Πρέπει ὁμως νὰ σημειώσουμε πῶς, ἐπὶ αἰῶνας, χιλιάδες νέοι ἐγυμνάζοντο καὶ ἠγωνίζοντο καὶ ὁμως θανατηφόρα ἀποτελέσματα δὲν ἀναφέρονται..»

Ὁ **Ἐπίκτητος** ὁμιλεῖ διὰ: «..τὸ ἀπλοῦν καὶ αὐστηρὸν διαιτολόγιον» καὶ ἀναφέρει ὅτι οἱ Παγκρατιασταὶ ἠδύναντο, «...νὰ ἐξαρθρώνουν καὶ νὰ στρέφουν ἀστραγάλους»

Ὁ **Κικέρων** εἰς τοὺς «*Λόγους*» του μᾶς γράφει, ὅτι «...οἱ Ἕλληνες ἀγωνισταὶ ἐκβάλλουν κραυγὴν, ὅταν ἐπιτίθενται, διὰ τὰ συγκεντρῶσιν ἰσχύν».

Ἐκ τοῦ **Ἀντύλλου** πληροφορούμεθα ὅτι εἰς τὴν σκιαμαχίαν συμμετεῖχον χεῖρες καὶ πόδες.

Ἐκδηλώσεις Παγκρατίου συναντομεν καὶ ἐπὶ **Μεγ. Ἀλεξάνδρου**. Ἐξ αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἐγνώριζον τὸ Παγκράτιον. Ὁ **Διώξιππος** ὁ Ἀθηναῖος, στρατιώτης τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ ὀλυμπιονίκης εἰς τὸ Παγκράτιον, κατόπιν προκλήσεως ἐμονομαχησεν μὲ τὸν **Κόραγον**. Ὁ Διώξιππος, λέγεται ἦτο ὑπερμεγέθης ὡς Ἡρακλῆς καὶ εἶχεν ὡς ὄπλον μόνον τὸ ῥόπαλον του.

Ὁ Κόραγος ἐνεφανίσθη πάνοπλος, κρατῶν ἀκόμη καὶ τὴν περίφημον «*σάρισαν*». Ὁ Διώξιππος ὄχι μόνον τὸν ἀφώπλισεν, ἄρα ἐγνώριζε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐνόπλους μὲσω τῶν πολεμικῶν παλαισμάτων τοῦ Παγκρατίου, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀκίνητοποίησεν εἰς τὸ ἔδαφος προκαλῶν τὴν δυσαρρέσκειαν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἐκ διαφόρων ἐρευνητῶν πληροφορούμεθα τὸ πάλαισμα τὸ ὁποῖον ἐφήρμοσεν ὁ Διώξιππος: «...ἀφοῦ ἔπιασε τὸ δεξιὸν χεῖρι τοῦ Κοράγου, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ μεταξὺ κρατοῦσεν ἓνα μαχαίρι, τὸν ἀπάθησεν, καὶ ταυτοχρόνως τὸν ἐλάκτισεν εἰς τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἔξω καὶ κάτωθεν αὐτοῦ, διὰ τὰ τὸν ἀνατρέψῃ εἰς τὸ ἔδαφος», πληροφορία ἣ ὁποία φανερῶνει ὅτι καὶ τὰ κτυπήματα χαμηλὰ εἰς τοὺς πόδας ἦσαν γνωστὰ εἰς τοὺς στρατιώτας τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. Διότι, τί εἶδους πάλαισμα ἦτο αὐτὸ τόσο χαμηλὰ τὸ ὁποῖον ἀνέτρεψεν τὸν Κόραγον ἀφ' ἑνός καὶ ἀφ' ἑτέρου, τί εἶδους λάκτισμα ἐξετέλεσεν ὁ Διώξιππος;

Ἐκ τοῦ **Θεοκρίτου** (xhii.66.) λαμβάνομεν ἐπίσης μίαν σημαντικὴν πληροφορίαν διὰ τὸν ἀργοναύτην Πολυδεύκη. Αὐτὸς προκληθεὶς νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν **Ἄμυκον**, ἠρώτησεν ἐὰν θὰ διεξαχθῇ ἀπλὸς ἀγὼν Πυγμῆς ἢ ἐὰν θὰ ἐπετρέποντο καὶ τὰ λακτίσματα. Ἐξ αὐτοῦ συμπεραίνομεν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ὅτι τὸ Παγκράτιον ἦτο γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀργοναύτας.

Συνεπῶς καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Ὀρφέως ἔχει λογικὴν ἐρμηνείαν, διότι ἐνθυμούμεθα ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐνίκησεν ἀγῶνα Παγκρατίου, εἰς ἐκδήλωσιν διοργανωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ **Ἰάσονος**, πρὸς τιμὴν τοῦ **Κυζίκου**, ἀλλὰ καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ ἀργοναύτου Κάστορος διὰ τὴν μάχην τοῦ κατὰ τῶν Βεβρύκων.

Ὁ **Φίλων** ὁ Ἰουδαῖος ἐπίσης ἔχει ἀναφερθῆ εἰς Παγκρατιαστάς: «... γνωρίζω παλαιστάς καὶ παγκρατιαστάς οἱ ὅποιοι συχνῶς ἐπιδιώκουν ἐκτὸς ἀπὸ ἀγάπην διὰ τὴν τιμὴν καὶ ζῆλον διὰ τὴν νίκην μέχρι τοῦ σημείου τοῦ θανάτου. Ὅταν τὰ σώματά τους ἔχουν παραδώσει κάθε προσπάθειαν καὶ συνεχίζουν νὰ ἀναπνέουν καὶ νὰ ἐφαρμόζουν λαβὲς πνιγμοῦ μόνον μὲ τὸ πνεῦμα τους, ἓνα πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἔχουν ἐθίσει νὰ περιφρονῇ τὸν φόβον μὲ κάθε δυνατότητα... ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς τοὺς συναγωνιστάς, ὁ θάνατος διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἐνὸς κλάδου ἐλαίας ἢ σελίνου εἶναι ἔνδοξος καὶ μεγαλόπρεπος».

Ὁ **Ἀρτεμίδωρος** συμφωνεῖ ἀπολύτως πρὸς αὐτὰ καὶ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κατέταξεν τὸ ἀγώνισμα εἰς τὸ σύγγραμμά του «τὸ βιβλίον τῶν ὀνειρώων», μεταξὺ χορῶν καὶ ὠδῶν. Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Πόσον βίαιον δύναται νὰ εἶναι ἐν ἀγώνισμα, ὅταν αὐτὸ κατατάσσεται ἀνάμεσα εἰς χοροὺς καὶ τραγούδια; Εἰς τὸ ἴδιον βιβλίον τοῦ ἀναφέρει ὅτι «..τὸ Παγκράτιον ἔχει τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ μὲ τὴν πυγμὴν, δεν ἔχει ὅμως τραυματισμούς». Καὶ ἀλήθεια, πόσον βίαιον εἶναι ἐν ἀγώνισμα, ὅταν δύνανται νὰ συμμετέχουν εἰς αὐτὸ παῖδες;

Ὁ τρόπος ἀσκήσεως τοῦ Παγκρατίου, κατ' ἓν τρόπον, ἔχει φθάσει μέχρι τὴν ἐποχὴν μας, μέσω ἐνὸς παπύρου, τοῦ 1ου μὲ 2ου μ. χ. αἰῶνος, ὁ ὁποῖος ἐκτιμᾶται, ὅτι ἀναφέρεται εἰς παλαίσματα καὶ ἐντολὰς τὰς ὁποίας δίδει ὁ προπονητής. Ἡ πολὺ ἐκλεπτυσμένη καὶ ὁμορφη γραφὴ τοῦ παπύρου, προδίδει ὅτι αὐτὸς ἦτο ἔγγραφον πρὸς πώλησιν. ἔχομεν λοιπὸν σαφὴν εἰκόνα καὶ διὰ τὸν τρόπον προπονήσεως ἐντὸς τῶν γυμνασίων καὶ διὰ τὰ διάφορα παλαίσματα.

Ὁ **X. Τσοῦντας**, διὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τῷ 1896, ἔγραψεν: «... ἀλλ' ὁποῖα ἄρὰ γε θὰ ἦσαν αἱ ἐντυπώσεις ἐνὸς ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐὰν ἀνεγειρόμενος ἐκ τοῦ μακροῦ ὕπνου τοῦ ἤρχετο καὶ παρεκάθητο μεταξὺ ἡμῶν;..θὰ ἔβλεπεν ὅτι τινὰ ἐκ τῶν ἀγωνισμάτων, εἰς ἃ ἐκεῖνος ἦτο συνειθισμένος, ἔλειπον ἐκ τοῦ προγράμματος, θὰ παρίστατο δ' εἰς ἀλλά, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἶχεν ἴδει ἀσκούμενα ἐν τοῖς ἀρχαίοις σταδίοις καὶ τοῖς γυμνασίοις. Θὰ ἐξεπλήρητο διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς πυγμῆς, τοῦ παγκρατίου καὶ τοῦ πεντάθλου...»

Τὸ Παγκράτιον ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν εὐγενὲς ἀγώνισμα, τόσον ἐκ τῆς φιλοσοφικῆς του ὅσον καὶ ἐκ τῆς πρακτικῆς του. Μόνον οἱ ἀνιστόριτοι θεωροῦν τὸ Παγκράτιον βίαιον ἢ “βάρβαρον”.

Ὁ καθηγητὴς **Κ. Παλαιολόγου** γράφει διὰ τὸ Παγκράτιον, «..τὸ Παγκράτιον ἄθλημα, πιθανὸν ἀποτελεῖ τὴν ἐξελίξιν τοῦ πρωτογόνου τρόπου τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποίησεν ὁ ἄνθρωπος εἰς συμπλοκὴν μὲ ἐχθρὸν του, εἴτε ἄνθρωπος ἢ το αὐτὸς εἴτε ζῶον.» Πόσον παλαιὸν εἶναι τελικῶς τὸ Παγκράτιον, ὅταν ὁ... "πρωτόγονος" τρόπος ἐξελίχθη εἰς ἀγώνισμα μὲ τὸ πέρασμα τῶν χιλιετηρίδων;

Ὁ **Σαμαρᾶς Παρασκευᾶς**, ἐρευνητὴς καὶ καθηγητὴς φυσικῆς ἀγωγῆς, εἰς σχόλιόν του διὰ τὴν σχέσιν τοῦ κορεατικοῦ Τάε Κβὸ Ντο μὲ τὸ Παγκράτιον γράφει: «..μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν πανελληνίων ἀγώνων, τὸ ἀγώνισμα φαίνεται νὰ ἐπιβῶνῃ κατὰ τὰ βυζαντινὰ χρόνια ὡς πάμμιαχος εἰς τὴν Κύπρον (5ος μ.χ. αἰ.), τὰ μεταβυζαντινὰ ὡς κλωτσάτα (12ος μ.χ. αἰ.), καὶ τὰ μεσαιωνικὰ (15ος αἰ. μ.χ.) ὡς λακτές.» Ἄξιος προσοχῆς εἶναι ὁ ὅρος «πάμμιαχος», τὸν ὁποῖον χρησιμοποιεῖ ὁ ἐρευνητὴς.

Ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρει: «..εἶχε τὴν μορφήν παιγνιῶδους ἀγωνίσματος διὰ ἐνήλικες καὶ ἐπεβίωσε μέχρι τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνος εἰς τὴν Κύπρο μὲ τὴν ὀνομασίαν πάτσος - κλώτσος...».

Διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ θέματος τῆς συνεχοῦς ὑπάρξεως τοῦ ἀγωνίσματος τοῦ Παγκρατίου εἰς τὸν αἰγαιακὸν χώρον, παρατίθεται ἡ συνέχεια τοῦ ἄρθρου τοῦ κ. Σαμαρᾶ, «..δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ὁ κυπριακὸς πάτσος - κλώτσος, ἔχει τὶς ῥίζες τοῦ στὸ ἀρχαῖο ὀρθοστάδην Παγκράτιον». Ὁ κ. Σαμαρᾶς ὅμως δὲν σταματᾷ ἐδῶ: «..ἔχοντας λοιπὸν ὁ ἀναγνώστης γνώσῃ ἢ ἰδίᾳ ἐμπειρία γιὰ τὸ Ταε Κβο Ντο, καὶ λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τὰ ὅσα ἀναφέρθησαν γιὰ τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ Παγκράτιον, εἶναι πολὺν εὐκόλο νὰ ἐπισημανῇ κάποιες ὁμοιότητες μεταξὺ τῶν δύο, ὅσον ἀφορᾷ κινήσεις ἢ κτυπήματα, μὲ βάση ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα καὶ ἱστορικὰς πηγές... ὁ Πολυδεύκης (2ος αἰ. μ.χ.) μνημονεύει τὰ παγκρατιαστικὰ κτυπήματα (λάξ ἐνάλλασθαι), μὲ πῆδημα νὰ κλωτσᾷ, (λακτίζειν), (πύξ παίειν) νὰ κτυπᾷ μὲ γροθιές. Ὁ Πανσανίας (ἰι, 14, 8) (ἐμπηδῶντες λάξ), ἐναέρια λακτίσματα. Ὁ Σουΐδας (10ος αἰ. μ.χ.), (ταῖς χερσὶ καὶ ποσὶ πυκτομαχοῦσι), μὲ χέρια καὶ πόδια κτυποῦν, καὶ ἀλλοῦ (γαστρίζειν), κτύπημα μὲ κλωτσιὰ στὸ στομάχι, (ἀποπτερνίζειν) -Φιλοστράτου ἡρωικά, 146-. Αὐτὰ θυμίζουσιν βέβαια τὰ 3 βασικὰ κτυπήματα τοῦ T.K.N. μὲ τὸ ἀκρο ποδὶ ντουι κουμι τσί, ἄρ μπάλ μπατάκ, μπάλ νάλ, ἐνῶ στίς κινήσεις μὲ τὰ χέρια ἐχομε τὸ τζοῦ μὸκ (σὲ Στυλ γροθια) καὶ ἄλλα, ἐνῶ τὸ κτύπημα μὲ τὰ 3 δάκτυλα τεντωμένα τοῦ «πάτσου - κλώ-

τσου», εἶναι τὸ κουὰν σου. Βέβαια στὸ ἀγωνιστικὸ Τ.Κ.Ν. ὑπερισχύουν οἱ ἐπιθέσεις μὲ κτυπήματα, ὅμως στὸ Τ.Κ.Ν. ὡς πολεμικὴ τέχνη εἶναι ἐνσωματωμένες καὶ τεχνικὲς συμπλοκῆς μὲ τὰ χέρια, ἀκριβῶς ὅπως στὸ ἀρχαῖο ὀρθοστάδην Παγκράτιον...»

Ο **Χ. Σβολόπουλος**, εἰς ἄρθρον τοῦ ἀσχολεῖται μὲ τὸ Παγκράτιον καὶ τὴν καταγωγὴν τοῦ καράτε: «...τὸ διαδεδομένον σήμερον εἰς ὅλον τὸν κόσμον καράτε προέρχεται μὲν ἀπὸ τὴν Κίνα ἀλλὰ ἀποτελεῖ μία βελτιωμένη, σὲ ταχύτητα, παραλλαγὴ τοῦ ἀρχαίου συνθέτου ἀγωνίσματος τοῦ Παγκρατίου ποὺ ἀνέδειξεν φημισμένους παγκρατιαστὰς, εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα...»

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ

Ὁ Πελασγικὸς μῦθος δημιουργίας περιγράφει πάλαισμα τοῦ μεταγενεστέρου Παγκρατίου. Τὴν νίκην τοῦ Ἡρακλέους εἰς τὸ Παγκράτιον ἀναφέρει καὶ ὁ **Ὅρφευς** εἰς τὰ **«Ἀργοναυτικά»** του, ὅπως ἔχει ἤδη καταγραφῆ προηγουμένως. Γνωρίζομεν ὅτι τὰ ἐν λόγῳ κείμενα ἐμπεριέχουν, ἀστρονομικῶς, ἀπεδεδειγμένας πληροφορίας ἐκ τῆς ἐνδεκάτης μέχρι καὶ τῆς τρίτης χιλιετίας π.Χ.

Συμφώνως λοιπὸν μὲ αὐτά, ὁ **Ἡρακλῆς**, ἐκέρδισεν ἔπαθλον ἐκ φιλικοῦ ἀγῶνος εἰς τὸ Παγκράτιον.

Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Εἶναι πιθανόν περὶ τῷ 3000 π.Χ., νὰ ὑπῆρχεν παρόμοια δραστηριότης ἢ νὰ ὑπῆρχε παρόμοιος Ἡρακλῆς; Ἡ ἀπάντησις εἶναι, ναί.

Ὁ **Πιερὲνρὶ Λαρσέρ**, Γάλλος ἱστορικὸς καὶ αἰγυπτιολόγος, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ διαμονὴν του (λόγῳ ἐρευνῶν) εἰς τὴν Αἴγυπτον γράφει ὅτι «...ἐμαθα τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς Ἡρακλέους, ὁ ὁποῖος ἔζησε 17.000 χρόνια πρὶν τὴν βασιλείαν τοῦ Ἀμάσιος, (560-526 π.χ.). Ὁ Ἡρακλῆς αὐτὸς ἦτο εἷς ἐκ τῶν δώδεκα θεῶν ποὺ βασίλευαν τὴν μακρινὴν αὐτὴν ἐποχὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον».

Ἀκόμη καὶ μὲ προσαρμογὴν τῶν ἀναμφιβόλων Αἰγυπτιακῶν χρονολογιῶν εἰς τὰ σύγχρονα δεδομένα, ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ εἶναι τόσο παλαιά, ὥστε νὰ δικαιολογῆ τὸν θαυμασμόν μας διὰ τὴν ἐξαπλωσιν καὶ παρουσίαν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν ἐν γένει αἰγαιακὸν χώρον, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν ἐκπολιτισμὸν τῶν λοιπῶν λαῶν, ἀκόμη καὶ μέσω τῶν ἀθλητικῶν δραστηριοτήτων τῶν ἐλλήνων.

Ὁ **Κλαύδιος Αἰλιανὸς** γράφει σχετικῶς διὰ τὸ Παγκράτιον, προσδιορίζων πρὸς ἡμᾶς τὴν κατεύθυνσιν διὰ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ ἀγωνιστικοῦ χώρου: «...Δημοκράτης, ὁ παλαιστῆς, καὶ αὐτὸς νοσήσας τοὺς πόδας, παριῶν ἔς τοὺς ἀγῶνας καὶ στὰς ἐν τῷ σταδίῳ, περιγράφων ἑαυτῷ κύκλον προσέτατε τοῖς ἀντιπαλαισταῖς ἔξω τῆς γραμμῆς αὐτὸν προσέλκειν...», ἔξ αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν ἐπιλογὴν τοῦ κύκλου, διὰ τὴν παλαιστράν τοῦ Παγκρατίου.

Καὶ ὁ καθηγητὴς **Ξενοφῶν Λάντης**, τονίζει ὅτι: «τὸ κεντρικότερο μέρος τῆς παλαιστράς ἦταν ἡ «κονίστρα», στή μέση. Ἦταν ἓνα στρογγυλὸ σκάμμα γεμάτο ἀπὸ ἄμμο ἢ λεπτὸν χῶμα, ὅπου γινόταν τὸ ἀγώνισμα τῆς πάλης.»

Ὁ Γάλλος **Ε. Ποτιέ**, εἰς ἄρθρον του διὰ τὸ Παγκράτιον γράφει: «...τὰ κτυπήματα τὰ ὁποῖα ἔδιναν οἱ ἀθληταὶ εἰς τὸ Παγκράτιον κατὰ τὸν ἀγῶνα ἦσαν λιγότερο σκληρὰ ἀπὸ ἐκεῖνα τῆς πυγμαχίας»

Ὁ **Κλῶντ Γκείμπλ**, ἀναφερόμενος καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Παγκράτιον, γράφει, «...μερικοὶ ἱστορικοὶ πιστεύουν ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ παλαιότερη πολεμικὴ τέχνη στὴν καταγεγραμμένη ἱστορία... Ἔνας νικητὴς στὸ Παγκράτιον ἀπελάμβανε δάφνες καὶ δόξα πὸν προοριζόνταν μόνον γιὰ βασιλιάδες ἢ θεῖκὰ ὄντα,...μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ πρώτη πολεμικὴ τέχνη πὸν χρησιμοποίησε χτυπήματα ἀνοιχτῆς παλάμης,...ἔξ αἰτίας αὐτοῦ, μερικοὶ πιστεύουν ὅτι τὸ Παγκράτιον ἦταν μία ἀπὸ τὶς πρῶτες ἢ πιθανὸν ἢ πρώτη πολεμικὴ τέχνη πὸν ἐφαρμόστηκε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο... Μερικὲς φορὲς ὁ ἀγωνιστὴς τοῦ Παγκρατίου θὰ ἔρριχνε τὸν ἑαυτὸ του στὴν πλάτη μὲ σκοπὸ νὰ ἐξαπολύσῃ ἓνα καταστροφικὸ κτύπημα. (Αὐτὲς οἱ τεχνικὲς εἶναι σήμερα γνωστὲς ὡς ἀνατροπὲς αὐτοθυσίας εἰς τὸ τζοῦντο). Οἱ περισσότεροι ἀθλητὲς τοῦ Παγκρατίου εἶχαν προτίμησιν σὲ ὠρισμένες τεχνικὲς τέτοιες, ὅπως τὰ λακτίσματα μὲ ἄλματα... Ἡ ἀρχαία δυτικὴ πολεμικὴ τέχνη θεωρεῖται ἀπὸ μερικοὺς σπουδαστὲς τῆς ἱστορίας τῆς πολεμικῆς τέχνης, ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ σαολὶν κούνγκ φοῦ καὶ τὸ καράτε. Ἡ στρατιὰ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου μετέφερε μαζί της τεράστιες τέντες μὲ σκοπὸ τὴν ἐξάσκησιν στὸ Παγκράτιον τὸν 4ο αἰῶνα π.Χ. Μερικοὶ ἱστορικοὶ παραθέτουν ὅτι αὐτὴ ἡ πορεία μέσα ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια ἀπετέλεσε τὴν βάση γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κούνγκ φοῦ στὴν Κίνα... Οἱ παλαιοὶ φιλόσοφοι ὅπως ὁ Πλάτωνας καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἦταν ἀγωνισταὶ στὸ Παγκράτιον.

Ὁ Πλάτων ὁμως ἀντιτίθετο στὸ νὰ παλεύουν στὸ ἔδαφος, διότι, ὅπως ἔλεγε, δὲν ἐδίδασκε τοὺς ἄνδρες νὰ φυλάγουν τὰ πόδια τους...

Ὁ Μάξιμος, μπορούσε εύκολα νὰ σπάσῃ τὸ πόδι ἑνὸς ἀλόγου μὲ τὴν γροθιά του. Αὐτός, ὁ υἱὸς ἑνὸς ἀπλοῦ ἀγρότη ἔγινε ἀργότερα ῥωμαῖος αὐτοκράτορας. Ἡ δύναμη τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Παγκρατίου ἦταν θρυλική... Ἡ ἱστορία τοῦ Παγκρατίου εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀξιοσημείωτους ἀγῶνες καὶ ἀγωνιστές. Σήμερα ἀναγεννήθηκε, ἀλλὰ σὲ λιγότερο σκληρὴ καταστάσι στὴν Οὐψάλα τῆς Σουηδίας, τὴν παλιὰ ἱερὴ πόλη τῶν βίκινγκς. Ὁ Σιέλ Λεντίν, ἓνας ἱστορικός, ἔχει κάνει μία εύκολα ἀντιληπτὴ μελέτη τοῦ Παγκρατίου τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια καὶ ἔχει ἀναπτύξει ἓνα μοντέρνο Παγκρατιαστικὸ σύστημα»

Ὁ Γάλλος **Πατρικ Ταμπουρνί**, προπονητὴς τοῦ σίτο ῥουῦ καράτε, εἰς ἐρώτησιν: «ποῖα εἶναι ἡ φιλοσοφία τοῦ καράτε», ἀπήντησεν, «... ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία εἶναι ἡ κεντρικὴ φιλοσοφία ἀπὸ ὅπου ξεκινοῦν ὅλες οἱ ἄλλες φιλοσοφικὲς ἀπόψεις»

Ὁ Ρόμπερτ Μάϊκλ, καθηγητὴς εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Μασαχουσέτης, εἰς περιοδικὸν τοῦ ἀμερικανικοῦ καράτε (Black Belt year Book) καὶ εἰς ἄρθρον μὲ τίτλον «*History of the arts, from ancient Greece to the modern United States*», γράφει: «...ἐμπεριστατωμένους ἔρευνες πάνω εἰς τὸ θέμα τῆς καταγωγῆς, ἀπέδειξαν ὅτι οἱ ῥίζες τῶν μαχητικῶν τεχνῶν ἄρχισαν στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα μὲ τὸ Παγκράτιον ἄθλημα... Ἡ ὁμοιότης τοῦ καράτε καὶ τοῦ ζιου-ζίτσου μὲ τὸ Παγκράτιον εἶναι πασιφανής. Ὁ συνδετικὸς κρίκος βρῖσκεται εἰς τὴν Ἰνδία, διὰ τὴν μετάδοσιν τῶν γνώσεων αὐτῶν (παλαιίσματα πολεμικῆς τέχνης), εἰς τὴν Κίνα, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Κορέα καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνία. Ὁ Μποντιτάρα, βουδιστὴς μοναχός, διέδωσε τὸ Ζέν καὶ τὸν βουδισμό μὲ γνώσεις μαχητικῆς τέχνης τῆς Ἰνδίας ὀνόματι βαζραμούστι, ἡ ὁποία ὅμως εἶχε σαφῶς ἐπηρεαστῆ ἀπὸ γνώσεις τοῦ μοναχοῦ εἰς τὸ Παγκράτιον»

Ὁ **Τετσοῦ Σουζούκι**, σημαντικώτατος ἰδρυτὴς συστήματος καράτε καὶ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένος, γράφει: «...εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ Παγκράτιον εἶναι ἡ πρώτη ἔνδειξις μαχητικῆς τέχνης, ὅπου συμπεριλαμβάνονται τὰ πάντα... Εἶναι περισσότερο ἀπὸ ἀποδεκτὸ ὅτι ἡ ἐξάπλωσις τῶν τεχνικῶν αὐτῶν τοῦ Παγκρατίου, ἔγινε ἀπὸ τὴν Εὐρώπην στὴν Ἰνδία, ἀπὸ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρον».

Ἐπίσης εἰς τὸ βιβλίον τοῦ "Uado Ryu Karate", γράφει: «...τὸ καράτε ἀναπτύχθηκε εἰς τὴν Ὀκινάουα, ἂν καὶ οἱ ῥίζες του βρῖσκονται εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου ἀναπτύχθηκε ἡ πρώτη μορφὴ πάλης»

Για τὸ **Savate**, γαλλικῆς προελεύσεως μαχητικὴ τέχνη, οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ εἰς τὴν σελίδα τῶν εἰς τὸ διαδίκτυον, ἀναφέρουν τὰ κάτωθι: «...οἱ ῥίξες καὶ ἡ καταγωγὴ τοῦ *κικ-μποξινκ*, πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα εἰς τὸ ἄθλημα τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ὀνόματι Παγκράτιον». Καί, ἀξίζει νὰ ἀναφέρθῃ ὁ τύπος τοῦ χαιρετισμοῦ τῶν Γάλλων ἀθλητῶν: «τὸν θεὸ στὴν καρδιά καὶ τὴν πυγμὴ ἔτοιμη».

Ο **X. Μαροῦ**, καθηγητὴς ἐν Σορβόννῃ, εἰς τὸ βιβλίον τοῦ «Ἱστορία τῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα», ἀναφέρεται εἰς τὸ Παγκράτιον καὶ γράφει ὅτι «...εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι κάτι τὸ πρωτότυπον, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ παρομοιάσῃ τις μὲ τὸ ζίου-ζίτσου τῶν Ἰαπώνων. Αἱ μεταπτώσεις τῆς πάλης, τὰς ὁποίας τὸ ἀγώνισμα τοῦτο προεκάλει, ἐπέβαλλον τὴν χρῆσιν τεχνικῆς πολὺ διαφόρου τῆς χρησιμοποιουμένης κατὰ τὴν ὀρθίαν πάλην... Καλουμένην ἴσχυρισμὸν ἢ ἀλίνδῃσιν».

Ὁ Ἰάπων **Μασουτάτσου Ὀγιαμά** ἐπισημαίνει, «...εἰς αὐτὸ -τὸ Παγκράτιον- ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος ἤλθαν εἰς ἐνεργὸ συμμετοχὴ μὲ τὰ ἐπικίνδυνα ἀποτελέσματα, τὸ δὲ Παγκράτιον ὁμοιάζει κατὰ τὰ μέγιστα στοιχεῖα τῆς δύνاميς του μὲ τὸ καράτε»... «...ἐπεξέτεινα τὴν ἱστορία μου περιλαμβάνοντας στοιχεῖα πέραν τῶν ὑπαρκτῶν δεδομένων, τόσο πίσω ὅσον εὑρίσκεται καὶ τὸ ἀρχαῖον ἐλληνικὸν Παγκράτιον»... «... κανένα στοιχεῖον γραπτοῦ λόγου ἢ καλλιτεχνικῆς ἀπεικόνισης δὲν ὑπάρχει, ὥστε νὰ μάρτυρα ἢ νὰ καταγραφῇ μαχητικὰ παλαισματα, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιοῦντο στὴν Ἰνδία πρὶν τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἀρίων...ἐὰν τὰ παλαισματα ἀνοικτοῦ χεριοῦ καὶ αἱ μέθοδοι αὐτῶν, πὺ ἀργότερα ἀνεπτύχθησαν στὴν Ἰνδία, δὲν εἶναι προῖον τοῦ Ἰνδικοῦ πολιτισμοῦ, τότε οἱ Ἀριοὶ θὰ πρέπε νὰ τοὺς τὰ παρουσίασαν...αὐτοὶ (οἱ Ἀριοὶ) πρέπει νὰ κατεῖχον προηγμένα ὄπλα καὶ ἐπιστημονικὴ μαχητικὴ τεχνογνωσία. Πέραν αὐτοῦ, ἐπειδὴ οἱ ἀγῶνες τῶν ἑορτῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ πρίγκιπας Γκουατάμα Σιντάρθα (Βουδάς) κέρδισε τὴν σύζυγόν του, κατὰ ἐντυπωσιακὴν ὁμοιότητα ἀνταποκρίνονται σὲ παρόμοιες ἀθλητικὲς ἐκδηλώσεις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, εἶναι ἀναμφίβολα ἀντιληπτὸ ὅτι οἱ Ἀριοὶ ἔφεραν μαζὶ τοὺς μαχητικὲς τεχνικὲς μὲ ῥίζα κοινὴ μὲ αὐτῶν τῆς ἐλληνικῆς πάλης καὶ πυγμαχίας»

Ἐπιβάλλεται νὰ παραθέσωμεν ἐν συντομίᾳ ὠρισμένα στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τοὺς Ἀρίους καὶ τὴν πιθανὴν καταγωγὴν αὐτῶν. Κατὰ τὰ γραφόμενα αὐτοῦ τοῦ μεγάλου προπονητοῦ, ἰδρυτοῦ συστήματος καράτε,

συνάγομεν τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ἀναγνωρίζει ὅτι οἱ Ἄριοι ἔχουν κοινὰ πολιτισμικὰ στοιχεῖα τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ **Γ. Βογιατζῆς** ἔρευνητὴς συγγραφεὺς, ἀναφέρει, «...στὰ ἀρχαία περσικὰ κείμενα ἢ χειρσόνησος τῆς Ἑλλάδος ἀποκαλεῖται Ἀριάνα βαέδα, δηλαδὴ γῆ τῶν Ἀρίων, στὰ ἐπίσης ἀρχαία κείμενα τῆς Ἰνδίας σημειώνεται ὡς Ἀριόβαρτα καὶ πάλιν γῆ τῶν Ἀρίων. Ὁ Ὀρφεὺς καὶ ὁ Νόννος τὴν ἀναφέρουν μὲ τὴν σειρὰν τῶν ὡς Ἀριάν. Ὁ Στέφανος Βυζάντιος ἀποκαλεῖ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην ὡς Ἀριάν. Ἀξιῖζει δὲ νὰ σημειώσομεν ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Θράκης καὶ τῆς μ. Ἀσίας, ὅπου ἕνας ἀπὸ τοὺς κυρίους θεοὺς ποὺ ἐλατρεύετο ἦτο ὁ Ἄρης, ζοῦσε ἢ ξεχωριστὴ Ἀρία φυλὴ. Ἦτο ἢ γῆ τοῦ Ἄρη τοῦ θεοῦ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀνδρείας δι' αὐτὸ ἐξ ἄλλου ὠνομάσθη καὶ Ἀρία», «...ἐπίσης ἂν συγκρίναμε ἐτυμολογικῶς τὶς λέξεις ἀπὸ τὶς Ῥίγ-βέδα τοῦ ἀρχαιοτέρου θρησκευτικοῦ βιβλίου τῶν Ἰνδῶν, ὅπου εἶναι καταγραμμένες οἱ βέδες ἀποτελούμενες ἀπὸ χιλίους καὶ πλέον στίχους, βρίσκουμε ὁμοιότητες ὅπως Ντιάους Πιτὰρ (Δίας Πατήρ), Πριφιβι Μάτ, (Μητέρα Γῆ), Ἐστία, μὲ τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἔννοια» κ.ά.

Ἄκρως σημαντικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ κατάθεσις διὰ τὴν καταγωγὴν τῶν Ἀρίων τοῦ **Ξ. Λίβα**, βραβευμένου ἀπὸ τὴν Ε. Α. Ε. μὲ τὸ βραβεῖον Ι. Κούμαρη.

Ὁ **Δημήτριος Π. Δημόπουλος** γράφει σχετικῶς: «...ἡσχέσις τῶν εἰσβολῶν τῆς Ἰνδίας μὲ τὴν Θράκην διαφαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα συγγένειαν μεταξὺ τῆς Ῥιγκβέντα καὶ τῶν Ὀρφικῶν ὕμνων, (ὁ Ὀρφεὺς συνεπῶς κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν, πιθανότατα, ἔζησε πρὸ τῆς 2ας χιλιετίας π.Χ.), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ ἀρχαιοτάτη ὀνομασία τῆς ἰδίας τῆς Θράκης, κατὰ τὸν Στράβωνα, ἦτο Ἀρία... Ἄς σημειωθῆ, ὅτι κατὰ τὴν ἐλληνικὴν μυθολογίαν ἡ Ἀρία χώρα τῶν Μηδῶν εἶχε κατοικηθῆ στὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὸν Μῆδο, ἐγγονοῦ τοῦ Αἰγέως, (Παυσανίας β3,8 καὶ Ἡρόδοτος ζ. 62)».

Ὁ **Χ. Χάρις**, καθηγητὴς τῶν κλασσικῶν ἀρχαιοτήτων εἰς τὸ Λάμπετερ, εἰς τὸ βιβλίον του «*Greek athletes and athletics*» ἀναφέρει περὶ τοῦ εὐγενοῦς ἀθλήματος τοῦ Παγκρατίου: «...οὔτε ὁ Μᾶρκος Αὐρηλίος θὰ τὸ εἶχε συμπεριλάβῃ εἰς τὸ βιβλίον του, *Meditations*, ἀνάμεσα σὲ χοροὺς καὶ τραγούδια, ἂν ἦτο ἀπλῶς μία βία μίση μάχη... «...ἕνας ἄλλος τρόπος νὰ τὸ περιγράψουμε, τὸ Παγκράτιον, εἶναι, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, μία ἀοπλη μάχη ἢ ὁποῖα ἐξελίχθηκε εἰς ἓν ἐπιστημονικὸν ἄθλημα», καὶ ἀλλοῦ, «...ὁ παραλληλισμὸς του μὲ τὸ τζοῦντο τῶν ἰαπῶνων εἶναι προφανής».

Ὁ **Γουάλντο Ε. Σουίτ**, εἰς τὸ βιβλίον του «*Sport and recreation in ancient Greece*» τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, ἀναφέρει μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, «...εἶναι σαφῆς ἡ ὁμοιότης τοῦ Παγκρατίου μὲ μερικὲς ἐξ ἀνατολῶν μαχητικὲς τέχνες, οἱ ὁποῖες τώρα γίνονται δημοφιλεῖς εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰδικώτερα δὲ μὲ τὸ καράτε πλήρους ἐπαφῆς». Εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται εἰς τὴν εὐγένειαν τοῦ Παγκρατίου, ἐπικαλούμενος σχετικὴν μαρτυρίαν, ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀρτεμιδώρου, «Τὸ βιβλίον τῶν ὀνείρων», ἀπὸ τὸ ὁποῖον πληροφοροῦμεθα τὰ ἐξῆς, «... τὸ Παγκράτιον ἔχει τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ μὲ τὴν πυγμαχία, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι δὲν ἔχει τραυματισμούς».

Ὁ **Σ. Κ. Τσατερζί**, ἰνδὸς γλωσσολόγος, μετέπειτα καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βομβάης, εἰς τὸν πρῶτον τόμον «*The vedic age*» τοῦ ἔργου του «*History and culture of the indian people*» ἀναγνωρίζει τὴν μετανάστευσιν ἐκ τῆς Κρήτης καὶ τῶν ὑπολοίπων νήσων, ἐκ τῆς μ. Ἀσίας καὶ ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς Ἰνδίας. Καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ ἐπιμένει καὶ εἰς τὴν καταγωγὴν τοῦ Ἰνδικοῦ λαοῦ ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων.

Ὁ **Μάικλ Πολλιάκοφ** γράφει: «...αὐτὸ τὸ βιβλίον θὰ ἀπλώσῃ τὸ δίκτυον τοῦ ἀρκετά, ἐξετάζοντας μαχητικὰ ἀγωνίσματα σὲ μίαν περιοχὴ ποὺ ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν μικρὰ Ἀσία μέχρι τὴν Ἰταλία, καὶ σὲ χρόνον ἀπὸ τὴν 3ῃ χιλιετία π.Χ. μέχρι τὸν 12ο αἰῶνα τῆς ἐποχῆς μας.»

Δὲν εἶναι σαφὲς ὅτι μιᾶ διὰ τὸν Αἰγαιακὸν χῶρον; Καὶ ἐξακολούθως βεβαιώνει: «...τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔχει τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν σελίδων ἐπ' αὐτῶν, δηλαδὴ τῶν ἀθλητικῶν δραστηριοτήτων, δὲν εἶναι ἑλληνοκεντρικὴ στάσις ἀλλὰ ἱστορικὴ ἀλήθεια. Οἱ Ἕλληνες προώθησαν τὰ ἀθλητικὰ πράγματα σὲ πολὺν μεγαλύτερη ἔκτασι ἀπὸ κάθε ἄλλο πολιτισμὸν, εὐλογώντας μας μὲ περισσότερες πληροφορίες διὰ τοὺς ἑαυτοὺς των»

Εἰς σχετικὸν σχόλιον ἐὰν τὸ Παγκράτιον εἶναι ἐπικίνδυνον, γράφει, «...οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν τὸ θεωροῦσαν πρὸς ἐπικίνδυνον ἀπὸ τὴν πυγμαχία, διότι ἕνας ἄνδρας ποὺ ἤθελε νὰ ἀγωνισθῆ εἰς τὸ Παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχία, ἐπέδιδκε νὰ ἀγωνισθῆ πρῶτα εἰς τὸ Παγκράτιον διότι δὲν ἤθελε νὰ τραυματισθῆ, πρὶν τὸ δεῦτερον ἀγώνισμα»

Ὁ **Νόρμαν Ε. Γκάρντινερ** εἰς τὸ βιβλίον του «*Athletics of the ancient world*», γράφει: «...τὸ Παγκράτιον ἦτο μίαν ἀνάπτυξιν τοῦ πρωτογόνου τρόπου τῆς ἀγρίας πάλης μὲ πτώσεις», «...θὰ πρέπει ὅμως νὰ προσέξουμε ὅτι συντέθηκε μὲ αὐστηροὺς κανόνες, τοὺς ὁποίους ἐπέβαλαν οἱ προπονητῆς

καὶ οἱ κριτὲς μὲ τὴν ῥάβδο τους», «...ὄντως τὸ Παγκράτιον βρισκεὶ τὴν σύγχρονη ἀντιστοιχία του εἰς τὸ ζίου-ζίτσου, τὸ ὁποῖο εἶναι πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφισβητήση ἓνα σύστημα ἐπιστημονικῆς αὐτοάμυνας», «...σοβαροὶ τραυματισμοὶ μὲ μοιραία ἀποτελέσματα συνέβαιναν μερικὲς φορὲς, ἀλλὰ εἶναι τόσον σπάνια, ἴσως περισσότερο ἀπὸ αὐτὰ τῆς πυγμαχίας, τοῦ ποδοσφαίρου ἢ τοῦ κνηγίου σήμερα», «...ἢ ἀπαγόρευσις ᾗ δάκνειν καὶ ὀρύττειν», εἶναι προφανῶς ἓνα ἀπόσπασμα τῶν ὑπαρκτῶν κανόνων. Δύο μάλιστα φορὲς ἀναφέρεται εἰς αὐτὰ ὁ Ἀριστοφάνης, στοὺς «Ὀρνιθες». Τὸ ᾗ δάκνειν δὲν χρειάζεται σχόλια, ἀλλὰ τὸ ᾗ ὀρύττειν, σημαίνει νὰ μὴ καρφώνης τὰ δάκτυλά σου στὰ μάτια, μύτη, στόμα ἢ ἄλλα ζωτικὰ σημεῖα τοῦ σώματος τοῦ συναγωνιστοῦ», «...τὰ λακτίσματα ἦσαν οὐσιαστικὸ στοιχείον τοῦ Παγκρατίου», «...τὸ λάκτισμα εἰς τὸ στομάχι, «γαστρί-ζειν», ἦταν ἀπὸ τὰ πιὸ ἀγαπητὰ παλαίσματα τοῦ Παγκρατίου, ὅπως εἶναι καὶ στὸ *savate*», «...ἢ χρῆσις τοῦ τεχνάσματος «ἀποπτερνίζειν» εἶναι ἐφευρέσις, λέγει ὁ Φιλόστρατος, ἐνὸς ἀθλητοῦ ἀπὸ τὴν Κιλικία ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε τὸ ὑποκοριστικὸν «ἀλτήρ», καὶ ὁ ὁποῖος τὸ ἐφήρμοσε κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν. Παρεμφερὲς πάλαισμα ἐφήρμοσε καὶ ὁ Ἄρραχίων. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ πάλαισμα εἶναι ἐπίσης γνωστὸν στὸ ζίου-ζίτσου», «...ἐδῶ ὁ Ἄνταϊος ἔχει ξαπλώσει στὸ ἔδαφος μὲ τὴν πλάτη του, μὲ τὸ δεξιὸ του χέρι ἔχει πιάσει τὸ ἀριστερὸ πόδι του Ἡρακλέους, ἐνῶ μὲ τὸ ἀριστερὸ του πόδι κλωτσᾷ τὸ στομάχι τοῦ ἥρωος. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἄνταϊος προσπάθησε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ πάλαισμα, «ἀνατροπὴ στομάχου», ἀλλὰ ὡς συνήθως ἀπέτυχε», «...λαβὲς στὰ πλευρὰ καὶ στὸν λαιμὸ ἦσαν ἐξαίρετα παλαίσματα στὸ Παγκράτιον, ὅπως καὶ στὸ ζίου-ζίτσου, καὶ εἶχαν ἐφαρμογὴ διὰ τὸν ἴδιον λόγον, τὸν ἐξαναγκασμὸν σὲ ἦττα», «...οἱ Ἥλειοι εἶχαν εἰδικὴ ὀρολογία γιὰ τὸν πνιγμὸ, ὡς μέσου δηλαδὴ ἐγκατάλειψις... Καὶ ἐδῶ ἐπίσης ἔχουμε παραλληλισμὸ μὲ τὸ ζίου-ζίτσου, εἰς τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον ἐπιτρέπεται ἡ λαβὴ στὸ λαιμὸ, ἀλλὰ, ὅπως καὶ στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, ὑπάρχουν ἀσκήσεις διὰ τὴν ἐγκύμνασιν αὐτοῦ τοῦ μέρους τοῦ σώματος», «...ἢ κινεζικὴ πυγμαχία ἔμοιαζε περισσότερον μὲ τὸ ἑλληνικὸν Παγκράτιον παρὰ μὲ τὴν πυγμαχία τῶν σημερινῶν δεδομένων».

Ὁ Δρ. **Κεν Μιν**, ἰδρυτῆς τῆς ὀργανώσεως United States Taekwondo Union, (ἔνωσις τῶν προπονητῶν τοῦ κορεατικοῦ Ταεκβοντο εἰς τὴν Ἀμερικὴν) ἀποδεικνύει τὴν σχέσιν τῆς μαχητικῆς αὐτῆς τέχνης μὲ τὸ θρησκευτικὸν κατεστημένον τῆς χώρας του ἀλλὰ καὶ τὴν ἱστορικὴν τεκ-

μηρίωσιν τῆς ἀπαρχῆς τοῦ ἀθλήματος. Ἐκ τοῦ βιβλίου του παραθέτομεν τὰ ἐξῆς: «...οἱ τεχνικὲς καὶ οἱ προπονητικὲς μέθοδοι κρατήθηκαν μυστικὲς καὶ πέρασαν ἀπὸ τοὺς μάλιστα εἰς τοὺς μαθητές, χωρὶς ὅμως νὰ ὑπάρχουν στοιχεῖα ἢ γραπτὴ ἐπικοινωνία, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὲς ζωγραφιές, καὶ γλυπτὰ τὴν περίοδο τῶν τριῶν βασιλείων. Συνεπῶς, καὶ μέχρις ὅτου περαιτέρω ἱστορικὰ γεγονότα εἶναι εἰς τὴν διάθεσὴ μας, ἡμεῖς οἱ προπονητὲς τοῦ T.K.N., πρέπει νὰ συμπεριλαμβάνουμε τὰ στοιχεῖα τῆς κουλτούρας καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀπὸ τὴν νεότερη περίοδο τῆς διδασχῆς τοῦ Κομφουκιανισμοῦ, Βουδισμού καὶ Ταοϊσμοῦ, ἔτσι ὥστε νὰ ἐκτιμήσουμε τὴν νεότερη ἐξάπλωση τοῦ T.K.N. στὴν Κορέα». Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων, συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἄθλημα αὐτὸ ἐδραστηριοποιήθη καὶ καθιερώθη μὲ τὴν ἀνάλογον προπόνησιν ἐκ τῆς περιόδου τῶν συγκεκριμένων θρησκευτικῶν διδασκαλιῶν, ὁπότε καὶ ἐπηρεάσθη ἐξ αὐτῶν. Πάντως τὸ Παγκράτιον, χίλια καὶ πλέον ἔτη πρὸ αὐτῆς τῆς ἐξαπλώσεως, ἦτο Ὀλυμπιακὸν ἀγώνισμα.

Τέλος, οἱ τελευταῖες ἔρευνες τῆς ἱστορικῆς τεκμηριώσεως τὶς ὁποῖες διενήργησα ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Παγκρατίου εἰς τὴν **Κορέαν**, ἀνέδειξαν τὰ ἐξῆς στοιχεῖα. Ὁ παραδοσιακὸς χορὸς τῶν κορεατῶν ὀνόματι **“Σαμουλ Νορί”**, ἔλκει τὴν καταγωγὴν του ἐκ τῶν **Διονυσιακῶν** ἑορτῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, εἶναι δὲ χαρακτηριστικὴ καὶ ἡ χρῆσις **“Συραύλου”**. Αὐτὸ ἀποδεικνύει διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν, τὴν γραφὴν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περὶ ἐξαπλώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰ βᾶθη τῆς ἀνατολῆς, πρωτίστως ἐκ τοῦ Θεοῦ **Διονύσου** καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκ τοῦ Ἡρακλέους, πολὺ πρὸ τοῦ Μεγίστου Ἀλεξάνδρου.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὸ παραδοσιακὸν **“σύστημα”** μαχητικῆς τέχνης **“Χουάρανκ Ντό”** τὸ ὁποῖον, κατὰ τοὺς **Κορεάτας**, **«...ἔχει ἐμπλουτισθῆ ἐκ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ Παγκρατίου»**. Τὸ σύστημα αὐτὸ κατὰ τοὺς διοργανωτὰς τοῦ ὀγδόου παγκοσμίου φεστιβάλ μαχητικῶν τεχνῶν, ἔχει εἰσαχθῆ μὲ τὴν σειρὰν του εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς Κορέας τὸν ὁποῖον καὶ ἐπηρεάσεν. Τὰ ἀνωτέρω κατ’ οὐσίαν ἀποδεικνύουν τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰ βᾶθη τῆς ἀνατολῆς, συμφώνως μὲ τὰ προηγουμένως γραφέντα.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΠΑΓΚΡΑΤΙΑΣΤΟΥ

Τὰ προσόντα ἐνὸς καλοῦ Παγκρατιαστοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος δὲν διαφέρουν ἐν πολλοῖς τῶν σημερινῶν, τουλάχιστον ὡς πρὸς τὰ σωματικὰ δεδομένα καθ’ ὅσον τὰ ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ ἐγγίζουσιν διαφόρους διαδι-

κασίας. Ο λόγος αυτός είναι έξ ἄλλου καὶ τὸ ἐλατήριον τὸ ὁποῖον ὄθησεν τὴν ἀνανέωσιν τῆς μαχητικῆς τέχνης τῶν προγόνων μας. Ὑπάρχουν καταγραφὰ δι' αὐτὰ τὰ προσόντα διάσπαρται εἰς πολλὰ συγγράμματα.

Ὁ **Φιλόστρατος** εἰς τὸ ἔργον του «*Γυμναστικός*», ὁ **Λουκιανὸς** εἰς τὸ «*Περὶ Γυμνασίων*», ἢ «*Ἀνάχαρσις*», ὁ **Ἀριστοτέλης** εἰς τὸ «*Ρητορικὴν*» του, ὁ **Πλούταρχος**, ὁ **Πανσανίας** καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀκόμη, καθὼς ἐπίσης καὶ σημαντικοὶ Ῥωμαῖοι, ὅπως ὁ **Αὔλιος Γέλλιος** εἰς τὰς «*Ἀττικὰς νύκτας*» ἢ ὁ φιλόσοφος καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ παιδείᾳ μετέχων Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ **Μάρκος Αὐρῦλιος** εἰς τὰ «*Ἐς ἑαυτόν*», ἔχουν ὠμιλήσῃ περὶ τῆς ποιότητος οὐχὶ μόνον τοῦ Παγκρατίου ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς αὐτὸ ἐνασχολουμένων Παγκρατιαστῶν.

Ὁ **Φιλόστρατος** κατατάσσει τὸ Παγκράτιον εἰς τὰ βαρέα ἀγωνίσματα τῶν Ὀλυμπίων. Αὐτὸ καὶ μόνον ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Παγκρατιασταὶ ἔπρεπε νὰ διαθέτουν κάτι τὸ ἰδιαίτερον ἐν σχέσει μὲ ἄλλους ἀγωνιστάς.

Ἐν ἀρχῇ, ἡ δύναμις τῶν ἀγωνιζομένων ἦτο τὸ κυρίαρχον προσόν, χωρὶς ὅμως νὰ παραβλέπεται ἡ παράλληλος καί, μεταγενεστέρως τὰ μάλα ἀναπτυσσομένη, γνῶσις τῆς τέχνης ἢ ὁποῖα συναντᾶται ὡς σαφῆς ὑπαρξίς στοιχείων, εἰδικώτερον εἰς τὸν χώρον τῶν συγχρόνων μαχητικῶν τεχνῶν, ὅπως ὁ κατάλληλος χρονισμὸς κτυπημάτων, ἡ ἀπόστασις, ἡ ἰσορροπία, ἡ ἀεροβικὴ ἱκανότης καὶ φυσικῶς ἡ ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ εἰς τοὺς πόνους τῆς βαρείας προπονήσεως τοῦ Παγκρατίου. Διότι, οἱ δυνατοὶ δὲν ἦσαν οἱ μόνοι συμμετέχοντες εἰς τοὺς ἀγῶνας, συνεπῶς, οἱ ὀλιγώτερον ῥωμαλέοι ἔπρεπε νὰ διαθέτουν καὶ ἕτερα χαρίσματα. Πάντως, τὸ προσὸν τῆς σωματικῆς δυνάμεως ἦτο σταθερόν, κυρίαρχον στοιχεῖον. Τὸ ἀποδεικνύουν αὐτὸ οἱ διάφοροι ἀγωνισταὶ τύπου **Λυγδάμιδος**, **Πολυδάμαντος**, **Θεαγένους** κ.ἄ.

Ἡ σωματικὴ αὕτη ῥώμη προσεκτᾶτο μὲ ποικιλίαν προπονητικῶν μεθόδων, ὡς καὶ προηγουμένως ἀναφέρθη, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν χρῆσιν διαφόρων ὀργάνων λ.χ. εἰδικῶν βαρῶν ὅπως οἱ ἀλτήρες κ.λπ.

Ἄσκησις κτήσεως καὶ αὐξήσεως τῆς δυνάμεως ἦτο ἡ χρῆσις τοῦ «*κωρυκου*», δηλαδὴ τοῦ δερματίνου σάκκου, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία «*κωρυκομαχία*».

Ὁ σάκος, ὅπως λέγεται σήμερον, ἦτο ἐν ἐκ τῶν προτιμωμένων γυμναστικῶν ὀργάνων τῶν Παγκρατιαστῶν, τὸ σύνηθες δὲ ἦτο ὁ τῶν Παγκρατιαστῶν κώρυκος νὰ εἶναι πλήρης ἄμμου!

Γνωρίζομεν ὅτι διὰ τοὺς ἀρχαίους ὁ κώρυκος ἦτο πλήρης «*κεγχραμίδων*», σπόρων σύκου, δι' ἠπιωτέραν προπόνησιν. Ἡ κροῦσις τοῦ κωρύκου ἀπαιτοῦσεν ἰδιαιτέρας ἰκανότητος διότι, ἐνῶ εἶχεν ὕψος περίπου 1,50 μ., πρέπει νὰ ἐξύγιζεν ἄνω τῶν πενήκοντα κιλῶν. Ἐπρεπε δὲ νὰ τὸν κτυποῦν διὰ τῶν ποδῶν, τῶν χειρῶν καὶ ἐνίοτε διὰ τῆς κεφαλῆς. Καὶ μόνον ἡ ὄθησις ἐνὸς παρομοίου ἀντικειμένου πέραν τῶν ὠρισθέντων ὀρίων, ἀπαιτεῖ τεραστίαν φυσικὴν δύναμιν καὶ ἀντοχήν. Κάτι ἐξ ἴσου σημαντικὸν εἶναι ὅτι αἱ χεῖρες τῶν Παγκρατιαστῶν ἦσαν γυμναὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προπονήσεως.

Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ σκληρότης τοῦ περιεχομένου ὑλικοῦ, καθίσταται φανερὸν πόσον θὰ ἐσκληραγωγοῦντο αἱ ἀρθρώσεις τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν ἀγωνιστῶν, μὲ τὴν συνεχῆν ἄσκησιν. Εἶναι ὡς νὰ κτυπᾶ τις εἰς τοῖχον ἢ δένδρον.

Μήπως τὸ ἴδιον, ἔστω ἐν μέρη, δὲν πράττουν σήμερον οἱ μετέχοντες εἰς τὰ ποικίλα ἐξ ἀνατολῆς φερόμενα μαχητικὰ δρώμενα καὶ κατ' ἐπέκτασιν οἱ Ἑλληνας ἀθληταὶ τῶν, χρησιμοποιοῦντες τὸ γνωστὸν «*μακιβάρα*»;

Οἱ Παγκρατιασταὶ διέθετον ποικίλους τρόπους διὰ τὴν προπόνησιν καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν. Ἡ ποικιλία αὕτη ἔδιδεν τὴν δυνατότητα νὰ ἐφευρίσκουν διάφορα παλαίσματα καὶ νὰ ἐφαρμόζουν αὐτὰ καὶ ἐν ὥρᾳ ἀγῶνος. Τὸ αὐτὸ ἔπραττον καὶ οἱ προπονηταὶ τῶν.

Σήμερον, μετὰ πάροδον αἰῶνος καὶ πλέον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν νεωτέρων συγχρόνων Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, οὐδὲν ἄθλημα διεξάγεται μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπως ὅταν ἤρχησαν οἱ ἀγῶνες.

Ἡ σύγχρονος κινήσιολογία καὶ ἀθλητιατρικὴ ἐπιστήμη προσέφερον καὶ προσφέρουν συνεχῶς, νέας κατευθύνσεις καὶ ταυτοχρόνως ὑποχρεώσεις τῶν ἀθλητῶν ἔναντι τῶν ἀθλημάτων τῶν.

Αὐτὸ ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ὅμως οἱ Παγκρατιασταὶ ὡς «*πάμμαχοι*» καὶ τότε ἀλλὰ καὶ τώρα, ἐθεωροῦντο οἱ καλλίτεροι τῶν ἀγωνιστῶν. Ὁ **Φιλόστρατος** περιγράφων τὰ ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικὰ τοῦ Παγκρατιαστοῦ, ἐπισημαίνει ὅτι πρέπει νὰ εἶναι, «*..παλαιστικώτερον (μέν) ἢ οἱ πύκται, πυκτικώτερον δὲ ἢ οἱ παλαίσοντες. Γενναῖοι τῶν ἀθλητῶν καὶ οἱ ἐν μικρῷ μεγάλοι*». Οἱ Παγκρατιασταὶ λοιπὸν πρέπει νὰ εἶναι πυγμαχικώτεροι τῶν παλαιστῶν καὶ παλαιστικώτεροι τῶν Πυγμαχῶν. Γενναῖοι δὲ εἶναι αὐτοὶ οἱ ὅποιοι παρὰ τὸ μικρὸν τῶν μέγεθος εἶναι μεγάλοι.

Ὁ **Ἀριστοτέλης** περιγράφων τὸν τρόπον ἐκγυμνάσεως τῶν παιδῶν,

ἔθεσεν τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τῆς σημερινῆς ἀθλητιατρικῆς ἐπιστήμης: «..οὕτω μέχρι γὰρ τῆς ἥβης κουφότερα γυμνάσια προσοιστέον, τὴν βίαιον τροφήν καὶ τοὺς πρὸς ἀνάγκην πόνους ἀπειργόντες, ἵνα μηδὲν ἐμπόδιον ἢ πρὸς τὴν αὕξησιν» τὸ ὁποῖον σημαίνει: «...διότι μέχρι τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας πρέπει νὰ ἐκτελοῦν ἐλαφροτέρας ἀσκήσεις γυμναστικῆς, ἀποκλειομένης τῆς ἀναγκαστικῆς αὐστηρᾶς διαίτης καὶ ἀπαγορευομένων τῶν κοπιαστικῶν ἀσκήσεων, ὥστε οὐδὲν ἐμπόδιον νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν κανονικὴν τοῦ σώματος αὕξησιν».

Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Κινέζοι ἀντέγραφοι ὠρισμένας κινήσεις ζώων, ὅπως τοῦ ἀετοῦ, τῆς τίγρεως καὶ ἄλλων καὶ τὰς ἐμιμήθησαν προσαρμόζοντες αὐτὰς εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐφήρμοζον οἱ Ἕλληνες πρόγονοί μας.

Ὁ Πίνδαρος περιγράφει τοὺς Παγκρατιαστὰς ὡς «λέοντας». Μὲ τὴν παρομοίωσιν αὐτὴν ταυτίζεται καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, ὁ ὁποῖος ἀπήντησεν εἰς κάποιον ὁ ὁποῖος τὸν κατηγόρησεν ὅτι δαγκώνει ὅπως οἱ γυναῖκες, «οὐκ ἐγωγε ἀλλ' ὡς οἱ λέοντες». Χαρακτηρίζει τὸν Θηβαῖον Μέλισσον ὡς ἀλεποῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Πίνδαρος ἔγραψεν ἐπίσης ὅτι εἰς τὰ προσόντα τῶν Παγκρατιαστῶν συγκαταλέγονται ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ καρτερικότης, ἀναφερόμενος εἰς τὸν Ἀθηναῖον Παγκρατιαστὴν Τιμόδημον: «ὦ Τιμόδημε, ἡ ἀνδρεία σου καὶ ἡ ἀκατανίκητη καρτερικότης σου εἰς τὸ Παγκράτιον σὲ τιμᾷ καὶ σὲ δοξάζει».

Ἐπίσης εἰς ἄλλον σημεῖον λέγει ὅτι οἱ Παγκρατιασταὶ πρέπει νὰ ἐπιτίθενται ὅπως ὁ... ἀετός!

Ὁ Φιλόστρατος καὶ πάλιν, τονίζει ὅτι οἱ ἀγωνισταὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὑπερβολικὰ κοντοί, διότι, διὰ νὰ φθάσουν τὸν συναγωνιστὴν των θὰ πρέπει νὰ πηδοῦν μὲ περιέργον τρόπον.

Ὁ λαμὸς των πρέπει νὰ εἶναι γερὸς καὶ νὰ ἀντέχη τὰ κτυπήματα εἰς τὸν «κώρυκον», ἀφοῦ κατέφερον εἰς τὸν πλήρη ἄμμου «κώρυκον» κτυπήματα διὰ τῆς κεφαλῆς. Τέλος τὰ δακτυλὰ των, τὰ ὁποῖα εἰς συνδυασμὸν μὲ τὴν κεφαλὴν ἐγυμνάζοντο εἰς τὸν «κώρυκον» πρέπει νὰ ἦσαν ἀνθεκτικὰ ὡς ὁ... σίδηρος.

Ἐξ αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν διατί ὁ Δαμόξενος διέτρησε τὰ πλευρὰ τοῦ Κρεύγαντος καὶ ἔχασεν τὸν ἀγῶνα «κλίμακος» τῆς Πυγμαῆς. Διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, αὐτὸ ἦτο πιθανόν σῦνηθες κτύπημα καὶ προτιμητέον εἰς τὸ πολεμικὸν Παγκράτιον, ἀλλ' ὄχι εἰς τὴν ἀγωνιστικὴν Πυγμαῆν.

Χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τῆς ἰκανότητος τῶν Παγκρατιαστῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἀγωνιστῶν τῶν βαρέων ἀγωνισμάτων τῆς ἀρχαιότητος, ἦτο ἡ ἰκανότης χρήσεως ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ὡς ἐνδεικτικὸν πλήρους προπονητικῆς τακτικῆς.

Ὡς προηγουμένως ἀνεφέρθη, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐκατόρθωσαν νὰ μετατρέψουν τὴν ἀπλὴν σωματικὴν ἄσκησιν, εἰς ἐν ἐπιστημονικὸν τρόπον προπονήσεως. Ἡ ἀνέληξις αὕτη ὠλοκληρώθη μὲ τὴν πάροδον χιλιετιῶν καὶ συνεχὴν ἀγωνιστικὴν δραστηριότητα τῶν ἑλλήνων.

Τὴν τεκμηρίωσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ τρόπου προπονήσεως παραθέτει ὁ σχολιαστὴς τοῦ **Πλάτωνος** εἰς τὰ «*Ἀρχαῖα Σχόλια*», ὁ ὁποῖος σημειώνει: «... τῆς κινήσεως ἢ μὲν σωματικὴ κατὰ τόπον, κατὰ ποιότητα, κατὰ ποσότητα, κατ' οὐσίαν. Ἡ δὲ ψυχικὴ ἢ ἄλλο κινουσα ὑπ' ἄλλου δὲ κινουμένη, ἢ ἑαυτὴν τε κινουσα καὶ ἕτερα δυναμένη». Δὲν ἦτο λοιπὸν μόνον γεγὸνὸς τὸ στοιχεῖον τῆς ἀσκήσεως ἀλλὰ καὶ ὁ τόπος ὅπου διεξήγετο, ἡ ποιότης τῶν προπονητικῶν μεθόδων αἱ ὁποῖαι ἠκολουθοῦντο, ἡ ποσότης τῶν ἀσκήσεων ἀλλὰ καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν. Ὁ συνδυασμὸς τῶν ἀνωτέρω εἶχεν τὴν προεκτασίν του ἐπὶ τῶν ψυχικῶν διεργασιῶν.

Ἄρα οἱ Παγκρατιασταὶ καὶ οἱ προπονηταὶ των, ὡς συνεχισταὶ αὐτῆς τῆς παραδόσεως, ἔπρεπε νὰ διακρίνονται διὰ:

- α) τὴν πνευματικὴν των ὀλοκλήρωσιν,
- β) τὸ ψυχικὸν των σθένος καὶ
- γ) τὸ ἀπαραίτητον ἠθικὸν περιεχόμενον ὥστε νὰ διακριθοῦν ὄχι μόνον εἰς τὸν ἀθλητικὸν βίον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν προσφορὰν των πρὸς τὸν πολιτισμόν

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τὰ ἐρευνηθέντα πεδία παρουσιάζουν συνεχὴν ἀντλησιν στοιχείων ἐξ ἑνὸς τεραστίου γεωγραφικοῦ χώρου. Ἡ ἔρευνα ἡ ὁποία ἤρχισεν πρὸ δεκαετίας δὲν ἔχει ἀκόμη ὀλοκληρωθῆ πλήρως.

Πέραν αὐτοῦ, εἰς τὴν παροῦσαν ἐργασίαν παρουσιάζονται ὠρισμένα στοιχεῖα, πρωτευόντων καὶ δευτερευόντων πηγῶν, καθ' ὅσον ἡ διαρκὴς ἀνεύρεσις νέων δεδομένων δὲν ἐκώλυσε τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐρεῦνης ἀλλὰ συμφωνεῖ μὲ αὐτὴν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ πρακτικὴ αὕτη δὲν ἐπηρεάζει τὴν ἐγκυρότητα, ἀξιοπιστίαν καὶ ἀντικειμενικότητα τῶν ἐργασιῶν.

Ἐπίσης, λόγῳ ἐλλείψεως χώρου δὲν ὑπάρχει πλήρως ἀνεπτυγμένον

τὸ φωτογραφικὸν ὑλικὸν παρὰ δείγματα αὐτοῦ. Τὸ ὑλικὸν αὐτὸ καταδεικνύει καὶ τὴν κινήσιολογικὴν ταύτησιν, τοῦ ἀνανεωθέντος Παγκρατίου μὲ τὸ ἀρχαῖον Παγκράτιον καὶ βεβαίως, τὰ ἀντιγραφέντα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀνεπτύχθησαν πρὸ ὠρισμένων ἑκατονταετιῶν εἰς τὸν χῶρον τῆς ἅπω ἀνατολῆς.

Ἡ πρόσφατος ἐρευνητικὴ διαδικασία καταδεικνύει τὴν αὐστηρὰν καὶ ἀδιάσειστον ἔγγραφον τεκμηρίωσιν, ὅτι τὸ Παγκράτιον εἶναι ἡ ἀρχαιότερα ὀργανωμένη μαχητικὴ τέχνη ἀπὸ τὴν 2αν π.Χ. χιλιετίαν.

Ἔρωσθε

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ἀθηναῖκες Ἐκδόσεις, 1988, «Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες», Ἀθήναι.
2. Αὐρηλίου Μάρκου, «Τὰ εἰς ἑαυτόν», Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων, Ε.Ε.Ο., μετάφ., Σοφ. Μαντᾶ, Ἀθήναι
3. Βογιατζῆς Γεώργιος, 1996, «Οἱ βραχογραφίαι τοῦ Παγγαίου ἀποκαλύπτουν», Δῖον, Θεσσαλονίκη.
4. Διοδώρου Σικελιώτου, «Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη», τ. 4, μετάφ., Ἀπ. Παπανδρέου, Γεωργιάδης, Ἀθήναι.
5. Δήμου Νικ., «Ὁ Ἑλληνας Βούδας», ἐκδ. γ', ΝΕΦΕΛΗ, Ἀθήναι, 1984.
6. Δρίβας Σ. Ἀχιλλεύς, 1958, «Ἀθλητισμὸς - Ἀγωνιστικὲς ἐπιδόσεις», Ἀθήναι.
7. Δρίβας Σ. Ἀχιλλεύς, 1965, «Οἱ σωματικὲς ἀσκήσεις στὴν προϊστορικὴ Ἑλλάδα», Ε.Α.Σ.Α., Ἀθήναι.
8. Δάντης Στ. Ξενοφῶν, 1981, «Ἡ Ἀρχαία Ὀλυμπία καὶ τὸ Ὀλυμπιακὸ ἰδεῶδες», Ἀθήναι.
9. Γιαννάκης Β. Θωμᾶς, 1975, «Ἡ Τεχνικὴ τῆς ἀγωνιστικῆς τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τὶς παραστάσεις τῶν ἀγγείων», Ἀθήναι.
10. Λουκιανός, «Ἄπαντα», Κάκτος, Ἀθήναι 1994.
11. Λίβας Ξέρξης, 1963, «Ἡ Αἰγιεὶς κοιτὶς τῶν Ἀρίων καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ», Ἀθήναι.
12. Φεραῖος Ῥήγας, 1815, «Τὰ Ὀλύμπια» δρᾶμα μεταφρασθὲν τοῦ Ἄββα Μεταστασίου, Γεννάδιος Βιβλιοθήκη.
13. Καρυωτάκης Ν. Ἰάκωβος, 1975, «Ἱστορία τῶν βαρέων ἀθλημάτων καὶ τῆς ἀθλήσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων», Ἀθήναι.

14. Μαργιωρής Α. Νικόλαος, 1996, «*Δραβίδες οί πρόγονοι τῶν Ἑλλήνων*», γ' ἔκδοσις, Ἀθήναι.
15. «*Μανέθωνος Αἰγυπτιακά*», 1996, ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, Γ' ἔκδοσις, Ἀθήναι.
16. Πασσᾶς Δ. Ἰωάννης, «*Τὰ Ὀρφικά*», Ἐγκυκλοπαίδεια τοῦ Ἡλίου, Ἀθήναι.
17. Πασσᾶς Δ. Ἰωάννης, «*Ἡ ἀληθινὴ προῖστορία*»,
18. Σαββίδης Λάζαρος, 1997, «*Τὸ ἀρχαιοελληνικὸν Παγκράτιον*», ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ, Ἀθήναι.
19. Πausanίου περιηγήσεις, «*Ἡλειὰ Α'-Β'*», Γεωργιάδης, Ἀθήναι.
20. Σαμαρᾶς Παρασκευᾶς, 1990, «*Παγκράτιο - ταεκβοντό. Συγκριτικὴ θεωρήση*», Τεύχος 10ου, ΤΚΝ, Ἀθήναι.
21. Φιλόστρατος, «*Γυμναστικός*», Κάκτος, Ἀθήναι 1995.
22. Χρυσάφης Ε. Ι. 1965, «*Ἡ γυμναστικὴ τῶν ἀρχαίων*», Ε.Α.Σ.Α., Ἀθήναι.
23. Gardiner G. Norman, 1930, «*Athletics of the ancient world*», Oxford University Press, New York.
24. Harris A. H., «*Greek athletes and athletics*», Hutchinson, London.
25. Ken Min, United States Taekwondo Union (USTU), Διεθνῆς Ὀλυμπιακὴ Βιβλιοθήκη, Ὀλυμπία.
26. Robert Michael, «*History of the arts. From ancient Greece to the modern United States*», Black Belt Year book, USA.
27. Sweet E. Waldo, 1987, «*Sport and recreation in ancient Greece*», Oxford University Press, New York.
28. Suzuki Tetsuo, «*The History of karate*», J. P. Inc. Tokyo.
29. Lacrimosa Leo, «*History of the Martial Arts*», International martial artist magazine E.D., Miami, Florida.
30. Miller G. Stefen, «*Arete. Greek sports from ancient sources*», University Of California Press, USA.
31. Oyama Masutatsu, 1970, «*Advanced Karate*», J. P. Inc., Tokyo.
- Poliakoff B. Michael, 1987, «*Combat sports in the ancient world*», Yale University Press, London

B. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Το δεύτερο κεφάλαιο της ΕΑΔ είναι αφιερωμένο αποκλειστικά στην αυτούσια παράθεση νομοθετικών κειμένων που έχουν άμεσα ή έμμεσα σαν αντικείμενο τον Ελληνικό Αθλητισμό. Στη θέση αυτή θα δημοσιεύουμε επίσης υπουργικές αποφάσεις, διατάγματα, κανονισμούς, εγκυκλίους, καταστατικά ομοσπονδιών κλπ. Μάλιστα θα δημοσιεύονται και παλαιότερα νομοθετήματα, εφόσον φυσικά εξακολουθούν να ισχύουν και να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την σύγχρονη αθλητική πραγματικότητα.

**20. ΒΔ 26 Σεπτεμβρίου έως 7 Οκτωβρίου 1955, ΦΕΚ 274/Α/1955,
«Περί Κανονισμού της Φιλάθλου Ιδιότητας»**

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπ' όψει:

α) Τας διατάξεις των αρθρ. 4 και 18 του Νομ. 3148/55 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της περί Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων νομοθεσίας»,

β) την υπ' αριθ. 547/1955 γνωμάτευσιν του Συμβουλίου της Επικρατείας και

γ) την υπ' αριθ. 507 ε.ε. γνωμάτευσιν της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων, προτάσει του Ημετέρου επί της Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Υπουργού, απεφασίσασμεν και ιδιastάσσομεν:

Άρθρον 1

Φίλαθλος θεωρείται πας όστις αγαπά την γυμναστικήν ή την αγωνιστικήν και όστις επιδιώκει την προαγωγήν τούτων υπό την ιδιότητα του διοικούντος τα γυμναστικά ή αγωνιστικά σωματεία, συνδέσμους, ενώσεις και ομοσπονδίας, του μέλους αυτών και του άρχοντος, του κριτού, του διοικητού, του ιατρού αγώνων και του αρχηγού ομάδος, είτε επιδίδεται εις σωμασκήν ή ενεργώς ασκεί άθλημα τι υπό την ιδιότητα του ακουμένου ή του αθλητού είτε τυγχάνει απλούς φίλος των πάσης φύσεως γυμναστικών και αγωνιστικών εκδηλώσεων.

Ο φίλαθλος εις πάσαν περίπτωσιν και υπό οιανδήποτε ιδιότητα δέον να κινήται εξ ειλικρινούς προς την άσκησιν ή την άθλησιν αγάπης και να μη αποβλέπη εις την δια της ασκήσεως ή της άθλήσεως ή και της καθ' οιανδήποτε τρόπον αναμίξεώς του εις τα αθλητικά πράγματα απόκτησιν υλικού τινός οφέλους ή βελτίωσιν της οικονομικής του θέσεως και να επιδεικνύη εν τη κοινωνία ανεπίληπτον από απόψεως ήθους και συμπεριφοράς διαγωγήν.

Άρθρον 2

Οι φίλαθλοι ειδικώτερον διακρίνονται ως προς τον τρόπον εκδηλώσεως του υπέρ της γυμναστικής και της αγωνιστικής ενδιαφέροντός των εις τας κάτωθι κατηγορίας:

α) Εις τους διοικούντας τα πάσης φύσεως γυμναστικά και αγωνιστικά σωματεία, ενώσεις, συνδέσμους και ομοσπονδίας και τα μέλη αυτών.

β) Εις τους άρχοντας, τους κριτάς, τους διαιτητάς και τους ιατρούς αγώνων και τους αρχηγούς γυμναστικών και αγωνιστικών ομάδων.

γ) Εις τους ασκούμενους και τους αθλητάς όλων των αθλημάτων και

δ) Εις τους απλούς φίλους των πάσης φύσεως γυμναστικών και αγωνιστικών εκδηλώσεων, τους μη ανήκοντας εις μίαν των ως άνω τριών κατηγοριών.

Άρθρον 3

Οι διοικούντες τα πάσης φύσεως γυμναστικά και αγωνιστικά σωματεία κλπ. τα μέλη αυτών και οι άρχοντες, οι κριταί, οι διοικηταί, οι ιατροί αγώνων και οι αρχηγοί γυμναστικών και αγωνιστικών ομάδων εκτός των εν άρθρο 1 του παρόντος μνημονευομένων προϋποθέσεων της φιλάθλου ιδιότητος δέον επί πλέον εν τη ενασχήσει των καθηκόντων των να μη έρχονται δια πράξεων ή παραλείψεων των και καθ' οιονδήποτε τρόπον εις ουσιαστικήν αντίθεσιν προς τα αρχάς του φιλάθλου πνεύματος.

Άρθρον 4

Πάντες οι ασκούμενοι και οι αθλητιές παντός αθλήματος, εκτός των εν άρθρω 1 του παρόντος μνημονευομένων προϋποθέσεων της φιλάθλου ιδιότητος, δεν εις πάσαν αυτών γυμναστικήν ή αγωνιστικήν εκδήλωσιν να επιδεικνύωσι την προσήκουσαν τω αθλητή διαγωγήν, να τηρώσιν απαραεγκλίτως τους κειμένους κανονισμούς και απροφασίστως να εκτελώσι τας εντολάς των προϊσταμένων αθλητικών αρχών.

Άρθρον 5

1. Πας γυμναζόμενος ή αγωνιζόμενος δύναται:

α) Νικών εις τι αγώνισμα να βραβεύηται δια των δι' αγώνας φιλάθλων καθιερωμένων βραβείων (διπλωμάτων και μεταλλίων) καθώς και να δέχεται ιδιαίτερον τι έπαθλον (κύπελλον ή άλλο αντικείμενο τέχνης) αθλοθετηθέν τυχόν δια το εις ο ενίκησεν αγώνισμα.

β) Να δεχθή όπως καταβληθώσι τα πραγματικά και ακριβή έξοδα ταξιδίου, διατροφής, διαμονής και κινήσεώς του εις πόλιν άλλην ή της μονίμου κατοικίας του, προς συμμετοχήν εις αγώνας.

γ) Να δεχθή τας κανονικάς αποδοχάς του, ας ήθελε τυχόν προθυμοποιηθή

να τω καταβάλει ο εργοδότης του δια το διάστημα αδείας, ην ήθελε λάβει προς συμμετοχὴν εἰς αγώνας.

δ) Να τύχη ιατρικῆς περιθάλψεως παρὰ του Σωματείου του δι' αποδεδειγμένην ασθένειαν ἢ ἀτύχημα.

2. Πας αγωνιζόμενος ἢ γυμναζόμενος δεν δύναται:

α) Να μετέχη εἰς αγώνας εἰς οὐς τα βραβεῖα εἶναι χρηματικά ἢ ἄλλου υλικού οφέλους.

β) Να διαγωνισθῆ ἐν ἐπιγνώσει εἴτε ἐν ἀτομικῷ εἴτε ἐν ομαδικῷ ἀγῶνι πρὸς μη φίλαθλον ἢ ομοῦ με τοιούτον ἢ ἔστω να διαβιβᾶσθαι πρὸς μη φίλαθλον πρόσκλησιν δι' ἀγῶνα ἢ ἔστω και να διαδηλώσθαι πρόθεσιν ὅπως διαγωνισθῆ ἐναντίον τοιούτου ἀνευ ἐιδικῆς πρὸς τούτο αδείας τῆς οἰκειᾶς ὁμοσπονδίας.

γ) Να διαγωνισθῆ ἐπὶ ἀτομικῷ υλικῷ στοιχίματι ἢ να μετάσχη εἰς στοιχίματα τρίτων γενόμενα δι' ἀγῶνα εἰς ὃν ὁ ἴδιος λαμβάνει μέρος.

δ) Να ζητήσθαι ἀποζημίωσιν δια την ἀπώλειαν χρόνου ἢ ἀποδοχῶν ἢ ἀπώλειαν ἢθελε συνεπάγει η συμμετοχὴ του εἰς αγώνας ἢ η προπονήσις του.

ε) Να προκαλῆ την καθ' οἰονδήποτε τρόπον αὐτοδιαφήμισίν του, να δημοσιογραφῆ ἢ ἄλλως πως να ἐκδηλώνεται κατὰ τρόπον ἀντιβαίοντα εἰς το ἀθλητικόν ἦθος.

στ) Να δεχθῆ χρηματικὴ ἢ ἄλλην υλικὴν ἀμοιβὴν παρ' ἐμπορικοῦ ἢ βιομηχανικοῦ οἴκου δια την χρησιμοποίησιν των ἀθλητικῶν ὀργάνων του καθὼς και να ἐπιτρέψῃ την χρησιμοποίησιν του ὀνόματός του ὡς μέσου διαφημίσεως ἢ συστάσεως των προϊόντων ἐμπορικοῦ ἢ βιομηχανικοῦ οἴκου.

ζ) Να δεχθῆ ἐφ' ἀπαξ ἢ περιοδικῶς χρηματικὴ ἢ ἄλλην υλικὴν ἀμοιβὴν δια την παραμονὴν του εἰς ἐν σωματεῖον ἢ την μετεγγραφὴν του εἰς ἕτερον ὡς και το να συμμετάσχη εἰς τας ἐξ ἀγῶνων εἰσπράξεις.

η) Να πωλήσῃ, ἐνεχυριάσῃ ἢ δωρήσῃ τα βραβεῖα ἢ τα ἔπαθλά του, τα ὁποῖα υποχρεούται να διαφυλάττῃ ἀθικτα.

θ) Ν' ἀσκή, διδάσκῃ και προπονή ἐπὶ χρηματικὴ ἢ ἐτέρα ἄλλη υλικὴ ἀμοιβὴ ἄλλους ἀθλητὰς οἰουδήποτε ἀγωνίσματος, και

ι) Να δεχθῆ οἰαοδήποτε φύσεως ἐπαγγελματικὴν θέσιν εἰς ἀθλητικὴν τινα ὀργάνωσιν.

Ἄρθρον 6

Δια ἀποφάσεως του ἀρμοδίου ἐπὶ του Ἀθλητισμοῦ Ὑπουργοῦ ἢ Ὑφυπουργοῦ ἐκδιδομένης κατόπιν ἐισηγήσεως τῆς ὀλομελείας τῆς Ε.Ο.Α. θέλει καθορίζονται αἱ προϋποθέσεις ὑφ' ἃς τα νομικά ἢ φυσικά πρόσωπα θα χαρα-

κτηρίζονται ως φίλαθλα εντός των πλαισίων άτινα θα προδιαγραφόνται υπό των εκάστοτε κανόνων της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής.

(Αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 45 παρ. 7 Ν. 75/1975).

Άρθρον 7

Ο προσηλυτισμός αθλητών παντός αθλήματος διενεργούμενος αμέσως ή εμμέσως παρ' οιουδήποτε δια της προσφοράς οιασδήποτε φύσεως ωφελημάτων (χρημάτων, επαγγελματικής τινός θέσεως, συμμετοχής εις εμπορικήν επιχείρισιν κλπ.) αποτελεί πράξιν ασυμβίβαστον προς την ιδιότητα του φιλάθλου.

Άρθρον 8

Η άσκησις του επαγγέλματος του εμπόρου αθλητικών ειδών, του δημοσιογράφου, του αρχιτέκτονος γυμναστηρίων, του ιατρού αθλητών, του γυμναστού κλπ., ως και η καταβολή αποζημιώσεως συμφώνως προς τους Κανονισμούς των οικείων Αγωνιστικών Ομοσπονδιών εις κριτάς και διαιτητάς αγώνων, δεν είναι ασυμβίβαστος προς την ιδιότητα του φιλάθλου, εφ' όσον κατά την ενάσκησιν των οικείων επαγγελμάτων δεν προκαλείται αντίθεσις προς τας δια του παρόντος καθοριζόμενας αρχάς του φιλάθλου πνεύματος.

Άρθρον 9

Πάσα περίπτωσηις αφορώσα την Φίλαθλον Ιδιότητα και μη προβλεπόμενη σαφώς εν τω παρόντι Κανονισμώ κρίνεται κατά το πνεύμα των διατάξεων αυτού.

Γ. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Με δεδομένο τον επί χρόνια περιορισμό, αν όχι αποκλεισμό, της νομολογίας των οργάνων απονομής της Αθλητικής Δικαιοσύνης από τα φώτα της επιστημονικής δημοσιότητας, θα προχωρήσουμε από την θέση αυτή στην δημοσίευση αποφάσεων όχι μόνο των ποινικών - πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων όλων των βαθμών που αφορούν υποθέσεις με αθλητικό περιεχόμενο, αλλά, κυρίως, και των «δικαιοδοτικών» οργάνων του αθλητικού χώρου, όπως του ΑΣΕΑΔ, της ΕΦΠΙ, των πειθαρχικών οργάνων, των επιτροπών επίλυσης οικονομικών διαφορών κ.λ.π.. Παράλληλα, στο μέτρο του δυνατού θα δημοσιεύουμε αποφάσεις διεθνούς αθλητικού ενδιαφέροντος και περιεχομένου όπως αυτές του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων με πρακτικό ενδιαφέρον για τον Ελληνικό Αθλητισμό. Οι αποφάσεις θα δημοσιεύονται χωρίς να παρατίθενται τα ονόματα των φυσικών προσώπων που αναφέρονται σε αυτές.

34. ΑΣΕΑΑ 14/2007 (Τμήμα Β΄):

Πρόεδρος: Νικόλαος Διακονικολάου

Μέλη: Ανδρέας Ξένος, Μαρουσώ Καλαντζή, Δελλοπούλου Χαρίκλεια

Εισηγητής: Στέφανος Στεφανόπουλος

Ορειβασία. Συνοδεία ορειβατών επί αμοιβή. Συμμετοχή σε μη εγκεκριμένες από την Ομοσπονδία και την Γ.Γ.Α. αθλητικές δραστηριότητες. Δεν ελέγχεται πειθαρχικά αν γίνεται στο πλαίσιο απλής εκδρομικής ψυχαγωγίας.

Ο προσφεύγων για τους λόγους που αναφέρονται στην υπό κρίση προσφυγή του ζητεί να ακυρωθεί η με αριθμό πρακτικού 6/29-9-2006 απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου (Π.Σ.) της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ορειβασίας-Αναρρίχησης (Ε.Ο.Ο.Α.) η οποία με τις κατηγορίες ότι: α) συνόδευσε επ' αμοιβή ορειβάτες και δη σε μη Ομοσπονδιακή δραστηριότητα και β) εκπροσώπησε την Ελλάδα χωρίς την έγκριση της Ε.Ο.Ο.Α., σε αγώνισμα του οποίου οι κανονισμοί δεν είχαν ακόμα εγκριθεί από τη Γ.Γ.Α. κατά το χρόνο του συμβάντος και για τις οποίες (κατηγορίες) απολογήθηκε, του επέβαλε, κατά πλειοψηφία την ποινή του πενταετούς αποκλεισμού από τις ομοσπονδιακές εκδηλώσεις με την αιτιολογία ότι συνόδευσε ορειβάτες χωρίς να τηρήσει τους κανόνες ορειβατικής δεοντολογίας και τους κανόνες ασφάλειας που επιτάσσει ο τίτλος του ως βοηθού εκπαιδευτή ορειβασίας, με αποτέλεσμα το θανάσιμο τραυματισμό μιας εκ των ορειβατών, της Β.Μ., από θραύσματα μεγάλου κομματιού πάγου που αποκολλήθηκε από υψηλότερο διάζωμα. Συγκεκριμένα δε ο ίδιος, χωρίς να έχει τις απαιτούμενες γνώσεις αναρρίχησης πάγου, αφού δεν είχε παρακολουθήσει σχολή εκπαιδευτών ή άλλη αντίστοιχη, παρουσίασε στους συμμετέχοντες στην εκδήλωση (μη έχοντες εμπειρία αναρρίχησης πάγου) ότι έχει τις απαιτούμενες γνώσεις να τους οδηγήσει σε συγκεκριμένες διαδρομές πάγου, ενώ λόγω της έλλειψης της απαιτούμενης εμπειρίας και εκπαίδευσης κατήυθνε την ομάδα σε μη ασφαλές πεδίο, αγνοώντας τις προειδοποιήσεις και μη φροντίζοντας εγκαίρως να πληροφορηθεί για τις συνθήκες την συγκεκριμένη ημέρα, από τους διοργανωτές. Οι

πράξεις και παραλείψεις του αυτές ζημιώνουν τα συμφέροντα και το κύρος της Ε.Ο.Ο.Α., αφού η διοργάνωση σχολών ορειβασίας και αναρρίχησης από άτομα και δη στελέχη, χωρίς να έχουν την ιδιότητα του εκπαιδευτή και μάλιστα επ' αμοιβή και χωρίς επίσημη πιστοποίηση του επιπέδου αθλητικών γνώσεών τους από την Ε.Ο.Ο.Α. και η μη λήψη των απαραίτητων μέτρων ασφάλειας κατά τα ανωτέρω, αφ' ενός υποβαθμίζει τη σοβαρότητα, το κύρος και την αίσθηση ευθύνης που πρέπει να διαθέτουν τα στελέχη της και αφ' ετέρου δυσφημείται το άθλημα της ορειβασίας και της αναρρίχησης αλλά και η Ομοσπονδία (η οποία χορηγεί τα αντίστοιχα πτυχία) στους ασχολουμένους με αυτά τις αρμόδιες αρχές και το ευρύ κοινό, ενώ δεν απαιτείται οι πειθαρχικώς ελεγκτές πράξεις ή παραλείψεις να τελούνται μέσα στα πλαίσια ομοσπονδιακών δραστηριοτήτων.

Το Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής, αφού προβάλλεται μ' αυτήν απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου (Π.Σ.) αθλητικής ομοσπονδίας (άρθρο 124α' του Ν. 2725/99, όπως αυτός ισχύει). Επομένως, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή η προσφυγή και να ερευνηθεί περαιτέρω η νομική και ουσιαστική βασιμότητα των λόγων της.

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του καταστατικού της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ορειβασίας-Αναρρίχησης (Ε.Ο.Ο.Α.), το Πειθαρχικό Συμβούλιο επιβάλλει σε σωματεία, μέλη αυτών, αθλητές και λοιπά αθλητικά στελέχη, καθώς και σε μέλη του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας, για ανάρμοστη συμπεριφορά και για ενέργειες ή παραλείψεις που ζημιώνουν τους σκοπούς, τα συμφέροντα και το κύρος της Ε.Ο.Ο.Α., τις προβλεπόμενες στο άρθρο τούτο πειθαρχικές ποινές, μεταξύ των οποίων και ο προσωρινός αποκλεισμός από τα καταφύγια, αθλητικούς χώρους και τις εκδηλώσεις (αθλητικές, αγωνιστικές κ.ά.) της Ομοσπονδίας και των σωματείων-μελών της.

Στην κρίνόμενη περίπτωση, από το σύνολο των στοιχείων και το περιεχόμενο όλων των επικαλούμενων και νόμιμα προσκομιζομένων από τους διαδίκους εγγράφων, ... αλλά και από την εν γένει στο ακροατήριο συζήτηση της υπόθεσης, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: ο προσφεύγων είναι μέλος του αθλητικού σωματείου με την επωνυμία "ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ", το οποίο αποτελεί ιδρυτικό μέλος της καθής ομοσπονδίας με την επωνυμία "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ-ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗΣ (Ε.Ο.Ο.Α.)". Ο ίδιος ως μέλος του ως άνω σωματείου της καθής ομοσπονδίας, μετά τη συμμετοχή του και παρακολού-

θηση της ομοσπονδιακής Σχολής Βοηθού Εκπαιδευτή Ορειβασίας (ΣΒΕΟ) έλαβε τον τίτλο του “Βοηθού Εκπαιδευτή Ορειβασίας” και εντάχθηκε με αυτόν τον τρόπο στα “αθλητικά στελέχη” της Ε.Ο.Ο.Α. Παράλληλα και χωρίς να χρησιμοποιεί την προαναφερόμενη ιδιότητά του “Βοηθός Εκπαιδευτή Ορειβασίας” από τα τέλη του έτους 2005 ασκούσε, ατύπως, το επάγγελμα του διοργανωτή υπηρεσιών υπαίθριων δραστηριοτήτων και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων, το οποίο από 23-2-2006 ασκεί νομότυπα, έχοντας υποβάλλει σχετική δήλωση εργασιών επιτηδευματία στην αρμόδια ΔΟΥ που ανήκει (βλ. την προσκομιζόμενη από 23-2-2006 βεβαίωση της ΣΤ ΔΟΥ Αθηνών). Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι για την άσκηση του παραπάνω επαγγέλματος δεν υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο να θέτει κάποιες προϋποθέσεις ή περιορισμούς για την άσκησή του, ούτε και απαιτείται πιστοποίηση ή έγκριση από την οικεία ομοσπονδία (Ε.Ο.Ο.Α.) του προσφεύγοντος, και άδεια από την Νομαρχία ή οποιοδήποτε άλλο κρατικό φορέα. Έτσι ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί ελεύθερα, εκτός των φορολογικών διατυπώσεων, να ασκήσει το ανωτέρω επάγγελμα, χωρίς να έχει κάποια ιδιότητα και ειδικότερα αυτήν του προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων ασκώντας το παραπάνω επάγγελμά του στις αρχές του μηνός Ιανουαρίου 2006 έλαβε μέρος σε μη ομοσπονδιακή εκδήλωση, που δεν είχε διοργανωθεί από την “Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας-Αναρρίχησης (Ε.Ο.Ο.Α.)”, στο φεστιβάλ ICE CLIMBING ECRINS, που διοργανώθηκε στις Γαλλικές Άλπεις, μεταξύ άλλων και από το CLUB ALPINE FRANCAIS, όπου έναντι αμοιβής συμμετείχε σε αυτό ως συνοδός οκταμελών ομάδας Ελλήνων φίλων της ορειβασίας και των χειμερινών αθλημάτων. Η εν λόγω εκδήλωση ουδεμία σχέση είχε με την καθής Ε.Ο.Ο.Α., αλλά οργανώθηκε, όπως εκτέθηκε παραπάνω τοπικούς φορείς του εξωτερικού (Γαλλίας) και η συμμετοχή σ’ αυτήν ήταν ελεύθερη στον κάθε ενδιαφερόμενο, χωρίς να είναι αναγκαία η ιδιότητά του αθλητής (ορειβάτη ή αναρριχητή) ή και η ιδιότητά του μέλους ή μη αθλητικών ορειβατικών ενώσεων ή σωματείων αναρρίχησης ή και άλλων διαφόρων σωματείων. Με αυτές τις προϋποθέσεις συμμετείχε και ο προσφεύγων, όχι ως μέλος της Ε.Ο.Ο.Α., αλλά ως επαγγελματίας διοργανωτής υπηρεσιών υπαίθριων δραστηριοτήτων και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων συνοδεύοντας επ’αμοιβή την προαναφερόμενη ομάδα, αποτελούμενη από Έλληνες φίλους της ορειβασίας και των χειμερινών αθλημάτων. Κατά τη διάρκεια των άνω εκδηλώσεων και συγκεκριμένα την 6-1-2006, ημέρα της εβδομάδας Παρασκευή και ώρα 14:00 περίπου, τα μέλη της

παραπάνω ελληνικής ομάδας συνοδευόμενα από τον προσφεύγοντα, με ειδικό λεωφορείο που τους είχαν διαθέσει οι διοργανωτές της αλλοδαπής, οδηγήθηκαν στην περιοχή “FREISSINIERES” και λόγω του ότι αυτή ήταν κατειλημμένη από άλλους αναρριχητές κατευθύνθηκαν στη διαδρομή “TAHITI DOUCHE”. Εκεί ο προσφεύγων πραγματοποίησε αναρρίχηση επί πλαγιάς πάγου, ασφαλιζόμενος με ειδικό σχοινί από το μέλος της ομάδας που συνόδευε Β.Μ., ενώ ένα άλλο μέλος της ομάδας μπροστά από την ανωτέρω “σχοινοσυντρόφισσα” Β.Μ. παρακολουθούσε την προσπάθεια αναρρίχησης (βλ. ηλεκτρονική φωτογραφία που απέστειλε στο Π.Σ. της Ε.Ο.Ο.Α. ο αυτόπτης μάρτυρας Δ.Κ.). Μετά την αναρρίχηση αυτή και ενώ όλα σχεδόν τα μέλη της ελληνικής ομάδας βρισκόνταν κοντά στην πλαγιά της αναρρίχησης που είχε λίγο πριν πραγματοποιηθεί από τον προσφεύγοντα Α.Σ., ένα μεγάλο κομμάτι πάγου, που είχε τον όγκο ενός δωματίου, αποκολλήθηκε ξαφνικά από την απέναντι πλαγιά του βουνού (βλ. προηγούμενη προσκομισθείσα ηλεκτρονική φωτογραφία) και από αρκετό ύψος και σε απόσταση 60 περίπου μέτρων από την προαναφερόμενη θέση που βρισκόταν τα μέλη της ελληνικής ομάδας. Το μεγάλο αυτό κομμάτι πάγου έπεσε με ορμή, προφανώς, στο διάζωμα (πεζούλι) που σχηματίζει η πλαγιά και εκεί διαλύθηκε σε μικρότερα τεμάχια και ένα από αυτά εκσφενδονίστηκε προς τη θέση που βρισκόταν η ελληνική ομάδα και κτύπησε το μέλος αυτής Β.Μ., της οποίας προκάλεσε το θανάσιμο τραυματισμό. Η καθής ομοσπονδία (Ε.Ο.Ο.Α.) όταν έλαβε γνώση του ως άνω ατυχήματος θεώρησε εαυτήν αρμοδία για τυχόν πειθαρχικές ευθύνες του προσφεύγοντος, μέλους σωματείου τους, και κάλεσε τον τελευταίο με την από 25-1-2006 επιστολή της να της αποστείλει σχετική έκθεση περί των συνθηκών του τραγικού συμβάντος, επισημαίνοντας σ’ αυτήν (επιστολή) ότι δεν είχε το δικαίωμα να συνοδεύει επ’ αμοιβή αθλητές ή μεμονωμένα άτομα. Στις 30-1-2006 ο προσφεύγων απέστειλε προς την Ε.Ο.Ο.Α. σχετική έκθεσή του με την οποία εξέθετε τις απόψεις του για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα ο τραγικός θανάσιμος τραυματισμός της Β.Μ., πλην όμως οι απόψεις αυτές κρίθηκαν αόριστες και ανεπαρκείς, και για το λόγο αυτό το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) ως αρμόδιο όργανο της Ε.Ο.Ο.Α. κατά τη συνεδρίασή του στις 20-2-2006, με το υπ’ αριθ. Δ/06-276/20-2-2006 έγγραφό του παρέπεμψε τον προσφεύγοντα στο Πειθαρχικό Συμβούλιο (Π.Σ.) της Ε.Ο.Ο.Α., μεταξύ άλλων “διότι στις 5-1-2006 στα πλαίσια της εκδήλωσης ICE CLIMBING ECRINS (αναρρίχηση πάγου) συνόδευσε επ’ αμοιβή ομάδα Ελλήνων ορειβα-

τών που συμμετείχαν στην παραπάνω εκδήλωση με αποτέλεσμα να βρει ακαριαίο θάνατο η Β.Μ., μέλος του ΕΟΣ Αχαρνών”, και εισηγήθηκε να αποκλεισθεί εφεξής για 10 χρόνια από κάθε εκπαιδευτική διαδικασία της Ε.Ο.Ο.Α. και να του αφαιρεθεί το πτυχίο του Βοηθού Εκπαιδευτή. Στη συνέχεια το Π.Σ. της Ε.Ο.Ο.Α. με βάση το ανωτέρω παραπεμπτικό έγγραφο του Δ.Σ. με την από 29-3-2006 επιστολή του κάλεσε τον προσφεύγοντα σε απολογία με τις κατηγορίες που ήδη έχουν αναφερθεί στην αρχή της παρούσης απόφασης. Περαιτέρω το Π.Σ. αφού έλαβε υπόψη όλα τα έγγραφα, μεταξύ των οποίων και ηλεκτρονικές φωτογραφίες, που απεικονίζουν το τοπίο πριν και μετά το ατύχημα, καθώς και τις μαρτυρικές καταθέσεις των αυτοπτών μαρτύρων, Ι.Κ. και Δ.Κ. και του μη αυτόπτη μάρτυρα του προσφεύγοντος Ι.Κ., επιπλέον δε και την απολογία του εγκαλουμένου με την υπ’αριθ. πρακτικού 6/29-9-2006 προσβαλλόμενη απόφασή του και με την αιτιολογία αυτήν που έχει αναφερθεί, επίσης, στην αρχή της απόφασης αυτής, απάλλαξε τον προσφεύγοντα κατά το δεύτερο σκέλος της κατηγορίας, ότι δηλαδή αυτός συμμετείχε σε αγώνες αναρρίχησης πάγου χωρίς την έγκριση της Ε.Ο.Ο.Α. και δεν αποδέχθηκε την εισηγήση του Δ.Σ. για επιβολή ποινής αποκλεισμού του προσφεύγοντος 10 ετών από κάθε εκπαιδευτική διαδικασία της Ε.Ο.Ο.Α. και της αφαίρεσης απ’ αυτόν του πτυχίου του Βοηθού Εκπαιδευτή. Έκρινε, όμως, ομόφωνα με την ειδικότερη αιτιολογία ότι δεν απαιτείται οι πειθαρχικώς ελεγκτές πράξεις ή παραλείψεις να τελούνται μέσα στα πλαίσια ομοσπονδιακών δραστηριοτήτων, και τούτο γιατί μία έστω και εκτός ομοσπονδιακών ή συλλογικών πλαισίων πράξη ή παράλειψη (π.χ. εγκατάλειψη τραυματία σχολινοσυντρόφου σε “ιδιωτική” αναρρίχηση από εκπαιδευτή ή βοηθό εκπαιδευτή) μπορεί να είναι ελεγκτέα πειθαρχικά αφού κάθε ορειβάτης, πολλώ μάλλον αθλητικό στέλεχος, έχει, μεταξύ άλλων, υποχρέωση τήρησης των κανόνων της ορειβατικής δεοντολογίας και ασφάλειας κανονισμού εκπαίδευσης της Ε.Ο.Ο.Α., την οποία πρέπει να επιδεικνύει σε κάθε εκδήλωση της δράσης του, ακόμη και αν αυτή εξελίσσεται εκτός πλαισίων ομοσπονδιακής ή συλλογικής εκπαιδευτικής δραστηριότητας, οφείλει δηλαδή να επιδεικνύει σεβασμό στους (γραπτούς και άγραφους) κανόνες των αθλημάτων (περιλαμβανομένων και αυτών της ασφάλειας και δεοντολογίας) των οποίων αποκλειστικός θεματοφύλακας στην Ελλάδα είναι η οικεία ομοσπονδία και ειδικά για τα αθλήματα της ορειβασίας και αναρρίχησης η Ε.Ο.Ο.Α. Όπως, εξάλλου, εκτέθηκε παραπάνω το μέλος της ελληνικής ομάδας, Β.Μ., τραυματίστηκε

θανάσιμα σε μη ομοσπονδιακή δραστηριότητα του προσφεύγοντος. Ειδικότερα αυτή τραυματίστηκε θανάσιμα από την πτώση μεγάλου κομματιού πάγου που αποκολλήθηκε από υψηλότερο διάζωμα σε χαμηλότερο και τη διάσπαση αυτού σε μικρότερα κομμάτια πάγου σε χρόνο που η όλη ελληνική ομάδα υπό τη συνοδεία του προσφεύγοντος δεν πραγματοποιούσε αναρριχήσεις επί πάγου. Η αποκόλληση μεγάλου κομματιού πάγου σε περιοχή όμοια σαν αυτή που είχε κατασκηνώσει η ελληνική ομάδα υπό τον προσφεύγοντα είναι καταρχήν τυχαίο γεγονός, πλην όμως θα μπορούσε να προβλεφθεί ως πιθανή περίπτωση. Εκείνο όμως που δεν μπορούσε να προβλεφθεί είναι ότι το μεγάλο κομμάτι του πάγου από την πτώση του σε χαμηλότερο διάζωμα θα διαλυθεί σε μικρότερα κομμάτια και ένα από αυτά, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, εκσφενδονιζόμενο σε απόσταση μάλιστα 60 μέτρων, θα έπληττε θανάσιμα κάποιο άτομο. Έτσι ο προσφεύγων όση επιμέλεια και αν κατέβαλε δεν θα μπορούσε να προβλέψει ότι το κομμάτι του πάγου θα διαλυόταν από την πτώση του σε πολλά μικρότερα και ότι ένα εξ αυτών θα έπληττε θανάσιμα το μέλος της ομάδας της Β.Μ.. Το ίδιο θα συνέβαινε και σε ομοσπονδιακή του δραστηριότητα και αν αυτός είχε την ιδιότητα του οδηγού βουνού, με μεγάλη εμπειρία. Άλλωστε ο ίδιος βέβαια δεν είχε την ιδιότητα οδηγού βουνού, πλην όμως, αντίθετα με τα όσα υποστηρίζει η προσβαλλόμενη απόφαση, είχε ικανή εμπειρία, αφού ως βοηθός εκπαιδευτή ορειβασίας είχε συμμετάσχει σε εκδήλωση της ομοσπονδίας στις 5-8-2003 υπό τις ίδιες συνθήκες, δηλαδή συνθήκες πάγου, στη διαδρομή NORTH EAST RIDGE DIRECT στις Άλπεις. Επίσης είχε συμμετάσχει και σε μη ομοσπονδιακές εκδηλώσεις τον Ιούνιο 2004 και τον Ιούλιο 2005 σε υψόμετρα 6000 και 5000 μέτρα αντίστοιχα στις Άνδεις, τον Ιανουάριο και τον Ιούλιο 2005 στα βουνά Ceillac, Foyrnel, Pisco, Tucllajaju στις Άλπεις και στο βουνό Ceillac, το οποίο επισκέφθηκε στις 4 και 5 Ιανουαρίου 2005 που βρίσκεται η διαδρομή που έγινε το ατύχημα. Προέκυψε επίσης ότι την προηγούμενη ημέρα του ατυχήματος (5-1-2006) είχε διενεργηθεί επίσημη ενημέρωση σε θεσμοθετημένη συνάντηση με τους αναρριχητές και γενικά στους συμμετέχοντες στις εκδηλώσεις, στην οποία συμμετείχε τόσο ο προσφεύγων, όσο και οι υπόλοιποι της ομάδας του, μεταξύ των οποίων και η θανούσα Β.Μ., κατά την οποία, υπήρξε ρητή διαβεβαίωση από τους διοργανωτές ότι ουδεμία από τις διαδρομές ήταν επικίνδυνη για πτώση πάγου (βλ. ένορκες βεβαιώσεις Ι.Ζ., Β.Χ. και Ν.Τ.) που ήταν μέλη της ελληνικής ομάδας. Έτσι η κρίση της προσβαλλόμενης απόφασης ότι ο προ-

σφεύγων δεν πληροφορήθηκε από τους διοργανωτές για την ασφάλεια του πεδίου ή αγνόησε προειδοποιήσεις είναι αβάσιμη. Από τις ένορκες βεβαιώσεις των ιδίων παραπάνω μαρτύρων που ήταν μέλη της ομάδας του προσφεύγοντος και παρόντες στο ατύχημα προέκυψε περαιτέρω ότι ο προσφεύγων δεν χρησιμοποίησε οποιαδήποτε σχέση του ή ιδιότητά του με την Ε.Ο.Ο.Α., ότι κατά το χρόνο του ατυχήματος δεν έκαναν ασκήσεις σε πάγο, ότι όλα τα μέλη της ομάδας βρισκόταν σε απόσταση 80 μέτρων από το σημείο που αποκολλήθηκε το κομμάτι του πάγου, ότι εκεί πήγαν ως εκδρομείς για ψυχαγωγία και να πάρουν μία ιδέα πως γίνεται η αναρρίχηση σε πάγους, και ότι το ατύχημα οφείλεται καθαρά σε τυχαίο γεγονός. Αλλά και από τις καταθέσεις των μαρτύρων Ι.Κ. και Δ.Κ. που εξετάστηκαν αυτεπάγγελτα από το Π.Σ. της Ε.Ο.Ο.Α., προέκυψε ότι, οι ίδιοι πήγαν κυρίως σαν να πήγαιναν εκδρομή, για να δουν τι σημαίνει αναρρίχηση σε πάγο, γενικά υπήρχε απόλυτη έλλειψη οργάνωσης και καθοδήγησης εκ μέρους των Γάλλων, ότι η δική τους περιοχή θεωρείτο ασφαλής, ενώ για άλλες υπήρχε οδηγία κινδύνου για χιονοστιβάδες, ότι στο ίδιο σημείο τραυματίστηκε ελαφρά και ένας Γάλλος, ότι το σημείο αποκοπής του πάγου ήταν αρκετά μακριά από εκεί που βρίσκονταν οι ίδιοι και ότι σε έντυπο οδηγό της εφειτεινής περιόδου η περιοχή στην οποία πήγαν θεωρείται όντως ως ενέχουσα κίνδυνο αποκοπής πάγου. Αυτό ωστόσο το έμαθαν εκ των υστέρων διότι οι ίδιοι είχαν έντυπο οδηγό της προηγούμενης περιόδου (βλ. κατάθεση Ι.Κ.). Κατά την άποψη του ιδίου μάρτυρα ο προσφεύγων έπραξε εκ μέρους του ό,τι έπρεπε να πράξει, προφανώς όμως ό,τι έπραξε δεν ήταν επαρκές, χωρίς να διευκρινίζει ποια ήταν η ανεπάρκεια του προσφεύγοντος. Από όλα τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι ο θανάσιμος τραυματισμός της Β.Μ. οφείλεται καθαρά σε τυχαίο και απρόβλεπτο γεγονός και δεν τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με πράξεις ή παραλείψεις του προσφεύγοντος, ως επικεφαλής της ελληνικής ομάδας. Η κρίση εξάλλου της προσβαλλόμενης απόφασης ότι “ο εγκαλούμενος είναι πειθαρχικά ελεγκτέος καθότι δεν τήρησε τους κανόνες ορειβατικής δεοντολογίας και τους κανόνες ασφαλείας που επιτάσσει ο τίτλος του ως βοηθού εκπαιδευτή ορειβασίας” είναι αβάσιμη, και δεν βρίσκει έρεισμα στα πραγματικά περιστατικά της κρινόμενης περίπτωσης που εκτέθηκαν παραπάνω, κατά την ουσιαστική εκτίμηση των οποίων από το παρόν Συμβούλιο δεν θεμελιώνεται παράβαση των κανόνων της ορειβατικής δεοντολογίας και των κανόνων ασφαλείας, δεν στοιχειοθετείται ανάρμοστη συμπεριφορά του προσφεύγοντα, ούτε προκύπτουν

ενέργειες ή παραλείψεις του βλαπτικές για τους σκοπούς, τα συμφέροντα και το κύρος της Ομοσπονδίας. Επομένως παρέλκει η νομική και ουσιαστική έρευνα των λοιπών λόγων, και πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή και να ακυρωθεί η με αριθμό 6/29-9-2006 απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου (Π.Σ.) της Ε.Ο.Ο.Α., και να διαταχθεί η επιστροφή του παραβόλου στον προσφεύγοντα (άρθρο 126 παρ. 1 του Ν. 2725/1999).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται την προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αριθ. πρακτικού 6/29-9-2006 απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ορειβασίας-Αναρρίχησης (Ε.Ο.Ο.Α.).

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου στον προσφεύγοντα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 26/1/2007, και **δημοσιεύθηκε** στον ίδιο τόπο στις 29/1/2007.

-

Δ. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Από την θέση αυτή θα παραθέτουμε κείμενα γενικού αθλητικού ενδιαφέροντος, σχόλια, δελτία τύπου, γνωστοποιήσεις και ανακοινώσεις αθλητικών και επιστημονικών φορέων, πρακτικά συνεδριάσεων κ.λ.π. Επίσης θα παρατίθενται εισηγητικές εκθέσεις νομοθετημάτων, πρακτικά νομοπαρασκευαστικών επιτροπών, πρακτικά της Βουλής, σχέδια νόμων, κείμενα φιλοσοφικού προβληματισμού καθώς και κείμενα με απόψεις για την ιστορία και την εξέλιξη του αθλητισμού στην Ελλάδα.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 29ης Μαρτίου 2007, σχετικά με το μέλλον του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη (2006/2130(INI))

Το μέλλον του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την Έκθεση του Ελσίνκι του Δεκεμβρίου 1999(1) και τη Δήλωση της Νίκαιας του Δεκεμβρίου 2000(2) για τα ειδικά χαρακτηριστικά του αθλητισμού και την κοινωνική του αποστολή στην Ευρώπη,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 17 και III-282 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος για την Ευρώπη,

- έχοντας υπόψη την πρωτοβουλία της βρετανικής Προεδρίας για το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο, που οδήγησε στην εκπόνηση της μελέτης “Independent European Sport Review 2006” (ανεξάρτητη μελέτη για τον ευρωπαϊκό αθλητισμό 2006),

- έχοντας υπόψη τη νομολογία που έχει διαμορφωθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το Πρωτοδικείο και τις αποφάσεις της Επιτροπής για ζητήματα που αφορούν τον αθλητισμό,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,

- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων, Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών και της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων (A6-0036/2007),

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή υπογράμμισε στην έκθεση του Ελσίνκι την ανάγκη για εταιρική σχέση μεταξύ των φορέων διοίκησης του ποδοσφαίρου και των δημοσίων αρχών για τη χρηστή διαχείριση του αθλήματος που σέβεται πλήρως τον αυτορρυθμιστικό χαρακτήρα του επαγγελματικού αθλητισμού,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ευρωπαϊκός αθλητισμός και ιδίως το ποδόσφαιρο αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ευρωπαϊκής ταυτότητας και πολιτισμού και ότι το ευρωπαϊκό ποδοσφαιρικό μοντέλο, που χαρακτηρίζεται από ανοικτές αθλητικές διοργανώσεις στο πλαίσιο πυραμιδικής δομής όπου πολλοί ερασιτεχνικοί σύλλογοι και εκατομμύρια εθελοντών και παικτών αποτελούν τη βάση των κορυφαίων επαγγελματικών συλλόγων, είναι το αποτέλεσμα μακροχρόνιας δημοκρατικής παράδοσης και λαϊκής στήριξης,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποδόσφαιρο διαδραματίζει σημαντικό κοινωνικό και εκπαιδευτικό ρόλο και αποτελεί αποτελεσματικό εργαλείο για την κοινωνική ένταξη και τον πολυπολιτισμικό διάλογο και πρέπει να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην καταπολέμηση των διακρίσεων, της μισαλλοδοξίας, του ρατσισμού και της βίας, δεδομένου ότι πολλά τέτοια περιστατικά συμβαίνουν μέσα και γύρω από τα γήπεδα· λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι τα επαγγελματικά ποδοσφαιρικά σωματεία και οι επαγγελματικές λίγκες διαδραματίζουν επίσης ζωτικό κοινωνικό και πολιτιστικό ρόλο στις τοπικές και εθνικές κοινότητές τους,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το επαγγελματικό ποδόσφαιρο έχει τόσο οικονομική όσο και μη οικονομική διάσταση,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οικονομικές πτυχές του επαγγελματικού ποδοσφαίρου υπόκεινται στο κοινοτικό δίκαιο, και ότι η νομολογία αναγνωρίζει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του αθλήματος και τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό ρόλο που διαδραματίζει το ποδόσφαιρο στην Ευρώπη,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αποτελεί συνεπώς ευθύνη των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών και αθλητικών αρχών να διασφαλίσουν ότι κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στο επαγγελματικό ποδόσφαιρο δεν διακυβεύονται οι κοινωνικοί και πολιτιστικοί παράγοντες, με την ανάπτυξη του κατάλληλου νομικού πλαισίου, που τηρεί πλήρως τις θεμελιώδεις αρχές του ιδιαίτερου χαρακτήρα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, της αυτονομίας των φορέων και της επικουρικότητας,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αποφασίστηκε, λαμβανομένης υπόψη της αυξανόμενης σημασίας του αθλητισμού στις διάφορες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ελεύθερη κυκλοφορία, αναγνώριση των προσόντων, ανταγωνισμός, υγεία και οπτικοακουστικές πολιτικές), να συμπεριληφθεί ο αθλητισμός στη Συνταγματική Συνθήκη ως τομέας αρμοδιότητας της ΕΕ (δυνάμει των άρθρων 17 και III-282)· λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι η Συνταγματική

Συνθήκη δεν έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη, ενώ η Δήλωση της Νίκαιας σχετικά με τον αθλητισμό στην Ένωση δεν επαρκεί για να αντιμετωπίσει μόνη της τα τρέχοντα προβλήματα, που υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και συνεπώς απαιτούν ευρωπαϊκές λύσεις,

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι λόγω της αυξανόμενης επαγγελματικοποίησης και εμπορευματοποίησης του αθλητισμού εν γένει και του ποδοσφαίρου ειδικότερα έχει ενισχυθεί η σημασία του κοινοτικού δικαίου στον εν λόγω τομέα, γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζεται στον αυξανόμενο αριθμό υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Επιτροπής,

- έχει συνεπώς επιδεινωθεί το πρόβλημα της νομικής αβεβαιότητας, και ο τομέας θεωρεί ολοένα πιο ανεπαρκή προσέγγιση η οποία βασίζεται αποκλειστικά στη μεμονωμένη αντιμετώπιση των περιπτώσεων, άποψη που τεκμηριώθηκε στη μελέτη που ανατέθηκε από ορισμένους υπουργούς αθλητισμού στα κράτη μέλη και δημοσιεύθηκε προσφάτως στην Independent European Sport Review 2006·
- δεν είναι σαφές, επί παραδείγματι, εάν ο κανονισμός της Ένωσης Ευρωπαϊκών Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών (UEFA) ορίζει ότι οι ομάδες οφείλουν να περιλαμβάνουν ελάχιστο αριθμό αυτόχθονων παικτών, διάταξη που είναι εξαιρετικά σημαντική για την ανάπτυξη της νεολαίας, αποδεικνύοντας ότι είναι συνεπής με το άρθρο 12 της Συνθήκης ΕΚ, σε περίπτωση που επανεξεταζόταν από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο,

Θ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ως αποτέλεσμα αυτής της νομικής αβεβαιότητας, δεν είναι σαφές πόση αυτονομία έχουν αυτορρυθμιζόμενοι φορείς, όπως η UEFA, οι εθνικές ενώσεις και οι εθνικοί όμιλοι, και σε ποιο βαθμό δεσμεύονται, κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτορρύθμισής τους και κατά την εκτέλεση των κανονιστικών λειτουργιών τους, από ορισμένες αρχές του κοινοτικού δικαίου όπως η ελεύθερη κυκλοφορία, η απαγόρευση των διακρίσεων και οι κανόνες ανταγωνισμού,

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτή η νομική αβεβαιότητα δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο σε οικονομικό επίπεδο, αλλά κυρίως σε ό,τι αφορά την κοινωνική, πολιτιστική και εκπαιδευτική αποστολή του ποδοσφαίρου, μειώνοντας παράλληλα το ενδιαφέρον των φιλάθλων καθώς και την ποιοτική αναβάθμιση του αθλητισμού και τη λειτουργία ως αρχής του “ευ αγωνίζεσθαι” (fair play),

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει ληφθεί απόφαση να συμπεριληφθεί ο αθλητισμός στη Συνταγματική Συνθήκη ως θέμα αρμοδιότητας της ΕΕ (άρθρα 17 και III-282) προκειμένου να ενισχυθεί η ΕΕ για να αναπτύξει την ευρωπαϊκή της διάσταση,

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το επαγγελματικό ποδόσφαιρο δεν λειτουργεί όπως ο τυπικός τομέας της οικονομίας και ότι οι επαγγελματικοί ποδοσφαιρικοί σύλλογοι δεν μπορούν να λειτουργούν με τους ίδιους όρους της αγοράς με τους οποίους λειτουργούν άλλοι οικονομικοί κλάδοι, λόγω της αλληλεξάρτησης μεταξύ των αθλητικών αντιπάλων και της ανταγωνιστικής ισορροπίας που απαιτείται για τη διατήρηση της αβεβαιότητας των αποτελεσμάτων, και ότι οι διάφοροι παράγοντες του ποδοσφαίρου, συμπεριλαμβανομένων των οπαδών, των παικτών, των σωματείων και των ομοσπονδιών, δεν λειτουργούν όπως οι κανονικοί καταναλωτές ή οι επιχειρήσεις,

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το μέλλον του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη απειλείται από την αυξανόμενη συγκέντρωση οικονομικού πλούτου και αθλητικής ισχύος,

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αυξανόμενη σημασία των εσόδων από την πώληση των δικαιωμάτων μετάδοσης ενδέχεται να υπονομεύσει την ανταγωνιστική ισορροπία μεταξύ συλλόγων διαφόρων χωρών, καθώς τα εν λόγω έσοδα καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από το μέγεθος των εθνικών ραδιοτηλεοπτικών αγορών,

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εδώ και πολλές δεκαετίες το επαγγελματικό ποδόσφαιρο εκλαμβάνει αυξανόμενη διεθνή διάσταση και έχει εξίσου επηρεαστεί από διαφορετικά διεθνή ρυθμιστικά και νομοθετικά καθεστάτα,

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αποκλίνουσες εθνικές νομοθεσίες και τα κριτήρια χορήγησης άδειας στην Ευρώπη έχουν ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση άνισων όρων ανταγωνισμού, σε οικονομικό και νομικό επίπεδο, και ότι η κατάσταση αυτή εγείρει σημαντικούς φραγμούς στον ελεύθερο και δίκαιο αθλητικό συναγωνισμό μεταξύ των ομάδων στα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα και κατά συνέπεια μεταξύ και των εθνικών ομάδων,

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εν γένει η συμμετοχή των γυναικών στον αθλητισμό εξακολουθεί να παραμένει χαμηλότερη από αυτή των ανδρών, ότι οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στα αθλητικά όργανα λήψης αποφάσεων και ότι εξακολουθούν να υφίστανται περιπτώσεις διακρίσεων λόγω φύλου στην αμοιβή των επαγγελματιών στο χώρο του αθλητισμού,

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, παρό το γεγονός ότι η απόφαση Bosman του 1995 είχε θετικά αποτελέσματα για τα συμβόλαια και την κινητικότητα των παικτών -αν και δεν έχουν επιλυθεί ακόμα πολλά εργασιακά και κοινωνικά προβλήματα-, επέφερε επίσης αρκετές αρνητικές επιπτώσεις στο άθλημα, όπως η ενίσχυση της ικανότητας των πλουσιότερων συλλόγων να εξασφαλίζουν τους καλύτερους παίκτες, η ενίσχυση της σύνδεσης οικονομικής ισχύος και αθλητικής επιτυχίας, η πληθωριστική αύξηση των αποδοχών των παικτών, η μείωση των ευκαιριών ημεδαπών παικτών να εκφράσουν το ταλέντο τους στο ανώτατο επίπεδο και η μείωση της αλληλεγγύης μεταξύ επαγγελματικού και ερασιτεχνικού αθλητισμού,

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλές παράνομες δραστηριότητες (στήσιμο αγώνων, διαφθορά κ.λπ.) οφείλονται στην κλιμάκωση των δαπανών, στον πληθωρισμό των αμοιβών και στη συνεπαγόμενη οικονομική κρίση που αντιμετωπίζουν πολλοί σύλλογοι·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή έχει επιβεβαιώσει σε επίσημες αποφάσεις της τη συμβατότητα της συλλογικής πώλησης των δικαιωμάτων μετάδοσης με το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού,

Γενικό πλαίσιο

1. τονίζει την προσήλωσή του στο ευρωπαϊκό ποδοσφαιρικό μοντέλο, που χαρακτηρίζεται από τη συμβιωτική σχέση του ερασιτεχνικού και του επαγγελματικού ποδοσφαίρου·

2. επισημαίνει τη σπουδαιότητα των διασυνδεδεμένων εθνικών πυραμίδων δομών του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου, οι οποίες καλλιεργούν το λαϊκό ταλέντο και τον ανταγωνισμό, καθώς τα εθνικά πρωταθλήματα και οι εθνικές αθλητικές συναντήσεις αποτελούν επίσης τον δρόμο για τις ευρωπαϊκές αθλητικές συναντήσεις, και θα πρέπει να επιτευχθεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των εθνικών δομών του αθλήματος και του ευρωπαϊκού επιπέδου ώστε να δοθεί η δυνατότητα στις ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες και ενώσεις να συνεργάζονται αποτελεσματικά·

3. αναγνωρίζει την ανάγκη να καταβληθεί κοινή προσπάθεια από φορείς του ποδοσφαίρου και πολιτικές αρχές σε διάφορα επίπεδα για την αντιμετώπιση ορισμένων αρνητικών εξελίξεων, όπως η υπερβολική εμπορευματοποίηση και ο αθέμιτος ανταγωνισμός, με στόχο τη διασφάλιση θετικού μέλλοντος για το επαγγελματικό ποδόσφαιρο με συναρπαστικές διοργανώσεις, υψηλό βαθμό ταύτισης των φιλάθλων με τα σωματεία τους και ευρεία πρόσβαση του

κοινού στις διοργανώσεις, μέσω, μεταξύ άλλων, ειδικών τιμών εισιτηρίων για οικογένειες και νέους, ειδικά για σημαντικές διεθνείς συναντήσεις·

4. επιδοκιμάζει το έργο της προαναφερθείσας μελέτης “Independent European Sport Review 2006” και της μελέτης που έγινε για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τον επαγγελματικό αθλητισμό στην εσωτερική αγορά, και καλεί τα κράτη μέλη, τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς του επαγγελματικού ποδοσφαίρου και την Επιτροπή, στην επικείμενη Λευκή της Βίβλο για τον αθλητισμό, να συνεχίσουν τις προσπάθειες που εγκαινίασε η βρετανική Προεδρία για την αποτίμηση της ανάγκης λήψης μέτρων πολιτικής με τον δέοντα σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας, εξετάζοντας τις αρχές και τις κύριες συστάσεις της εν λόγω ανασκόπησης·

5. εκφράζει την επιθυμία του να αποφύγει τον καθορισμό του μέλλοντος του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη αποκλειστικώς από κατά περίπτωση αποφάσεις και να ενισχύσει τη νομική ασφάλεια·

6. συμφωνεί με τη βασική αρχή ότι οι οικονομικές πτυχές του επαγγελματικού ποδοσφαίρου εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του αθλητισμού, όπως προσδιορίζονται στη Δήλωση της Νίκαιας· θεωρεί ότι, από την άποψη αυτή, τα συνακόλουθα περιοριστικά αποτελέσματα μιας απόφασης στον τομέα του αθλητισμού, που προκαλεί οικονομικές δυσχέρειες, είναι συμβατά με τη νομοθεσία της ΕΕ, υπό τον όρο ότι ο εν λόγω κανόνας επιδιώκει νόμιμο στόχο που συνδέεται με τη φύση και τον σκοπό του αθλήματος και ότι τα περιοριστικά αποτελέσματά του είναι εγγενή με την επιδίωξη του συγκεκριμένου στόχου και αναλογικά προς αυτόν·

7. καλεί την Επιτροπή να εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της εν λόγω αρχής και να εγκαινιάσει διαδικασία διαβούλευσης με τις ευρωπαϊκές και εθνικές ποδοσφαιρικές αρχές με στόχο τη θέσπιση τυπικής συμφωνίας-πλαίσιο μεταξύ της ΕΕ και των ευρωπαϊκών και εθνικών φορέων που διέπουν το ποδόσφαιρο·

8. ζητεί από την Επιτροπή, σε συνεργασία με το Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη και τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς που διέπουν το ποδόσφαιρο, καθώς και άλλους παράγοντες, να συμπεριλάβει τις αρχές και τις συστάσεις που περιέχονται στο παρόν ψήφισμα, στην επικείμενη Λευκή Βίβλο της και να καταρτίσει σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό αθλητισμό γενικά και το ποδόσφαιρο ειδικότερα, το οποίο θα αναφέρει τα ζητήματα με τα οποία πρέπει να ασχοληθεί η Επιτροπή και τα μέσα που θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν με στόχο την ενίσχυση νομικής ασφάλειας και ίσους όρους ανταγωνισμού·

9. ζητεί από την Επιτροπή να συνεχίσει τον διαρθρωμένο διάλογο με τους φορείς διοίκησης του ποδοσφαίρου, περιλαμβανομένων των εθνικών ενώσεων και ομίλων, και τους λοιπούς φορείς με στόχο την υπερνίκηση του προβλήματος της νομικής αβεβαιότητας·

10. χαιρετίζει την επιτυχία του γυναικείου ποδοσφαίρου και το μεγάλο ενδιαφέρον για αυτό στην Ευρώπη και εφιστά την προσοχή στην αυξανόμενη κοινωνική σημασία του· Διοίκηση.

11. καλεί όλους τους φορείς διοίκησης του ποδοσφαίρου να καθορίσουν καλύτερα και να συντονίσουν τις αρμοδιότητές τους, τις ευθύνες τους, τα καθήκοντά τους και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που ακολουθούν, με στόχο την ενίσχυση της δημοκρατίας, της διαφάνειας και της νομιμότητάς τους προς όφελος του συνόλου του χώρου του ποδοσφαίρου· καλεί την Επιτροπή να παράσχει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το ποια είναι η νόμιμη και κατάλληλη αυτορρύθμιση που πρέπει να υποστηρίζεται, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την εθνική νομοθεσία και τη χρηματοδοτική στήριξη ομοσπονδιών και ενώσεων με στόχο την καλλιέργεια και την ανάπτυξη νέων ποδοσφαιριστών, καθώς και της εθνικής ομάδας·

12. καλεί την UEFA να συμπεριλάβει οργανώσεις που εκπροσωπούν ποδοσφαιριστές, σωματεία και ομίλους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων·

13. θεωρεί ότι η βελτίωση της διοίκησης, που θα οδηγήσει σε πιο συντονισμένη αυτορρύθμιση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, θα περιορίσει την τάση προσφυγής στην Επιτροπή και στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων·

14. αναγνωρίζει την εμπειρογνωμοσύνη και νομιμότητα των αθλητικών δικαστηρίων στο βαθμό που αναγνωρίζουν το δικαίωμα των πολιτών σε δίκαιη ακροαματική διαδικασία, όπως ορίζεται στο άρθρο 47, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

15. φρονεί ότι η προσφυγή στα πολιτικά δικαστήρια, έστω και αν δεν δικαιολογείται από αθλητική άποψη, δεν είναι δυνατό να τιμωρείται μέσω πειθαρχικών κανονισμών· καταδικάζει, από την άποψη αυτή, τις αυθαίρετες αποφάσεις της Διεθνούς Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (FIFA)·

16. ζητεί από την UEFA και τη FIFA να αποδεχθούν στα καταστατικά τους το δικαίωμα προσφυγής στα κοινά δικαστήρια, αλλά αναγνωρίζει εντούτοις ότι ισχύει η αρχή της αυτορρύθμισης και δικαιολογεί τις δομές του ευρωπαϊκού αθλητικού προτύπου και τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την οργάνωση αθλητικών αγώνων, περιλαμβανομένων των κανονισμών αντί-ντόπινγκ και των πειθαρχικών κυρώσεων·

17. υπογραμμίζει ότι η αρχή της αναλογικότητας έχει ζωτική σημασία για όλους τους φορείς διοίκησης του ποδοσφαίρου κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτορρύθμισης, και ζητεί από την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η εν λόγω αρχή εφαρμόζεται σε νομικές υποθέσεις που αφορούν τον αθλητισμό·

18. καλεί τη FIFA να ενισχύσει την εσωτερική δημοκρατία και τη διαφάνεια των δομών της·

19. πιστεύει ότι η υπόθεση Charleroi που εκδικάζεται επί του παρόντος στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα μπορούσε να υπονομεύσει σοβαρά την ικανότητα των μικρών και μεσαίων εθνικών ποδοσφαιρικών ενώσεων να συμμετέχουν σε διεθνείς διοργανώσεις και να απειλήσει τις ζωτικές επενδύσεις εθνικών ενώσεων σε φυτώρια ποδοσφαίρου· πιστεύει, εν προκειμένω, ότι οι σύλλογοι πρέπει να αποδεσμεύουν τους παίκτες τους για τα καθήκοντά τους στις εθνικές ομάδες χωρίς να δικαιούνται αποζημίωση· ενθαρρύνει την UEFA και τη FIFA, από κοινού με τα ευρωπαϊκά σωματεία και ομίλους, να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τους όρους που ισχύουν για τους παίκτες που τραυματίζονται όταν εκπροσωπούν την χώρα τους και για ένα σύστημα συλλογικής ασφάλισης·

20. στηρίζει το σύστημα χορήγησης άδειας σε συλλόγους της UEFA, το οποίο έχει ως στόχο τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των συλλόγων και την παροχή βοήθειας για την οικονομική τους σταθερότητα, και καλεί την UEFA να αναπτύξει περαιτέρω το σύστημα αυτό σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, ούτως ώστε να διασφαλιστεί χρηματοδοτική διαφάνεια και ορθή διαχείριση·

21. συνιστά την ανάληψη δυναμικής εκστρατείας από τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και αθλητικές αρχές προκειμένου να εδραιωθεί μεγαλύτερη διαφάνεια και χρηστή διακυβέρνηση στο ευρωπαϊκό επαγγελματικό ποδόσφαιρο·

22. υποστηρίζει προσπάθειες για την προστασία της ακεραιότητας του αθλήματος, αποκλείοντας συγκρούσεις συμφερόντων παραγόντων μείζονος σημασίας σε σωματεία ή φορείς διοίκησης·

23. καλεί την Επιτροπή να συμβάλει στην ανάπτυξη προβληματισμού, μέσω διαβουλεύσεων με τους φορείς διοίκησης του ποδοσφαίρου, τους ομίλους και τα σωματεία, σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού νομικού καθεστώτος αθλητικών εταιρειών το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές δραστηριότητες των μεγάλων ποδοσφαιρικών συλλόγων διατηρώντας παράλληλα τα ειδικά χαρακτηριστικά τους που σχετίζονται με το άθλημα· ένα τέτοιο καθεστώς θα καθιστούσε δυνατή τη θέσπιση κανόνων για την παρακολούθηση

των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων των εν λόγω εταιρειών και για τη συμμετοχή των φιλάθλων και της αντίστοιχης κοινότητας·

24. καλεί τα κράτη μέλη και τους φορείς διοίκησης του ποδοσφαίρου να προωθήσουν ενεργά τον κοινωνικό και δημοκρατικό ρόλο των φιλάθλων του ποδοσφαίρου οι οποίοι τάσσονται υπέρ των αρχών του έντιμου παιχνιδιού και υποστηρίζουν τη δημιουργία και ανάπτυξη ενώσεων φιλάθλων (αναγνωρίζοντας έτσι την ευθύνη τους), οι οποίες θα μπορούν να συμμετέχουν στην ιδιοκτησία και τη διαχείριση των ομάδων, μέσω του διορισμού διαμεσολαβητή ποδοσφαίρου και ειδικότερα μέσω της επέκτασης του μοντέλου της πρωτοβουλίας “Supporters Direct” σε ευρωπαϊκό επίπεδο·

25. ζητεί από την UEFA να εξετάσει με ποιο τρόπο θα μπορούσαν οι οργανώσεις φιλάθλων να συμμετέχουν ως σημαντικοί παράγοντες όταν είναι οργανωμένοι σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και τη σκοπιμότητα ενός ευρωπαϊκού φορέα τύπου “Supporters Direct”·

26. θεωρεί ότι οι επαγγελματίες ποδοσφαιριστές, οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών ενώσεών τους, τα σωματεία και οι όμιλοι θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στη διοίκηση του ποδοσφαίρου μέσω ενός καλύτερου κοινωνικού διαλόγου·

Καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων

27. στηρίζει τις προσπάθειες των ευρωπαϊκών και εθνικών φορέων διοίκησης του ποδοσφαίρου να ενισχύσουν τη διαφάνεια των δομών ιδιοκτησίας των συλλόγων και ζητεί από το Συμβούλιο να αναπτύξει και να θεσπίσει μέτρα για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων που μαστίζουν το επαγγελματικό ποδόσφαιρο, όπως το ξέπλυμα χρήματος, τα παράνομα στοιχήματα, το ντόπινγκ και το στήσιμο αγώνων, καθώς και την καταναγκαστική πορνεία στο περιθώριο σημαντικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων·

28. υπογραμμίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί η πλήρης συμμόρφωση προς τη νομοθεσία για τη διαφάνεια και τη νομιμοποίηση εσόδων από το ξέπλυμα χρήματος από οντότητες που εμπλέκονται στον τομέα του ποδοσφαίρου·

29. καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μηχανισμούς που θα ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ των συλλόγων, της αστυνομίας και των οργανώσεων των φιλάθλων, με στόχο την καταπολέμηση της βίας και του χουλιγκανισμού καθώς και άλλων μορφών παραβατικής συμπεριφοράς πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τους ποδοσφαιρικούς αγώνες και της ανταλλαγής των καλύτερων πρακτικών·

30. ζητεί από το Συμβούλιο να ενισχύσει τον συντονισμό των προληπτικών μέτρων και των κυρώσεων σχετικά με τους χουλιγκανς, μεταξύ άλλων,

και στους αγώνες των εθνικών ομάδων· καλεί εν προκειμένω το Συμβούλιο να εφαρμόσει την απόφασή του 2002/348/ΔΕΥ σχετικά με την ασφάλεια στους ποδοσφαιρικούς αγώνες με διεθνή διάσταση και, εάν χρειάζεται, την έγκριση πρόσθετων μέτρων, μετά από τα πρόσφατα βίαια περιστατικά μέσα και έξω από τα γήπεδα·

31. καλεί τα κράτη μέλη, τις ευρωπαϊκές αρχές του ποδοσφαίρου καθώς και τις ομοσπονδίες και του ομίλους να διεξαγάγουν μεγάλη ευρωπαϊκή εκστρατεία ευαισθητοποίησης των φιλάθλων, ώστε να εξαλειφθεί η βία μέσα και έξω από τα γήπεδα·

Κοινωνικός, πολιτιστικός και εκπαιδευτικός ρόλος του ποδοσφαίρου

32. επισημαίνει τη σημασία της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού και ότι το ποδόσφαιρο έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην αποκατάσταση κοινωνικά ευάλωτων νέων και καλεί τα κράτη μέλη, τις εθνικές ενώσεις, ομίλους και συλλόγους να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές στον τομέα αυτό·

33. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να στηρίξουν επίσης σχέδια κοινωνικής ένταξης εκ μέρους των ποδοσφαιρικών συλλόγων·

34. εκφράζει ρητά τη στήριξή του στα μέτρα της UEFA για την ενθάρρυνση της προπόνησης νέων παικτών, θεσπίζοντας ελάχιστο αριθμό γηγενών παικτών στην ομάδα κάθε επαγγελματικού συλλόγου και θέτοντας όριο στο μέγεθός της· φρονεί ότι τα μέτρα αυτά θα παραμείνουν αναλογικά και καλεί τους επαγγελματικούς συλλόγους να εφαρμόσουν αυστηρά αυτόν τον κανόνα·

35. είναι πεπεισμένο ότι απαιτούνται πρόσθετες ρυθμίσεις για να διασφαλιστεί ότι η πρωτοβουλία για τους γηγενείς παίκτες δεν θα οδηγήσει στην εμπορία παιδιών, με ορισμένους συλλόγους να προσφέρουν συμβόλαια σε πολύ νέα παιδιά (κάτω των 16 ετών)·

36. επισημαίνει ότι πρέπει να παρέχεται στους νέους παίκτες η δυνατότητα γενικής παιδείας και επαγγελματικής κατάρτισης, εκ παραλλήλου με τη δραστηριότητα τους στο πλαίσιο του συλλόγου και την προπόνηση, καθώς και ότι οι σύλλογοι θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ασφαλή επιστροφή των νέων παικτών από τρίτες χώρες στην πατρίδα τους, σε περίπτωση μη ομαλής εξέλιξης σταδιοδρομίας τους στην Ευρώπη·

37. επισημαίνει ότι η νομοθεσία για τη μετανάστευση θα πρέπει να τηρείται πάντοτε, σε ό,τι αφορά την απόκτηση νέων αλλοδαπών ταλέντων, και καλεί την Επιτροπή να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της παράνομης διακίνησης παιδιών σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002, για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων(3)

ή/και σύμφωνα με την εφαρμογή της οδηγίας 94/33/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22 Ιουνίου 1994, για την προστασία των νέων στον τόπο εργασίας(4)· επισημαίνει ότι στους νέους παίκτες θα πρέπει να δίνεται η ευκαιρία γενικής επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης, παράλληλα με την προπονητική τους δραστηριότητα με τον σύλλογό τους, έτσι ώστε να μην εξαρτώνται αποκλειστικά από τους συλλόγους· ζητεί να αναληφθεί δράση για να προληφθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός των νέων οι οποίοι, τελικά, δεν επιλέγονται·

38. καλεί τους φορείς και τα σωματεία που διοικούν το ποδόσφαιρο να δεσμευθούν στο θέμα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων μέσω

- της προσχώρησής τους σε έναν Ευρωπαϊκό Χάρτη για την αλληλεγγύη στο ποδόσφαιρο, ο οποίος δεσμεύει τα προσχωρήσαντα μέλη να σέβονται τις καλές πρακτικές σε ό,τι αφορά την ανακάλυψη, την πρόσληψη και την υποδοχή νέων, ξένων ποδοσφαιριστών,
- της δημιουργίας ταμείου αλληλεγγύης το οποίο θα χρηματοδοτεί προληπτικά προγράμματα στις χώρες που πλήττονται περισσότερο από την εμπορία ανθρώπων,
- της αναθεώρησης του άρθρου 19 του κανονισμού της FIFA για το καθεστώς και τις μεταγραφές των παικτών σε σχέση με την προστασία των ανηλίκων·

39. υπογραμμίζει τον σημαντικό κοινωνικό και εκπαιδευτικό ρόλο των προπονητικών κέντρων και τον ζωτικής σημασίας ρόλο που διαδραματίζουν τόσο στην ευημερία των συλλόγων όσο και στη μελλοντική ανάπτυξη του ποδοσφαιρικού ταλέντου, και στηρίζει τη θέσπιση οικονομικών κινήτρων για τους συλλόγους που διαθέτουν προπονητικό κέντρο, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω κίνητρα είναι συμβατά με τους κανόνες της Συνθήκης για τις κρατικές ενισχύσεις, και ζητεί από την Επιτροπή να αναγνωρίζει αυτόν τον κρίσιμο ρόλο όταν αναπτύσσει τις κατευθυντήριες γραμμές της για τις κρατικές ενισχύσεις·

40. τονίζει την ανάγκη δημιουργίας περιβάλλοντος στο οποίο οι νέοι παίκτες θα μπορούν να αναπτυχθούν και να ανατραφούν με πνεύμα εντιμότητας και ευ αγωνίζεσθαι·

41. προτρέπει τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν τη διάσταση του φύλου σε όλες τις πτυχές των αθλητικών πολιτικών, με στόχο την περαιτέρω μείωση της συνεχιζόμενης διαφοράς μεταξύ ανδρών και γυναικών τόσο ως προς την εκπροσώπηση στους αθλητικούς φορείς και την αμοιβή, όσο και ως προς την ουσιαστική συμμετοχή στον αθλητισμό, εξισορροπώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα προσωπικά και κοινωνικά οφέλη που απορρέουν από το άθλημα·

Ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής πρόνοιας

42. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για τις διαφορές που υπάρχουν στην κοινωνική και φορολογική νομοθεσία μεταξύ των κρατών μελών και την έλλειψη βούλησης από μέρους τους για την επίλυση του ζητήματος αυτού σε ευρωπαϊκό επίπεδο·

43. υπογραμμίζει τη σημασία της αμοιβαίας αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων που αποκτήθηκαν σε άλλο κράτος μέλος, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων·

44. πιστεύει ότι η τρέχουσα οικονομική πραγματικότητα σχετικά με τους μάνατζερ των παικτών απαιτεί από τους αρμόδιους ποδοσφαιρικούς φορείς σε όλα τα επίπεδα, και σε διαβούλευση με την Επιτροπή, να βελτιώσουν τους κανόνες που διέπουν τους μάνατζερ των παικτών· καλεί εν προκειμένω την Επιτροπή να στηρίξει τις προσπάθειες της UEFA για τη ρύθμιση του καθεστώτος των διαμεσολαβητών παικτών, εφόσον είναι απαραίτητο, υποβάλλοντας πρόταση οδηγίας σχετικά με τους διαμεσολαβητές παικτών η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει: αυστηρά πρότυπα και κριτήρια εξέτασης για να έχει κάποιος τη δυνατότητα να εργαστεί ως μάνατζερ ποδοσφαιριστών· διαφάνεια στις συναλλαγές των μάνατζερ· ελάχιστα εναρμονισμένα πρότυπα για τις συμβάσεις των μάνατζερ· αποτελεσματικό εποπτικό και πειθαρχικό σύστημα από τους ευρωπαϊκούς διοικητικούς φορείς· εισαγωγή “συστήματος χορήγησης αδειών μάνατζερ” και μητρώου των μάνατζερ· και τέλος, “διπλή εκπροσώπηση” και πληρωμή των μάνατζερ από τους παίκτες·

45. καλεί την UEFA και την Επιτροπή να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο για θέματα όπως η διάρκεια των συμβολαίων, ο ορισμός της περιόδου προσαρμογής, δυνατότητες για τερματισμό των συμβολαίων και καταβολή αποζημίωσης σε προπονητές συλλόγων, καθώς μπορεί να αποτρέψει και να αντιμετωπίσει τις εντάσεις μεταξύ παικτών και εργοδοτών·

46. επικροτεί την κίνηση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Επαγγελματιών Ποδοσφαιριστών (FIFPro), της UEFA και των Ευρωπαϊκών Επαγγελματιών Ποδοσφαιρικών Ομίλων (EPFL) για την προώθηση των δικαιωμάτων των παικτών, διασφαλίζοντας ότι στους παίκτες παρέχονται πάντοτε γραπτά συμβόλαια με ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις·

47. αναγνωρίζει την ανάγκη να εφαρμοσθεί με πιο αποτελεσματικό τρόπο η νομοθεσία για την απασχόληση σε όλα τα κράτη μέλη, προκειμένου να δια-

σφαλισθεί η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των επαγγελματιών παικτών και η εκπλήρωση από την πλευρά τους των υποχρεώσεών τους ως εργαζομένων·

48. ζητεί από την Επιτροπή να υποστηρίξει ενεργά τις πρωτοβουλίες και τις εκστρατείες για την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας στις βιομηχανίες που σχετίζονται με το ποδόσφαιρο και να εξετάσει όλες τις πολιτικές και νομικές δυνατότητες προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων όλων των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών·

Καταπολέμηση της βίας, του ρατσισμού και άλλων μορφών διακρίσεων

49. καλεί την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και όλους όσοι συμμετέχουν στο επαγγελματικό ποδόσφαιρο να αναλάβουν, δεδομένου ότι το νόμιμο δικαίωμα για έναν χώρο εργασίας απαλλαγμένο από ρατσισμό και άλλες μορφές διακρίσεων ισχύει επίσης και για τους ποδοσφαιριστές, την ευθύνη τους για τη συνέχιση και την εντατικοποίηση του αγώνα κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, καταδικάζοντας κάθε είδος διάκρισης εντός και εκτός του γηπέδου· ζητεί την επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων που υπαγορεύονται από διακρίσεις στο ποδόσφαιρο, περιλαμβανομένης της επιλογής αποβολής παικτών, συλλόγων και ποδοσφαιρικών ενώσεων ή αποκλεισμού τους από τη διοργάνωση, και παροχής στους διαιτητές περισσότερων επιλογών αντιμετώπισης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, επί παραδείγματι με τη διακοπή των αγώνων· ζητεί από την UEFA και τα εθνικά πρωταθλήματα να εφαρμόσουν πειθαρχικούς κανόνες με συνεκτικό, αυστηρό και συντονισμένο τρόπο, χωρίς να παραμελείται η οικονομική κατάσταση των συλλόγων·

50. καλεί επίσης εν προκειμένω την Επιτροπή, την UEFA και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να αναλάβουν δράση όσον αφορά τη Δήλωση του Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2006 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού στο ποδόσφαιρο(5)· επικροτεί την UEFA και τη FIFA για την ενσωμάτωση σκληρότερων κυρώσεων στα καταστατικά τους και για τη λήψη μέτρων, και προσβλέπει σε περαιτέρω δράση από όλες τις ενδιαφερόμενες πλευρές στον τομέα του ποδοσφαίρου·

51. καλεί την Επιτροπή, την UEFA και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να μην επιτρέψουν να μείνουν ατιμώρητες άλλες μορφές διακρίσεων, όπως οι διακρίσεις λόγω φύλου, καταγωγής, γενετήσιου προανατολισμού ή άλλης αιτίας, εντός ή εκτός των ποδοσφαιρικών γηπέδων·

52. καταδικάζει κάθε μορφή βίαιης συμπεριφοράς στα γήπεδα ποδοσφαίρου, ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τα αυστηρότερα μέτρα

που διαθέτουν προκειμένου να περιοριστεί και να εξαλειφθεί κάθε μορφή βίας στον χώρο του αθλητισμού και εκφράζει την υποστήριξή του για τα μέτρα της UEFA που στοχεύουν στον τερματισμό της βίας:

Δίκαιο του ανταγωνισμού και εσωτερική αγορά

53. πιστεύει ακράδαντα ότι η δημιουργία προσαρμοσμένου συστήματος ελέγχου του κόστους θα μπορούσε να αποτελέσει τρόπο ενίσχυσης της οικονομικής σταθερότητας και της ανταγωνιστικής ισορροπίας μεταξύ των ομάδων, παραδείγματος χάρη εφόσον ενσωματωθεί σε ένα ενημερωμένο σύστημα χορήγησης άδειας στους συλλόγους:

54. θεωρεί ότι το ποδόσφαιρο πρέπει να εξασφαλίζει την αλληλεξάρτηση των ανταγωνιστών και την ανάγκη για διασφάλιση της αβεβαιότητας των αποτελεσμάτων των αγώνων, πράγμα που θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως δικαιολογία για τις αθλητικές ενώσεις, προκειμένου να εφαρμόσουν συγκεκριμένο πλαίσιο στην αγορά για την παραγωγή και τη διάθεση αθλητικών γεγονότων· θεωρεί, ωστόσο, ότι αυτά τα συγκεκριμένα μέτρα, λόγω του αυξανόμενου οικονομικού βάρους αυτών των δραστηριοτήτων, δεν δικαιολογούν την αυτόματη εξαίρεση από τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων που προκύπτουν από το επαγγελματικό ποδόσφαιρο:

55. καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, αναφέροντας ποιου είδους κρατική στήριξη είναι αποδεκτή και νόμιμη για την επίτευξη του κοινωνικού, πολιτιστικού και εκπαιδευτικού ρόλου που διαδραματίζει το ποδόσφαιρο όσον αφορά την οικονομική ή άλλης μορφής ενίσχυση που χορηγείται από τις δημόσιες αρχές για την παροχή ή την αναβάθμιση ποδοσφαιρικών σταδίων ή εγκαταστάσεων:

56. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συνεργαστούν στενά με τους διεθνείς, ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς διοίκησης του ποδοσφαίρου να εξετάσουν τις συνέπειες μιας πιθανής απελευθέρωσης της αγοράς στοιχημάτων και τους μηχανισμούς διασφάλισης της χρηματοδότησης του αθλητισμού γενικά και του ποδοσφαίρου ειδικά, και να αναζητήσουν μέτρα για την προστασία της ακεραιότητας των εθνικών και ευρωπαϊκών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων:

57. αναγνωρίζει τη σημασία των εμπορικών σημάτων στον κλάδο του αθλητισμού, εκτός από τις περιπτώσεις που αυτά χρησιμοποιούνται για να παρεμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων:

58. επισημαίνει ότι συχνά υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ της προσφοράς και

της ζήτησης εισιτηρίων για σημαντικές ποδοσφαιρικές διοργανώσεις, γεγονός που είναι επωφελές για τους διοργανωτές, αλλά επίζημο για τους καταναλωτές· τονίζει ότι πρέπει να συνεκτιμώνται πλήρως τα συμφέροντα των καταναλωτών σε σχέση με τη διανομή εισιτηρίων και ότι πρέπει να διασφαλίζονται δίκαιες και χωρίς διακρίσεις πωλήσεις εισιτηρίων σε όλα τα επίπεδα, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι η διανομή εισιτηρίων μπορεί, όπου κρίνεται απαραίτητο, να περιοριστεί σε μέλη των συλλόγων φιλάθλων, των ταξιδιωτικών συλλόγων ή παρεμφερών δομών, η προσχώρηση στις οποίες δεν υπόκειται σε διακρίσεις·

Πώληση των δικαιωμάτων τηλεοπτικής μετάδοσης και δίκαιο του ανταγωνισμού

59. υποστηρίζει ότι η συλλογική πώληση για όλα τα πρωταθλήματα είναι θεμελιώδης για την προστασία του χρηματοοικονομικού μοντέλου αλληλεγγύης του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου· επιδοκιμάζει τη σχετική δημόσια συζήτηση και περαιτέρω διερεύνηση από την Επιτροπή για το αν αυτό το μοντέλο θα πρέπει να υιοθετηθεί σε ολόκληρη την Ευρώπη τόσο για πανευρωπαϊκά όσο και για εγχώρια πρωταθλήματα, όπως προτείνεται από την Independent Sport Review του 2006· καλεί, εν προκειμένω, την Επιτροπή να προβεί σε λεπτομερή αξιολόγηση των επιπτώσεων στον οικονομικό τομέα και στον τομέα του αθλητισμού των αποφάσεών της σχετικά με τα δικαιώματα μέσω ενημέρωσης και το βαθμό στον οποίο οι εν λόγω αποφάσεις αποφέρουν ή όχι αποτελέσματα·

60. τονίζει ότι η πώληση των δικαιωμάτων μέσω ενημέρωσης που επενδύουν στα ευρωπαϊκά εθνικά ποδοσφαιρικά πρωταθλήματα θα πρέπει να συμμορφώνεται πάντα με το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού, και να αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεως που θα ολοκληρώνεται με διαφάνεια, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα του αθλητισμού· φρονεί, με την εν λόγω διάταξη, ότι στην αναμετάδοση ποδοσφαιρικών αγώνων θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης όσο το δυνατό περισσότεροι φίλαθλοι, συμπεριλαμβανομένων των δορυφορικών καναλιών·

61. τονίζει την εξαιρετική σημασία του άρθρου 3α της ισχύουσας οδηγίας για την “τηλεόραση χωρίς σύνορα” 97/36/EK(6)·

62. επισημαίνει ότι είναι πολύ σημαντικό για το επαγγελματικό ποδόσφαιρο τα έσοδα από τα δικαιώματα τηλεοπτικής μετάδοσης να διανέμονται με δίκαιο τρόπο ούτως ώστε να διασφαλίζεται η αλληλεγγύη μεταξύ του επαγγελματικού και ερασιτεχνικού αθλήματος και μεταξύ των διαγωνιζόμενων συλλόγων σε όλα τα πρωταθλήματα· σημειώνει ότι η σημερινή διανομή των

κερδών από τα δικαιώματα τηλεοπτικής μετάδοσης στο Κύπελλο Πρωταθλητριών (Champions League) της UEFA αντικατοπτρίζει σε σημαντικό βαθμό το μέγεθος των εθνικών τηλεοπτικών αγορών των συλλόγων· σημειώνει ότι το γεγονός αυτό ευνοεί τις μεγάλες χώρες, περιορίζοντας συνεπώς την ισχύ των συλλόγων από τις μικρότερες χώρες·

63. καλεί, για τον λόγο αυτόν, την UEFA μαζί με την Επιτροπή, να συνεχίσουν να εξετάζουν μηχανισμούς για τη δημιουργία μιας πιο ανταγωνιστικής ισορροπίας σε αυτό τον τομέα, μέσω αυξημένης αναδιανομής·

64. επισημαίνει ότι η τηλεοπτική μετάδοση αθλητικών διοργανώσεων γίνεται ολοένα και περισσότερο από κωδικοποιημένα ή συνδρομητικά κανάλια, και ότι οι εν λόγω διοργανώσεις καθίστανται συνεπώς απρόσιτες για πολλούς καταναλωτές·

Ντόπινγκ

65. συνιστά να αποτελεί η πρόληψη και η καταπολέμηση του ντόπινγκ σημαντικό μέλημα για τα κράτη μέλη· ζητεί πολιτική πρόληψης και καταπολέμησης του ντόπινγκ και υπογραμμίζει την ανάγκη καταπολέμησης των παρατυπιών με τη βοήθεια των ελέγχων, της έρευνας, των ανιχνεύσεων, της διαρκούς παράλληλης παρακολούθησης από ανεξάρτητους ιατρούς, καθώς και μέσω της εκπαίδευσης και ταυτόχρονα της πρόληψης και της κατάρτισης· ζητεί από τους επαγγελματικούς συλλόγους την ανάληψη δέσμευσης για την καταπολέμηση του ντόπινγκ και την παρακολούθηση της σχετικής συμμόρφωσης μέσω εσωτερικών ελέγχων·

66. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των κρατών μελών, στην UEFA και τη FIFA, τους EPFL, το Φόρουμ Ευρωπαϊκών Σωματείων και την FIFPro.

---

(1) COM(1999)0644.

(2) Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, 7-9 Δεκεμβρίου 2000, Παράρτημα IV.

(3) EE L 203, 1.8.2002, σ. 1.

(4) EE L 216, 20.8.1994, σ. 12.

(5) EE C 291 E, 30.11.2006, σ. 143.

(6) EE L 202, 30.7.1997, σ. 60.

Δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αντιμετώπιση του ρατσισμού στο ποδόσφαιρο

Αντιμετώπιση του ρατσισμού στο ποδόσφαιρο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 116 του Κανονισμού του,

Α. αναγνωρίζοντας τα σοβαρά περιστατικά ρατσισμού που έχουν εκδηλωθεί σε ποδοσφαιρικούς αγώνες στην Ευρώπη,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένας από τους στόχους που επιδιώκει η Ευρωπαϊκή Ένωση βάσει του άρθρου 13 της Συνθήκης ΕΚ είναι η προστασία κατά των διακρίσεων λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, 30.11.2006 C 291 E/143 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τρίτης, 14 Μαρτίου 2006, EL

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ποδοσφαιριστές, όπως και οι υπόλοιποι εργαζόμενοι, έχουν το δικαίωμα να εργάζονται σε περιβάλλον χωρίς ρατσισμό, όπως ορίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημοτικότητα του ποδοσφαίρου προσφέρει νέα ευκαιρία για την αντιμετώπιση του ρατσισμού,

1. καταδικάζει έντονα όλες τις μορφές ρατσισμού σε ποδοσφαιρικούς αγώνες, τόσο εντός όσο και εκτός του αγωνιστικού χώρου·
2. επαινεί το έξοχο έργο που έχουν επιτελέσει οργανισμοί όπως η ΟΥΕΦΑ και το δίκτυο «Ποδόσφαιρο κατά του Ρατσισμού στην Ευρώπη» (FARE) για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων·
3. καλεί όλους εκείνους που έχουν μεγάλη δημοσιότητα στο χώρο του ποδοσφαίρου να εκφράζονται τακτικά κατά του ρατσισμού·
4. καλεί τις εθνικές ποδοσφαιρικές ενώσεις, τους συνδέσμους, τους συλλόγους, τα σωματεία των παικτών και τις ομάδες των φιλάθλων να εφαρμόζουν τη βέλτιστη πρακτική της ΟΥΕΦΑ, όπως το σχέδιο δρά-

σης δέκα σημείων·

5. καλεί την ΟΥΕΦΑ και άλλους διοργανωτές πρωταθλημάτων στην Ευρώπη να διασφαλίσουν ότι οι διαιτητές έχουν τη διακριτική ευχέρεια, σύμφωνα με σαφείς και αυστηρές κατευθυντήριες οδηγίες, να διακόπτουν ή να εγκαταλείπουν ποδοσφαιρικούς αγώνες σε περίπτωση σοβαρής κακομεταχείρισης ρατσιστικού χαρακτήρα·
6. καλεί την ΟΥΕΦΑ και άλλους διοργανωτές πρωταθλημάτων στην Ευρώπη να εξετάσουν το ενδεχόμενο επιβολής αθλητικών κυρώσεων σε εθνικές ποδοσφαιρικές ενώσεις και συλλόγους των οποίων οι φίλαθλοι ή οι παίκτες διαπράττουν σοβαρά αδικήματα ρατσισμού, συμπεριλαμβανομένου του ενδεχομένου να απομακρύνουν τους κατ' εξακολούθηση παραβάτες από τα πρωταθλήματα·
7. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει την παρούσα δήλωση, συνοδευόμενη από τα ονόματα των υπογραφόντων, στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στις κυβερνήσεις των κρατών μελών, καθώς και στην ΟΥΕΦΑ.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της χρήσης απαγορευμένων ουσιών (ντόπινγκ) στον αθλητισμό

Ντόπινγκ στον αθλητισμό

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την προσαρτημένη στη Συνθήκη του Άμστερνταμ Δήλωση αριθ.29 για τον αθλητισμό και το άρθρο III-282 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Σεπτεμβρίου 2000 επί της ανακοίνωσης της Επιτροπής για ένα σχέδιο κοινοτικής στήριξης για την καταπολέμηση του ντόπινγκ στον αθλητισμό ⁽¹⁾,

- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα της συνεδρίασης του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών στις 4 Δεκεμβρίου 2000 για την καταπολέμηση του ντόπινγκ ⁽²⁾,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Σεπτεμβρίου 2000 επί της έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με στόχο τη διαφύλαξη των σημαντικών δομών του αθλητισμού και τη διατήρηση της κοινωνικής λειτουργίας του στο κοινοτικό πλαίσιο - έκθεση του Ελσίνκι για τον αθλητισμό ⁽³⁾,

- έχοντας υπόψη τον παγκόσμιο Κώδικα Αντι-ντόπινγκ που εγκρίθηκε στην Κοπεγχάγη στις 5 Μαρτίου 2003,

- έχοντας υπόψη τη δημόσια ακρόαση της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας στις 29 Νοεμβρίου 2004 για τη «χρήση φαρμακευτικών ουσιών στον αθλητισμό: ένα εμπόδιο στο ιδεώδες του αθλητισμού»,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 108, παράγραφος 5, του Κανονισμού του,

---

¹ ΕΕ C135 της 7.5.2001, σ.270

² ΕΕ C356 της 12.12.2000, σ.1

³ ΕΕ C135 της 7.5.2001, σ.274

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμός των περιπτώσεων ντόπινγκ κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας κατέδειξε και πάλι ότι η χρήση απαγορευμένων ουσιών στον αθλητισμό αποτελεί, δυστυχώς, μια πραγματικότητα που πρέπει να καταπολεμηθεί,

Β. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η δημόσια υγεία και η προστασία των ανηλίκων αποτελούν προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρήση απαγορευμένων ουσιών αποτελεί ουσιαστικό πρόβλημα δημόσιας υγείας στο οποίο εμπλέκονται όλοι όσοι ασχολούνται με τον αθλητισμό, συμπεριλαμβανομένων των νέων και των ερασιτεχνών που βρίσκουν απαγορευμένες ουσίες, για παράδειγμα, στα γυμναστήρια και, ολοένα και περισσότερο, μέσω του Διαδικτύου,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μετά την επιτυχία του Ευρωπαϊκού Έτους της Εκπαίδευσης μέσω του Αθλητισμού πρέπει να ακολουθήσει η ανάληψη δράσης από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την αντιμετώπιση του ντόπινγκ στον αθλητισμό,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης παρέχει την κατάλληλη νομική βάση για το σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινοτικής δράσης στον τομέα του αθλητισμού,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ασκούνται αυξανόμενες πιέσεις στους αθλητές που αντιμετωπίζουν εξαντλητικές απαιτήσεις, οικονομικές δεσμεύσεις και πιέσεις από τα μέσα ενημέρωσης·

1. τονίζει το γεγονός ότι η χρήση χημικών ουσιών για τη βελτίωση των επιδόσεων αντίκειται στις αξίες του αθλητισμού ως κοινωνικής, πολιτιστικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας·
2. σημειώνει ότι, μολονότι η χρήση φαρμακευτικών ουσιών αποτελεί φαινόμενο που συναντάται σε όλη την ιστορία του αθλητισμού, το ντόπινγκ έχει πάρει σήμερα μια νέα και πιο επικίνδυνη μορφή με τη χρήση ουσιών όπως οι αυξητικές ορμόνες και η ερυθροποιητίνη, και με πρακτικές όπως η μετάγγιση αίματος·
3. εκφράζει την ανησυχία του για τη σωματική και ψυχολογική υγεία των επαγγελματιών και των ερασιτεχνών αθλητών·
4. επισημαίνει την σημασία της καθιέρωσης ανεξάρτητης και διαχρονικής ιατρικής παρακολούθησης·
5. καλεί την Επιτροπή να αναλάβει δράση για να εξασφαλισθεί ότι τα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ελέγχονται αποτε-

- λεσματικά και για να καταπολεμηθεί το λαθρεμπόριο παράνομων ουσιών·
6. καλεί την Επιτροπή να εφαρμόσει αποτελεσματική και ολοκληρωμένη πολιτική σε όλους τους σχετικούς τομείς, όπως δημόσιας υγείας, πρόληψης, εκπαίδευσης και φαρμακευτικής έρευνας·
  7. καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει μία μόνιμη εκστρατεία ενημέρωσης με στόχο τη δημιουργία αποτελεσματικής πολιτικής πρόληψης·
  8. καλεί τα κράτη μέλη από κοινού με την Επιτροπή να εντατικοποιήσουν τη συνεργασία τους με τον Παγκόσμιο Οργανισμό κατά του Ντόπινγκ (WADA), το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ), ούτως ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση να μπορέσει να δράσει αποτελεσματικά στον τομέα της πρόληψης και του ελέγχου του ντόπινγκ·
  9. καλεί την Επιτροπή να φροντίσει ώστε στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με το ντόπινγκ να συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι με τον αθλητισμό φορείς, με στόχο την αποτελεσματική καταπολέμηση του προβλήματος και την προώθηση μιας «καθαρής» εικόνας του αθλητισμού και της φυσικής άσκησης·
  10. καλεί την Επιτροπή να ενθαρρύνει το συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών για την ανάπτυξη κοινών αποτελεσματικών μεθόδων ελέγχου και πιστοποίησης της χρησιμοποίησης χημικών ουσιών και ενώσεων στα γυμναστήρια και τα κέντρα αθλητισμού όπου συχναίνουν ιδιαίτερα νέοι·
  11. καλεί την Επιτροπή να προτείνει, στο Έβδομο Πρόγραμμα Πλαίσιο, περαιτέρω δράσεις έρευνας για την εξεύρεση διαφόρων μεθόδων ανακάλυψης και ελέγχου του ντόπινγκ·
  12. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών και των υποψηφίων χωρών, στις εθνικές και διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες, την FEI (Διεθνή Ομοσπονδία Ιππικών Αθλημάτων), καθώς και στο Συμβούλιο της Ευρώπης, τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή και την WADA.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη γυναίκα και τον αθλητισμό (2002/2280(INI))

Γυναίκα και αθλητισμός

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- Έχοντας υπόψη τα άρθρα 3 και 141 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,
- Έχοντας υπόψη τα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- Έχοντας υπόψη τη δήλωση για τον αθλητισμό, η οποία προσαρτάται στη συνθήκη του Άμστερνταμ,
- Έχοντας υπόψη τη δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας στις 7, 8 και 9 Δεκεμβρίου 2000 σχετικά με τα ειδικά χαρακτηριστικά του αθλητισμού και την κοινωνική του αποστολή που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών,
- Έχοντας υπόψη τη δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισαβόνας της 23ης και 24ης Μαρτίου 2000 που αποσκοπεί στη διευκόλυνση του συνδυασμού της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, και πιο συγκεκριμένα μέσω της βελτίωσης των δομών παιδικής μέριμνας,
- Έχοντας υπόψη τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών της 18ης Δεκεμβρίου 1979 για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης εις βάρος των γυναικών,
- Έχοντας υπόψη τη διακήρυξη και την πλατφόρμα δράσης της τέταρτης παγκόσμιας διάσκεψης του ΟΗΕ για τις γυναίκες, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο από τις 4 έως τις 15 Σεπτεμβρίου 1995, και την απόφαση «Πεκίνο + 5» με στόχο την υλοποίηση της διακήρυξης και της πλατφόρμας δράσης του Πεκίνου, που εγκρίθηκε από τη γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 10 Ιουνίου 2000,
- Έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Οκτωβρίου 1987 σχετικά με τις γυναίκες στον αθλητισμό ⁽¹⁾,

---

¹ ¹ ΕΕ C305 της 16.11.1987, σ. 62.

- Έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 4ης Ιουλίου 1996 σχετικά με τη μη συμμετοχή γυναικών από ορισμένες χώρες στους Ολυμπιακούς Αγώνες⁽²²⁾,
- Έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Ιουνίου 1997 σχετικά με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του αθλητισμού⁽³³⁾,
- Έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Συμβουλίου και των υπουργών Νεότητας, συνερχόμενων στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με τη διάσταση της άτυπης εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων στα προγράμματα της νεολαίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας⁽⁴⁾,
- Έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Σεπτεμβρίου 2000 σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με στόχο τη διαφύλαξη των σημερινών δομών του αθλητισμού και τη διατήρηση της κοινωνικής λειτουργίας του στο κοινοτικό πλαίσιο - Έκθεση του Ελσίνκι για τον αθλητισμό⁽⁵⁾,
- Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα της διάσκεψης των υπουργών Αθλητισμού, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της βελγικής Προεδρίας στις 12 Νοεμβρίου 2001,
- Έχοντας υπόψη τον ευρωπαϊκό αθλητικό χάρτη και τον κώδικα αθλητικής δεοντολογίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως αναθεωρήθηκαν το 2001,
- Έχοντας υπόψη τον Διεθνή Χάρτη Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, ο οποίος εγκρίθηκε από την 20ή Γενική Διάσκεψη της UNESCO στις 21 Νοεμβρίου 1978 στο Παρίσι,
- Έχοντας υπόψη την Δήλωση που υιοθετήθηκε από την τρίτη διεθνή διάσκεψη των υπουργών και ανώτατων υπαλλήλων αρμοδίων για τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Punta del Este από τις 30 Νοεμβρίου έως τις 3 Δεκεμβρίου 1999 (MINEPSIII), υπό την αιγίδα της UNESCO,
- Έχοντας υπόψη το άρθρο 2, παράγραφος 5, του Ολυμπιακού Χάρτη, όπως τροποποιήθηκε το 1994,
- Έχοντας υπόψη τις παγκόσμιες διασκέψεις για τη γυναίκα και τον αθλητισμό οι οποίες οργανώθηκαν από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή στη Λοζάννη το 1996 και στο Παρίσι το 2000,

² ΕΕ C211 της 22.7.1996, σ. 36.

³ ΕΕ C200 της 30.6.1997, σ. 252.

⁴ ΕΕ C8 της 12.1.2000, σ. 5.

⁵ ΕΕ C135 της 7.5.2001, σ. 274.

- Έχοντας υπόψη το ψήφισμά του τη Διακήρυξη του Μπραίτον που υιοθετήθηκε στο πρώτο διεθνές συνέδριο για τη γυναίκα, τον αθλητισμό και την πρόκληση της αλλαγής, το οποίο έλαβε χώρα από τις 5 έως τις 8 Μαΐου 1994,

- Έχοντας υπόψη την έκκληση για την «Επιδίωξη της αλλαγής», η οποία εγκρίθηκε στο δεύτερο διεθνές συνέδριο για τη γυναίκα και τον αθλητισμό στο Windhoek στις 22 Μαΐου 1998,

- Έχοντας υπόψη τα συνέδρια του ευρωπαϊκού δικτύου «Γυναίκα και Αθλητισμός» που έλαβαν χώρα αντίστοιχα στη Στοκχόλμη, την Αθήνα, το Ελσίνκι και το Βερολίνο από το 1996 έως το 2002,

- Έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης και εκμετάλλευσης των γυναικών, των νέων και των παιδιών στον αθλητισμό του Μαρτίου 2000,

- Έχοντας υπόψη τη διακήρυξη της αρχαίας Ολυμπίας της 23ης Σεπτεμβρίου 2001 και την Πολιτισμική Ολυμπιάδα 2001-2004 την οποίας την έναρξη κήρυξε ο έλληνας υπουργός Πολιτισμού με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα με σκοπό την αναβίωση των θεμελιωδών ιδεωδών του Ολυμπισμού που ενώνουν τον αθλητισμό και τον πολιτισμό,

- Έχοντας υπόψη την οδηγία 2002/73/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας ⁽⁶⁾

- Έχοντας υπόψη την απόφαση αριθ. 291/2003/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 2003, για την ανακήρυξη του 2004 ως ευρωπαϊκού έτους εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού ⁽⁷⁾,

- Έχοντας υπόψη τη διακήρυξη της Θεσσαλονίκης και τα συμπεράσματα του συνεδρίου «Αθλητισμός και Γυναίκα - Παλαιά και νέα στερεότυπα» το οποίο διοργανώθηκε από την ελληνική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 7 και 8 Μαρτίου 2003,

- Έχοντας υπόψη το άρθρο 163 του Κανονισμού του,

- Έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών (A5-0167/2003),

⁶ ΕΕ L269 της 5.10.2002, σ. 15.

⁷ ΕΕ L43 της 18.2.2003, σ. 1.

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας του Δεκεμβρίου του 2000 ορίζει ότι η Κοινότητα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά και την κοινωνική, εκπαιδευτική και πολιτισμική αποστολή του αθλητισμού, και το γεγονός ότι από την αρχαιότητα ο αθλητισμός συνιστά αξία της δημοκρατίας,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αθλητισμός είναι μία από τις βασικές πολιτισμικές δραστηριότητες των Ευρωπαίων· ότι εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης 29,5% των ανδρών έναντι 16% των γυναικών, και 63% των αγοριών έναντι 37% των κοριτσιών, ηλικίας 15 έως 24 ετών, δηλώνουν ότι ασκούν τακτικά μια φυσική ή αθλητική δραστηριότητα,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση στις αθλητικές δραστηριότητες είναι δικαίωμα, ότι ο αθλητισμός αποτελεί μέσο προσωπικής επιβεβαίωσης και ανάπτυξης καθώς και παράγοντα ισχυροποίησης της συνείδησης του πολίτη και της αλληλεγγύης· ότι η τακτική άσκηση ενός αθλήματος βελτιώνει τη σωματική και την ψυχική υγεία,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη την έντονη έλλειψη ισότητας ως προς την δυνατότητα άσκησης αθλητικών δραστηριοτήτων, όχι μόνο μεταξύ ανδρών και γυναικών, αλλά και μεταξύ γυναικών αναλόγως του κοινωνικού και επαγγελματικού περιβάλλοντος στο οποίο ευρίσκονται, που μπορούν να αποτελούν εμπόδιο για την εκμετάλλευση του ελεύθερου χρόνου και την άσκηση αθλητισμού,

Ε. εκτιμώντας ότι η φυσική αγωγή και η αθλητική δραστηριότητα αποτελούν ιδανικό τρόπο αποκατάστασης των φυσικών λειτουργιών καθώς και μέσο κοινωνικής ένταξης των ατόμων με φυσική ή πνευματική αναπηρία και ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η πλήρης πρόσβαση τα άτομα αυτά αμφοτέρων των φύλων και να εξασφαλιστεί η άσκηση του δικαιώματός τους να συμμετέχουν σε όλα τα αθλήματα στο επίπεδό τους και ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες τους.

ΣΤ. επισημαίνοντας την ανάγκη προσφοράς αθλητικών δραστηριοτήτων που να αντιστοιχεί στις ανάγκες των γυναικών σε όλα τα στάδια της ζωής τους, συγκεκριμένα για τις έγκυες γυναίκες και τις νέες μητέρες με την παροχή συμβουλών για την αθλητική δραστηριότητα που ενδείκνυται για την κατάστασή τους καθώς και για τους ηλικιωμένους (γυναίκες και άνδρες) στους οποίους πρέπει να προτείνονται αθλητικές δραστηριότητες πρόσφορες για τη σωματική και ψυχική τους υγεία,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η φυσική αγωγή στο σχολείο, που αποτελεί

μέσο εκδημοκρατισμού του αθλητισμού αλλά και χώρο κοινωνικής αναπαραγωγής, είναι καθοριστικός παράγοντας για την άσκηση μεταγενέστερης αθλητικής δραστηριότητας,

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η υποβάθμιση της φυσικής αγωγής και της σημασίας της μεικτής αθλητικής δραστηριότητας στα σχολικά προγράμματα των χωρών της διευρυμένης Ευρώπης συνιστά λόγο ανησυχίας,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αθλητισμός είναι χώρος ελευθερίας για τα κορίτσια και τις γυναίκες όλων των ηλικιών, μέσο επιτυχίας και χειραφέτησης καθώς και ενίοτε μέσο αντίστασης στους κοινωνικούς και πολιτισμικούς περιορισμούς, και, ωστόσο, επισημαίνοντας ότι η συμμετοχή των μεταναστριών γυναικών και κοριτσιών σε αθλητικές δραστηριότητες είναι κάτω του μέσου όρου,

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι παρά την άρση των νομικών απαγορεύσεων της πρόσβασης των γυναικών στις αθλητικές δραστηριότητες, οι γυναίκες εξακολουθούν να ασχολούνται με τα αθλήματα λιγότερο από τους άντρες, κατανέμονται άνισα στα διάφορα αθλήματα και εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στους διοικητικούς φορείς του αθλητισμού και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων,

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται τόσο μεταξύ των κατόχων αθλητικών δελτίων όσο και στις επίσημες αθλητικές διοργανώσεις, κάνουν περιορισμένη χρήση των αναγνωρισμένων αθλητικών εγκαταστάσεων (σωματεία, ενώσεις), και επιδίδονται κυρίως σε άτυπες φυσικές δραστηριότητες με επίκεντρο την καλή φυσική κατάσταση και την ψυχαγωγία,

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αθλητισμός είναι ένας χώρος στον οποίο εκφράζεται η σεξουαλική ταυτότητα του ατόμου, ότι τα αθλήματα εξακολουθούν να διαχωρίζονται βάση στερεοτύπων και προκαταλήψεων σχετικών με το φύλο και όπου τα κυρίαρχα πρότυπα ανδρισμού και θηλυκότητας όχι μόνο αναπαράγονται αλλά και υπονομεύονται,

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κορίτσια και τα αγόρια αντιμετωπίζουν στον αθλητισμό την πρόκληση να θεμελιώσουν την μεταξύ τους ισότητα μέσω της αποδοχής της σωματικής διαφοράς· ότι με την έλευση της εφηβείας αρχίζει μία περίοδος κατά την οποία πολλά κορίτσια εγκαταλείπουν τον αθλητισμό, ιδίως εάν προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα,

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της αξιοποίησης των επιδόσεων των αθλητριών υψηλού επιπέδου και του ρόλου τους ως προτύπων για τα νέα κορίτσια,

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αθλητές υψηλού επιπέδου είναι εργαζόμενοι, και ότι, υπό την έννοια αυτή, ο αθλητισμός διέπεται από την κοινοτική νομοθεσία που αφορά την απασχόληση, και συγκεκριμένα από την οδηγία 2002/73/ΕΚ,

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αθλήτριες υψηλού επιπέδου δεν τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους σε θέματα απολαβών και χρηματοδοτικών πόρων (υποτροφίες για σπουδές, επιδοτήσεις, χορηγούς) καθώς και όσον αφορά την επαγγελματική επανένταξη στην αγορά εργασίας,

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το καθεστώς του αθλητή υψηλού επιπέδου παρέχει στις αθλήτριες και στους αθλητές οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, καθώς και ένα επαγγελματικό περιβάλλον· ότι σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, το καθεστώς αυτό, και οι συνθήκες απόκτησής του, εξακολουθούν να εισάγουν διακρίσεις σε βάρος των γυναικών,

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή των αθλητριών στους διεθνείς αγώνες αυξήθηκε, αλλά το τεχνικό και ιατρικό προσωπικό πλαισίωσης καθώς και οι διαιτητές και οι κριτές εξακολουθούν να είναι κατά κύριο λόγο άνδρες (στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϊ οι γυναίκες αποτελούσαν 38% των αθλητών, 8% του τεχνικού προσωπικού πλαισίωσης και 4 % του ιατρικού προσωπικού πλαισίωσης),

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αθλητισμός υψηλού επιπέδου αποτελεί παράγοντα κινδύνου για την υγεία των αθλητών, και κυρίως για τις γυναίκες, οι οποίες βρίσκονται εκτεθειμένες στην «γυναικεία αθλητιατρική τριάδα» (διαταραχές θρέψης, μη αναστρέψιμη αμηνόρροια, οστεοπόρωση),

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πρόληψη και την καταπολέμηση της παρενόχλησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των γυναικών στον χώρο του αθλητισμού,

ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη τη ανεπαρκή κάλυψη του γυναικείου αθλητισμού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, και την αντιμετώπιση των ΜΜΕ, η οποία εισάγει κοινωνικές διακρίσεις και σεξουαλικά στερεότυπα,

ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη την ιδρυτική Διακήρυξη του Μπράιτον το 1994, τη σημαντική δράση της διεθνούς ομάδας εργασίας για τη γυναίκα και τον αθλητισμό και του δικτύου «Ευρώπη, Γυναίκα και Αθλητισμός» (EWS),

ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η υλοποίηση της ολοκληρωμένης προσέγγισης για την ισότητα των δύο φύλων στις κοινοτικές πολιτικές και δράσεις, η οποία εφαρμόζεται στον αθλητισμό, δεν συνοδεύεται από κατάλληλους

ανθρώπινους και χρηματοδοτικούς πόρους ούτε από τους απαραίτητους μηχανισμούς ελέγχου και παρακολούθησης,

Δόμηση του ζητήματος «γυναίκα και αθλητισμός»

1. δηλώνει ότι ο γυναικείος αθλητισμός αποτελεί έκφραση του δικαιώματος της ισότητας και της ελευθερίας όλων των γυναικών να διαθέτουν ελεύθερα το σώμα τους και να συμμετέχουν στη δημόσια σφαίρα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, ηλικίας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού και θρησκείας·

2. υπογραμμίζει ότι ο στόχος της ισότητας των ευκαιριών τείνει να άρει τα εμπόδια μεταξύ του λεγόμενου «ανδρικού» αθλητισμού και του λεγόμενου «γυναικείου» αθλητισμού, ότι στόχος είναι η προώθηση της ουσιαστικής πρόσβασης των δύο φύλων στις αθλητικές δραστηριότητες, προκειμένου κάθε κορίτσι και κάθε αγόρι να μπορεί να ασκεί τη φυσική δραστηριότητα της επιλογής του·

3. ζητεί από τα κράτη μέλη και από την Ευρωπαϊκή Ένωση να εξασφαλίσουν για τις γυναίκες και τους άνδρες τις προϋποθέσεις της ίσης πρόσβασης στην αθλητική δραστηριότητα σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα στάδια της ζωής τους, ανεξαρτήτως κοινωνικού περιβάλλοντος και ιδίως για τα άτομα με πνευματική ή σωματική αναπηρία για τα οποία είναι πολύ σημαντικός ο αθλητισμός και η σωματική άσκηση·

4. ζητεί από την Ευρωπαϊκή Συνέλευση να προσδώσει νομική βάση στον αθλητισμό στη μελλοντική συνθήκη της Ένωσης, αναγνωρίζοντας την πολιτισμική, εκπαιδευτική και κοινωνική του αποστολή, και κάνοντας αναφορά στην ίση πρόσβαση γυναικών και ανδρών στον αθλητισμό και τις συναφείς αρμοδιότητες·

5. ζητεί από την Επιτροπή να στηρίξει την προώθηση του γυναικείου αθλητισμού στα κοινοτικά προγράμματα και στις κοινοτικές δράσεις, αλλά και μέσω της ευαισθητοποίησης του αθλητικού κινήματος και των κρατών μελών και της διάδοσης ορθών πρακτικών·

6. προτείνει τη συμπερίληψη στη μελλοντική κοινοτική στρατηγική πλαίσιο για την ισότητα γυναικών και ανδρών 2006-2010 ενός επιχειρησιακού στόχου, επικεντρωμένου στη συμμετοχή των κοριτσιών και των γυναικών στις αθλητικές δραστηριότητες·

7. καλεί τα κράτη μέλη, τις ΜΚΟ και τις άλλες οργανώσεις να υποβάλουν σχέδια του τύπου «Γυναίκα και Αθλητισμός» στο πλαίσιο της προσεχούς πρόσκλησης της Στρατηγικής κοινοτικού πλαισίου στον τομέα της ισότητας μεταξύ

γυναικών και ανδρών του 2001-2005, η οποία θα έχει ως προτεραιότητα την εξάλειψη των σεξιστικών στερεοτύπων, ιδίως στον τομέα του αθλητισμού·

8. καλεί την Επιτροπή βάσει του άρθρου 13 της Συνθήκης, να συμπεριλάβει κανόνες για την εξάλειψη των διακρίσεων στη νέα οδηγία για τις διακρίσεις με κριτήριο το φύλο εκτός του εργασιακού περιβάλλοντος·

9. καλεί την Επιτροπή να εκπονήσει εμπειριστατωμένη μελέτη σχετικά με τη θέση της γυναίκας στον αθλητισμό, σύμφωνα με την εισήγηση που διατυπώθηκε στη σύνοδο των υπουργών Αθλητισμού στις 12 Νοεμβρίου 2001, και, στο πλαίσιο αυτό, να υποβάλλει, μεταξύ άλλων, στατιστικά δεδομένα για τη γενική κατάσταση της γυναίκας στον αθλητισμό και στοιχεία για την κατάρτιση του προϋπολογισμού με κριτήριο το φύλο·

10. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να στηρίξει το ευρωπαϊκό δίκτυο «Γυναίκα και Αθλητισμός»·

11. ζητεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως στο πλαίσιο του έκτου ερευνητικού προγράμματος πλαισίου, να μελετήσει τα ζητήματα υγείας, τους κοινωνικούς κινδύνους και τις παιδαγωγικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη συμμετοχή των γυναικών στον αθλητισμό·

12. ζητεί το ευρωπαϊκό έτος της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού να αποτελέσει την αφορμή για έναν βαθύτερο προβληματισμό σχετικά με τη σημασία της αθλητικής δραστηριότητας μαθητριών και μαθητών στο σχολείο και ζητεί από την Επιτροπή καθώς και από τα κράτη μέλη να παράσχουν σαφή προτεραιότητα στα σχέδια που ενθαρρύνουν το γυναικείο αθλητισμό·

13. ζητεί από τη Eurostat να καθορίσει δείκτες και να επεξεργαστεί ευρωπαϊκές στατιστικές για τη συμμετοχή των γυναικών και των ανδρών σε όλα τα επίπεδα αθλητισμού·

14. ζητεί από τις κυβερνητικές αρχές να λαμβάνουν συστηματικά υπόψη την ισότητα των δύο φύλων στη χάραξη της αθλητικής πολιτικής τους, ιδίως όσον αφορά τη χορήγηση επιδοτήσεων·

15. ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συμπεριλαμβάνουν στις διμερείς συμφωνίες και στις συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες το θέμα «γυναίκα και αθλητισμός»· καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να συμπεριλαμβάνει το θέμα «γυναίκα και αθλητισμό» στην ημερήσια διάταξη των διακοινοβουλευτικών ανταλλαγών και των ευρω-μεσογειακών συναντήσεων·

16. εξετάζει το ενδεχόμενο αποστολής αντιπροσωπείας της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών στην ευρωπαϊκή σύνοδο

EWS στις 23-25 Απριλίου 2004 στο Παρίσι και στο διεθνές συνέδριο της διεθνούς ομάδας εργασίας στις 11-14 Μαΐου 2006 στο Kumamoto·

Ανάπτυξη του σχολικού και του ερασιτεχνικού αθλητισμού

17. ζητεί από τα κράτη μέλη να αποκαταστήσουν τη σημασία της φυσικής και της αθλητικής αγωγής στο πλαίσιο της σχολικής εκπαίδευσης και να την θεωρούν ως δείκτη αξιολόγησης της εκπαίδευσης·

18. ζητεί από τα κράτη μέλη να εκπονήσουν μελέτη σχετικά με την ποσοτική και την ποιοτική συμμετοχή των κοριτσιών και των αγοριών στις σχολικές και εξωσχολικές αθλητικές πρακτικές και να εφαρμόσουν τα κατάλληλα μέτρα για να αυξηθεί η συμμετοχή των κοριτσιών στις πρακτικές αθλητισμού και σωματικής άσκησης·

19. ζητεί από τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές να μεριμνήσουν για την κατάρτιση των καθηγητριών φυσικής αγωγής όσον αφορά τον μεικτό χαρακτήρα του αθλητισμού και τα χαρακτηριστικά των δύο φύλων, εντάσσοντας τη διάσταση αυτή στην εκπαίδευσή τους, και να ευαισθητοποιήσουν τους γονείς σχετικά με τις αρνητικές συνέπειες των στερεοτύπων·

20. υπογραμμίζει τη σημασία της δυνατότητας εκπαίδευσης των παιδιών όσον αφορά μεικτές αθλητικές δραστηριότητες από το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο· καλεί τα σχολεία, τα σωματεία, τις ενώσεις και τους οργανισμούς τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης να αναπτύξουν σχετικά πιλοτικά σχέδια·

21. ζητεί από τα κράτη μέλη να αναπτύξουν πολιτικές για την κοινωνική ένταξη των νέων μέσω του αθλητισμού, συμπεριλαμβάνοντας τα κορίτσια στο στοχευόμενο κοινό, και να χρησιμοποιήσουν ιδίως για τον σκοπό αυτό τον στόχο 3 των διαρθρωτικών ταμείων·

22. ζητεί από τις κυβερνητικές αρχές και την τοπική αυτοδιοίκηση να προωθήσουν και να προσφέρουν στα κορίτσια και στα αγόρια ένα ευρύ φάσμα αθλητικών δραστηριοτήτων μέσα και έξω από τη σχολική εκπαίδευση·

23. εμμένει στην ανάγκη να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα για να δοθεί στις γυναίκες η ευκαιρία να ασκούν αθλητική και σωματική δραστηριότητα καθώς και να έχουν καλύτερη πρόσβαση στις αθλητικές εγκαταστάσεις, μέσω ειδικών μαθημάτων και ωραρίων, προβλέποντας σταθμούς φύλαξης παιδιών και καλή εξυπηρέτηση των αθλητικών κέντρων με μέσα μεταφοράς·

24. καλεί το αθλητικό κίνημα να περιλάβει στα καταστατικά του την ίση πρόσβαση γυναικών και ανδρών στην αθλητική πρακτική, να εφαρμόσει ένα

σχέδιο δράσης για την προώθηση των γυναικών στις δραστηριότητές του, να διοργανώσει κύκλους κατάρτισης σχετικά με την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων σε όλες τις πολιτικές και σχετικά με την εφαρμογή της αρχής αυτής, και να διαθέσει μία γραμμή του προϊπολογισμού για τον γυναικείο ερασιτεχνικό αθλητισμό προτείνοντας μεικτές πρακτικές ή/και δημιουργώντας γυναικεία τμήματα·

25. ζητεί από τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές να διασφαλίσουν την κατάρτιση και επαγγελματική εκπαίδευση των αθλητικών προπονητών όλων των επιπέδων και να συμπεριλάβουν στα προγράμματα επαγγελματικής τους κατάρτισης τη διάσταση του φύλου·

26. καλεί τις κυβερνητικές αρχές, τις επιχειρήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους, απέναντι στη δύσκολη διαμόρφωση του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου καθώς και του ελεύθερου χρόνου να ενθαρρύνουν την αθλητική δραστηριότητα στον τόπο εργασίας ιδίως μέσω των συλλογικών συμβάσεων και πιο συγκεκριμένα να λάβουν μέτρα για την απρόσκοπτη πρόσβαση στον αθλητισμό των μισθωτών με επισφαλή θέση εργασίας και των γυναικών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στον επαγγελματικό τους βίο·

Διασφάλιση ίσων δικαιωμάτων στον αθλητισμό υψηλού επιπέδου

27. καλεί τα κράτη μέλη και το αθλητικό κίνημα να καταργήσουν τη διάκριση μεταξύ ανδρικών και γυναικείων πρακτικών στο πλαίσιο των διαδικασιών αναγνώρισης των δραστηριοτήτων υψηλού επιπέδου·

28. ζητεί από τις εθνικές ομοσπονδίες και τις επιβλέπουσες αρχές τους να εξασφαλίζουν την ίση πρόσβαση γυναικών και ανδρών στο καθεστώς του αθλητή υψηλού επιπέδου, διασφαλίζοντας τα ίδια δικαιώματα σε θέματα απολαβών, συνθηκών πλαισίωσης και προπόνησης, ιατρικής παρακολούθησης, πρόσβασης στους αγώνες, κοινωνικής ασφάλισης, επαγγελματικής κατάρτισης και ενεργούς κοινωνικής επανένταξης στο τέρας της αθλητικής τους σταδιοδρομίας·

29. ζητεί από τις κυβερνητικές και αθλητικές αρχές να εγγραφούν την εξάλειψη των άμεσων και έμμεσων διακρίσεων σε βάρος των αθλητριών κατά την άσκηση της εργασίας τους·

30. καλεί τις επιχειρήσεις να πολλαπλασιάσουν τις συμπράξεις με τις αθλήτριες υψηλού επιπέδου, αξιοποιώντας την εικόνα τους και προωθώντας χωρίς διακρίσεις το σύνολο του γυναικείου αθλητισμού·

31. ζητεί από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να μεριμνούν για την

ισορροπημένη κάλυψη του γυναικείου και του ανδρικού αθλητισμού καθώς και για την παρουσίαση των γυναικών στον αθλητισμό χωρίς διακρίσεις·

32. προτείνει, στο πλαίσιο της αναθεώρησης της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ ⁽¹⁾ «Τηλεόραση χωρίς σύνορα» και ιδιαίτερα του άρθρου 3α που αφορά την αναμετάδοση σημαντικών γεγονότων, να μεριμνήσουν τα κράτη μέλη για την εισαγωγή της διάστασης του φύλου στις τηλεοπτικές αναμεταδόσεις των αθλητικών διοργανώσεων·

33. ενθαρρύνει τις αθλήτριες να οργανωθούν για να διεκδικήσουν τα αθλητικά, οικονομικά και κοινωνικά τους δικαιώματα, και να προσφεύγουν στις αρμόδιες αρχές ή στη Δικαιοσύνη σε περίπτωση διακρίσεων και παρενοχλήσεων·

34. ευελπιστεί ότι οι επόμενοι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα θα λειτουργήσουν ως υπόδειγμα και ζητεί από την ΔΟΕ να διασφαλίσει τον μεικτό χαρακτήρα όλων των εθνικών ολυμπιακών ομάδων·

Διασφάλιση της υγείας των αθλητριών

35. καλεί επιτακτικά τις αθλητικές ομοσπονδίες και τους προπονητές να αποδίδουν μεγαλύτερη προσοχή στα προληπτικά μέτρα και στους όρους υπό τους οποίους ασκούνται οι αθλητικές πρακτικές και να ενημερώνουν τις αθλήτριες υψηλού επιπέδου, ιδίως τις νέες, για τις επιπτώσεις που έχουν στην ψυχική, σωματική, σεξουαλική και αναπαραγωγική τους υγεία η εντατική προπόνηση, η κατανάλωση αναβολικών ουσιών ή η παραμέληση των κανόνων διατροφής·

36. υπογραμμίζει ότι η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στον αθλητισμό, αλλά και η ειδική κατάρτιση του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού πλαισίωσης είναι απαραίτητη για την προστασία της υγείας των αθλητριών·

37. εμμένει στην ανάγκη της εκπόνησης ειδικών και προσαρμοσμένων ανά φύλο μελετών σχετικά με τις επιπτώσεις του αθλητισμού στην υγεία των αθλητριών·

38. θεωρεί σημαντικό να παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη στις αθλήτριες όσον αφορά τις αλλαγές του σώματός τους ή τους προβληματισμούς γύρω από τη θηλυκότητά τους, και ότι τα ζητήματα αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπαίδευση των προπονητών/προπονητριών·

39. υπενθυμίζει το αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα των αθλητριών σχετικά με τη σεξουαλικότητα και την αναπαραγωγή και ζητεί την επιβολή κυρώσεων για κάθε προσβολή αυτών των ελευθεριών·

40. ζητεί επιτακτικά από τα κράτη μέλη και τις συνομοσπονδίες να λάβουν μέτρα για την πρόληψη και εξάλειψη της σεξουαλικής παρενόχλησης και κακομεταχείρισης στον τομέα του αθλητισμού εφαρμόζοντας τη νομοθεσία για τη σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας, να ενημερώσουν τις αθλήτριες και τους γονείς τους σχετικά με τους κινδύνους εκμετάλλευσης και με τα μέσα βοήθειας που έχουν στη διάθεσή τους, να δώσουν ειδική εκπαίδευση στο προσωπικό των αθλητικών οργανώσεων και να διασφαλίσουν τη ποινική και πειθαρχική δίωξη·

Ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων

41. διαπιστώνει ότι η συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στον αθλητισμό συναντά τα ίδια εμπόδια που συναντά στον πολιτικό και οικονομικό τομέα, ότι απαιτείται προσφυγή σε θετικές δράσεις·

42. ζητεί από τα κράτη μέλη και τις επιβλέπουσες αρχές να εξαρτήσουν τη έγκριση και την επιχορήγηση προς τα αθλητικά σωματεία και τις αθλητικές αρχές από την ύπαρξη στο καταστατικό τους διατάξεων, οι οποίες διασφαλίζουν την ισορροπημένη εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις διευθυντικές θέσεις·

43. καλεί τις αθλητικές οργανώσεις και αρχές να προωθήσουν τη συμμετοχή γυναικών σε θέσεις διαιτητή και αθλητικού δικαστή και να καθιερώσουν μεικτές ιατρικές επιτροπές και επιτροπές επιλογής·

44. ζητεί από τις αθλητικές οργανώσεις να εφαρμόζουν προγράμματα κατάρτισης και καθοδήγησης για τις αθλήτριες, εν όψει της επαγγελματικής επανένταξής τους στην αγορά εργασίας, ιδίως ως προπονήτριες, τεχνικά και διευθυντικά στελέχη·

45. καλεί το αθλητικό κίνημα να τηρήσει τον στόχο της ΔΟΕ όσον αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (20 % γυναίκες στα διοικητικά όργανα έως την 31η Δεκεμβρίου 2005) και να αυξήσει την αναλογία αυτή κατά τα προσεχή δέκα χρόνια σε 30 %·

46. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στα κοινοβούλια των κρατών μελών.

Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Με στόχο τη διαφύλαξη των σημερινών δομών του αθλητισμού και τη διατήρηση της κοινωνικής λειτουργίας του στο κοινοτικό πλαίσιο

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 10.12.1999

Έκθεση του Ελσίνκι για τον αθλητισμό

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή....
2. Ο τρόπος με τον οποίο εξελίσσεται ο αθλητισμός στην Ευρώπη υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσει σε αποδυνάμωση του εκπαιδευτικού και κοινωνικού χαρακτήρα του.....
3. Η Κοινότητα, τα κράτη μέλη της και το αθλητικό κίνημα οφείλουν να επιβεβαιώσουν και να ενισχύσουν την εκπαιδευτική και κοινωνική λειτουργία του αθλητισμού...
  - 3.1. Αναβάθμιση του εκπαιδευτικού ρόλου του αθλητισμού...
  - 3.2. Να αγωνιστούμε μαζί ενάντια στο φαινόμενο του ντόπινγκ...
4. Αποσαφήνιση του νομικού περιβάλλοντος του αθλητισμού...
  - 4.1. Ο πολλαπλασιασμός των συγκρούσεων
  - 4.2. Η ανάγκη για συγκλίνουσες προσπάθειες
    - 4.2.1. Κοινοτικό επίπεδο...
    - 4.2.2. Εθνικό επίπεδο
    - 4.2.3. Επίπεδο αθλητικών οργανισμών
5. Συμπέρασμα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Υπενθυμίζοντας τη δήλωση σχετικά με τον αθλητισμό που προσαρτάται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ και αναγνωρίζοντας το ρόλο τον οποίο δια-

δραματίζει ο αθλητισμός σε κοινωνικό επίπεδο», το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνεδρίασε στη Βιέννη στις 11 και 12 Δεκεμβρίου 1998 κάλεσε «την Επιτροπή να του υποβάλει έκθεση, για τη συνεδριάσή του στο Ελσίνκι, με στόχο τη διαφύλαξη των σημερινών δομών του αθλητισμού και τη διατήρηση της κοινωνικής λειτουργίας του στο κοινοτικό πλαίσιο».

Η Επιτροπή με την παρούσα έκθεση ανταποκρίνεται στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Μετά την πρόσκληση αυτή και σύμφωνα με τη δήλωση του Άμστερνταμ, έγιναν πολλές συζητήσεις (ολυμπιακό κίνημα, αθλητικές ομοσπονδίες, επιχειρήσεις αθλητικών ειδών, μαζικά μέσα ενημέρωσης, κυβερνήσεις και κοινοτικά όργανα), ιδίως μετά το «Ευρωπαϊκό συνέδριο για τον αθλητισμό» το οποίο διοργανώθηκε στην Ολυμπία από τις 20 έως τις 23 Μαΐου 1999. Ο αθλητισμός είναι ασφαλώς ένας από τους τομείς δραστηριότητας που ενδιαφέρει την πλειονότητα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κι ένας τομέας που φέρνει πιο κοντά τον ένα με τον άλλον τους πολίτες αυτούς, ανεξάρτητα από την ηλικία τους και την κοινωνική τους προέλευση. Περισσότεροι από τους μισούς από αυτούς τους πολίτες ασχολούνται τακτικά με κάποια αθλητική δραστηριότητα είτε μέσω ενός από τους 700.000 αθλητικούς συλλόγους που υπάρχουν στην Ένωση είτε εκτός των συλλόγων αυτών. Περισσότεροι από δύο εκατομμύρια εκπαιδευτές, επιβλέποντες, εθελοντές αφιερώνουν το χρόνο εργασίας τους ή τον ελεύθερο χρόνο τους στη διοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων.

Η κοινωνική αυτή λειτουργία του αθλητισμού, η οποία αποτελεί γενικό συμφέρον, εδώ και αρκετά χρόνια πλήττεται από την εμφάνιση νέων φαινομένων, τα οποία συχνά θέτουν υπό αμφισβήτηση την αθλητική δεοντολογία και τις αρχές της οργάνωσης του αθλητισμού: βία στα γήπεδα, διαφθορά, εξάπλωση του ντόπινγκ, επιδίωξη γρήγορου οικονομικού οφέλους εις βάρος της ισορροπημένης εξέλιξης του αθλητισμού.

Η παρούσα έκθεση υποδεικνύει τρόπους με τους οποίους θα ήταν δυνατόν να συνδυαστεί η οικονομική διάσταση του αθλητισμού με τη δημοτικότητά του, καθώς και με την εκπαιδευτική, κοινωνική και πολιτιστική του διάσταση.

2. Ο ΤΡΟΠΟΣ ΜΕ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΞΕΛΙΣΣΕΤΑΙ Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΣΕ ΑΠΟΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ

Παρά το γεγονός ότι μεταξύ των χωρών της Ένωσης υπάρχουν διαφορές στον τρόπο ενασχόλησης με τον αθλητισμό καθώς και στον τρόπο οργάνωσής

του, υπάρχουν και πολύ έντονα κοινά χαρακτηριστικά τα οποία αιτιολογούν μια ευρωπαϊκή προσέγγιση του αθλητισμού βασισμένη στις κοινές αντιλήψεις και αρχές.

Εδώ και μερικά χρόνια, η ευρωπαϊκή προσέγγιση του αθλητισμού επηρεάζεται από πολλά φαινόμενα:

- Αύξηση της δημοτικότητας του αθλητισμού, τόσο ως ενασχόλησης όσο και ως θεάματος. Συνολικά 37 δισεκατομμύρια τηλεθεατές παρακολούθησαν τους αγώνες του τελευταίου παγκόσμιου κυπέλλου ποδοσφαίρου, δηλαδή 600 περίπου εκατομμύρια τηλεθεατές για κάθε αγώνα.

- Διεθνοποίηση του αθλητισμού με τον πολλαπλασιασμό των διεθνών διοργανώσεων. Το 1999 διοργανώθηκαν σε ευρωπαϊκό έδαφος 77 παγκόσμια πρωταθλήματα και 102 ευρωπαϊκά πρωταθλήματα.

- Ανευ προηγουμένου ανάπτυξη της οικονομικής διάστασης του αθλητισμού με θεαματική, για παράδειγμα, αύξηση των δικαιωμάτων τηλεοπτικής μετάδοσης: Τα δικαιώματα τηλεοπτικής μετάδοσης που διαπραγματεύτηκε η ΔΟΕ για τους Ολυμπιακούς Αγώνες στο Σίδνεϊ το 2000 έφτασαν τα 1.318 εκατομμύρια δολάρια από 441 εκατομμύρια δολάρια που ήταν το 1992 (Ολυμπιακοί Αγώνες στη Βαρκελώνη).

Τα φαινόμενα αυτά αποτελούν θετικά στοιχεία για τον αθλητισμό και την κοινωνία. Ο αριθμός των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν στη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών άμεσα ή έμμεσα από τον αθλητισμό αυξήθηκε κατά 60% και έφτασε σχεδόν τα 2 εκατομμύρια. Θα πρέπει ωστόσο να παραδεχτούμε ότι τα φαινόμενα αυτά είναι δυνατόν να αποτελέσουν και πηγή εντάσεων.

Ένα από τα πρώτα σημάδια των εξελίξεων αυτών είναι το υπερφορτωμένο ημερολόγιο των αθλητικών διοργανώσεων, το οποίο σε συνδυασμό με την ανάγκη για επίτευξη αποτελεσμάτων υπό την πίεση των χορηγών, μπορεί να θεωρηθεί ως μία από τις αιτίες εξάπλωσης του ντόπινγκ.

Μια δεύτερη συνέπεια είναι η αύξηση του αριθμού των κερδοσκοπικών αθλητικών εκδηλώσεων, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε προώθηση της εμπορικής προσέγγισης εις βάρος των αρχών και της κοινωνικής λειτουργίας του αθλητισμού.

Ένα τρίτο σημάδι είναι η προσπάθεια ορισμένων αθλητικών παραγόντων και ορισμένων μεγάλων συλλόγων να αποχωρήσουν από τις ομοσπονδίες με στόχο την καλύτερη εκμετάλλευση της οικονομικής δυνατότητας που προσφέ-

ρει ο αθλητισμός για δικό τους μόνο όφελος. Η τάση αυτή μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την αρχή της χρηματοοικονομικής αλληλεγγύης μεταξύ του επαγγελματικού και του ερασιτεχνικού αθλητισμού, καθώς και το σύστημα ανόδου-υποβιβασμού το οποίο είναι κοινό για τις περισσότερες ομοσπονδίες.

Άλλη συνέπεια που έχει παρατηρηθεί είναι οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι νέοι που κατευθύνονται από πολύ νωρίς στον πρωταθλητισμό, πολλές φορές χωρίς συμπληρωματική επαγγελματική κατάρτιση· οι κίνδυνοι αυτοί αφορούν τη σωματική και την πνευματική τους υγεία, καθώς και τη μελλοντική στροφή τους σε άλλη απασχόληση.

3. Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Στη δήλωση για τον αθλητισμό που προσαρτάται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ «υπογραμμίζεται η κοινωνική σημασία του αθλητισμού και ιδιαίτερα ο ρόλος του στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και των ανθρώπων σχέσεων». Οι δραστηριότητες φυσικής αγωγής και αθλητισμού πρέπει να βρουν τη θέση τους στο εκπαιδευτικό σύστημα κάθε κράτους μέλους.

Οι αξίες που αντιπροσωπεύουν (ίσες ευκαιρίες, τίμιο παιχνίδι, αλληλεγγύη...) πρέπει επίσης να διαδοθούν μέσω των αθλητικών συλλόγων. Ο αθλητισμός λόγω του ότι ενδιαφέρει όλες τις κοινωνικές τάξεις και όλες τις ηλικιακές ομάδες του πληθυσμού, αποτελεί ένα πολύ βασικό μέσο κοινωνικής ένταξης και παιδείας.

3.1. Αναβάθμιση του εκπαιδευτικού ρόλου του αθλητισμού

Το «Λευκό Βιβλίο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση» της Επιτροπής υπογραμμίζει ότι «η γενική γνώση ορίζεται από τη συγκέντρωση βασικών γνώσεων, τεχνικών γνώσεων και κοινωνικών δεξιοτήτων» που αφορούν «τις ικανότητες δημιουργίας σχέσεων, δηλαδή την ομαδική εργασία, την ικανότητα συνεργασίας, τη δημιουργικότητα και την αναζήτηση της ποιότητας», αυτές ακριβώς τις αξίες που εμπνέει ο αθλητισμός. Η κοινοτική δράση θα μπορούσε, σύμφωνα με το πνεύμα αυτό και μέσα στο πλαίσιο των προγραμμάτων της για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, να έχει τους εξής στόχους:

- Τη βελτίωση, με βάση τα κοινοτικά προγράμματα, της θέσης του αθλητισμού και της φυσικής αγωγής στο σχολείο

- Την προώθηση της μελλοντικής στροφής και επανένταξης των αθλητών στον κόσμο της εργασίας.

- Την προώθηση της σύγκλισης των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών όσον αφορά τους εργαζόμενους στον τομέα του αθλητισμού.

Επιπλέον, το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει υπογραμμίσει ότι ο αθλητισμός αποτελεί εκτός των άλλων «ιδανικό μέσο για την κοινωνική δημοκρατία». Τα υπάρχοντα κοινοτικά προγράμματα προσφέρουν πολλές δυνατότητες καλύτερης αξιοποίησης του αθλητισμού με στόχο την καταπολέμηση του αποκλεισμού, των ανισοτήτων, του ρατσισμού και της ξеноφοβίας.

Επίσης, η βία που εκδηλώνεται ορισμένες φορές σε αθλητικές εκδηλώσεις είναι απαράδεκτη. Μέσα στο πλαίσιο του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προσφέρει στους πολίτες της υψηλό επίπεδο προστασίας μέσα σ' ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειες συνεργασίας τους ώστε να εμποδίσουν αυτή τη μορφή βίας.

3.2. Να αγωνιστούμε μαζί ενάντια στο φαινόμενο του ντόπινγκ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης είχε επίσης υπογραμμίσει «την ανησυχία του σχετικά με τις διαστάσεις και τη σοβαρότητα του φαινομένου του ντόπινγκ στο χώρο του αθλητισμού». Το Συμβούλιο είχε αναφέρει ότι υπάρχει ανάγκη κινητοποίησης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και είχε καλέσει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή «να μελετήσουν τα μέτρα που θα ήταν δυνατόν να ληφθούν για την καταπολέμηση της μάστιγας αυτής», σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα του αθλητισμού.

1 « Διδασκαλία και εκμάθηση - Προς την κοινωνία της γνώσης », Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, ΥΕΕΕΚ, Λουξεμβούργο, 1995.

2 «Cohision sociale et sport» Clearing House -Division Sport du Conseil de l'Europe -CDDS, Στρασβούργο, Μάρτιος 1999.

Οι ενέργειες που ανέλαβε η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, έχουν τρεις πλευρές:

- Την αναφορά του θέματος στην Ευρωπαϊκή Ομάδα Δεοντολογίας. Η γνώμη της ομάδας αυτής υπέδειξε διάφορες πλευρές οι οποίες θα πρέπει να διερευνηθούν από τις δημόσιες αρχές και από τους αθλητικούς οργανισμούς.

- Τη συνεργασία με το ολυμπιακό κίνημα ώστε να δημιουργηθεί ένας

παγκόσμιος οργανισμός κατά του ντόπινγκ και να εξασφαλιστεί η εργασία της ένωσης αυτής σε συνθήκες ανεξαρτησίας και διαφάνειας.

- Την ενεργοποίηση των κοινοτικών μέσων με σκοπό την ολοκλήρωση και την ενίσχυση των ενεργειών στις οποίες έχουν ήδη προβεί τα κράτη μέλη στους τομείς της έρευνας, της δημόσιας υγείας, της εκπαίδευσης και της νεολαίας, αλλά και της συνεργασίας όπως προβλέπεται από το πλαίσιο του τρίτου άξονα. Οι εργασίες πρέπει να συνεχιστούν με στόχο τον καλύτερο συντονισμό των νομοθεσιών.

Ωστόσο οι ενέργειες αυτές θα είναι αναποτελεσματικές εάν οι δημόσιες αρχές και οι αθλητικοί οργανισμοί δεν χτυπήσουν τα αίτια στα οποία οφείλεται η εξάπλωση του ντόπινγκ. Η πορεία του αγώνα κατά του ντόπινγκ εξαρτάται από τη γενικότερη ανάπτυξη του αθλητισμού.

4. ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Όπως υπογραμμίζεται στα συμπεράσματα του Συνεδρίου για τον Αθλητισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διοργάνωσε η Επιτροπή στην Ολυμπία τον Μάιο του 1999, «ο αθλητισμός πρέπει να είναι σε θέση να αφομοιώσει το νέο εμπορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να εξελιχθεί χωρίς ωστόσο να χάσει ούτε την ταυτότητα ούτε την αυτονομία του που στηρίζουν τη λειτουργία του στους τομείς της κοινωνίας, του πολιτισμού, της υγείας και της εκπαίδευσης».

Αν και η Συνθήκη δεν περιέχει συγκεκριμένη διάταξη για τον αθλητισμό, η Κοινότητα οφείλει ωστόσο να φροντίσει ώστε οι πρωτοβουλίες των εθνικών δημόσιων αρχών ή των αθλητικών οργανισμών να συμμορφώνονται προς το κοινοτικό δίκαιο, καθώς και το δίκαιο του ανταγωνισμού, και να σέβονται κυρίως τις αρχές της εσωτερικής αγοράς (ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, δικαίωμα εγκατάστασης, ελεύθερη παροχή υπηρεσιών κ.λ.π.).

Συνοδευτικά, συντονιστικά ή ερμηνευτικά μέτρα σε κοινοτικό επίπεδο θα μπορούσαν από αυτή την άποψη να αποδειχτούν χρήσιμα, όπως π.χ. στον τομέα της καταπολέμησης του ντόπινγκ. Στόχος των μέτρων αυτών θα ήταν η ενίσχυση της νομικής ασφάλειας των αθλητικών δραστηριοτήτων και της κοινωνικής λειτουργίας τους μέσα στο πλαίσιο της Κοινότητας. Ωστόσο, όπως είναι σήμερα οι αρμοδιότητες της Κοινότητας, δεν μπορεί να τεθεί θέμα ευρείας κλίμακας παρέμβασης ή προγραμμαμάτων στήριξης ή ακόμη και εφαρμογής μιας κοινοτικής πολιτικής για τον αθλητισμό.

«Σχέδιο κοινοτικής στήριξης της καταπολέμησης του ντόπινγκ στον αθλητισμό», COM (1999) 643 της 1.12.99.

4.1. Ο πολλαπλασιασμός των συγκρούσεων

Οι οικονομικές εξελίξεις που παρατηρούνται στον τομέα του αθλητισμού και οι λύσεις που δίνονται στα προβλήματα που οι εξελίξεις αυτές προκαλούν, εκ μέρους των διαφόρων δημόσιων αρχών και αθλητικών οργανισμών δεν εγγυώνται εκ των προτέρων τη διαφύλαξη των σημερινών δομών του αθλητισμού και της κοινωνικής λειτουργίας του. Η αύξηση του αριθμού των δικαστικών διαδικασιών είναι σημάδι αύξησης των εντάσεων.

- Πολλοί σύλλογοι αμφισβητούν τη συλλογική πώληση των δικαιωμάτων τηλεοπτικής μετάδοσης. Στα εθνικά δικαστήρια έχουν κατατεθεί πολλές μηνύσεις και οι αποφάσεις που εκδόθηκαν σε εθνικό επίπεδο καταλήγουν σε διωστώμενα συμπεράσματα. Το ζήτημα της συλλογικής πώλησης τίθεται επίσης και στο πλαίσιο πολλών υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής.

- Η απόφαση του Δικαστηρίου για την υπόθεση Bosman τον Δεκέμβριο του 1995 η οποία βασίστηκε στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, είχε σημαντικές συνέπειες στην οργάνωση του αθλητισμού στην Ευρώπη. Συνέβαλε αποτελεσματικά στην εξάλειψη ορισμένων καταχρήσεων και στην κινητικότητα των αθλητών. Ωστόσο, οι αθλητικές ομοσπονδίες -οι οποίες, ειρήσθω εν παρόδω, δεν έχουν εφαρμόσει νέο εναλλακτικό σύστημα αντί εκείνου που καταδικάστηκε από το Δικαστήριο -εκτιμούν ότι είχε συνέπειες στην οικονομική ισορροπία μεταξύ των συλλόγων και των παικτών και ότι δημιούργησε προβλήματα στην εκπαίδευση των νέων μέσα στους συλλόγους. Ορισμένοι σύλλογοι που είχαν δημιουργήσει κέντρα κατάρτισης επαγγελματιών αθλητών είδαν το καλύτερο έμπυχο υλικό τους να φεύγει, χωρίς να αποζημιώνονται γι' αυτή την επένδυση που είχαν κάνει στην κατάρτιση.

- Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν επίσης διαφορές στη φορολογική νομοθεσία και στον τρόπο φορολόγησης των επαγγελματιών αθλητών και των συλλόγων. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί ανισότητες μεταξύ των χωρών και των συλλόγων και οδηγεί σ' ένα φαινόμενο πλειστηριασμού.

- Πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανακοίνωσαν πρόσφατα μέτρα για τον περιορισμό ή τον έλεγχο των συνεπειών της εμπορευματοποίησης του αθλητισμού. Τα μέτρα αυτά, αν και είναι βέβαια θετικά για τη διατήρηση των αρχών και της κοινωνικής λειτουργίας του αθλητισμού, είναι δυνατόν να αυξήσουν τις διαφορές μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να δημιουργήσουν προβλήματα όσον αφορά το κοινοτικό δίκαιο.

- Ορισμένα παράπονα αφορούν επίσης το ζήτημα του μονοπωλίου της διοργάνωσης αθλητικών αγώνων από τις ομοσπονδίες καθώς και της ιδιοκτησίας πολλών συλλόγων από έναν ιδιοκτήτη («multiple ownership»), τους κανόνες της γεωγραφικής οργάνωσης του αθλητισμού, το καταστατικό των επαγγελματικών συλλόγων καθώς και κάποιες εμπορικές δραστηριότητες των ομοσπονδιών.

Από την άλλη πλευρά, έχουν ληφθεί μέτρα σε κοινοτικό επίπεδο, με βάση την αρχή της επικουρικότητας, τα οποία ενισχύουν το νομικό πλαίσιο διατηρώντας τη διάσταση του γενικού συμφέροντος που αντιπροσωπεύει ο αθλητισμός. Ένα παράδειγμα είναι η απόφαση που ελήφθη το 1997 κατά την αναθεώρηση της οδηγίας «Τηλεόραση χωρίς σύνορα». Το αναθεωρημένο κείμενο προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να λαμβάνουν μέτρα, σεβόμενα το κοινοτικό δίκαιο, για την εξασφάλιση της πρόσβασης του ευρέως κοινού στις σημαντικές αθλητικές διοργανώσεις.

4.2. Η ανάγκη για συγκλίνουσες προσπάθειες

Εάν είναι επιθυμητό, όπως δηλώνει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αλλά και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και η Επιτροπή των Περιφερειών, να διατηρηθεί η κοινωνική λειτουργία του αθλητισμού και οι σημερινές δομές οργάνωσής του στην Ευρώπη, πρέπει να υπάρξει μια νέα προσέγγιση των θεμάτων που αφορούν τον αθλητισμό τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, με σεβασμό της Συνθήκης και ιδίως της αρχής της επικουρικότητας και της αυτονομίας των αθλητικών οργανώσεων.

Η νέα αυτή προσέγγιση σημαίνει διαφύλαξη των παραδοσιακών αξιών του αθλητισμού με παράλληλη ένταξή τους σε ένα οικονομικό και νομικό περιβάλλον υπό εξέλιξη. Η προσέγγιση αυτή σκοπό έχει τη δημιουργία μιας σφαιρικής και συνεκτικής αντίληψης για τον αθλητισμό. Αυτό το συνολικό όραμα προϋποθέτει μεγαλύτερη συνεργασία των διαφόρων παραγόντων (αθλητικό κίνημα, κράτη μέλη και Ευρωπαϊκή Κοινότητα) σε όλα τα επίπεδα παρέμβασης. Θα πρέπει να συμβάλει στην αποσαφήνιση, σε όλα τα επίπεδα, του νομικού περιβάλλοντος για τους αθλητικούς παράγοντες.

Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υλοποίηση της νέας αυτής προσέγγισης αποτελεί στοιχείο εκ των ων ουκ άνευ, με δεδομένη την αυξανόμενη διεθνοποίηση του αθλητισμού και των άμεσων συνεπειών των κοινοτικών πολιτικών στον ευρωπαϊκό αθλητισμό.

4.2.1. Κοινοτικό επίπεδο

Ο τομέας του αθλητισμού σε ό,τι αφορά τις οικονομικές του δραστηριότητες, όπως και οι άλλοι τομείς της οικονομίας, υπόκειται στις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ. Κατά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης στον τομέα του αθλητισμού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες του αθλητισμού, ιδίως η αλληλεξάρτηση της αθλητικής δραστηριότητας και των οικονομικών δραστηριοτήτων που προέρχονται από αυτήν, η αρχή των ίσων ευκαιριών, η αβεβαιότητα των αποτελεσμάτων.

Με την προοπτική της αποσαφήνισης του νομικού περιβάλλοντος, μπορούμε να δώσουμε παραδείγματα τρόπων πρακτικής των αθλητικών οργανισμών, με την επιφύλαξη των συμπερασμάτων τα οποία θα μπορούσε να συνάγει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την εις βάθος ανάλυση κάθε υπόθεσης.

4.2.1.1. Τρόποι πρακτικής οι οποίοι δεν υπόκεινται στους κανόνες ανταγωνισμού

Οι κανονισμοί των αθλητικών οργανισμών που ορίζουν τους κανόνες χωρίς τους οποίους ένα άθλημα δεν θα μπορούσε να υπάρξει ή τους κανόνες που είναι αναγκαίοι για την οργάνωσή του ή την οργάνωση των αγώνων, είναι δυνατόν να μην υπόκεινται στους κανόνες του ανταγωνισμού. Οι κανόνες που είναι συνυφασμένοι

- 4 Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του αθλητισμού, ΕΕ C 200 της 30.6.97.
- 5 Γνώμη της ΕτΠ για το «Ευρωπαϊκό πρότυπο του αθλητισμού», ΕτΠ 37/99 της 15.9.99. με τον αθλητισμό είναι, κατά πρώτο λόγο, οι «κανόνες του παιχνιδιού». Στόχος των κανόνων αυτών δεν είναι να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό.

4.2.1.2. Τρόποι πρακτικής που απαγορεύονται κατ' αρχήν από

τους κανόνες του ανταγωνισμού

Πρόκειται για περιοριστικούς τρόπους πρακτικής μέσα στο πλαίσιο των οικονομικών δραστηριοτήτων που δημιουργεί ο αθλητισμός. Όπως είναι οι περιορισμοί στην παράλληλη εισαγωγή αθλητικών ειδών, στις διακρίσεις στην πώληση των εισιτηρίων αγώνων μεταξύ φιλάθλων που κατοικούν εκτός του κράτους μέλους και φιλάθλων που κατοικούν στο κράτος μέλος.

Οι συμφωνίες χορηγίας (sponsoring) που κλείνουν μια αγορά απομακρύνοντας, χωρίς αντικειμενικό λόγο, άλλους προμηθευτές απαγορεύονται.

Τα συστήματα των διεθνών μεταγραφών με βάση αμοιβές που υπολογίζονται αυθαίρετα, ανεξάρτητα από τις δαπάνες κατάρτισης, φαίνεται να έχουν απαγορευτεί, ανεξάρτητα από την εθνικότητα του παίκτη.

Τέλος, είναι πιθανό να απαγορευτεί η πρακτική των αθλητικών οργανισμών να χρησιμοποιούν την κανονιστική εξουσία τους για να αποκλείουν από την αγορά, χωρίς αντικειμενικό λόγο, κάθε οικονομικό παράγοντα ο οποίος, ακόμη και αν τηρεί τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας, δεν έχει κατορθώσει να λάβει από τον οργανισμό αυτόν πιστοποιητικό ποιότητας ή ασφάλειας για τα προϊόντα του.

4.2.1.3. Τρόποι πρακτικής που θα μπορούσαν να εξαιρεθούν από τους κανόνες ανταγωνισμού

- Η απόφαση για την υπόθεση *Bosman* που προαναφέρθηκε, αναγνώρισε ως νόμιμους τους στόχους που έχουν τεθεί για να διαφυλάξουν την ισορροπία μεταξύ των συλλόγων, διατηρώντας έως ένα βαθμό τις ίσες ευκαιρίες και την αβεβαιότητα των αποτελεσμάτων και για να ενθαρρύνουν την προσέλκυση και την κατάρτιση νέων παικτών. Κατά συνέπεια είναι πιθανόν συμφωνίες μεταξύ επαγγελματικών συλλόγων ή αποφάσεις των ενώσεών τους με αυτούς τους δύο στόχους να εξαιρεθούν. Επίσης θα μπορούσε να εξαιρεθεί ένα σύστημα μεταγραφών ή πρότυπου συμβολαίου με βάση τις αμοιβές που έχουν υπολογιστεί αντικειμενικά και συνδέονται με τις δαπάνες κατάρτισης ή ένα αποκλειστικό δικαίωμα μετάδοσης αθλητικής διοργάνωσης, περιορισμένης σε διάρκεια και εμβέλεια. Είναι αυτονόητο, μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ότι πρέπει να τηρούνται οι άλλες διατάξεις της Συνθήκης, ιδίως εκείνες που εξασφαλίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών αθλητών.

- Οι συμφωνίες χορηγίας (sponsoring) βάσει πρόσκλησης υποβολής προσφορών με κριτήρια επιλογής διαφανή και χωρίς διακρίσεις για μικρή χρονική διάρκεια είναι πιθανόν να εγκριθούν.

- Στις πιθανές εξαιρέσεις που θα εγκριθούν όσον αφορά τη συλλογική πώληση δικαιωμάτων μετάδοσης πρέπει να ληφθούν υπόψη τα οφέλη για τον καταναλωτή, καθώς και ο αναλογικός χαρακτήρας του περιορισμού του ανταγωνισμού σε σχέση με τον νόμιμο στόχο. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να εξεταστεί έως ποιο βαθμό είναι δυνατόν να δημιουργηθεί μία σχέση μεταξύ της συλλογικής πώλησης των δικαιωμάτων και της χρηματοοικονομικής αλληλεγγύης ανάμεσα στον επαγγελματικό και τον ερασιτεχνικό αθλητισμό, στους στόχους κατάρτισης των νέων αθλητών και εκείνους

της προώθησης των αθλητικών δραστηριοτήτων μεταξύ του πληθυσμού. Βέβαια, όσον αφορά την παραχώρηση αποκλειστικών δικαιωμάτων μετάδοσης αθλητικών διοργανώσεων, μία αποκλειστικότητα η οποία λόγω της διάρκειας και/ή της εμβέλειάς της, θα οδηγούσε σε κλείσιμο της αγοράς, είναι πιθανόν να απαγορευτεί.

4.2.2. Εθνικό επίπεδο

Οι εθνικές δημόσιες αρχές πρέπει επίσης να αποσαφηνίσουν τους νομικούς κανόνες προκειμένου να διαφυλαχθούν οι σημερινές δομές και η κοινωνική λειτουργία του αθλητισμού.

Ένας τρόπος διαφύλαξης των εθνικών ομοσπονδιακών δομών θα μπορούσε να είναι η αναγνώρισή τους με νόμο από κάθε κράτος μέλος. Άλλοι τρόποι θα μπορούσαν να είναι οι συμφωνίες εταιρικών σχέσεων μεταξύ του κράτους και των αθλητικών ομοσπονδιών η χορήγηση στις αντιπροσωπευτικές αθλητικές ομοσπονδίες ενός συγκεκριμένου καθεστώτος το οποίο θα βασίζεται σ' αυτό των επαγγελματιών ενώσεων. Επίσης θα πρέπει να εξεταστεί, από νομικής πλευράς, το νομικό καθεστώς των συλλόγων, η εξαγορά τους ή η συμμετοχή εμπορικών ή χρηματοοικονομικών ομίλων στο κεφάλαιό τους.

4.2.3. Επίπεδο αθλητικών οργανισμών

Η αποσαφήνιση του νομικού περιβάλλοντος του αθλητισμού απαιτεί και από την πλευρά των ομοσπονδιών μια προσπάθεια προσδιορισμού με ακρίβεια των σκοπών και των καταστατικών τους. Η οργάνωση μορφής πυραμίδας του αθλητισμού στην Ευρώπη οδηγεί τις ομοσπονδίες σε μία κατάσταση μονοπωλίου. Η ύπαρξη πολλών ομοσπονδιών στον ίδιο τομέα θα μπορούσε να δημιουργήσει σοβαρές συγκρούσεις. Μάλιστα, η οργάνωση των εθνικών πρωταθλημάτων και η επιλογή των εθνικών αθλητών και των εθνικών ομάδων για τις διεθνείς διοργανώσεις προϋποθέτουν συχνά την ύπαρξη μίας μόνο ομοσπονδιακής οργάνωσης η οποία αντιπροσωπεύει όλες τις αθλητικές ενώσεις και τους αθλητές του ίδιου τομέα.

Οι ομοσπονδίες θα έπρεπε επίσης να περιλαμβάνουν στους σκοπούς τους την προαγωγή του ερασιτεχνικού και του επαγγελματικού αθλητισμού και να διαδραματίζουν ένα ρόλο στην κοινωνική ένταξη (νέοι, άτομα με ειδικές ανάγκες κ.λπ.). Τα καταστατικά τους θα έπρεπε να περιλαμβάνουν ρητά τους σκοπούς αυτούς. Αυτές οι αρμοδιότητες θα έπρεπε να μεταφράζονται στην πράξη με χρηματοοικονομικούς μηχανισμούς εσωτερικής αλληλεγγύης

και μία διαρθρωτική σχέση με βάση την αλληλεγγύη μεταξύ του συναγωνιστικού και του ερασιτεχνικού αθλητισμού. Όσον αναφορά τις δραστηριότητες με οικονομική διάσταση, οι αρχές της διαφάνειας και της ισορροπημένης πρόσβασης στην αγορά, της αποτελεσματικής και αποδεδειγμένης ανακατανομής, της σαφήνειας των συμβολαίων θα πρέπει να τηρούνται, λαμβάνοντας υπόψη την «ιδιαιτερότητα του αθλητισμού».

Πρέπει να τονιστεί ότι οι βασικές ελευθερίες τις οποίες εγγυάται η Συνθήκη δεν εμποδίζουν γενικά τα κανονιστικά μέτρα των αθλητικών ενώσεων, εφόσον τα μέτρα αυτά είναι αντικειμενικά αιτιολογημένα, χωρίς διακρίσεις, αναγκαία και αναλογικά. Οι λύσεις θα έπρεπε εξάλλου να αναζητηθούν σε συνεργασία με τις αθλητικές ομοσπονδίες ώστε να εξευρεθούν εναλλακτικές λύσεις στα συστήματα μεταγραφών τα οποία καταδικάστηκαν με την απόφαση Bosman.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στην ερώτηση: Μπορεί η Επιτροπή να εγγυηθεί ότι οι εξελίξεις που παρατηρούνται σήμερα στον αθλητισμό δεν θα θέσουν υπό αμφισβήτηση τις σημερινές δομές και την κοινωνική λειτουργία του αθλητισμού; Η απάντηση της Επιτροπής είναι σαφώς: όχι. Είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε ότι η συνθήκη δεν παρέχει άμεσες αρμοδιότητες στην Επιτροπή στο θέμα του αθλητισμού.

Η διαφύλαξη των σημερινών αθλητικών δομών, όπως και η διατήρηση της κοινωνικής λειτουργίας του αθλητισμού απαιτούν μια νέα προσέγγιση των ζητημάτων που τον αφορούν. Προϋποθέτουν κατά πρώτο λόγο την τήρηση εκ μέρους των διαφόρων παραγόντων μιας κοινής βάσης αρχών του αθλητισμού:

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο του αθλητισμού στην ευρωπαϊκή κοινωνία και προσδίδει πολύ μεγάλη σπουδαιότητα στη διατήρηση της λειτουργίας του σχετικά με την κοινωνική ένταξη, την εκπαίδευση και τη συμβολή του στη δημόσια υγεία, καθώς και της προς το γενικό συμφέρον λειτουργίας των ομοσπονδιών.

- Η ακεραιότητα και η αυτονομία του αθλητισμού πρέπει να διατηρηθούν. Η απόκτηση αθλητικών συλλόγων από εμπορικές εταιρείες (ομίλους επικοινωνιών...) πρέπει, εάν γίνει αποδεκτή, να πλαισιώνεται από κανόνες σχετικά με τη διατήρηση των δομών και της δεοντολογίας του αθλητισμού.

- Ο αθλητισμός στην Ευρώπη χαρακτηρίζεται από το σύστημα ανόδου

υποβιβασμού. Το σύστημα αυτό προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες στους μικρούς και μεσαίους συλλόγους και αναβαθμίζει τις αθλητικές αξίες.

- Το ντόπινγκ και ο αθλητισμός είναι έννοιες διαμετρικά αντίθετες. Στον αγώνα για την καταπολέμηση του ντόπινγκ δεν πρέπει να γίνει η παραμικρή παραχώρηση.

- Το «εμπόριο» νέων αθλητών πρέπει να καταπολεμηθεί. Κάθε νέος αθλητής που προορίζεται από ένα σύλλογο για πρωταθλητισμό, πρέπει να λαμβάνει εκτός από την αθλητική κατάρτιση και συμπληρωματική επαγγελματική κατάρτιση.

Με βάση τις αρχές αυτές πρέπει να δημιουργηθεί μια νέα εταιρική σχέση, η οποία προϋποθέτει συγκλίνουσες προσπάθειες, μεταξύ των ευρωπαϊκών οργάνων, των κρατών μελών και των αθλητικών οργανώσεων, με στόχο την προαγωγή του αθλητισμού μέσα στην ευρωπαϊκή κοινωνία, με σεβασμό στις αξίες του αθλητισμού, στην αυτονομία των αθλητικών οργανισμών και στη Συνθήκη, ιδίως στην αρχή της επικουρικότητας.

Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των παραγόντων του αθλητισμού (ομοσπονδίες, κράτη μέλη και Ευρωπαϊκή Κοινότητα) και η μεμονωμένη δράση τους, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αποτυχία τις προσπάθειες για τη δημιουργία κοινών αρχών. Αντίθετα, οι συγκλίνουσες προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, των κρατών μελών και των αθλητικών ομοσπονδιών θα μπορούσαν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην προαγωγή στην Ευρώπη ενός αθλητισμού πιστού στον κοινωνικό του ρόλο, επιτρέποντάς του παράλληλα να αφομοιώσει την νέα οικονομική τάξη.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του αθλητισμού

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την πρόταση ψηφίσματος των βουλευτών Willockx και De Coene σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού ταμείου για τον αθλητισμό και τη νεότητα (B4-0467/96),

- έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με τις σχέσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Κοινότητας και αθλητισμού και ειδικότερα το ψήφισμά του της 6ης Μαΐου 1994 για τις σχέσεις Ευρωπαϊκής Κοινότητας και αθλητισμού (EE C 205 της 25.7.1994, σελ. 486),

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Μαρτίου 1996 σχετικά (i) με την σύγκληση της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, (ii) την αξιολόγηση των εργασιών της Ομάδας Προβληματισμού και τον καθορισμό των πολιτικών προτεραιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εν όψει της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, και ειδικότερα την παράγραφο 4.18 (EE C 96 της 1.4.1996, σελ. 77),

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Σεπτεμβρίου 1996 σχετικά με τον ρόλο της δημόσιας τηλεόρασης στην κοινωνία των πολυμέσων (EE C 320 της 28.10.1996, σελ. 180),

- έχοντας υπόψη την απόφασή του της 10ης Ιουνίου 1997 σχετικά με κοινό σχέδιο, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Συνδιαλλαγής, για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί συντονισμού ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την άσκηση των δραστηριοτήτων τηλεοπτικής αναμετάδοσης (ΣΠ της ημερομηνίας αυτής, Μέρος II, σημείο 1.),

- έχοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 15ης Δεκεμβρίου 1995 στην υπόθεση C-415/93 («Υπόθεση

Bosman») ((Συλλογή νομολογίας 1995/I-4921)) και ειδικότερα τα σκεπτικά του 105 έως 110,

- έχοντας υπόψη τις συζητήσεις του βου Ευρωπαϊκού Φόρουμ για τον αθλητισμό που διοργάνωσε η Επιτροπή στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 1996 στις Βρυξέλλες,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμα της 17ης Δεκεμβρίου 1996 του ευρωπαϊκού κινήματος για τον αθλητισμό σχετικά με την εγγραφή του αθλητισμού στη Συνθήκη ΕΕ καθώς και το σχέδιο άρθρου που επισυνάπτεται στο ψήφισμα αυτό,

- έχοντας υπόψη τις δημόσιες ακροάσεις που οργάνωσε η Επιτροπή Πολιτισμού, Νεότητας, Παιδείας και Μέσων Ενημέρωσης στις 20 Μαρτίου 1996 με θέμα τις «συνέπειες της απόφασης Bosman» και στις 19 Μαρτίου 1997 με θέμα «αθλητισμός, νεότητα, μέσα ενημέρωσης: Ποίος ο ρόλος της ΕΕ;»,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 148 του Κανονισμού του,

- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής, Πολιτισμού, Νεότητας, Παιδείας και Μέσων Ενημέρωσης καθώς και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Προϋπολογισμών (Α4- 0197/97),

Α. έχοντας υπόψη ότι ο αθλητισμός ασκείται από 100 εκατομμύρια και πλέον ευρωπαίους πολίτες [semigr] ότι η άσκησή του οργανώνεται από δεκάδες χιλιάδες αθλητικά σωματεία που είναι μέλη πολλών ενώσεων και ομοσπονδιών [semigr] ότι το αθλητικό κίνημα είναι ένα από τα σημαντικότερα κινήματα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης [semigr] ότι, εκτός από οικονομικό φαινόμενο, ο αθλητισμός αποτελεί ως εκ τούτου ένα ουσιαστικό, πολιτιστικό και κοινωνικό φαινόμενο,

Β. έχοντας υπόψη ότι η πρόσβαση στον αθλητισμό και η ενασχόληση με αυτόν, όπως συμβαίνει και με την πρόσβαση στον πολιτισμό, συμβάλλει στην ολοκλήρωση του ατόμου και του παρέχει τη δυνατότητα να βρει την ισορροπία του,

Γ. έχοντας υπόψη ότι ο αριθμός των ερασιτεχνών που ασχολούνται με τον αθλητισμό είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των ενεργών επαγγελματιών και ότι όλοι οι πολίτες έχουν ένα δικαίωμα ενημέρωσης για τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα όπως επιβεβαιώνεται στην οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την «Τηλεόραση χωρίς σύνορα»,

Δ. έχοντας υπόψη ότι ο αθλητισμός είναι επίσης οικονομικός παράγων αξιολογούμενος σε 1,5% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως εκ τού-

του αποτελεί μία ουχί ασήμαντη πηγή απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εκπαίδευση στον αθλητισμό και η αθλητική κατάρτιση των νέων ειδικότερα, έχουν θεμελιώδη σημασία τόσο για την υγεία -ειδικότερα προλαμβάνοντας τον εθισμό στον καπνό, στα ναρκωτικά και στο οινόπνευμα και τον καρκίνο καθώς και τις αγγειοκαρδιακές ασθένειες[semigr] για την φυσική και ψυχολογική ισορροπία και την κοινωνική ενσωμάτωση[semigr] ότι η κοινωνική ενσωμάτωση που επιτυγχάνεται μέσω του αθλητισμού είναι ουσιαστική για τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η θέση του αθλητισμού και της αθλητικής κατάρτισης στο σχολείο συρρικνώνεται όλο και περισσότερο και ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη να αντιστραφεί η τάση αυτή[semigr] ότι τα αθλητικά σωματεία αποτελούν ένα συμπλήρωμα, ένας ενδιαμέσος φορέας και συχνά ένα υποκατάστατο του σχολείου και ότι είναι αναγκαίο να διαμορφωθούν πιο διαρθρωμένες σχέσεις μεταξύ των σωματείων αυτών και του χώρου του σχολείου,

Ζ. έχοντας υπόψη ότι σε γενικές γραμμές οι γυναίκες λόγω ορισμένων κοινωνικο- πολιτιστικών παραγόντων, έχουν ανεπαρκή πρόσβαση στην αθλητική δραστηριότητα και ότι ως εκ τούτου είναι αναγκαία η προώθηση ειδικών δράσεων υπέρ του γυναικείου αθλητισμού και ειδικότερα του αθλητισμού των νεανίδων,

Η. υπογραμμίζοντας ότι παρόλο που ο αθλητισμός είναι φορέας θετικών αξιών όπως είναι η θέληση, το θάρρος, η τιμιότητα, η φιλία και η αλληλεγγύη, μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να διευκολύνει χωρίς να αποτελεί το αίτιο, ορισμένες αρνητικές εκδηλώσεις όπως είναι η δυσανεξία, ο σωβινισμός, ο ρατσισμός και η βία, καθώς και η αυτοεξαπάτηση και η εξαπάτηση των αντιπάλων με τη χρήση αναβολικών[semigr] ότι θα πρέπει ως εκ τούτου να ενθαρρυνθούν οι πρώτες και να καταπολεμηθούν οι τελευταίες με το μεγαλύτερο δυνατό σθένος,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση ενδιαφέρθηκε για τον επαγγελματικό αθλητισμό ως οικονομική δραστηριότητα έλαβε μόνον πολύ περιθωριακά υπόψη μέχρι τώρα την πολιτιστική, εκπαιδευτική και κοινωνική διάστασή του και ότι η παράλειψη αυτή οφείλεται ουσιαστικά στο γεγονός ότι η Συνθήκη δεν εμπεριέχει καμιά ρητή αναφορά στον αθλητισμό,

Ι. έχοντας υπόψη ότι θα πρέπει να αναγνωρισθεί η ιδιαιτερότητα του αθλητισμού και η αυτονομία του αθλητικού κινήματος και των οργανώσεων που το απαρτίζουν στο μέτρο που η κάθε αθλητική δραστηριότητα δεν έχει καταρχάς άμεση σχέση με την οικονομική δραστηριότητα [semigr] ότι η οικονομική δραστηριότητα που πηγάζει από τον επαγγελματικό αθλητισμό δεν θα πρέπει να εξαιρείται από την υπαγωγή της στους κοινοτικούς κανόνες,

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπό την επιφύλαξη της εγγραφής στη Συνθήκη ενός άρθρου για τον αθλητισμό ή ακόμα και της εγγραφής στη Συνθήκη ενός σχετικού πρωτοκόλλου, είναι αναγκαίο η διεξαγόμενη Διακυβερνητική Διάσκεψη να περιλάβει στο άρθρο 128 της Συνθήκης μιά αναφορά για τον αθλητισμό,

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άρθρα 126 και 127 της Συνθήκης που αφορούν τη παιδεία, την επαγγελματική κατάρτιση και τη νεότητα, με τη σημερινή τους διατύπωση πρέπει ήδη από τώρα, και υπό την επιφύλαξη ενδεχόμενων μελλοντικών διευκρινίσεών τους, να εφαρμοσθούν για τον τομέα του αθλητισμού,

ΙΓ. έχοντας υπόψη ότι στην απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-415/93 («Υπόθεση Bosman»), το κοινοτικό δικαιοδοτικό όργανο απαγόρευσε την πρακτική της είσπραξης αποζημιώσεων μεταγραφής κατά την υπογραφή της Σύμβασης ενός επαγγελματία παίκτη [semigr] ότι στα σκεπτικά του το Δικαστήριο παραδέχθηκε στο σημείο 108 πως «η προοπτική είσπραξης αποζημιώσεων μεταγραφής, ενθαρρύνει ουσιαστικά τα σωματεία να αναζητούν ταλέντα και να εξασφαλίζουν την κατάρτιση των νέων παικτών» κρίνοντας ωστόσο στο σημείο 110 ότι «οι ίδιοι στόχοι είναι δυνατόν να επιτευχθούν με τον ίδιο αποτελεσματικό τρόπο με άλλα μέσα που δεν εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων»,

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη συνεπώς όπως το ίδιο το Δικαστήριο υπογράμμισε, ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν και να αναπτυχθούν αποτελεσματικοί μηχανισμοί αλληλεγγύης και ανακατανομής για να εξασφαλίζουν την κατάρτιση των νέων και να μην δημιουργηθούν δυσκολίες στην επιβίωση των ερασιτεχνικών ενώσεων και τούτο υπό συνθήκες που δεν θα αποκλείουν εκ των πραγμάτων τα άτομα που προέρχονται από τα λιγότερα ευνοούμενα στρώματα,

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανακατανομή των δικαιωμάτων τηλεοπτι-

κής αναμετάδοσης αθλητικών γεγονότων είναι δυνατόν να συμβάλει στην τροφοδότηση των μηχανισμών αυτών[semigr] ότι οποιοδήποτε σύστημα διαπραγμάτευσης των δικαιωμάτων αυτών θα πρέπει να επιτρέπει την θέση σε λειτουργία των εν λόγω μηχανισμών,

ΙΣΤ. υπενθυμίζοντας εξάλλου ότι στα πλαίσια του σεβασμού του κοινοτικού δικαίου υφίσταται επιτακτική ανάγκη εξεύρεσης λύσεων οι οποίες εκ των πραγμάτων δεν θα αποτρέπουν του συλλόγους, μεγάλους, μικρούς και μεσαίους, επαγγελματικούς και ερασιτεχνικούς, να πραγματοποιούν ουσιαστικές προσπάθειες κατάρτισης των νέων κατά τρόπον ώστε να είναι σε θέση να εκπληρούν τον εκπαιδευτικό και κοινωνικό ρόλο που έχουν,

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να ληφθεί μια απόφαση για τον προσδιορισμό των ορίων που χωρίζουν τον επαγγελματικό αθλητισμό από τον ερασιτεχνικό ο οποίος στην ουσία διαφέρει αναλόγως του κράτους και αναλόγως του αθλήματος[semigr] ότι λογικώς εχόντων των πραγμάτων ένας αθλητής ο οποίος για τις δραστηριότητές του εισπράττει ποσά ανώτερα των απλών αποζημιώσεων μετακίνησης αλλά κατώτερα του κατωτέρου μισθού της αγοράς εργασίας δεν πρέπει να θεωρείται ως επαγγελματίας αθλητής,

ΙΗ. έχοντας υπόψη ότι η αναγκαία ισορροπία μεταξύ των αθλητικών σωματείων δηλαδή, σύμφωνα με τον ορισμό του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η εξασφάλιση ενός ορισμένου βαθμού ισότητας ευκαιριών και το αβέβαιο των αποτελεσμάτων είναι απαραίτητη για να είναι τίμιοι και ελκυστικοί οι αγώνες που διοργανώνονται[semigr] ότι η ισορροπία αυτή και η ίδια η φύση των ευρωπαϊκών αγώνων είναι δυνατόν να επηρεάζεται από διαστρεβλώσεις του ανταγωνισμού οι οποίες πηγάζουν από τις υφιστάμενες διαφορές ως προς τις παρεχόμενες επιδοτήσεις καθώς και από τις υποχρεώσεις που έχουν οι σύλλογοι ιδίως όσον αφορά την οικονομική τους ισορροπία, τις κοινωνικές και φορολογικές δαπάνες τους,

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ως άνω ισορροπία είναι δυνατόν να διαστρεβλωθεί οσάκις αθλητικά σωματεία περνάνε στον έλεγχο επιχειρήσεων οι οποίες έχουν μόνον εμπορική σχέση με τον αθλητισμό και οι οποίες δίδουν ουσιαστικά προτεραιότητα στους εμπορικούς στόχους και όχι στο αθλητικό ιδεώδες,

Κ. υπενθυμίζοντας ότι το ΕΚ δημιούργησε τη θέση Β3-305 στον κοινοτικό προϋπολογισμό για να προάγει ορισμένες ειδικές πρωτοβουλίες, ειδικά δε το πρόγραμμα Eurathlon και τον αθλητισμό για τα μειονεκτούντα άτομα,

ΚΑ. έχοντας υπόψη ότι ο κοινοτικός προϋπολογισμός για το 1997 χρηματοδοτεί με 3 εκατομμύρια ECU σε πιστώσεις υποχρεώσεων μία τηλεοπτική δράση που φέρει τον τίτλο «ο αθλητισμός στην Ευρώπη» (B3-305)[semigr] ((EE L 44 της 14.2.1997)) ότι η θέση αυτή του προϋπολογισμού εμπεριέχεται στο κεφάλαιο «πληροφόρηση και επικοινωνία» γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι μέχρι τούδε ο αθλητισμός στην Κοινότητα δεν αξιολογείται συναρτήσει των ιδίων του πλεονεκτημάτων αλλά ως μέσον προβολής άλλων πολιτικών[semigr] ότι χρηματοδοτεί ουσιαστικά το πρόγραμμα «Eurathlon» και την ανάπτυξη του αθλητισμού για μειονεκτούντα άτομα με ένα εκατομμύριο ECU[semigr] ότι παρά τα θετικά της χαρακτηριστικά, η ευαίσθητη αυτή θέση στην οποία η Επιτροπή εκ παραδόσεως εγγράφει στο προσχέδιο προϋπολογισμού της ένα κονδύλιο προς υπόμνηση δεν είναι ανάλογη ούτε από πλευράς δομής ούτε από πλευράς προικοδότησης στην προσιπάθεια που θα μπορούσε να αναμείνει κανείς από μία Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία ισχυρίζεται ότι ενδιαφέρεται «πρώτα για τον πολίτη»,

ΚΒ. τονίζοντας ότι στις παρατηρήσεις για την θέση αυτή του προϋπολογισμού, η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή ζήτησε από την Επιτροπή όχι μόνον να της υποβάλει έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις της δράσης αυτής αλλά να τη συνοδεύσει την έκθεση αυτή από μία «μελέτη για την επεξεργασία ενός πραγματικού προγράμματος κοινοτικής δράσεως στον τομέα του αθλητισμού ου θα έχει ως άξονα την κοινωνική εκπαιδευτική πτυχή και την συμβολή του στην ενσωμάτωση των νέων στην κοινωνία,

ΚΓ. υπενθυμίζοντας ότι ένα τμήμα των πιστώσεων του άρθρου B3-305 πρέπει να χρησιμοποιείται για την κατάρτιση νέων σε όλους τους τομείς του αθλητισμού,

ΚΔ. εκτιμώντας, κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, ότι υφίσταται επείγουσα ανάγκη να δημιουργήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση μία Επιχειρησιακή Ομάδα που θα είναι επιφορτισμένη με την εξέταση όλων των πτυχών του αθλητισμού που ενδιαφέρουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις πολιτικές της - τόσο δηλαδή των πολιτιστικών, των κοινωνικών, των εκπαιδευτικών των υγειονομικών ή των οικονομικών - και να εκπονήσει, αφού συμβουλευθεί τις διάφορες συνιστώσες του αθλητικού κινήματος, ένα Πράσινο Βιβλίο με στόχο να προπαρασκευασθεί μία πραγματικά γενική δράση στον τομέα του αθλητισμού,

ΚΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εν αναμονή της υλοποίησης ενός παρόμοιου σχεδίου δράσεως, ο αθλητισμός πρέπει να ληφθεί ήδη από τώρα υπόψη

από διάφορα κοινοτικά προγράμματα τα οποία μέχρι τούδε δεν ασχολήθηκαν καθόλου με τον αθλητισμό και ιδιαίτερα από τα προγράμματα που αφορούν τις περιφερειακές και κοινωνικές πολιτικές, τα προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευσή, την κατάρτιση και την ανταλλαγή των νέων - SOCRATES, LEONARDO, νεότητα για την Ευρώπη - τα προγράμματα δράσεως για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, τις δράσεις στον τομέα της υγείας, τις δράσεις για την καταπολέμηση του ρατσισμού και την πολιτική έρευνας (σχέσεις μεταξύ αθλητισμού και υγείας, καταπολέμηση του ντοπαρίσματος,...),

1. είναι της άποψης ότι, η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να αναγνωρίσει, μέσω της ιδρυτικής της Συνθήκης καθώς και μέσω των δράσεών της, το θεμελιώδες πολιτιστικό, οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο που ονομάζεται αθλητισμός[semigr]

2. ζητεί προς τούτο από τη Διακυβερνητική Διάσκεψη να συμπεριλάβει μια ρητή αναφορά για τον αθλητισμό στο άρθρο 128 της Συνθήκης[semigr]

3. υπογραμμίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αναγνωρίσει την ιδιαιτερότητα του αθλητισμού και την αυτονομία του αθλητικού κινήματος, νοουμένου ότι η οικονομική δραστηριότητα που δημιουργείται από τον επαγγελματικό αθλητισμό δεν μπορεί να εξαιρεθεί από την υπαγωγή στους κοινωνικούς κανόνες[semigr]

4. ζητεί επιμόνως από κάθε κράτος μέλος να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχει το νέο άρθρο 3α της οδηγίας «τηλεόραση χωρίς σύνορα» σχετικά με τη λήψη μέτρων ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία του δεν μεταδίδουν αποκλειστικά εκδηλώσεις, εν προκειμένω αθλητικές, οι οποίες θεωρούνται από το εν λόγω κράτος μέλος ως μείζονος σημασίας για την κοινωνία, κατά τρόπον ώστε μια σημαντική μερίδα του κοινού στο εν λόγω κράτος μέλος να εμποδίζεται να παρακολουθήσει τις εκδηλώσεις αυτές μέσω ζωντανής ή αναμεταδιδόμενης κάλυψης σε δωρεάν τηλεοπτικό πρόγραμμα. Ζητεί να καταρτιστεί προς το σκοπό αυτό κατάλογος τέτοιων εθνικών ή μη εθνικών εκδηλώσεων με σαφή και διαφανή τρόπο, εγκαίρως, και με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων αθλητικών οργανώσεων[semigr]

5. καλεί την Επιτροπή να συγκροτήσει αμέσως μία επιχειρησιακή μονάδα «αθλητισμός» και να εκπονήσει, συμβουλευόμενη όλους τους φορείς του αθλητικού κινήματος, ένα Πράσινο Βιβλίο προκειμένου να προπα-

ρασκευάσει μια γενική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του αθλητισμού[semigr]

6. ζητεί ειδικότερα από την Επιτροπή, στο πλαίσιο των εργασιών της εν λόγω επιχειρησιακής μονάδας,

α) να λάβει υπόψη τον αθλητισμό σε όλο το φάσμα των δράσεών της, και ειδικότερα στους τομείς των περιφερειακών, κοινωνικών, εκπαιδευτικών δράσεων, των δράσεων για την κατάρτιση και την νεότητα καθώς και των δράσεων για την υγεία, και να αναδιαρθρώσει αναλόγως την πρότυπη δράση της στον τομέα του αθλητισμού[semigr]

β) δεδομένου ότι δεν έκανε μνεία του αθλητισμού στο Λευκό Βιβλίο της για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, να επανορθώσει την παράλειψή της, βάσει του άρθρου 126 της Συνθήκης, στις δράσεις που θα υλοποιηθούν βάσει αυτού του Λευκού Βιβλίου, να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αναστρέψουν την υφιστάμενη τάση συρρίκνωσης των αθλητικών δραστηριοτήτων στα σχολεία και να ενθαρρύνει τη σύναψη στενότερων σχέσεων μεταξύ του σχολικού περιβάλλοντος και των αθλητικών σωματείων[semigr]

γ) να συμβάλει με ανάλογες δράσεις στον τομέα του αθλητισμού στην κοινωνική ενσωμάτωση και παράλληλα στην καταπολέμηση του ρατσισμού[semigr]

δ) να θέσει σε εφαρμογή μια δράση ευαισθητοποίησης και προώθησης που θα έχει ως άξονα τον γυναικείο αθλητισμό, επαγγελματικό και ερασιτεχνικό[semigr]

ε) να συνεργασθεί ενεργά, με τις ενδιαφερόμενες ομοσπονδίες για τη δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών αναδιανομής και αλληλεγγύης προκειμένου να καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση των νέων αθλητών και η επιβίωση των ερασιτεχνικών ενώσεων με μέσα που δεν είναι ασυμβίβαστα προς το κοινοτικό δίκαιο[semigr]

στ) να μελετήσει εάν οι διάφορες ρυθμίσεις για δημόσιες επενδύσεις υπέρ επαγγελματικών σωματείων στα διάφορα κράτη μέλη μπορούν να έχουν επιπτώσεις στην ισόρροπη αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών διοργανώσεων και εάν θα έπρεπε να διασφαλισθεί η διαφάνεια της εκάστοτε οικονομικής κατάστασης των επαγγελματικών σωματείων στην Κοινότητα[semigr]

ζ) να υποβάλει τις απαραίτητες προτάσεις προκειμένου να ρυθμίζεται η επιτρεπόμενη μεταγραφή από ένα αθλητικό σωματείο σε άλλο στο πλαίσιο του ιδίου πρωταθλήματος, χωρίς να θίγεται η ελευθερία μεταγραφής του παί-

- κτη, προκειμένου να καταπολεμηθεί η νόθευση του ανταγωνισμού[semigr]
- η) να συνάψει συμφωνία με εθνικές και διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες για την τήρηση των κοινοτικών οδηγιών επί του θέματος, με την ευκαιρία μεγάλων αθλητικών γεγονότων (πρωταθλήματα, ολυμπιάδες, κλπ), και ιδιαίτερα τήρηση της οδηγίας 337/85/ΕΟΚ ((ΕΕ L 175 της 5.7.1985, σελ. 40)) και των μεταγενέστερων τροποποιήσεών της όσον αφορά τον υπολογισμό της επίπτωσης των σχετικών σχεδίων στο περιβάλλον
7. εύχεται να συγκληθεί Συμβούλιο Υπουργών Αθλητισμού[semigr]
8. αναθέτει στην αρμόδια επιτροπή να συνάψει διαρθρωτικές και συνεχείς σχέσεις με το ευρωπαϊκό αθλητικό κίνημα[semigr]
9. εισηγείται την ανακήρυξη ενός έτους ως «ευρωπαϊκού έτους για τον αθλητισμό»[semigr]
10. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Επιτροπή, το Συμβούλιο, την Επιτροπή Περιφερειών, τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών, την Ευρωπαϊκή Ολυμπιακή Επιτροπή, καθώς και στις μη κυβερνητικές ευρωπαϊκές αθλητικές οργανώσεις που συνέρχονται στους κόλπους του ENGSO.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με τον ρόλο του αθλητισμού στην παιδεία (2007/2086(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 149, 150 και 152 της Συνθήκη ΕΚ,
- έχοντας υπόψη τη δήλωση αριθ. 29 σχετικά με τον αθλητισμό προσαρτημένη στη Συνθήκη του Άμστερνταμ, την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τον αθλητισμό που παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Ελσίνκι στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 1999 (COM(1999)0644) και τη δήλωση της Νίκαιας σχετικά με τα ειδικά χαρακτηριστικά του αθλητισμού και την κοινωνική του λειτουργία στην Ευρώπη, στο Παράρτημα IV των συμπερασμάτων της Προεδρίας στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Νίκαια (7 έως 9 Δεκεμβρίου 2000),

- έχοντας υπόψη τη Λευκή βίβλο της Επιτροπής σχετικά με τον αθλητισμό (COM(2007)0391),

- έχοντας υπόψη τη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής με τίτλο “Ευρωπαϊκή Στρατηγική για θέματα υγείας που έχουν σχέση με τη Διατροφή, το Υπερβολικό Βάρος και την Παχυσαρκία” (COM(2007)0279),

- έχοντας υπόψη την αξιολόγηση εκ μέρους της Επιτροπής του προγράμματος για το Ευρωπαϊκό Έτος Παιδείας μέσω του Αθλητισμού (EYES 2004) (COM(2005)0680),

- έχοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τη βελτίωση της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού για τα παιδιά και τους νέους σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 30 Απριλίου 2003 (Rec(2003)6),

- έχοντας υπόψη την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής με τίτλο “Προώθηση της υγιεινής διατροφής και της σωματικής άσκησης: μία ευρωπαϊκή διάσταση για την πρόληψη του υπερβολικού βάρους, της παχυσαρκίας και των χρονίων παθήσεων” (COM(2005)0637),

- έχοντας υπόψη την μελέτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο

“Τρέχουσα κατάσταση και προοπτικές για τη φυσική αγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση”,

- έχοντας υπόψη τα ψηφίσματά του της 13ης Ιουνίου 1997 σχετικά με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του αθλητισμού¹ και της 5ης Ιουνίου 2003 σχετικά με τη γυναίκα και τον αθλητισμό²,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 29ης Μαρτίου 2007 σχετικά με το μέλλον του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη³,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Απριλίου 2005 σχετικά με το ντόπινγκ στον αθλητισμό⁴,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 6 και 149 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως καθορίζεται με το σχέδιο Συνθήκης της Λισαβόνας,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,

- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων καθώς και της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων (A6-0415/2007),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η φυσική αγωγή είναι το μόνο σχολικό μάθημα που στόχο έχει να προετοιμάσει τα παιδιά για έναν υγιή τρόπο ζωής και επικεντρώνεται στη συνολική τους σωματική και διανοητική ανάπτυξη, εμφυσώντας επίσης σημαντικές κοινωνικές αξίες όπως η δικαιοσύνη, η αυτοπειθαρχία, η αλληλεγγύη, το πνεύμα ομαδικότητας, η ανεκτικότητα και το ευ αγωνίζεσθαι,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι το υπερβολικό βάρος που προκαλείται από την καθιστική ζωή και την ακατάλληλη διαίτα, που οδηγεί σε ορισμένες περιπτώσεις σε κακή υγεία και σε ψυχοκοινωνικά προβλήματα και ασθένειες με ακριβές περιπλοκές, όπως η υπέρταση, ο διαβήτης και οι καρδιαγγειακές νόσοι, πλήττει όλο και μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού της ΕΕ, περιλαμβανομένου του 1/4 των παιδιών περίπου,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η σχολική φυσική αγωγή και ο αθλητισμός είναι από τα κυριότερα μέσα κοινωνικής ενσωμάτωσης, για ορισμένες όμως μειονότητες και θρησκευτικές κοινότητες, καθώς και για τα παιδιά με ανα-

¹ ΕΕ C 200, 30.6.1997, σ. 252.

² ΕΕ C 68 E, 18.3.2004, σ. 605.

³ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2007)0100.

⁴ ΕΕ C 33 E, 9.2.2006, σ. 590.

πηρία, η πλήρης συμμετοχή στη σωματική άσκηση πολύ συχνά δεν είναι εξασφαλισμένη και δημιουργεί πολλά δυσεπίλυτα προβλήματα,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμός των μαθημάτων φυσικής αγωγής παρουσίασε πτώση κατά την παρελθούσα δεκαετία, όχι μόνο στην πρωτοβάθμια αλλά και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, και ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την παροχή εγκαταστάσεων και εξοπλισμού,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα προγράμματα επιμόρφωσης των καθηγητών φυσικής αγωγής των κρατών μελών διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό και ότι λόγω των αυξανόμενων αυτών διαφορών η φυσική αγωγή διδάσκεται στην πράξη στα σχολεία από καθηγητές με ανεπαρκή ειδικευση,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υπάρχει ο κατάλληλος συντονισμός με στόχο τη συμφιλίωση των σχολικών και εξωσχολικών αθλητικών δραστηριοτήτων και την καλύτερη χρήση των υφισταμένων εγκαταστάσεων και ότι η σύνδεση μεταξύ τους διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γονείς μπορούν να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο στο δίκτυο των εταιρικών σχέσεων στον τομέα αυτόν και ότι η γονική υποστήριξη για τις αθλητικές δραστηριότητες των παιδιών είναι ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι αποτελούν παράδειγμα για τα παιδιά τους και είναι αυτοί που επιτρέπουν στα παιδιά να έχουν πρόσβαση σε εγκαταστάσεις και προγράμματα,

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νομικό πλαίσιο που διέπει την φυσική αγωγή και τον αθλητισμό και εκείνα που διέπουν τη χρηματοδότηση της ΕΕ στις δραστηριότητες αυτές είναι εξίσου αβέβαια,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η δημόσια υγεία και η προστασία των ανηλίκων αποτελούν προτεραιότητες της ΕΕ και ότι, για το λόγο αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αντιμετώπιση του ντόπινγκ στον αθλητισμό,

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αθλητισμός είναι ένα από τα αποτελεσματικότερα μέτρα καταπολέμησης του καπνίσματος, ιδιαίτερα σε νέους εφηβικής ηλικίας,

1. επιβεβαιώνει το θεμιτό ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον αθλητισμό, ιδιαίτερα δε στις κοινωνικές και πολιτιστικές του πτυχές, καθώς και τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές αξίες που μεταδίδει ο αθλητισμός όπως η αυτοπειθαρχία, η διερεύνηση των προσωπικών ορίων, η αλληλεγγύη, η ευ-

γενής άμιλλα, ο σεβασμός του αντιπάλου, η κοινωνική ένταξη, η καταπολέμηση κάθε είδους διακρίσεων, το ομαδικό πνεύμα, η ανεκτικότητα, και το έντιμο παιγνίδι·

2. τονίζει τη σημασία της εφαρμογής των προαναφερθεισών δηλώσεων του Άμστερνταμ και της Νίκαιας, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ειδικά χαρακτηριστικά του αθλητισμού στην Ευρώπη και της κοινωνικής του λειτουργίας, τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή των κοινών πολιτικών·

3. τονίζει ότι στο πλαίσιο των πολυπολιτισμικών μας κοινωνιών, ο αθλητισμός πρέπει να αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα που πρέπει να χρησιμοποιείται στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση, και ότι τα αποτελέσματα μελετών δείχνουν ότι η τακτική σωματική άσκηση βελτιώνει την ψυχική και σωματική υγεία και παράλληλα συμβάλλει θετικά στη μαθησιακή διαδικασία·

4. καλεί τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές να εξασφαλίσουν ότι θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ανάπτυξη της υγείας στο πλαίσιο των σχολικών και προσχολικών προγραμμάτων διδασκαλίας, προωθώντας μια σωματική δραστηριότητα ειδική για τη συγκεκριμένη ηλικία και αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση των ομίλων και ενώσεων, ώστε τα παιδιά να μπορούν, για παράδειγμα, να ξεκινήσουν τη σωματική δραστηριότητα σε όσο το δυνατόν μικρότερη ηλικία, προς όφελος της ανάπτυξης και της υγείας τους, προκειμένου να διασφαλισθεί στη φυσική αγωγή καθεστώς σύμφωνο με το προφίλ του ιδρύματος και το αντίστοιχο επίπεδο σπουδών·

5. επισημαίνει ότι ο αθλητισμός και η σωματική δραστηριότητα μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην καταπολέμηση των αρνητικών για την υγεία τάσεων όπως η καθιστική ζωή και η παχυσαρκία και αναφέρεται στο πρόσφατο Ευρωβαρόμετρο για την Υγεία, τα Τρόφιμα και τη Διατροφή, στις 9 Νοεμβρίου 2006, που πραγματοποιείται τα υγειονομικά και σωματικά χαρακτηριστικά των ευρωπαίων, το διαιτολόγιό τους και τα προβλήματα που απορρέουν από την παχυσαρκία και την έλλειψη άσκησης·

6. καλεί επειγόντως τα κράτη μέλη να πραγματοποιήσουν ενημερωτικές εκστρατείες για την ανάγκη υιοθέτησης υγιεινού τρόπου ζωής, πραγματοποίησης τακτικής σωματικής δραστηριότητας, καθώς και για τους κινδύνους που έχει για την υγεία η κακή διατροφή, με στόχο τα παιδιά μικρής ηλικίας και τους γονείς τους·

7. εκφράζει ικανοποίηση για τις ανεπίσημες ομάδες εργασίας που έχουν συγκροτήσει η Επιτροπή και το Συμβούλιο στον τομέα του αθλητισμού και

προτείνει όπως οι εν λόγω ομάδες εργασίας εστιάζουν περισσότερο το έργο τους στην ενίσχυση της σχέσης μεταξύ υγείας και σχολικής φυσικής αγωγής·

8. προτείνει να ενισχυθεί το έργο της ομάδας εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν στην “Πλατφόρμα της ΕΕ για τη Διατροφή, τη Σωματική Δραστηριότητα και την Υγεία”, η οποία έχει συσταθεί από την Επιτροπή τον Μάρτιο 2005, μέσω της συμμετοχής καθηγητών φυσικής αγωγής και εμπειρογνομόνων στον τομέα του αθλητισμού·

9. καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν και, όπου είναι αναγκαίο, να πραγματοποιήσουν αλλαγές κατεύθυνσης της φυσικής αγωγής ως μάθημα, λαμβάνοντας υπόψη τις υγειονομικές και κοινωνικές ανάγκες και προσδοκίες των παιδιών·

10. καλεί τα κράτη μέλη να καταστήσουν τη φυσική αγωγή υποχρεωτική στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να αποδεχθούν την αρχή σύμφωνα με την οποία στο ωρολόγιο πρόγραμμα θα εξασφαλίζονται τουλάχιστον τρία μαθήματα φυσικής αγωγής την εβδομάδα, ενώ τα σχολεία πρέπει να ενθαρρύνονται να επεκτείνουν το ελάχιστο αυτό όριο όσο το δυνατόν περισσότερο·

11. καλεί τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές να προωθήσουν την επίγνωση του σώματος και την ανάπτυξη της υγείας μέσω υψηλότερου βαθμού ενσωμάτωσης μεταξύ αθλητισμού και θεωρητικών μαθημάτων·

12. αναμένει τα συμπεράσματα της ομάδος εργασίας της Επιτροπής “Αθλητισμός και Υγεία” σχετικά με τον καθορισμό ελάχιστης συνιστώμενης καθημερινής σωματικής άσκησης ή της προώθησης της σωματικής δραστηριότητας στο σχολείο·

13. εκφράζει ικανοποίηση για τη Λευκή βίβλο της Επιτροπής για τον αθλητισμό, η οποία αποτελεί σημαντικό βήμα για τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινοτικής δράσης στον τομέα του αθλητισμού, και ελπίζει ότι το θέμα της σχολικής φυσικής αγωγής θα αποτελέσει τμήμα του Σχεδίου Δράσης “Pierre de Coubertin” (SEC(2007)0934)·

14. εκφράζει ικανοποίηση για την προαναφερθείσα Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για μια “Ευρωπαϊκή Στρατηγική για θέματα υγείας που έχουν σχέση με τη Διατροφή, το Υπερβολικό Βάρος και την Παχυσαρκία”, η οποία θέτει ως προτεραιότητα την πρόληψη, κυρίως μέσω της προώθησης της άσκησης και της αύξησης του αριθμού των συμμετεχόντων σε αθλητικές δραστηριότητες·

15. εκφράζει ικανοποίηση για τα επιτεύγματα του προαναφερθέντος

προγράμματος EYES 2004 που τόνισε το ρόλο του αθλητισμού στην παιδεία και επέστησε την προσοχή στον ευρύ κοινωνικό ρόλο του αθλητισμού·

16. τονίζει ότι πρέπει να χρησιμοποιηθούν πλήρως τα αποτελέσματα του προγράμματος EYES 2004 με την κεφαλαιοποίηση των ορθών πρακτικών και την αξιοποίησή τους μέσω νέων πρωτοβουλιών με κρατική και ιδιωτική συγχρηματοδότηση ή πρωτοβουλιών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης·

17. χαιρετίζει την απόφαση της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής για τη διοργάνωση Ολυμπιάδας Νέων, αρχής γενομένης από το 2010, γεγονός που θα συμβάλει στη συνειδητοποίηση των νέων όσον αφορά το ολυμπιακό πνεύμα και την αξία του αθλητισμού·

18. θεωρεί ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση, ιδιαίτερα δε με έμφαση στα ολυμπιακά ιδεώδη, αποτελούν αποτελεσματικά μέσα για την κοινωνική ένταξη μειονεκτουςών ομάδων και τον πολυπολιτισμικό διάλογο, και για την προαγωγή της εθελοντικής εργασίας· επιπλέον, ενεργό ρόλο στην καταπολέμηση των διακρίσεων, της αδιαλλαξίας, του ρατσισμού, της ξеноφοβίας και της βίας·

19. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εκσυγχρονίσουν και να βελτιώσουν τις πολιτικές τους στον τομέα της φυσικής αγωγής· κυρίως ώστε να υπάρξει ισορροπία μεταξύ των φυσικών και διανοητικών δραστηριοτήτων στα σχολεία-, να επενδύσουν σε ποιοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να είναι προσιτές σε όλους τους μαθητές οι σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις καθώς και τα σχολικά αθλητικά προγράμματα, να δοθεί δε ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των μαθητών με αναπηρίες· εκτιμά ότι πρέπει να είναι ευπρόσδεκτη η υποστήριξη για ευρύ φάσμα αθλητικών δραστηριοτήτων, ώστε κάθε μαθητής να έχει πραγματικές ευκαιρίες συμμετοχής σε διάφορα αθλήματα· καλεί τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν την απαίτηση να αυξηθεί ο χρόνος της φυσικής αγωγής στα σχολεία· καλεί τα κράτη μέλη να προωθήσουν την νομική αναγνώριση των ιδρυμάτων και οργανώσεων που συμβάλλουν στην καλύτερη ενσωμάτωση των αθλητικών δραστηριοτήτων στην προσχολική και τη σχολική αγωγή· τάσσεται υπέρ της παροχής κινήτρων στις αθλητικές λέσχες που έχουν συμφωνίες συνεργασίας με σχολεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα, κέντρα νεότητας, και με άλλες κοινοτικές ή εθελοντικές οργανώσεις που συμμετέχουν σε προγράμματα δια βίου μάθησης·

20. καλεί τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν τους όρους συμμεόρφωσης με τον προβλεπόμενο ελάχιστο αριθμό μαθημάτων φυσικής αγωγής, έχοντας

κατά νου ότι η τακτική άσκηση συμβάλλει σημαντικά στη μείωση των δαπανών για υγειονομική περίθαλψη·

21. καλεί όλα τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη διδασκαλία της φυσικής αγωγής σε όλες τις βαθμίδες, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, από ειδικευμένους καθηγητές φυσικής αγωγής·

22. καλεί επειγόντως τα κράτη μέλη, υπό το πνεύμα της Διαδικασίας της Μπολόνια, να φροντίσουν για τη σύγκλιση μεταξύ των επιμορφωτικών προγραμμάτων για καθηγητές φυσικής αγωγής σε κάθε σχολική βαθμίδα και να εξασφαλίσουν τη διαρκή επαγγελματική επιμόρφωση των εκπαιδευτών φυσικής αγωγής, εντάσσοντας στην κατάρτιση ειδικές πτυχές που αφορούν το φύλο, καθώς και να εκπονήσουν ανεξάρτητο εποπτικό σύστημα προκειμένου να εξασφαλίζεται η ποιότητα·

23. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη σε συνεργασία με τις Ακαδημίες Φυσικής Αγωγής να παρέχουν σφαιρική ποιοτική εκπαίδευση, ώστε οι αθλητές να έχουν όλες τις απαραίτητες εκείνες γνώσεις που θα τους επιτρέπουν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να σπουδάσουν σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα·

24. καλεί τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές να παρέχουν στους καθηγητές φυσικής αγωγής κατάρτιση σχετικά με το θέμα των φύλων, το οποίο θα περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα μαθημάτων τους· ζητεί να τερματισθεί η υποβάθμιση του καθεστώτος της φυσικής αγωγής ως μαθήματος και του διδακτικού προσωπικού της· τονίζει τη σημασία της δυνατότητας μικτών αθλητικών δραστηριοτήτων για παιδιά προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και της επιλογής είτε της συνεκπαίδευσης στον τομέα του αθλητισμού είτε τάξεων διδασκαλίας με ένα φύλο από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και εφεξής προκειμένου να ενθαρρύνονται τα κορίτσια να δοκιμάζουν παραδοσιακά ανδρικά αθλήματα· τονίζει την ανάγκη να εξευρεθούν “εναλλακτικές μορφές” σωματικής δραστηριότητας που θα μπορούσαν να ασκούνται σε προαιρετική βάση κατά προτίμηση πέραν της υποχρεωτικής δημόσιας εκπαίδευσης·

25. θεωρεί ότι πρέπει να αναγνωριστούν τα προσόντα που αποκτήθηκαν μέσα στο πλαίσιο των αθλητικών δραστηριοτήτων με βάση τα κοινά επίπεδα αναφοράς που παρέχονται από το μελλοντικό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων· εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόταση της Επιτροπής να συμπεριλάβει τον αθλητισμό στον τομέα εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Ακαδημαϊκών Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και

Κατάρτισης· εκτιμά ότι η μεγαλύτερη διαφάνεια και η αμοιβαία αναγνώριση αδειών και διπλωμάτων για την παροχή υπηρεσιών στον τομέα του αθλητισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνέβαλε στην ελεύθερη διακίνηση προσώπων (σπουδαστών, αθλητών και αθλητριών, εργαζομένων και εργοδοτών) καθώς και στην μακροπρόθεσμη απορρόφηση των αθλητών στην αγορά εργασίας, και ότι θα συνέβαλε επίσης στην κοινωνική συνοχή στην Ευρώπη και στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Λισαβόνας, καθώς πρόκειται για τομέα με υψηλό δυναμικό για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης·

26. καλεί την Επιτροπή να ξεκινήσει και να υποστηρίξει πολυχιδή έρευνα στον τομέα του αθλητισμού και της φυσικής αγωγής και να διαδώσει τις βέλτιστες πρακτικές· συνιστά να διατυπώσει τις βασικές αρχές για πανευρωπαϊκή έρευνα σχετικά με τις πολιτικές και πρακτικές φυσικής αγωγής που το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει προσδιορίσει ως προτεραιότητα·

27. τονίζει το γεγονός ότι η χρήση χημικών ουσιών για τη βελτίωση των επιδόσεων αντίκειται στις αξίες του αθλητισμού ως κοινωνικής, πολιτιστικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας· καλεί, ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ούτως ώστε οι καθηγητές φυσικής αγωγής, εντός και εκτός των σχολείων, να ενημερώνουν τους μαθητές για τους σωματικούς και ψυχικούς κινδύνους που επιφέρει η χρήση ουσιών ντόπινγκ·

28. καλεί τα κράτη μέλη να διεξάγουν μελέτη για την ποιοτική και ποσοτική συμμετοχή κοριτσιών και αγοριών στον αθλητισμό μέσα και έξω από τα σχολεία και να παρέχουν τους απαραίτητους πόρους, για να επεκταθούν τα προσφερόμενα αθλήματα εις τρόπον ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή των κοριτσιών στον αθλητισμό· επαναλαμβάνει την ανάγκη της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας μιας τέτοιας δημόσιας δαπάνης μέσω της κατάρτισης προϋπολογισμού με ενσωματωμένη τη διάσταση του φύλου και αξιολόγησης των επιπτώσεων όσον αφορά τη διάσταση του φύλου·

29. παροτρύνει τα κράτη μέλη, κατά την ανάπτυξη δράσεων στον τομέα του αθλητισμού και της φυσικής αγωγής, να ενσωματώνουν την ισότητα των φύλων με συστηματική συνεκτίμηση των διαφορών μεταξύ των συνθηκών, των καταστάσεων και των αναγκών των γυναικών και ανδρών σε αυτές τις πολιτικές· καλεί την Eurostat να αναπτύξει περαιτέρω δείκτες και να συγκεντρώσει στατιστικά στοιχεία υψηλής ποιότητας σχετικά με τη συμμετοχή των ανδρών και των γυναικών στον αθλητισμό όλων των επιπέδων·

30. καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας

πλήρως υπόψη την αρχή της επικουρικότητας, να εκπονήσουν τα κατάλληλα μέσα που θα μπορούσαν να προωθήσουν μία αύξηση των επενδύσεων για τις αθλητικές δραστηριότητες των νέων και το σχετικό εξοπλισμό·

31. επιδοκιμάζει τη συμπερίληψη στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως καθορίζεται με το σχέδιο Συνθήκης της Λισαβόνας, άμεσης και καθαρής αναφοράς στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική αξία του αθλητισμού, η οποία αποτελεί τη βάση του νομικού πλαισίου της μελλοντικής κοινοτικής δράσης·

32. προτείνει όπως το Πρόγραμμα Δημόσιας Υγείας της ΕΕ εστιάζεται περισσότερο στην αύξηση της συνειδητοποίησης του προεξέχοντος ρόλου τον οποίο διαδραματίζουν η εκπαίδευση, η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός στον τομέα της δημόσιας υγείας·

33. αναγνωρίζει ότι η υγεία δεν αποτελεί επαρκές κίνητρο για την προώθηση τακτικών αθλητικών δραστηριοτήτων· ζητεί, για τον λόγο αυτό, επίμονα από τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την προώθηση αθλητικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με τον ελεύθερο χρόνο και την κοινωνική ζωή·

34. καλεί την Επιτροπή να εκπονήσει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους κανόνες για κρατική ενίσχυση, καθορίζοντας ποιος τύπος κρατικής ενίσχυσης θεωρείται αποδεκτός και αναγκαίος προς το συμφέρον της κοινωνικής, πολιτιστικής και υγειονομικής προστασίας και των εκπαιδευτικών λειτουργιών του αθλητισμού, περιλαμβανομένης της οικονομικής ή άλλης μορφής ενίσχυσης που χορηγείται από τις κρατικές αρχές για τη δημιουργία ή τον εκσυγχρονισμό σχολικών αθλητικών εγκαταστάσεων και για τη βελτίωση και τη διαφοροποίηση του υφιστάμενου εξοπλισμού και των υφιστάμενων εγκαταστάσεων, δεδομένου ότι σε πολλά σχολεία ο αθλητικός εξοπλισμός είναι από κάθε άποψη ακατάλληλος ή ξεπερασμένος·

35. καλεί την Επιτροπή να προσδιορίσει τους τομείς όπου η δράση της ΕΕ μπορεί να παράσχει προστιθέμενη αξία αναφορικά με την δράση που έχει ήδη αναληφθεί από αθλητικές οργανώσεις και τις αρχές των κρατών μελών· θεωρεί ότι η ανοικτή μέθοδος συντονισμού αποτελεί το κατάλληλο μέσο για την καλύτερη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον συγκεκριμένο τομέα της πολιτικής φυσικής αγωγής και των αθλητικών δραστηριοτήτων για όλους·

36. καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη και να διατυπώσει την πολιτική έναντι των εμπλεκόμενων φορέων, των παραγόντων που συμμετέχουν στη λήψη των αποφάσεων και των πολιτών, προκειμένου να διευκολύνει τη δι-

αβούλευση σχετικά με την ευρωπαϊκή δράση για τον ρόλο του αθλητισμού στην εκπαίδευση·

37. συνιστά να χρησιμοποιούνται τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ για τη δημιουργία και την ανάπτυξη σχολικών και άλλων αθλητικών εγκαταστάσεων στις μειονεκτούσες περιοχές·

38. ζητεί από την Επιτροπή να εξασφαλίσει ότι η νομοθεσία για την παροχή υπηρεσιών στον τομέα του αθλητισμού εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο όπως και για άλλες δραστηριότητες στο πλαίσιο όλων των κοινοτικών πολιτικών·

39. καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την ισότητα ευκαιριών, λαμβάνοντας μέτρα για τον τερματισμό κάθε διάκρισης που θα μπορούσε να προκύψει λόγω φύλου, θρησκείας ή εθνοτικής καταγωγής, να προωθήσουν μια πιο συνεργατική προσέγγιση μέσω της ενημέρωσης, της αυξημένης κατανόησης και της διάδοσης των διαφόρων μορφών φυσικής έκφρασης, καθώς και την αντίστοιχη διασταύρωση μεθόδων, και να διασφαλίσουν επίσης ότι θα υπάρχουν ευκαιρίες για βασική και κατάλληλη φυσική αγωγή των παιδιών με αναπηρία και ότι τα παιδιά αυτά θα έχουν πρόσβαση τουλάχιστον σε ένα βασικό επίπεδο φυσικής αγωγής και, ει δυνατόν, σε ευρύτερες ευκαιρίες·

40. τονίζει ότι ο αθλητισμός είναι μέσο κοινωνικοποίησης, επικοινωνίας, κοινωνικής ενσωμάτωσης και, ταυτόχρονα, διδάσκει το ομαδικό πνεύμα, τη δικαιοσύνη και το σεβασμό των κανόνων, και καλεί όλα τα κράτη μέλη να εντείνουν τα αθλητικά προγράμματα και τη φυσική αγωγή για τους νέους στα κέντρα αναμόρφωσης ανηλίκων·

41. παροτρύνει τα κράτη μέλη να προωθήσουν τη συνεργασία και να βελτιώσουν την ανταλλαγή πληροφοριών και την ανταλλαγή παραδειγμάτων καλύτερων πρακτικών μεταξύ σχολείων και εξωσχολικών αθλητικών ενώσεων, τοπικών αρχών, εθελοντικών οργανώσεων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που διαχειρίζονται αθλητικές δραστηριότητες·

42. καλεί επειγόντως τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν ενεργά μορφές σωματικής δραστηριότητας εκ μέρους οικογενειών και να βελτιώσουν το διάλογο μεταξύ γονέων, καθηγητών φυσικής αγωγής και εξωσχολικών αθλητικών ενώσεων·

43. υπογραμμίζει την ανάγκη μεγαλύτερης ευαισθητοποίησης της ευρωπαϊκής κοινωνίας όσον αφορά το σύγχρονο ρόλο του αθλητισμού και την παιδαγωγική του σημασία, ενθαρρύνοντας τους εκπαιδευτικούς και αθλητικούς

οργανισμούς να δημιουργήσουν και να αναπτύξουν στενές σχέσεις συνεργασίας και κοινούς στόχους και προωθώντας την αλληλεγγύη μεταξύ επαγγελματικού και ερασιτεχνικού αθλητισμού· υπογραμμίζει επίσης ότι πρέπει να ευαισθητοποιηθεί η εκπαιδευτική κοινότητα σε ό,τι αφορά την ανάγκη καταπολέμησης των καθιστικών συνηθειών με την προώθηση αθλητικών δραστηριοτήτων στα σχολεία·

44. τονίζει τη σημασία του εκπαιδευτικού ρόλου και της κοινωνικής ευθύνης των αθλητικών ενώσεων και συλλόγων, όπως αναγνωρίζεται στη δήλωση της Νίκαιας·

45. αναγνωρίζει τον ζωτικό κοινωνικό και πολιτιστικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι αθλητικές λέσχες και οι αθλητικοί σύλλογοι στις τοπικές και εθνικές κοινότητες· θεωρεί ότι τα σχολεία, τα κέντρα εκπαίδευσης, οι αθλητικές λέσχες και οι αθλητικοί σύλλογοι πρέπει να αναμειγνύονται περισσότερο σε διάφορες μορφές υποχρεώσεων και συμμετοχής του τοπικού πληθυσμού μέσω ενός καλύτερου κοινωνικού διαλόγου, που θα προωθείται κατά προτίμηση από τις τοπικές αρχές (υγειονομικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές)· ζητεί ωστόσο να υπάρχει επαγρύπνηση ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι αθλητικές λέσχες θα λειτουργούν χωρίς φανατισμούς και σύμφωνα με αθλητικά και κοινωνικά ιδεώδη·

46. υπογραμμίζει τον ρόλο των αθλητικών οργανώσεων και πρωτοβουλιών όπως οι Ειδικοί Ολυμπιακοί Αγώνες, οι οποίες συμβάλλουν στην ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στον αθλητισμό και μέσω αυτού στην κοινωνία· ενθαρρύνει την υποστήριξη των κρατών μελών και της ΕΕ στη συνέχιση και στην επέκταση του έργου και των πρωτοβουλιών αυτών των οργανώσεων·

47. επικροτεί το έργο των εθελοντών σε όλες τις αθλητικές διοργανώσεις και αναγνωρίζει ότι οι περισσότερες από αυτές τις οργανώσεις δεν θα μπορούσαν να υπάρξουν χωρίς τους εθελοντές· συνιστά, για τον λόγο αυτό, να καθιερωθούν “έπαινοι” ή κάποιας μορφής επιδοκιμασία για τον εθελοντισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου το έργο αυτό να αναγνωρίζεται και να προωθείται·

48. καλεί την Επιτροπή να βασισθεί στην εμπειρία του προγράμματος για τα “αθλητικά σχολεία” που ξεκίνησε υπό την προεδρία του Λουξεμβούργου και να εκπονήσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, ενιαία κριτήρια για την απονομή του τίτλου αυτού, καθώς και τους όρους για ένα ευρωπαϊκό

αθλητικό βραβείο που θα απονέμεται προς αναγνώριση νέων πρωτοβουλιών·

49. καλεί την Επιτροπή, βασιζόμενη στις εμπειρίες του EYES 2004, στο πλαίσιο των προγραμμάτων για τη διά βίου μάθηση, για τη νεότητα και για την Ευρώπη για τους Πολίτες, να εκπονήσει νέες πρωτοβουλίες με στόχο να βελτιωθεί η εικόνα και να αυξηθεί η επίγνωση σε κοινωνικό πλαίσιο του ρόλου που διαδραματίζει ο αθλητισμός και η φυσική αγωγή όχι μόνο από εκπαιδευτικής και πολιτιστικής απόψεως αλλά και από πλευράς κοινωνικής ενσωμάτωσης και προστασίας της υγείας, ιδίως σε ό,τι αφορά την πρόληψη της παχυσαρκίας και του σχολικού άγχους· ζητεί, ειδικότερα, οι αθλητικές πρωτοβουλίες να αναπτυχθούν ως τμήμα του προγράμματος της διά βίου μάθησης·

50. καλεί την Επιτροπή να προωθήσει την ευρωπαϊκή κινητικότητα των καθηγητών και προπονητών φυσικής αγωγής, στο πλαίσιο της προγράμματος της διά βίου μάθησης, δίνοντάς τους έτσι τη δυνατότητα να ενημερώνονται για τις καλύτερες πρακτικές και να ανταλλάσσουν εμπειρίες·

51. καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε η διαρρύθμιση των αθλητικών εγκαταστάσεων να διευκολύνει την πρόσβαση των προσώπων με αναπηρίες ως θεατών ή/και αθλουμένων·

52. καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε η ποικιλία των προσφερόμενων αθλημάτων να ενθαρρύνει το άνοιγμα του πνεύματος των παιδιών προς τον κόσμο και να αναπτύσσει αξίες όπως είναι ο αυτοσεβασμός και ο σεβασμός των άλλων, η αλληλεγγύη, η αυτογνωσία και η ανεκτικότητα·

53. αναγνωρίζει ότι ο αθλητισμός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διά βίου μάθηση και θεωρεί ότι πρέπει να μπορούν να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες σπουδαστές όλων των ηλικιών·

54. καλεί τα κράτη μέλη να αποδώσουν ιδιαίτερη προσοχή σε καταστάσεις στις οποίες γίνεται εκμετάλλευση του ταλέντου παιδιών με προοπτική την επιτυχία σε αθλητικές εκδηλώσεις και τονίζει, στο πλαίσιο αθλητικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων στις οποίες λαμβάνουν μέρος παιδιά, να γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματά τους και το άωτερο συμφέρον τους·

55. αναγνωρίζει τη σημασία της πλήρους συμμετοχής των κοριτσιών και γυναικών σε αθλητικές δραστηριότητες όλων των επιπέδων· θεωρεί την ισότητα των φύλων και τη μη διάκριση ως στόχους οι οποίοι αποτελούν ένα αναπόσπαστο μέρος των εκπαιδευτικών και κοινωνικών λειτουργιών του αθλητισμού· επιμένει στην ανάγκη εξασφάλισης ισότιμης πρόσβασης και

συμμετοχής γυναικών, ανδρών, κοριτσιών και αγοριών σε όλα τα επίπεδα, λειτουργίες και τομείς του αθλητισμού, ανεξαρτήτως κοινωνικού υποβάθρου, και ιδιαίτερα για άτομα με αναπηρίες, δεδομένου ότι οι ανάπηρες γυναίκες είναι δυνατόν να αποτελούν θύματα πολλαπλών διακρίσεων· τονίζει επιπλέον το σημαντικό ρόλο του αθλητισμού στη δημόσια υγεία, ιδίως στην καταπολέμηση της παχυσαρκίας που πλήττει σήμερα 21 εκατ. παιδιά στην ΕΕ·

56. παροτρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αποδώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη σωματική και ψυχική υγεία των εφήβων κοριτσιών που συμμετέχουν σε κορυφαίες αθλητικές εκδηλώσεις, αξιολογώντας με τη μέγιστη προσοχή τις συνέπειες που θα μπορούσαν να έχουν ορισμένες απαιτήσεις στη σεξουαλική και αναπαραγωγική τους υγεία, καθώς και στη σωματική και διανοητική τους ανάπτυξη με σκοπό να προλαμβάνονται οι οποιοσδήποτε συνέπειες που είναι αντίθετες με το σημαντικό εκπαιδευτικό ρόλο του αθλητισμού·

57. παροτρύνει την Επιτροπή να προσδιορίσει τις καλύτερες πρακτικές όσον αφορά την καταπολέμηση της σεξουαλικής παρενόχλησης και της κακοποίησης στον τομέα του αθλητισμού· παροτρύνει τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν μέτρα πρόληψης και εξάλειψης και να προβούν σε ενημερωτικές εκστρατείες μέσω της διαθέσιμης νομικής αποκατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη τα αναρίθμητα σχετικά ψηφίσματα, ιδίως του Συμβουλίου της Ευρώπης του Μαρτίου 2002 για την πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης γυναικών, νέων και παιδιών στον τομέα του αθλητισμού (ψήφισμα της Μπρατισλάβα) καθώς και το προαναφερθέν ψήφισμά του της 5ης Ιουνίου 2003·

58. καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών κατά την πρόσβαση στην κατάρτιση και την επιδίωξη σταδιοδρομίας στον αθλητικό χώρο·

59. καλεί τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές να λάβουν μέτρα προκειμένου να συνειδητοποιήσουν περισσότερο οι εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού (σύλλογοι, ομοσπονδίες κτλ.) τη σημασία που έχει ο συνυπολογισμός της διάστασης του φύλου σε όλες τις αποφάσεις και ενέργειές τους και την ανάγκη να περιλαμβάνεται η ισότητα των φύλων μεταξύ των στόχων τους κατά το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων·

60. υπογραμμίζει τη σημασία της σωματικής άσκησης στην αναχαίτιση της παχυσαρκίας και στην αποβολή ανθυγιεινών συνηθειών στον ακολουθούμενο τρόπο ζωής, γεγονός που έχει σημαντικές θετικές επιδράσεις στην

υγεία των πολιτών· εκφράζει ωστόσο ανησυχία για το γεγονός ότι η επέκταση των ωρών εργασίας και οι επικρατούσες συνθήκες απασχόλησης γενικότερα, αποτρέπουν τους εργαζόμενους να στραφούν στην τακτική σωματική άσκηση και να ασχοληθούν ουσιαστικότερα με τον αθλητισμό·

61. αναγνωρίζει ότι ο αθλητισμός είναι τομέας που δημιουργεί θέσεις απασχόλησης και ότι άλλοι τομείς συνδέονται άμεσα με αυτόν, όπως η εκπαίδευση, η ιατρική, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και η κατασκευή και εμπορία ειδικών εξοπλισμών και προϊόντων·

62. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των κρατών μελών, στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή.